1

١٨٢٩ مكتوب تحریر ١ – ٢٩

كتاب الحرف ٤٠ – ٢٥٥

الكتاب ٢٧١ – ٢٢٨

١

بسم الله الرحمن الرحيم

سر مكتوم مختوم

(سر مكتومى محتوى و اوندن مبرا كوكل دولان ظرف)

امام الاوليا ، عارف بالله ابو عبدالله محمد بن على بن محمد بن العربى الطائى الحاتمى الاندلسى شيخ اكبر محى الدين قدس الله سره العزيز بحمد واله ديورلر :

حمدت الذى والمقام عظيم
فأبدى سرورا والفؤاد كظيم

يا رب ! سكا وجد شكران ايدرم . مقام جلالكز پك بيوكدر . يا رب بو شكرانى سرور مخصوص اظهار ، فؤاديم ده اونى هضم ايتدى .

وما فيّ من فرحتي حين فورت
بزرقة قلب قلّ فيه عظيم

كدورت قدر ابر برابر تعقيب ايتدر كنديده ذات عظيم [illegible] حقيقتنه متصل [illegible] تعجب ايتدم .

ولكنني من كشف كل وجوده
عجبت لقلبي والمقالة هيم

فقط حقيقيه ، شب بيدارى ده مستور اولونه حالده قلبمده بر وجود ازليه كشفنه حيرتده قالدم .

تراءت الذى ادري من النور ظاهراً
على [illegible] الاجسام ليس بقيم

نور محض اولرق ازلا قدر كوردوم خيالكه احسانه [illegible] بر نور اظهار ايتدى .

وما في من نور حسى وانما
بحبّه نور القلب كيف بريم

انوار [illegible] ده [illegible] [illegible] [illegible] .

فان كان من كشف و مشهد رؤية
فنزه تجليه على مفيم

اكر بو نور شاكى كشف ده ظاهر [illegible] رؤيتده [illegible] [illegible] .

تقطعت فاشرب قلبه الاربابى
فرحة [illegible] بالعليم عليم

[illegible] اى [illegible] [illegible] ابد . [illegible] [illegible] ذاتى [illegible] ؟

تعالى وجود الذات من قبل مثلها
به عن فصل والفصال قديم

احديت ذاتى [illegible] [illegible] انفصالدن منزه [illegible] [illegible] انفصال ، قديم [illegible] .

تفرقت ربي فدانانى بحرا
بعيد عن الاولياء كريم

[illegible] [illegible] ، [illegible] اوليايه [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

تقلبت [illegible] حقائق مقام
فقال [illegible] يقطفه حكيم

[illegible] [illegible] [illegible] حقيقتى [illegible] [illegible] [illegible] .

تقلبت يا الحق [illegible]
اذا ما راه الحق ليس يدوم

ذات [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] جواب [illegible] : [illegible] حقيقته [illegible] كوردكى دوام ايتز [illegible] . [١]

---

[١] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] جواب [illegible] . [illegible] كشف [illegible] حقيقيه . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

3

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

30. Iinci Kânun 1935, Pazartesi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

31. Iinci Kânun 1935, Salı

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

28. Iinci Kânun 1935, Cumartesi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

29. Iinci Kânun 1935, Pazar

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

26. I inci Kânun 1935, Perşembe

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

27. I inci Kânun 1935, Cuma

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

6

24. I inci Kânun 1935, Salı

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(1) [illegible]

[illegible]

25. I inci Kânun 1935, Çarşamba

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

7

22. Iinci Kânun 1935, Pazar

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

23. Iinci Kânun 1935, Pazartesi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

8

20. I inci Kânun 1935, Cuma

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

21. I inci Kânun 1935, Cumartesi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

9

18. I inci Kânun 1935, Çarşamba

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

19. I inci Kânun 1935, Perşembe

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

16. I inci Kânun 1935, Pazartesi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(1) [illegible]

17. I inci Kânun 1935, Salı

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

11

14. Ilinci Kânun 1935, Cumartesi

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

15. Ilinci Kânun 1935, Pazar

[illegible] (1)
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

[1] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

12

12. I inci Kânun 1935, Perşembe

وصف حالم بیدمال درحال

برملّن دیگرلہ انتقاده قرا

بنده به اونا دیدم که : حضرتم ! تشکرلرک ازالهٔ حجابات اینسونه ایناع

غیبلرده اولدیغز دها حفظ ایتسه . خاطرمزه تعریف ایتدیگم ایزم که شعف نه

شوکت ایجون واسطهٔ اینقا اولسون که انطابلرک آمالی ولرکه دن وقوعه جهت

انقادلرده شخص کوللی نامولد . بو سوزن دها حفظ اولان ایراده ملاحظه

دنیادن وفرعلا سوألکز هرزمان اناسه الدیرمه دها نقد وبیان بیشه

دها جه صحیح اولمایانه برشیدر . بزه نه نادرلر عالم افکارده آکلاشلمیه .

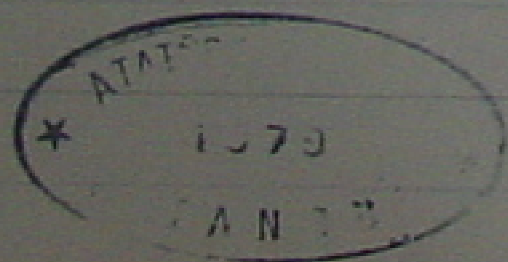
چونکه بزنا نه اولاجق ؟ جوده بیوره دونه نکر اولانلک شعاغی جوده الجید .

بر حقیقت دار جوده دکیز شیدرن برتجه هنوز حروج ایتمدم . دار حقیقت

بوتقاسدن مطابه ایتمدم . اسبابده عودت ایتیم بود دها قلبن نقدنده دینیم

مقام ؟ مقام فرداست احدی دها کرت حدوده دیرکه برتجه اکوانه عروج

اولدیر . دینیبه تحفه ایتم دکه فرد ایلز . حادثات کونبنه هنم

13. I inci Kânun 1935, Cuma

فوری بوندن اولویسک . حضرتا اونا دیدم که : بالقده اولوزیسک اولی طلب

ایمدک ایزنک اولدیغنه دونرسک . واوزیان حقیقده بوردا اولویدک .

بو حکم اولدیغنه جواب ویرده وه دیدیکه : بو وزده هیچ اولمشدر . لکن بو آکوانده

آلانن بیرده لمشدر . بتونه بنم صاحب دیم وصاحب جهت اولدیغی بن سنا

تیش ایتیمیه ؟ اویله به سانا دیورم که : سن دنیاده حفظ برآوامسه .

بر بحیده حقیقتم . شوایم الآن کیف دکم حالده سک . سن آنده معکلك

تیبی وعالم ترجمانک محسنه سکونده . بر عالم ملکوتده برتجه تقسیم و

قابیت دادوده ایله صاحب خفه نکوتم .

بو حکم اولدیغنه بانا دیدیکه : به سانا توجهابه ورده کلیم . بانا قبحه رشده

تیبیم ایم : بنده اونا سن بنده کلده اولویسکز تحمل ایده مزسک . چونکه جوده

اولیدیسک شبه ناشی زحل جرابه قضیه ؟ اوده جوابه : دها شه راجعی

حقاد تیه مطیع وصابر بولنمقک . دیکه به حواد سزه اولدیده : بانا تبع

اولویسک سانا حقیقی خبر دیم دیم حادثه دارک بزه هیچ بیشه حریا ده م .

10. Iinci Kânun 1935, Salı

[illegible]

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

11. Iinci Kânun 1935, Çarşamba

[illegible]

14

8. Iinci Kânun 1935, Pazar

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

٢٥

9. Iinci Kânun 1935, Pazartesi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

6 . I inci Kânun 1935, Cuma

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

7. I inci Kânun 1935, Cumartesi

والجسم نفث بحر الوجود ترجمه
يرمي من الغرب بالأدراء شئون

جسم انسان بحر وجود الهينك بر نفخه‌سيدركه
بر آلايش شئون اولارق مغربده اكن بر يوج
اوك خروجنه اوج سره ايكنده در.

والآب الفلك مادات تسره
يرمي الشبيبة محفوظ وجون

اوكلك يرآب اولانر باد شبيعة گبي اولدوغي
دائره‌ده ابتكي دائما محفوظ وجون وب‌كر.

الفم الرئيس الى الزجد مقدمه
ودفيه لله العلاء ثابته

تعالت صفه براونه برفلك وجودك باسه‌طرفني قوران
ترجيه براقسه. برفلك وجودده قوائم علويه‌دن
تا نيابت وارده.

نفوله ودع الثوره ترجمه
بجره ربابه تخريبت تتكبه

باد اشرافك نفك وجوده سره ايكنده اولدني كو يه اشده
به وكر وسكون اولارق يوروب گيديور.

ان الاوائل في الالات نه مورعه
نره ربار وطيه به سنونه

بروزنه اوائل بين انزاع علم ومعرفت دنيانه
قفته دلمفته ازم ؟ تماما انسانه سرودكره.
(لازم دكل)

واودع الوصل بابني على ثب
ديه يي معرض وسونه

بنده بم آدمنه برقرب نفردغنه بو نفس وجود
بب وصال اولارق بابا توديع ايدي.

فاسر بالله من خلقى من خلقى
اذا تحققت مرحول وكنون

الشئ بن خلقته دزاج وطيفته كه اساءه‌دابم
قائم. سن بونه تحقيق ايدرسك هم نفع
هم نقطع اوله اولاجقسك.

4. Iinci Kânun 1935, Çarşamba

فاعلم بانك لا تنال الا كذا } [illegible]
ما لم تكن فيك برزخ وصفه } [illegible]

فاعرف آيت من قبل الممات فانه } [illegible]
تحت فانت مع النفد تكون } [illegible]

فاذ تجلت فرشه دشهده } [illegible]
عن تره نيل العال والدون } [illegible]

ودع فدكم ما تخفى ونظره } [illegible]
من الطائف تفتيح [illegible] } [illegible]

فاخم ذ تيت [illegible] } [illegible]
نظره فرد الالاف تكون } [illegible]

ودع ليه [illegible] } [illegible]
فالسر [illegible] الحر يحون } [illegible]

[illegible]

5. Iinci Kânun 1935, Perşembe

فلا يزال لمزج اللقيات به }
يفرد للطاعات فى [illegible] }

فعل قلب [illegible] } [illegible]
فى كل كون فذاك القلب معروف } [illegible]

17

2. Iinci Kânun 1935, Pazartesi

[illegible]

[illegible]

[illegible] (1)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(1) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

3. Iinci Kânun 1935, Salı

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(1) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

18

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

1. Iinci Kânun 1935, Pazar

[illegible]

[illegible] براحت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

فانی سنک زمانی شراب خوشگواری نیم اولدی. بادهٔ عرفانی معرفت ایچنه برنه طغان

ایشه. لطفی تنزیل ندن هوا کوتکن نفعی داخل اولوب شمس حقیقت طلعت

سحاب حجرنده بو زمانده سریع وتیم حال جوده خلقی شدره دیزهٔ انوار کرم

مشتری اولدی طلعه بار ایدی. بو بادهٔ عرفانی سنک ایله خم اولونسه دیکن

دوزنده وارلکوم سنک شراب نیم اولدی. کزینده هم تاب، هم بنوع، هم

ساج، هم مسموع اولسه ندن کوی بونلارک قوه بارانرت وقد ودلیکه چکدی.

سنک مذکوره تماما داخل اولوب ده ایچ آت داها کیچه بوشکی مغربه دیناو اقم

وادنی ذاب شربه تزرک ایچیم نیانه. خم زیانه حب حافیتیه بانا معلوم اولدی.

دشمنک مزاج طریقنی دشنه وآدابی اولدیغنی افصاح ایده. بونده دیجال

امات احاجه کبی ده مقطع هرنه داستان نه. اولیاء آلهیه خفی ذهنی

ایشی. بانا ترتیبنی اسراره مقامی اکلادیه. دست نجیده حقیقی تقیید ایدر.

اولیم. وادینی حدیده ونار دقتی نقریبانه جاده، حدیده اولان سلطان

انبیا صلاته بیده واقع ایچ انفرازه اولان دشته سبزه کلمات ایچ وددن قلبه

انقیاد ایتدی حوزیده اک بیرینه انسه بولدم کو درای نقدی برنشره دآیی

نوحم نزاید. دیو محبیده طیره دلیده اوزکده. اولیاء ده بزنده ماداش

ساقه باب نجبانیده کیره. شمس تیه اوده بن به خلود الحق ایدر. بونده

کزده سنک نوره فیه اوزنا باشدی. خم بانا بوده بن، اهلمه دیده. بعده

خم ایرثشانه مطالبه باشلادی. دکزبیه نفی رعادثه واره رفیقی شبه

قوتشده. سانک محبوب شراب خوشگوار کبی توتیه وتربیه دریا مانندی

ساقیده آیا عزیزه باشلدی. خم ایر بانا نشه. طاله زنانی کزیده. کشفه

نفس لرده بانا قیدلوان اولدی. دیدیکه: امانتنه دلالتی ایچ شراب ایشه

بر فتیم. بونده حوراء دا دولقدم یرده. جنونیه بوزنده دوزنی تاب داوده.

ال حوراکی ال اولکیده التاله ایده. دنشه بو مجمعده دکزنده ارزو ایچیم

دکتنی یت ازیزکوزدیم شیر نونشدی. بیکده حقه طعاید دوز حوریا.

قلب تشانه شکرانه اکلامکری مناجاتی باشلایوب شمس حقیقت

یقینه شمعه انوارنده لمعه ایده دک مجمع انسیزه حیرتی وکمالی بولدم

ابرالعاری الخفی ترنمه نقیبه کزه. اکلادیغی حقانیه نونعی چیقدی. او

تیان هیچ بر کمرنه تاره فانی شردکم حقیقتده نابینی وار دکاده اولمسه اولسون.

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

30. IIinci Teşrin 1935, Cumartesi

بو یوم دینه وجه بیتی داماد فیضی حجیه . بو رسول الله اولو دیه گوزه دکه بو یرد

الله ای گزنده بزه داود اولان قطب یانینه . بعده بر الله ای کنه دقطب یانینه

بو قدر ثوابات لطیفه‌یه کلدی که اوکوب بوشانیه لطیفه . بر بشره نورانیه (دلائل‌ها دنیه) ده

توصیف ایتدی .

ایشته بو بشره ده ترتیب ایتدکدن بر سعی وجد دیده وضع صحائف ایلین بابانه

ایدر . بر صحابه بو دوغرو اولان حقائقه اکتساب الکشف والکل فی مدینة الحقیقة

والحکم) اکثر دیر دی . بو دیه علامت نشانی حقده مالدی المحکمه واقف

ایدیم . وتوقف اتیه آلدی . حورلا بابا یه توجه ایدوب آیرلدم . وکلاقی

اصفا توقیفه ایدرک ترک بیور دیدی . دوحقیقه بینی اوحقیقه دیدکله :

بو ترتیب حقائقه [سدرة المنتهی ورسالا بها فی مدینة الحقیقة وفخر الادباء)

ایکن دیدیم . دینه بر ده جواب ویردم که : بو نفسه ابجد ایم ابردکده

برکت بردم . یکنده اید دینی بنفسه توقفده دعاب ایتدی . ابر ورده

بی توقفده ده اکیا ایدرم . بعده بر شا فقیره هر اوته هرده ها ایدیم .

شیخ برالانه حقائقنی تحقق ده دوغ ایدیه وفلان اولمه بیده ادرک

اوحاق دیانتنی بزه برحال اتش ایله قیدم . تفظ یه اوت رحمه دخی

آیتنه بزه اکلادیم . هر کیم آکلادی جوات ایده سزنی تاوربوس

بو بره ترسه داکلامسه اولامقده . شی ندیر حقده یه بوبه باباره

اوله بزه . قلبی آرتاسنه حی غیبی ده بزه الفو ایله قدم . کشف علوم دنیم

قرن حاجی اولان قلبی آچیا . ونرخ اراده ربط شراهدنی ث هده ایدر

اثناء حقائقک صافناتی الجاره اولان طلب حقیقی کملانه ترکیب ایده ولاجدادلری

دهرکیم اوندوغی تجلیه ایله رکن حقائق اسب لطیفه بزیشه مقصدینه قطب اولور.

دنه اتحاد ایده . یکنده بابانی دبابه اول بابارکی رزهفی ایچ معاذ بد

معادلنده ده دیوانده حوتیه حرکت ایتمشلردر .

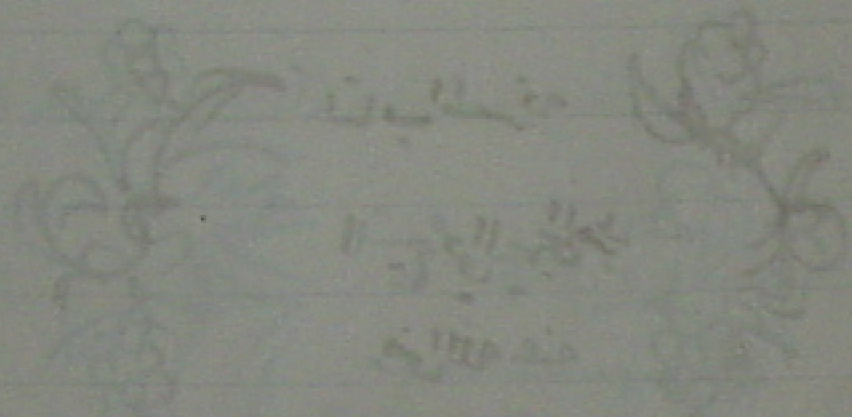
نقطا بیان ایده بی بابانه ملدنش کون اولان بعد بو زمانه برده کیدر

حبیبی بونه ثبات ایتمشدر .

بیلاده آنجق اولان شیخ الاولو آزنه حرفنا ونفدی اوزرنه ابقا

21

28. IIinci Teşrin 1935, Perşembe

29. IIinci Teşrin 1935, Cuma

[illegible] عبدالله [illegible] بزه [illegible] . قطب ده
وقتا که حیدر [illegible] اولدی .

[illegible]
[illegible] .

[illegible]
لطفی [illegible] .

[illegible] .
[illegible]

[illegible] مغرب [illegible]
[illegible] قطب [illegible] :

[illegible] قطب [illegible] !

([illegible])

26. II inci Teşrin 1935, Salı

بو قصیده‌نڭ سببی شودر كه حضرت محی الدین (قس) نفسی اوزرینه یازدیغی

آثارنده هر حالده عباره‌لر آره‌سنده قافیه‌یه رعایت ایتمشدر. بو

مقدمه‌ده ده قافیه‌نك ووضوح معنانك دلالتی بو قصیده‌یی ایجاب

ایتدیرمكده‌در. بو قصیده‌یه گوره ترجمه :

حمد و ثنا او جناب حقه مخصوصدر كه بزه نسبتله كندی ذاتنده ذاتی

ذاتنه حجاب اتخاذ ایتمشدر. كندیسنك كنهنی بیلمك بزم ادراكمزده

چوق یوكسكدر [چونكه جناب حق مادی و معنوی هر موجودك مصدر

و مقصدیدر واصل اولوب بزده‌كی علامه‌سی او مصدردن حاصل اولان

صادرات قبیلندندر] هر نوع ظهور اونك كندی ذاتنده طلوع ایتمشدر

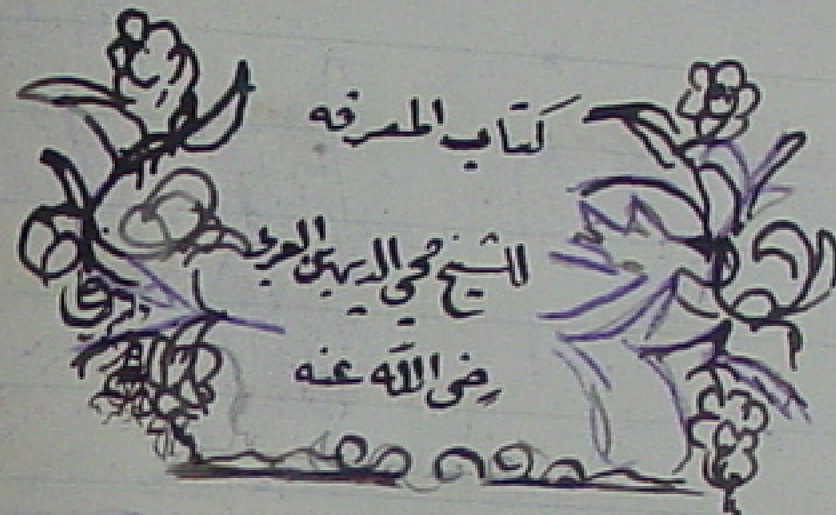
نور اولورده ظاهر اولدیغی حالده ابصاردن نوری ایله محتجبدر ظهورنده

ظهوریله بصیرته قارشی پرده‌لری واردر. بو ایضاحه گوره

نور نورده مندرج و ظهور ظهورده مندرجدر

خلاصه : هر بصر اوكا منعطف و هر بصیرت اونی قصد ایدنك

27. II inci Teşrin 1935, Çarşamba

بسم الله الرحمن الرحيم

وبه نستعين

مقدمه‌نك ایضاحی

جناب حقه حمد و ثنایی تضمن ایدن عبارت اولان مقدمه‌نك عبارلرنده

(ولا یخرج خارج الامنه) عباره‌سی برنجی سطرده‌كی (عزّان

یعرف له كنه) عباره‌سنك یاخود باشنده اولمه لازم گلیر.

(فیا اولی الباب) عباره‌سنكده (فیا اولی الالباب) اولمسی

الزمدر. مقدمه‌نك نهایتنده‌كی (فلا محجوب ولا حجاب) عباره‌سنده

حكده ده (لدیه) كلمه‌سنك علاوه‌سی اقتضا ایدر.

جناب حق : اصحاب تنزیهك حقه قارشی یاپمه اولدقلری هر تنزیهك

ماوراسنده اولدیغندن اوكا فتوحات احسان ایدر . هركم جناب حقی

تسبیح ایتمك ایسترسه او ، تسبیحی [وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ]

آیت جلیله‌سنك معناسنی دوشونه‌رك تسبیح ایتسون . یعنی جناب حقی

اویله بر حمد وثنا ایله تسبیح ایتسینكه جناب حق او تسبیح ایله نفسنی ثنا ایتمشدر

بو صورتله جناب حقی تسبیح ، تسبیحده تسبیحدر . چونكه تسبیح معناده

تنزیهدن بشقه بر شی دكلدر . سنك جناب حقی تنزیهك ایسه مخلوقاتك

متصف اولدیغی نقص حالاتك هر برینده تنزیهدر . حالبوكه جناب حق

سكا منسوب اولان هر حمد وثناده بالا مرتبه‌ده‌در .

شو ایسه ده بر حقیقت ثابته‌دركه ، سنك هر نه درلو اولورسه اولسون

الله‌ه قارشو یاپه‌جغك حمد وثنا ونیازده وآخرده سنك ایچون معین اولان

بر حمد وثنا اولوب بو حمد وثناده سنك وارلغك شائبه‌سی بولنماسی

محالدر . چونكه سنك ایچون معلوم اولمایان بر شی ایله جناب حقه حمد وثنا

یاپامازسك . سن هر نه شی بیلیر ویاخود تعقل ایدرسه‌ك او سنك

انتهاز فرصتی اوكا منجذبدر .

ای اصحاب عقول ! (رأساً) كیزلی اولمدیغی زه ده ، حجابده مستتر

بولندیغی زه ده ؟ بر ذاتكه اونك اونك عینی كندیسنه حجابدر ،

اونك عندنده نه محجوب نه ده حجاب واردر دیمكدر . [یعنی عینی

ذات كندیسنك هم نوری ، هم ظهوری ، هم عینی ، هم حجابی ، هم استاری

هم نور آشكاری اولور ، عینه ذاتك عینی اولان تجلیات ذاتیه‌در]

مسئله - ۱

ایضاح ۱ برنجی مسئله‌نك متنده‌كی عباره‌سی ایچنده [وانما یصح

عبد

أُلتسبیح عن المسبح مادام عبدٌ] عباره‌سی ، [وَهَلْ يَصِحُّ التَّسْبِيحُ

عَنِ التَّسْبِيحِ] اولملیدر . برنجی مسئله [سُبْحَانَ اللّٰهِ] تعبیرینك

ایضاحنه عائددر . بو مسئله‌نك صوكنده‌كی [وَتَحِيَّتُهُ اَعْظَمُ الثَّنَايَا]

ونتیجته اعظم النتائج در
اعظم الثنایا
دكلدر

شكلنده اولماسی لازم اولدیغی حالده متنده (ثنایا) اوقونور بر شكلده

كورولمشدر .

ترجمه

بو سبحان الله اویله بر ذكر جلیلدركه ، بو ذكره دوام ایدن ذاكر ایچون

وجودنده شبهه یوقدر . بوکا نه عقل ، نه شریعت مخالفت ایدر (لَیْسَ
کَمِثْلِهِ شَیْءٌ وَهُوَ السَّمِیعُ الْبَصِیرُ) .

تسبیح ایکی درلودر . یا مقید ، یا غیر مقید اولارق وارد اولور . مقید
اولدیغی زمان لفظ مخصوص ایله مقیددر . او لفظ مخصوص ده اسم ظاهره
یاخود ضمیره مضاف اولمشدر . ظاهره اضافتی (سُبْحَانَ اللّٰهِ) کبی
ضمیره اضافتی (سُبْحَانَكَ ، سُبْحَانَهُ) کبی ، بویله مضاف اولدیغی
تقدیرده حق تسبیح ایدن اسمای الٰهیه‌دن هانکی اسمه اضافتله یاخود
هر هانکی بر حاله ربط ایله تسبیح ایتمشسه نتیجه‌سی مضاف اولدیغی اسمه
ویاخود ربط ایتدیکی حاله مناسب اولمسی اقتضا ایدر . غیر مقید
اولورسه نتیجه‌سی کلیدر !

رسول اکرم ، نبی محترم حضرتلرینک سُبُّوحٌ ، قُدُّوسٌ قبیلندن اولان
تسبیحلریدر . بو نوع تسبیح ، عالم ملکدن الک مکمل اولان تسبیحدر ،
چونکه بو نوع تسبیحده که تسبیح ، عینه مُسَبَّحدر یعنی تسبیح اولنان حقک
عیننده فنا بولمشدر . بونک نتیجه‌سی ، حضور مشاهدتک الک مکملیدر ،

شو ایضاحه نظراً بو عالمده حقایقک تحقیقه
بر نوع صفتک تجلیدر .
ایتدیکی علمه نظراً علمای رسومک توهم ایتدیکی تشبیه امکانی یوقدر .
عبد آره‌ده فانی اولدیغندن ~~آره‌ده~~ باقی اولدیغی تسبیحده تسبیح نصل صحیح
اولور ؟ حالبوکه عبدده ، رب ده موجوددر . بو شکل دائما ظهورده در
بناء علیه بونی بیلدکدن صکره ایسترسک تسبیح ایت ، ایسترسک تسبیح
ایتمه ، سن مُسَبِّحسک ، ایستر تسبیحی قصد ایت ایسترسک ایتمه ،
ایسترسک بیل ، ایسترسک بیلمه .

بو عبد باقی اولدیغی تسبیحده تسبیح صحیح اولورسه‌ده حقیقتده ایضاحه محتاجدر
تسبیحک حقیقت اولمایان عالمده شرکک و مشرکک بولنماسی لازم
کلیردی . حالبوکه وجودده شرک ده وار ، مشرک ده واردر ،
مادام که شرک و مشرک موجوددر ، بو حکمک ظهورینه وسیله اولاجق
بر مستند الیه بولنمسی لازمدر . او مستند الیه ده بزم تسبیحده وجود
عبد شائبه‌سی بولنمسیدر و الا حکمنده بشقه رشتی وکلدر . عبدک ربی
تسبیحه تجلیده حمد و ثناده حق اعلای محامد ایله تسبیحده بو شائبه‌نک

20. II inci Teşrin 1935, Çarşamba

شكر بونلرڭ انواعيله حمد وثنادن عبارتدر . يعنى حمد، شكر،

شكرده حمددر، چونكه شكر حمدكى جناب حقه ثنادن بشقه برشى

دكلدر . حمد مطلقه مقام عاليسنده صحبه اولوندیغى بو حمد وثنايه

باعث اولان صفتلردن هيچ بر صفت تقييد ايدمز .

حمدده بو مقام صحبه ايچون تحميدك مقتضى اولديغى هرلو فتوحات

احسان اولونور . يالكز حامدك حقنده كنديسنه وارد اولان وارداتده

هيچ برشى ايله توقف ايتمسى شرطدر . بو وارد قلبى حالى اوزرنده

توقف ايدرسه اوده او حالى تقييد ايتمش اولور . بو تقديرده حامد

معهد تعلق اولمقسزين واردك مقتضاسنه كوره قلبنه كلنه هرلو

وارد الله مقيددر . حامدك وارد قلبيله معنى ، نرده اولورسه اولسون

جناب حقك قوللريله معنى كبيدر . چونكه جناب حق بيلير كه قوللرى كنديلرى

اوستنده حاكم اولان اسماء الهيه مقتضاسنه تابعدرلر ، تابع اولدقلرى

او اسم الهى هم كندى اوزرلرنده حاكم وهم متصرفدر . بو ايضاحه

كوره جناب حق قوللريله برابر دكلدر . بلكه حاكم اولان اسماء الهيه ايلهدر

21. II inci Teşrin 1935, Perşembe

چونكه بو نوع تسبيحده تسبيح ايدن ، تسبيح اولنان ايله تسبيحده غائب

اولمشدر . [يعنى بو نوع تسبيحده عبد وسبوده فانى ، حق باقى

اولديغى ايچون مسبّح جناب حقدر .]

مسئله – ٢

الحمد لله جملهسنك ايضاحى حقنده !

جناب حق قرآن كريمده امر صورتيله (وقل الحمد لله) بيورمشدر

حمد وثنا اللهه مخصوصدر دعا ديمكدر . بوراده كى حمددن مقصد

عواقب ثنادر . يعنى حمد وثنانك خلاصهسيدر . چونكه حمدك مرجعى

اللهدن بشقه برشى اولماز . زيرا ثنا ايدن ده ، ثنا اولنان ده

اودر ، حاصل هر ايكى خصوصده امر الهينك مرجوعيتى كنديسنهدر

حمد وثنا جناب حق طرفندن حامده مزيد لطف احسان ايتديكندن

بيليرز كه حمد ، هر نقطه نظردن شكر ديمكدر ، اذكار الهيهده

هرهانكى بر ذكر بروجه سابق مزيد لطفى مقتضى اولورسه حامده

اوده بويلهدر ، اوده شكر ديمكدر . بونده شو نتيجه اليرز كه

فقط بوشکلده خیرده وار اولماسدر ، خیرده وار اولورسه جناب حق

بزده اولورلرسه اولسونلر فوقلاری برابر شکلده‌در . وار اولورده

بولوردر ، وارادات برقول ایچونده تعیین او قولك استعدادینه کوره

استعدادی او قولك ذکری اعطا ایدر ، قولك ذکری ایسه او قولك

حمله‌در ، بناءً علیه بو شکلده اولورده قول وار اولانلر وتقیید برابور

حقدر حقده ذکر ایتدیکمز مسأله‌ده عینیله بولوندر . [بو تفصیلده شو

اکلاشیلیر که محض مطلق مقامك صاحبنده حصری تقیید ایده‌جك

صفتلرده هیچ بر صفت واحوال دخی هیچ برحال بولنماز . محض مطلق

ایچون بو صورتی تحقق ایدر .]

بوراده بو مسئله اتردیم‌در مسئله للغزالی رضی الله عنه

مسئله - ٢

لا اله الا الله جمله‌سنك ایضاحی :

شویله‌جه بیلملیدر که الوهیت بر مرتبه‌درکه او مرتبه ایچون (واحد)

ایجاد اولور . او (واحد) ده جناب حقدن باشقه برشی دکلدر ،

او مرتبه اللهدن باشقه‌سنده موجود اولاماز . او مرتبه ایچون الله ایچون

ثابتدر ، جناب حقدن باشقالرنده نفی اولونان الوهیتده نفی

ایدنك نفیی ایله اولمایوب بلکه الوهیتك اونلرده منتفی اولماسی بالذات

اقتضادر ، الوهیت کندیسی ایچون ثابت اولدیغی حقده ده الوهیت

یوقدر اثبات ایدنك برکیمسه‌نك اثباتیله دکلدر بلکه الوهیت حقه ایچونده

بالذات ثابتدر :

(لا اله الا الله) یی ذکر ایدن کیمسه الوهیته عائد شهود حاصل اولور

بو شهود الوهیتی بیلمکدن باشقه شی دکلدر ، علم ایله حاصل اولان

معلوم ایسه بر نوع نسبتدر ، برشی دیکر شیئه منتسب ایسه برامر

عدمیدر . بو بابده حکمده نسبته ، منسوبه ، منسوب الیهه عائد اولمق

ضروریدر ، نسبت دیدیکمز الوهیتدر ، منسوب دیدیکمز ذاتدن

عبارتدر ، منسوب الیه دیدیکمز الوهیتك اثری اولان مسأله‌دن

عبارتدر . بونلر هیئت مجموعه‌سنده اثر ده حکم حاصل اولور ، مذکور

اوچده هیچ برشی باقی اولمازده دوشنمز . بوراده باقیلدیغی

دوشونمسنك اثر بونده دیمکدر . حکمده صحیح اولماز ، بناءً علیه ایجاد عالم

احد جلّ الهٰ ایله دكلدر - [چونكه احدیتده عدد و تصوره

فرد اله ایلدر ،

واردر فردیتده بو تصور یوقدر !

مسئله — ٤

بو مسئله امام غزالی رضی الله عنه حضرتلرینكدر !

بویوریورلركه : جناب حق تفرد حقیقی ایله افعال عمومیه‌نك كافه‌سنده

منفرددر . یعنی هر فعلك فاعل حقیقتده اودر . حمد و ثنایه

مستحق اولانده تك باشنه او جناب حقدر . چونكه هیچ بر كیمسه‌نك

حق ایله برابر هیچ بر فعلده اشتراكی یوقدر . بو مسئله عینیله

حمد حقده ، مدح و ثنا استحقاقده كاتب ایله برابر قلمك

اشتراكی اولماسی لازمدر . چونكه حمد حقده و یازیجی مدح و ثنا

نه قلمك نه ده قلمده بشقه بر شیئك اشتراكی یوقدر . بو فعل

صرف كاتبه عائددر . جناب حقك نعمتی گورمه‌كچه‌لرده ده

بویلەدر . اونلرده قلمك كاتبه مسخر اولدیغی كبی حقه مسخردرلر

بو سویلدیكم بر مثال ایدی كه جناب حقك حمده استحقاقده تفردی

تماميله اكلادير !

(غزالی حضرتلرینك مسائلی ختام بولدی . بو مسائل ایكی جلسه‌ده

اولدی الحمد لله جلسه‌نك ایضاحه تابعدر)

مسئله — ٥

الله اكبر جمله‌سنك معناسی ایضاح !

بو كلمه اذانده ، نمازده و دها بشقه یرلرده وارد اولمشدر

افعل

(اَفْعَلُ) اسم تفضیلی اكثریا مفاضله صورتیله ایراد اولونور

بو (اَكبر) كلمه‌سنده‌كی مفاضله ایكی درلو اولابیلیر ، برنجی !

اسماء الهیه آره‌سنده مفاضله ، ایكنجیسی : ذكر ایتدیكلری ذكرلرنده

مفاضله‌در [مفاضله : بر شیئك دیگر شیئه نسبتله دها بیوكلكی

دها تفضیلی اولماسی دیمكدر] الله اكبرده‌كی مفاضله ، اسماء الهیه

آره‌سنده اولمه اوزره تصور اولونورسه (اكبر) (اَجَلّ و اَعظَم)

دیمك اولور ، یعنی الله اسمی هر هانكی اسمده اولورسه اولسون

خلقك فهم نظراً ، آكلاییشنه كوره اسماء الهیه‌نك كافه‌سنده

14. II inci Teşrin 1935, Perşembe

تقیید اولمقزین حقیقت امر کذبی ایچون فتح اولونور .

[حضرت محی الدینک ایضاح مسائله عائد افاده‌لرینک اثناسنده

(افعل) صیغه‌سنک اکثریا (مفاضله) ایچون اولدیغی بیاننده

اکلاشیلیرکه (افعل) صیغه‌سی بعضاً مفاضله تصوری اولمقزین ده

استعمال اولونور ، (الله اکبر) ده مفاضله معناسی دوشونولمیه‌رک

(اکبر) اسم تفضیلک معناسی : (الله اکبر فی حد ذاته)

معناسی اخذ اولونورسه اسم تفضیل مفاضله‌سز استعمال ایدلمش

اولور .] مترجم

مسئله — ٦

بر مسئله امام غزالی حضرتلرینک (الله اکبر) حقنده جواهر القرآن

کتابنده بیان ایتدیکی بر مسئله‌در . غزالی بویوریورکه :

الله اکبر ایله مقصود اولان : (الله اکبر من غیره) دیمک

دکلدر ، چونکه هو ایله برابر باشقه بر شی یوقدر ، ذات حقدن

ماعدا نه وارسه حقک آثار قدرتندندر ، بلکه الله اکبرک معناسی

15. II inci Teşrin 1935, Cuma

دها بیوکدر دیمکدر ، ذاکرک ذکری آره‌سنده مفاضله تصور اولونورسه

(الله اکبر) نک معناسی ، جناب حقک کندیسنک کندیسنی ذکر

ایتمسی قولنک اونی ذکر ایتمسندن دها بیوکدر دیمکدر ، واقعا عبدک

ذکری ده حقک ذکریله قائم ایسه ده بالذات حقک ذکری تصور

اولنمدیغی زمانده معنا بر وجه مشروحدر :

بو ایضاحی بیلدکدن صکره شونی ده بیلکه ذاکر ایله مذکوری

عینی کورنلره کوره مفاضله صورتیله ذکر ممنوعدر . چونکه شی واحد

نفسنده مفاضله‌یی قبول ایتمز ، اللهی ذکر ایدن حکم مذکور ایله

ذکر ایدرسه او ذکر سببیله حقک عینی ذاکر اولدیغی کشفاً و ذوقاً

کندیسی ایچون تحقق ایدر ، شویله‌سی ده بر حقیقت ثابته‌درکه اللهی

اللهدن باشقه‌سنک ذکر ایتمسی ویاخود باشقه‌سنک او ذکری ایشتمسی

محالدر ، بو تقدیرده مذکور اولان حقده باشقه بر شی دکلدر ،

فقط بر کیمسه جناب حقی (الله اکبر) ذکرینک بر ذکر مشروع اولدیغی

نقطۀ نظرندن ذکر ایدر و خاطرینه (مفاضله) اصلا کلمزسه —

نزد الهیده مرتبهٔ قدرت احسان اولنمشدر !

شو اساسی ده بیلملیدرکه : امر الهییی قبول ایدن قول بو قبولی بر اسم

خاص الهی ایجابنه کوره قبول ایدر ، و او اسم الهیه هیچ بر زمانده حقیقتی

تجاوز ایتمز ، بو مقامده قول نه عاجز ، نه ده اوندن برشی طاشرده

حقه رجوع ایتمشدر ، چونکه قول هر اسم الهی اثرینك محل ظهوریدر

طاشانده کمالاتی ، اسم الهیه طاشمشدر ، بر فرق قولده دکلدر . قول

(وافوض امری الی الله) دیرك حقه تفویض بو تفویضده معیه

اولارق ، اسم الهیی سویلیه‌رك اسم جامع اولان (الله) ه تفویضیه

ایتدیکی ایچون جناب حقده بو امرك مخلوقاتی سائره ده ظهوریه مناسب

کمالاتده ده تلقی ایتمشدر دیمکدر !

مسئله – ٨

جناب حق قرآنده [وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون] بیوریشه

انسانه وجنه عبادت ایتسونلر ایچون یراتدم دیمکدر . بیلملیدرکه

عبادت لغتده ذلت معناسنه‌در ، ذلت ایسه قول ایچون ماهیت ذاتیه‌در

(الله اکبر مِنْ اَنْ یَعْرِفَهُ غیرُهُ) دیمکدر . یعنی جناب حق کندینی

باشقه‌سنك بیلمسندن دها بیوکدر دیمکدر یعنی کندی بیوکلکنی

نه کندی بیلیر باشقه‌سی بیلمز دیمکدر !

مسئله – ٧

(وافوض امری الی الله) جمله جلیله‌سنك ایضاحی !

بیلملیدرکه امر الهی خلقه جملهٔ واحده اولارق نازل اولمشدر ،

هر شخص بو امرده درجه و وسعته کوره اخذ و قبول ایلمشدر ،

درجه و وسعتنده زیاده اولانده احتیاج و وسعتنده طاشدیغی ایچون

نه حقه رجوع ایتمشدر ، او شخص قضاده ایله وقوع بولانده بو

رجوعی بیلسه‌ده ، بیلمسه‌ده مساویدر ، شو قدر وارکه وسعتنده

طاشانده حقه رجوع ایدن امری بیلرك (وافوض امری الی الله)

دیینده چونکه معناسنی آکلادیغی قول ایچون عند الهیده مرتبهٔ قدرت

موجود اولوب او قدرت ایله او قول مکافات ایدلمشدر ، بو قضاده

رجوعی بیلمیه (وافوض امری الی الله) دیمه‌کیه محصوص اولانده

11. II inci Teşrin 1935, Pazartesi

بو نقطهٔ نظردن قول، تکلیفه محتاج دکلدر. [لسانده حقیقتده
و قرآنده ایسه عبادتك معناسی، انقیاد و اطاعت دیمکدر]
جناب حق قرآنده (وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه) بیوریورلر.
کندیسنده بشقهسنه عبادت اولنمامق خصوصنی ربك امر و فرمان
بیوردی دیمکدر، شوراسیده معلومدرکه حکم و فرمان الٰهی
رد اولنماز. بوده بر امر ضروریدر. شوراسیده ثابتدر حقیقتده کی
خالق اکوانه مخلوقك عبادت ایتدیکی هر صورتك عینیدر، جناب حق
بو صورتده هر صورت معبودهنك عینی اولدیغی کبی هر صورت عابدهنك ده
عینیدر، چونکه جناب حق کندیسنه محتاج اولان هر شیئك عینیدر.
[بو مسئلهده شو اکلاشیلیرکه قرآنده مذکور اولان عبادت لغتده
اولدیغی کبی ذلت معناسنه دکلدر، بلکه، بوراده موجوداتك
جناب حقه بلا قید و شرط انقیاد و اطاعتی دیمکدر.
بنده روشنه خمریم دستکیریم، احمد عمشی حضرتلری ده بر
مصاحبه اثناسنده بالخاصه «عبادت اجسامك ارواحه انقیادی

10. II inci Teşrin 1935, Pazar

دیمکدر. هر جسم مطلقا روحه منقاد و مطیعدر، بناءً علیه بوراده
موجودات عبادت ایچندهدر. دیمشیدی]

مسئله — ۹

اثر: ایکی امر آراسنده مربوط بر شکلده اولورسه او اثرك
وجودی او ایکی شیئه محتاجدر دیمکدر. بو بر امر ضروریدر، بناءً علیه
اثر مذکورك وجودی ایکی اصلدن حاصل اولمادقجه تصور اولونور
وجود اصلیه مالك دکلدر. ایکی اصل دینیلنلرك بریسی اقتداردر،
بو، جناب حقه عائددر. ایکنجیسی قبولدر، بوده ممکنه جهتنه عائددر
خلاصه: ایکی اصلدن حاصل اولدقده اثر ایچون نه وجودده، نه ده
ایجادده استقلال متصور دکلدر. شویله وارد که ممکنه کندی
نفسنده (بن نفسمله موجودیم) دیمز، بلکه (بنی جناب حق ایجاد ایتدی)
دیر، جناب حقده کندیسی، ممکنك نفسی اوزرینه ترجیح ایتدیکی
و ایجادی ربنه نسبت ایتدیکی بیلدیکی ایچون اثره، کندی صورتنده ظهور
لطفنی احسان بیوریورلر، بو، حقده کندیسنه بر مکافاتدر،

9. IIinci Teşrin 1935, Cumartesi

خلاصه : عالمده حقنده اكمل برشئ يوقدر :

مسئله — ١٠

بيلمليدر كه جناب حقك كنديني عالمدن مستغنى اولدوغنى
وصف ايتمسى ، (الله عالمك عينى دكلدر) توهمنده بولنانلر
اكثريدر ، بو توهمده بولنانلر دليل ايله مدلول آره‌سنده فرق
كورورلر ، بو تفريقى ياپانلر برشيئك دليلى كنديسى اوله بيلديكى كبى
بويله اولمسى ده او شيئك نفسنده ~~خفى~~ ضمنى تشكيل ايتمز ، خلاصه :
دليل ايله مدلول شئ واحددر ، بو بابده عباره‌لر مختلف ايسه ده
حقيقت بردر ، بناءً عليه جناب حق هم عالمدر ، هم معلومدر ،
هم علمدر ، هم دليل ، هم دالّ ، هم مدلولدر ، علم ، علم ايله
بيلينر بناءً عليه علم ، علمك معلوميدر ، شو حالده حق هم معلوم ،
هم عالم هم علم اولديغى شبهه‌دن آزاده‌در ،

كذلك عالم ، عالم ايچون وصف ذاتيدر ، بو ايضاح علم كلام
اصحابنك (صفت ذاتك غيرى دكلدر) سوزلرينده مطابقدر .

8. IIinci Teşrin 1935, Cuma

فقط (صفت ذاتك غيرى دكلدر) ديه‌كده حكمه ~~[illegible]~~ اينكرى
وماتريدى كبى رجالك (صفت ذاتك عينى ده دكلدر) ديمه‌لرى
ياكلشدر ، بويله ديينلر صفتى ذاته مستند بر معقول زائد كورمكلرندن
دولاييدر ، معقول زائد اولانده شيئك ، ذاتك عينى اولمسى
يانلش ديرلر ، بونلر معقول ديه‌كلرى شيئك حق وصف
اولانده عين علمده عبارت اولديغنى اثباته قدرت كوستره‌مشلر
بونده دولاييدر (صفت ذاتك غيرى دكلدر) ديه‌كده حكمه
حيرت دوشدك فهم قاصرلرينك ايجابنه كوره (حقك صفاتى
ذاتنك عينى ده دكل ، غيرى ده دكل) ديمشلردر ، فقط بز بونلرك
سوزينه يكلز سوز سويلمك ايسترسك اونلرك ادراك و
تفكيرى وجهله سوز سويلمه‌يز ، چونكه اونلرك فهم و ادراكلرى
آره‌ده بر زائد تعقله قايلشدر ، بو كنديلرنجه بر تصور قطعيدر ،
بز ايسه معقول زائده قائل دكلز :
خلاصه : تكلم يعنى علم كلام رجالى (ان الله تعالى فقير) الاذرينه

6. II inci Teşrin 1935, Çarşamba

اعیان مذکوره ابد معلول اولمسی لازم کلیر. چونکه او تقدیرده

مسئله ایکیده خالی دکلدر. یا او اعیان زائده معلولك عینیدر

دینیلیر حالبوکه برشئ کندی نفسنك معلولی اولاماز دیمکدر

اعیان مذکوره عین واحده نك عینی دکلدر دینیلیر بو تقدیرده

الوهیت، عینی اولمایان علته معلول اولمسی لازم کلیر. بو تقدیرده

الوهیت محتاج اولمسی اقتضا ایدر. الوهیت محتاج اولمقسه

محالدر،

خلاصه: اسماء و صفات الهیه نك ذات حقه نسبتله اعیان زائده

اولمسی ده محالدر.

مسئله — ١٢

بیلملیدرکه فرائضه عبادت جبریدر، نوافل عبادت اختیاریدر

عبادت اختیاریده ربوبیت قوقوسی واردر، چونکه عبادت

اختیاریه بر نوع تواضعدر، تواضع ایسه انجق سیادت ورفعتده

نصیبی اولانده کیده صادر اولابیلیر، حالبوکه عبدك سیادتده

7. II inci Teşrin 1935, Perşembe

عباره کوره للکنده بشقه برشئ علاوه ایده مشلردر. بزلر

جاهللرده اولدیغمز ایچون حقده استعاذه ایدرز،

[« ان الله فقیر » جمله‌جبریسی [لقد سمع الله قول الذین قالوا

ان الله فقیر ونحن اغنیاء] الی آخره آیتنده در . والله اعلم،

شیخ حضرتلری دیمك ایسترکه صفتده ذاتك عینی دکلدر، بلکه عینیدر

وحده اضدادی جامع اولدیغی ایچون اوصاف متضاده کندیسی ایچون

اوصاف مقدسه در.]

مسئله — ١١

اسماء و صفات الهیه عین واحده راجع اولان نسبتلر واضافتلردر

عبارتدر. عین واحده تصوری اعتباریله ذات مقدسهٔ الهیه اوزرینه

زائد اعیانك وجودیله عین واحده ده کثرت یوقدر. بو مسئله‌ده

اصحاب نظرده الوهیته عائد علمی اولمایانلر زعم ایتدیکی کبی

دکلدر. عین واحده ده اعیان زائده تصور ایدرك او اعیان زائده

اولمقسزین الوهیتك وجودی اولمامق دوشونولورسه الوهیتك

4. II inci Teşrin 1935, Pazartesi

بو عالمده کی هر سوز اللهك سوزیدر . چونکه الله تعالینك
بزه انبیاء ایله یکی هر ذکر حادثدر ، چونکه انبیاء ، نفسنده حادث
دیمکدر ، بونده شك یوقدر ، جناب حقده کلمه هر شیئ ده ابتر
بزم خوشمزه کیتوده ، ایشته کیم سوده مطلقا کوزلدر ، جنابحق
(فبشر عبادی الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه اولئك الذین
هدیهم الله) و (اولئك هم اولوا الالباب) بیورمشدر .
(سوزی ایشیده رك ، سوزك اك کوزلنه تابع اولانلره قوللرمه
مژده ویرکه اونلر اللهك کوزلی واك کوزلی بیلمك خاصه سنه
هدایت ایتمشدر ، بونلرده اولولند الباب اصحابیدر) دیمکدر ،
یعنی بونلر عباد الهیه صیانت و محافظه ایچونده الفاظ قبوغی الته سنده
ایچیله حقیقتله لبنی استخراج ایدرلر ، چونکه انسانك کوزی
بر شیئ اوزرینه واقع اولنجه اوشیئ مرئی حجابیه عبارتدر ، او
حجاب ایسه حقك تجلیسه مظهر اولان صورت دیمکدر ، صکره
هر او صورتده یشقه بر حجابه تحول ایدر ، بو قشرده حقیقت

5. II inci Teşrin 1935, Salı

نصیبی واردر ، نده ـ نفسنده ، بونك ایچوندرکه نوافلك فضیلتی
ذاتنك فضیلتنه دها ناقصدر ، چونکه بر شیئه اوشیئك حقیقی
وجهله علم تعلق ایده بیلمسی عالمك اعتقادی مقدارینه تابعدر
بو مهم نقطه بر علم شریفدر ، بو علم کجطه قائم اولورسه نظیری
اولمایانه سعادته ایرشدر دیمکدر ، عبد سالك نوافلی عبادتی
التزام ایدر وادلی نفسنده تحقق ایدیدرحد عزت ایلرسه نفسی
دینی بیلمك خصوصنده فتوحاته نائل اولور ، شونده بیلملیدکه
الله تعالی حضرتلری مجلی صورتنده ظاهر اولمشدر ، عبد سالك
لایق اولان الله ایله برابر ادب رعایت ایدرك خیری اوکا
کناهی نفسنه نسبت ایتمك دره .

مسئله ـ ١٢

بیلملیدکه الله تعالی حضرتلری (ما یأتیهم من ذکر من ربهم
محدث) بیورمشدر ، یعنی ذکره عائد ، جناب حقك اوزره
انبیاء ایله یکی شیئ محدثدر ، دیمکدر ، بو آیتده شوکا دلیل واردرکه

3. II inci Teşrin 1935, Pazar

نقطهٔ نظرندن حجابده حجابه انتقالده بشقه برشئ یوقدر دیمکدر.
چونکه حجابده ازلدن ابده قدر اولان تجلیاتنده هیچ بر الٰهی
تجلیسی تکرار ایتمز. بوندن دولاییدرکه صورتلرده اختلاف ضروری
اولمشدر. حجاب حدایسه بونلرک کافه سنک ماوراسنده در.
بزم ایچون معلوم اولان برشئ وارسه اوده رؤیت و حجاب
نقطهٔ نظرندن اسم ظاهردر. اما، اسم باطنه گلنجه او باطنه
اولان خصوصنده لایزالدر. ایشته اصحاب عقولک ادراک
ایتدیکی لب معقول بو اسم باطندر. یعنی اصحاب عقول
بیلیرلرکه حقیقت الامرده بر (لبّ) واردر. او لب ده
اسم ظاهر ایله مستور اولان اسم باطندر. مع مافیه هر
ایکی حالده یعنی ظاهر و باطن اولان خصوصلرنده مسمّی اولان
(حق) در. بو ایضاحه نظراً هرهانکی کیمسه حق رؤیته
قائل اولورسه کلامنده صادقدر. کذلک هرهانکی کیمسه
حق عدم رؤیته قائل اولورسه اوده کلامنده صادقدر.

2. II inci Teşrin 1935, Cumartesi

چونکه حضرت پیغمبر بزه هم رؤیتی هم عدم رؤیتی تعریف واثبات
ایتمشدر. رؤیت اوله جقدر (ترون ربکم کما ترون القمر لیلة البدر)
بویورمشدر. (سز ربکزی بدر گیجه سنده قمری گوردیکز گبی گوره جکسکز)
دیمکدر. حقک رؤیت اولنه میه جقنه دائرده (سن ربنی گوردکمی
دیه؟) سؤال وقوعنده (نورٌ انّی اراه) بویورمشدر. معناسی:
(او، نوردر بن اونی نصل گوره بیلیرم) دیمکدر. گوره مه مسنک
سببی حادث اولانک شدتلی ضعفندن دولاییدر.(*)
نور، جناب حقک ایچون وصف ذاتیدر. حدوث ده بزم ایچون نسبت
ذاتیه در. بز بولندیغمز حال اوزرنده لایزال. حق تعالی حضرتلری ده
بولندیغی حال اوزرنده لایزالدر. بو ایضاحه گوره بر کیمسه الله تعالی
ظاهردر دیه. بو سوزی الله تعالینک کندی نفسنده تعبیرایله
قرآننده سویلدیکی (هو الاول والآخر والظاهر والباطن) ده تعبیر ایتدیکیندن
بشقه برشئ دکلدر.(**)

(*) جناب حقک نور اولمسی نقطهٔ نظرندن گوره مه مسی یالکز حادثک ضعفندن دولایی
دکل! بلکه ذات حقک وجود مادی اولمیوب، وجود معنوی اولمسی ده رؤیتک مطلقا

(**) "اشکال تعلقه ایتمز مبنیدر" شرح بشقه بری دکلدر. یعنی الله تعالی مشهودده ومشهود ده
برشیئک ظاهر اولمسنده کی فائده ده او شیئک مشاهده ده بشقه

1. IIinci Teşrin 1935, Cuma

اوكيبى آللهك آيت مذكوره‌ده‌كى
كذلك بركيبى الله تعالى باطندر ديه نه
تعبيرنده بشقه برشى سويلمه مقصدر ، برشيئك باطن اولمسنه كلنجه‌ده
اوشيئى بصرلرك ادراك ايده‌مه‌مسندن عبارتدر ، بو معناجه‌ده
جناب حق مشهود ومرئى دكلدر ، بونك مثالى : انسانك صورت
ظاهره‌سى ايله اوصورت ظاهره‌يى تدوير وتدبير ايدن روحيدر ،
بركيبى ، انسان صورت ظاهره‌يى تدوير تدبير ايدن عيب باطندن
عبارتدر ديرايسه ؛ اوكيبى‌ده انسان كورولمز ديمك ايستمشدر.
بركيبى‌ده ، انسان يالكز صورت ظاهره‌سندن عبارتدر ديرايسه ؛
اوكيبى‌ده ، انسان كورولور بيلير ديمك ايستمشدر ، فقط
دها بيوكسك بر معنا ايله بركيبى ، انسان روح ايله صورتك
مجموعندن عبارتدر ، ظاهرده اودر باطنده اودر ديرايسه
بو فكر عالى صحى انسان هم كوريلير هم كورلمز ديمك ايستمشدر ،
بناء عليه بو صوك سوزه قائل اولانلرك سويلديكى ، جناب حقك (وما
رميت اذ رميت ولكن الله رمى) آيتنده‌كى بيوردیغى معنايه

بكزه‌ين بر سوزدر ، شو حالده ايكى نقطه نظر وجهله ايكى امرى‌ده
اثبات ايدرك سوز سويلمك الك كوزل والك دوغرو سوزدر ؛

شعرك ترجمه‌سى

واحد قهارده بشقه آره‌ده نه شاهد واردر نه مشهود واردر ،
كثرته عائد اولان فرقه وحدته عائد اولان جمع ايله برابر منفصل اولمور ،
بناء عليه فرقه ، جمعده ، جمع ، فرقده عبارتدر ، بو ايضاحه كوره
هركيم برحقى مشاهده ايتدك ديرايسه سوزى تصديق اولونور ،
هركيم بز ، حقى مشاهده ايده‌مييز ديرايسه ينه دوغرودر ، بوايسه
ضعف حدوثنده ديرينه اعتقادده منفتدر ، بز ، آيات الهيه‌يى
ايشيدنلرك سمعه اعتقاد ايتدك ، اصحاب الباب حره‌نكدك ،
سمعك عنى اولمادن شيئه عائد بر علمنز يوقدر يعنى اوبله برشى
بزم معلوممز دكلدر ، بركيبى حقايقه اطلاع ايله معصوف درجه
وارره‌ده سوز سويلرسه اونك سوزى حقدر ، اوكا قطعيا شبه
عارض اولماز ، عقل ايله شريعت ايكى آرقداشدر بربريله ائتلاف
ايتمشلردر ، عقلده مباركدر ، شرعده مباركدر :

١٦٦٨

مسئله – ١٤

بیلملیدر که اولو وارلقده اضدادی قبول ایدن وحدت کلیسی
اعتباریله شئ واحد اولان عالمدر. ایشته او واحد اولان عالمده
اضداد ظهور ایتمشدر. اضداد مذکوره اعیان ممکناتک عینیه وجودده‌که
احکامندن عبارتدر. مذکور ممکناتک ظهوریله بیربیرینه ضد اولان
اسماء الهیه بیلنمشدر. سنده بونی بیلدکدن صکره ایشته بکا بیلکچی
سویله! یا کثرت اسماء الهیه کثرت احکامنی اظهار ایتمشدر یاخود
کثرت احکام اسماء الهیه‌نک کثرتنی اظهار ایتمشدر. بونده نه عقل
نه شرع انکار ایده بیلیر. اولو وارلقده بوکا شاهددر.
آره‌ده باقی قالان برشئ وار ایسه اوده حکمی اسماء الهیه‌یه می یاخود
ممکنات کونیه‌یه نسبت ایده بیلمک مسئله‌سیدر. بونلر ایسه بیربیره
مربوطدر. عین واحده‌ده هرایکیسی ایله حکم اولونور!

بیتک ترجمه‌سی

جاهلک خیبت و خسرانه آجیدم. عجبا اونلر نه فوت ایتمشلر،
واونلر نه غیب ایلشلر. کذلک، جاهلک جهلنه قائل اولورلر؟

نه غیب ایلشدر، آره‌ده غائب اولان برشی یوقدر (هرایکیسنده
سوزی قوری کورلیکدن عبارتدر) الله توحید ایله اتصاف ایتمشدر،
کذلک الله شریک قوشانده اصابت ایلمه‌مشدر. الله تعالی حضرتلری
واحددر، فقط توحید ایله موحدک توحیدی ایله دکل! بلکه او
نفسنده و ذاتنده (واحد) در. بناء علیه الله‌ک احدیتی نه مجهول
اولان احدیتدر نه ده احدیتی مجهول اولان کثرتدر. (والله اعلم)

مسئله – ١٥

١٧ بو مسئله، جناب حقک (ما عندکم ینفد وما عندالله باق)
آیتی متعلقدر (سزک عندکزده‌کی بیتر الله‌ک عندنده‌کی باقیدر)
دیمکدر. بزم عندمزده اولان شی معلوماتک کافه‌سی الله‌ک
عندنده موجوددر. حالبوکه اونک عندنده اولان شی بزم عندمزده
موجود دکلدر (چونکه بزم معلوماتمز نامتناهی مراتبده علی الدوام
مرتبه‌لرده لکنه تابعدر. حالبوکه جناب حقک علمی نامتناهی اولان
مراتبک کافه‌سنی محیطدر.)

بیلملیدر که بزم ایچون معرفتده اولو وارلق متعلق علم حصولنک

30. I inci Teşrin 1935, Çarşamba

منزه اولورده ادراك ايچنده اولورسك ، بروجه مشروح حكم ،

مواطن ايچنده اولنجه شوني بيلمه لي اولدلكم ، سن ، جناب حقي

كورديكك وقتده حقي كوردك ، بلكه مواطنك حكمي سكا بوروتي

اثبات ايتدي ، بنا عليه ، حكم مذكوري موطنه نسبت ايتمك ضروري

اولمشدر ديمكدر ، بونك خلاصه‌سي ايسه ؛ حقي كورديكنده دلالت

هو سنك ايچونده ابدياً مجهولدر ديمكدر ، خلاصة الخلاص حق

عائد سنده حاصل اولان علم سنك هو ايچونده او مرتبه‌يه توجهكده

عبارت قالمسه اولور ، اما ، ذات حقي بيلمك ايسه محال اندر محالدر ؛

بونك سببي ايسه ؛ سن ، بر موطنده بولنقده حالي دكلسك ،

واو موطن ومقام سكا حاكمدر ، سنك كنديكه نسبت ايتديكك

حق رؤيت ايچون او موطن حكمي ايدر ، مذكور موطنده ومقامده

انفكاك ايدرك بشقه بر موطنده اولديغك زمان ، موطن اولدن

سكا حاصل اولان علم ورؤيتده زائل اولمسه اولور ، ايشته بوصورتده

اولان رؤيت ده هر موطنده او موطنك حكمنه كوره جناب حق حقنده

31. I inci Teşrin 1935, Perşembe

طريقي ايچون وايچون وجودي حقنده معلوماتنه تابعدر ، بوصورتده

بز وجود حقنده تنوعات وجوديه‌يي استفاده ايدرز ، ايشته بوترتيبي

ايداكلا ! بو ترتيب مواطن ومقامات احكاميله سكا علم بخش ايدر

مواطن ومقاماتده قطع درجه ايلديككده حاصل اولان معلوماتك

حكم ، او مقامات ومواطن احكامنه تابعدر ، مواطن ومقامات

اوغراياه ذوات عاليه واصل اولديغي هر موطنك رنكيله رنكلنمك

ضروريدر ، بوبابده دليل واضح ، سنك اويقوده جناب حقي

كورمكلككدر ، بو رؤيت موطن خياله مربوطدر ، ايشته صورت

جسميه‌ده ، ايسه بشقه بر صورتده اولسون موطن خيالده سنك

جناب حقي رؤيتك او موطنك احكامنه تابعدر ، جناب حقي

حقنده سنك اوزرينه حاكم اولان واصل اولديغك او موطندر ،

ايشته سن حقي ايچون بوصورتده كورمشكدر ديمكدر ، تنزيهي

خزينه خيال موطننده چيقمرده نظر عقلي موطنه واصل اولورسك

اوزمانده حق تعالحي خيال موطننده ادراك ايتديكك صورتده

28. Iinci Teşrin 1935, Pazartesi

مسئله — ١٦

بو مسئله جناب حقك (وان من شيء الا عندنا خزائنه) آيتنه
عائددر. (هيچ برشى يوقدركه اونك خزينه لرى بزم عندمزده موجود
اولماسين) ديمكدر. بيلملیدركه حقه عائد اولان غيبيت قطعياً
بزم بيلديكمز كبى ظرف مكانده دكلدر. كذلك زمانلرده تجريد ايدلمه
ظرف زمانده دكلدر. بلكه بو غيبيت ايچنى برظرفدر. برامر نسبيدر.
وجودى دكلدر. چونكه نسبتلر امور عدميه در. حكمى ثابت.
عينى معدومدر.

شوراسى ده معلومدركه جناب حق اشيايى عدمدن خلق ايدرك
وجوده اظهار ايتمشدر. خزائن اشيانك غيبيت الهيه اضافتك
ظاهره. جناب حقك اشيايى بزم ادراك ايده مديكمز وجودده،
ادراك ايتديكمز وجوده اخراج ايتديكنى كوسترر. شو حالده اشيا عدم
صرفدن تخليص ايدلمشدر. بلكه ظاهر امره نظراً، اشيانك معدوم
اولمسنده كى عدم، عدم اضافيدر. بونك سيوابر اشيا معدوم

29. Iinci Teşrin 1935, Salı

سنده حاصل اولان حكمدن عبارتدر، او موطنده كى سنده حاصل
اولان حكم ايسه اوندن اولكى موطنده حاصل ايديككك حكمك عينى
دكلدر؛ بناء عليه بوندن شو نتيجه آليرزكه سنك جناب حقه عائد
اولان معرفتك جناب حقك نفسنه عائد اولان معرفت ذاتيه سنك
عينى دكلدر. انجق جناب حق قارشى بزده حاصل اولان علمك
غايتى بوندن عبارتدر. و بو علم شونى كوستررکه بزم بر موطنده
حقه قارشى اولان علممز موطن آخرده تفاده اوغرار يعنى نتيجه اطوار
حالبوكه جناب حقك نفسنه عائد اولان علمى ذاتنده باقيدر،
او علم الهيده تغير، تبدل موطنلرك تنوعاتيله تنوع يوقدر، چونكه
موطنلرده كى تنوع او موطنلرك ذاتنه متعلقدر، موطن و مقامات
تنوع ايتمسه يدى مواطن عديده موطن واحد اولوردى، نتيجه كم اسماء
الهيه نك معنالرى ده مختلف اولمسه يدى اسماء الهيه ده عديده اسم
واحد اولوردى، او زمانده اسماء عديده مسماسى كبى وحدتده عبارت
قاليردى، حالبوكه بويله دكلدر. موطن ده اسماء الهيه ده مختلفدر؛

27. I inci Teşrin 1935, Pazar

اولديغى زمانده جناب حقك مشهوديدر، واعيانك بعضيسى
بعضيندن متميزدر، يعنى اللهك علمنده اشيا اولديغى زمانده مجمل دكل
عندنه مفصلدر، اشيانك اوعيه سى ديمك يعنى ظاهرينى ستر
ايدن و عندالله محزون اولان خزينه لر ديمك، او اشيانك امكانلرى
ديمكدر، چونكه اشيانك اعيان ثابته سنده وجودى يوقدر
بلكه ثبوتى واردر، وحق تعالى دن استفاده ايتديكى وجود عينى
واردر، او وجودى حالنده خزائن الهيه دن هنوز چيقمشدر،
زيرا امكان اشيانك حكمى اولدقدن انفكاكه اوغرامامشدر، اشته
بو ايضاحه نظراً بركيمسه اشيايى كورورده خزائنى اشيايى كورمز و
خزائن مذكوره، كندى عندنده موجود اولان حقى ده كورمزسه
اوكيمسه قطعياً اشيايى كورممشدر، چونكه اشيا خزائننده
مفارقت ايتمز، وخزائن اشيا عنديت الهيه دن انفكاك ايتمز
عنديت حقده ذات حقدن منفك اولمامشدر، هركيم بو اوچنده
برينى كورورسه مجموعنى كورمش اولور ديمكدر، كائناتده اولان احديت

26. I inci Teşrin 1935, Cumartesi

ايسه مجموعنك احديتيدر، سن بيليرسك كه حق تعالى حضرتلرينك صفات
عليا و اسماء حسناسى واردر، بونلرك حقايقى وجودلرى مختلفدر، اشته
خزائن الهيه بونلردر، امكانلرك خزائنده خزائن مذكوره در، اشيا، او
امكانلرده محزوندر؛

شعرك ترجمه سى

حقك عنديتى ديمك، ذاتك عينى ديمكدر، او عنديتده اشيانك
خزائنى واردر، بزم دوشونمك ملحه ايتديكمز شيلر او خزائنده نازل
اولور، چونكه نازل اولان شيئك حاوى اولديغى شيئى حفظ ايدييور،
اشيانك خزائنده تنزيلى، عنديت الهيه دن ازاله ايتمامشدر، چونكه حق
كائناتك عينيدر، شو حالده، ربك عنديتى معقولدر، هويت الهيه نك
عنديتى ايسه داخل دائره تعقل دكلدر، بناء عليه اللهك عنديتى بزه
نسبتله مجهولدر، خلقك عنديتى مجهول دكلدر، خلاصه: او عنديت
بيلديكمز ظرف زمان و ظرف مكان مضافى عنديت دكلدر،
عنديت الهيه نك بو معناده بشقه محل صحيح يوقدر!

مسئله — ١٧

بو مسئله (وما قدروا الله حق قدره) آیت کریمه سنك معناسنه
متعلقدر، اللهی حقیله تقدیر ایده مدیلر دیمکدر؛

شعرك ترجمه سی

اللهی اللهدن باشقه سی تقدیر ایده مز، حالبوکه اللهدن باشقه ده
برشی یوقدر. بناءً علیه هیچ تقدیر ایتدی دیمکدر. باشقه سنك
عندنده اللهی تقدیر حقی یوقدر. فقط بیلملیدرکه صورتلرده
اوندن باشقه برشی دکلدر؛

معلوم اولسونکه حق تعالی حضرتلری کندینی صورت ظاهره ده
(یَدَیْن و اَعْیُن) ایله و اخبار جلیله ده وارد اولدیغی وجهله بونلره
بکزه یه ن شیلرله وصف ایتمشدر، دلیل عقلی ایسه جناب حقی
ظاهرك احکامنه کوره بو نوع وصفلردن تنزیه ایدر، ایکی
ال و کوز دیمك اولان بالاده کی توصیفلرده کی شیلر محدثات
قبیلندن اولدیغی ایچون دلیل عقلی بونی قبول ایتمز، بناءً علیه

دلیل عقلینك حقه اضافت و نسبتی قبول ایتدیکی شیلرده حقك
کندی نفسنه مضاف قیلدیغی شیلری حقه اضافت و نسبت جناب
حقی حقیله تقدیردر. بو ایضاحه نظراً حادث اولان شیلری یالکز
عقلاً حقه مضاف قیلدیغی کبی اللهی حقیله تقدیر ایتمشدر
فقط او نوع اوصافی شرعاً و شهوداً حقه اضافت ایسه
اللهی حقیله تقدیر دیمکدر. فقط بو اضافتی یاپانلرك رتبه ده
نبی و دلیل قلبی اولان بر اولمسی شرطدر. تفصیلات مذکوره یه
نظراً انسان کامل که اللهك خلیفه سیدر، اللهی ظاهراً باطناً صورةً
رتبةً معناً تقدیر ایتمشدر؛

وجودده هر شی جفتدر. بری فاعل و مؤثر او بریسی متأثر و منفعلدر،
الله تعالی حضرتلری فاعل و مؤثر، عالم متأثر و منفعلدر. چونکه عالم
انفعال و تأثرك محل ظهوریدر. حرکت سکون اجتماع افتراق کبی
امکانه عائد صورتلرله اکوان و صفات و نسبلر صورتلری عالمك
اوستنده بیربیرینی تعقیب ایدر. یعنی بونلرك هپسی عالمده واقع اولور،

شو حالده عالم الٰهی وجود اعتباریله تقدیر ایتمشدر، اما ثبوت اعتباریله

عالم کلیه‌ده او اعتبار ایله عالم، ممکناتک ثبوتی حقنده حکم ازل

ذاتیسی اوکا کوره ظاهر اولمشدر. چونکه امکانده ممکنه‌یه وجوده نصرت

ذاتیه‌در، ممکنه اولان شی وجودده و عدمده ممکنه اولارق باقیدر.

جناب حق نفسنی تشبیهده تنزیه ایتدیکی کبی ممکنده نفسنی تنزیهده

تنزیه ایتمشدر. یعنی کندیسنده تنزیه اولمیوب تشبیه واردر بوبابده

حقیقت امره مطلع اولارق منظف اولان، اکثر تشبیه ایله تنزیه

آراسنی جمع ایدنلردر بوجهه موفق اولان من وجهٍ و عقلاً و شرعاً

تنزیهه قائلدر. تشبیه قائل اولان من وجهٍ و شرعاً قائلدر عقلاً

قائل دکلدر. اهل اللهک مشاهده‌سی ایسه پیغمبرلرک امثاله جناب

حقدن کتیردیکی احکامی اقتضا ایدر. بو حقیقی ایستر ایسه اعیانه

ایستر ایسه اعیانه ایتمز سوده بو پیغمبرلرک کتیردیکی شیلره

اجابت ایدرلر دکلمی!

خلاصه حق وصف ایدن هر واصف وصفی ذاتیه او وصف

مخصوص ایله مقیددر، الله او وصف او نعته تخصیص نقطهٔ نظرنده

کندیسنی تنزیه ایدر بو تنزیه بو اعتبار ایلهدر یوقسه او وصف جمع

ایجونده یوقدر دیمک دکلدر. چونکه اللهک احدیتی احدیت المجموعدر

یوقسه مجموعده هر شیئک منفرد اولارق احدیتی دیمک دکلدر؛

مسئله — ١٨

اون سکزنجی مسئله (وما یؤمن اکثرهم بالله الا وهم مشرکون »

آیت کریمه‌سیله (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات وقلیل ما هم »

آیتنده مقصود اولان معنالرک بیانی حقنده‌در، برنجی آیتده

حاصل معنا (اجابت ایدنلرک چوغنک اجابتی شرک قاریشمشدر

دیمک اولوب ایکنجی آیتده حاصل معنا اجابت ایدن و عمل صالحی

اولانلر آزدر دیمکدر؛

معلوم اولسونکه (وما یؤمن اکثرهم) آیتنده‌کی « ما » نافیه‌در

ایکنجی آیتده قلت اراده بیوریلمشدر یعنی الله ایله اجابت

ایدنلرک عددی آز اولدیغندندر. چونکه « مؤمن » اللهی الله ایله

20. I inci Teşrin 1935, Pazar

نسبت ایدرلردی ذاتیلم اهل شهودده اولانده اولیاء الله مذکور تجردی

ایله ایله حرکت ایتمشلردر .

بالاده که آیتی ، اللهی ذاکر اولانده برکیجه کندیسنه وظیفه و ورد

یاپارسه عباد الله ایچون نزد الهیده وقوعبولان شرکلرینه قارشی عذه

اقامه ایتمیه اولور چونکه حق اونلر ایچون ایجابتده اثبات بولونمشدر

بو ایسه جناب حقده عنایت عظیمه‌در ، شویله‌ده بیلملیسک که

جناب حق هر نه صورتله تصور اولونورسه کندیسینک او تصورده

موجود اولمسی شأن الهی ایجابیندندر فقط تصوری یاپان کیمسه‌نک

تصورنده موجودیتده حقک وجودی بذاته اولماز مخلوقده بولور

دکلدر چونکه سن مخلوقی تصور ایتدیکک زمانه او مخلوقک سنک

تصورنده وجودی واردر تصور مذکورک خلاقی سنک ایچون تجلیه

ویدیکه تصورینک ذوالید مخلوقک وجودیده تصورنده ذاتی اولور

بو ایضاح ، حق تعالی ایله خلق آره‌سنده [فرقلر] فرقلرینی بویوک علم

شریف دقیقه‌در ناسده بونو چوغی بیلمز بونک ایچونده که عالمده

21. I inci Teşrin 1935, Pazartesi

توحید ایدن کیمسه‌در اللهی ایله الله ایله توحید ایتمیرلر تقسیم ایله

توحید ایدنده توحیدنده مشترکدر ، جناب حقک ازلده ذریت

بنی آدمدن الدیغی میثاق اللهک وجودینی و مالک الملک اولدیغنی

تصدیقه اساسنه کوره‌در ، توحید بو میثاقده داخل دکلدر

انسانک فطرت اصلیسی اعتباریله توحید ، معدوم اولدیغی ایچون

بر چوق کیمسه‌لرده شرک ظهور ایتمشدر بو نوع کیمسه‌لر موحد اولدقلرینی

ادعا ایدرلرسه‌ده ادعالری کندی زعملرنده عبارتدر بو زعملرینه

سبب ایسه تکلیف الهینک وقوعیدر ، کندیلرینه تکلیف الهی وقوع بولنجه

بونلر تکلیف اولنانه افعالی ایشلمکه اقتدارلری اولدیغنی جناب حقه

بیلمه کندیلرینه تکلیف وقوعی طرزی فکرینه ذاهب اولمشلردر

بناء علیه توحیدلری خلوصه مقرون دکلدر ، بو نوعده اولادده آدم

جناب حقک اونده وقوع بولان تکلیفک (کندیلرنده صادر

فعللری کندیلرینه نسبت دعواسنده قورتارمق ایچون اولدیغنی بیلمه‌ز

افعالی کندیلرینه نسبتده تجرد ایدرلر و افعالی نفسلرینه دکل اللّهه

مسئله — ١٩

بیلملیدر که نور، ادراک اولونور و کندیسیله باشقه بر شیئك ادراكی
اولونور. ظلمت ایسه ادراک اولونماز و کندیسیله دیکر بر شیئده
ادراک اولونامز. بعضاً نور پیدای عظمت ایدرك بر مرتبه یه
وارر که کندیسی ادراک اولونور فقط کندیسیله باشقه بر شیئده
ادراک اولونامز. بعضاً ده نور بر درجه یه یاقلاشیر که کندیسی
ادراک اولونامز فقط کندیسیله باشقه بر شیئ ادراک اولونه بیلیر
شو حالده بر حقیقت که ادراک ایدیلمز شیئ، مقدرکده
و مقدرکده نور ایله حاصل اولور. بو، عقلاً و شرعاً بر
امر ضروریدر. شو ایضاحه کوره حق تعالی حضرتلری نور محض ده
عبارتدر. محال اولان شیئده ظلمت محض ده عبارتدر.
بناء علیه نه ظلمت نوره منقلب اولور نه ده نور ظلمته منقلب
اولور. (خلعه) ایسه نور ایله ظلمت آراسنده بر برزخ ده
عبارتدر، نه بذاته ظلمتدر نه ده بذاته نور ایله متصف اولور.

شرك ثابت اولمشدر. چونکه جناب حق هر اعتقاد اولوناجق شیئك
صورتنی قابلدر. بویله اولماسه الآن اولمازدی. وجود الهییه عائد
خبر نبوی یه ایشیدنکجه تصوری وجود اللّه ایجاد ایدر. شو
حالده اوکی ایکجه تصورینه کوره وجود اللّه ایجا ایتمشدر اللّه
ایسه هر تصورده موجوددر. عینیله او تصورك خلافنده ده
موجود اولدیغی کبی. بو ایضاحاتده شونی بیلدیرلر که
اللّه مشرك اولارق ایجاده ایتمشدر. بونك سببی جناب حقك
کندینه عائد اولانلرك تفننده زیاده لك الفا ایتمسندر
ایشته اوکیلرك هر زیاده اولان شیئده تصوری واردر
او تصور، او کلی تصورك عینی دکلدر. اللّه ایسه بو
تصورلرك هپسنده موجوددر. خلاصة الخلاصه جناب حق
بو آیتی شرکلی مؤمنلرك عذرلرینی افهام ایچون انزال بیورمشدر
بو آیت کریمه بونلر ایچوندر. توحیده عائد دکلدر!

16. Iinci Teşrin 1935, Çarşamba

اتصافنه امكانه اولمديغى ايچون محال اولمسى لازم كليردى ،

شو حالده خلا هم حافظ، هم محفوظدر . بو حافظ، محفوظ

تعريفى كذبى ايچون ثابت ولازمدر . بو تعريفده خارجه

چيقاماز ، نور حقنده هيچدر ديرسك سوزك صادقدر ،

باطلدر ديرسك بو سوزك صادقدر چونكه او باطلدر ،

اما (نور) ايله (ظلمت) ك عرفده معناسنه كلنجه :

ظاهره نظراً حسده ادراك اولونان انوارده عبارتدر ، ظلمتده

حسده ادراك اولونامايان شيدر ، اما انوار باطنهٔ معنويه نور

ايمانه ، نور عقل ، نور علم كبى اولانلر نورلردر .

ظلمت باطنه ايسه شرك ، جهل ، معدوميت عقل كبى اولانلر

شيلردر ، نه نور ، نه ده ظلمت اولمايان شيئه كلنجه : بونده

شك كبى ، ظن كبى ، حيرت كبى ، نظر فكرى كبى اولانلر شيلردر ،

بزلر هيسى ممكناتك ايچنده واجبك ممكنك ، محالك

حقيقتلرينه عائد مجازلرده هيانتدر ، ممكن نفسنه كذى حقيقى

17. Iinci Teşrin 1935, Perşembe

شو حالده خلا ، بر شئ ممتنع و بر حد وسطى وده عبارتدر ،

بو حد وسطى نك ايكى طرفى ايچونده حكم مخصوصى واردر ، خلا

ايسه نفسنده نه نوردر ، نه ده ظلمتدر ، نه موجوددر ،

نه ده معدومدر ، بو حد وسط اولان بر شيدر كه نور محضك

ظلمت محضه قاريشمنه ، ظلمت محضنك نور محضه كيتمنه

مانع اولور ، بناء عليه ذاتى اعتباريله ايكى طرفندن ده اخذ و تلقيسى

واردر ، بو اخذ و تلقى ايله نوردن نورك اوصافندن اولان

وجودى اكتساب ايتديكى كبى ظلمتدن ده ظلمت وصف اولان عدمى

اكتساب ايدر ، خلاصه : خلا ايكى طرفندن ده محفوظ و ايكى

طرف ايچونده بر نوع وقايه در .

بو ايضاحده شوده ثابت اولور كه ، خلقك مقدارينى اللهدن

باشقه سى تقدير ايده مز ، جناب حق خلقك وصفنده نفى ايله

اثبات آره سنى جمع ايتمشدر ، اگر موجود اولسه عدمله متصف

اولميه جق اولمسى لازم كليردى ، معدوم اولسه وجود ايله

15. I inci Teşrin 1935, Salı

٨٦

جامع اولدیغی کبی ایکی طرفك حقیقتده جامع در ، ممکن ده
بولنان شیئك أك آشکاری ؛ ممکنه ده اولان معانی و محسوسات
و خیالاتدن عبارتدر ، بو جمعیتك حکمی اصلا طرفینه اولماز
شو حالده ممکن علم ، بر علم واسع و امواجی عظیم اولان علمدر که
افکار کلیاری اوراده غرق اولور ، ممکنه بر دکزدر که اونك ساحلی
یوقدر ، ساحلی انجق ممکنه‌نك ایکی طرفیدر !

شونی ده بیلملیسك که هر نورك مقابلنده بر ظلمت واردر
هر وجودك مقابلنده بر عدم اولدیغی کبی اگر وجود ، واجب
اولورسه بونك مقابلی عدم واجب در ، وجود ممکنه اولورسه
مقابلی عدم ممکنه در ، مقابلنك صورتنه قارشی دیگر مقابل ،
شخصه نسبتله شخصك کولکه‌سی کبیدر (والله اعلم)

٢٢ نجی مسئله

مسئله — ٢٠ ٢٢

شو حقیقتی ده بیلملیسك که ؛ اگر نور اولماسیدی نه معلوم
نه محسوس ، نه ده متخیل اولان هیچ بر شیء ادراك اولونامازدی

٨٧

14. I inci Teşrin 1935, Pazartesi

حتی نور ایله محال بیله ادراك اولونابیلیر ، بونك ایچوندر که عینی
نور باعث ادراك اولدیغی ایچوندر که اقسام عقلده هر قسم
او نورده منطبع اولور ، کذلك اقسام وجودده هر قسم
او نورده منطبقدر ؛

بو اعتبار ایله‌در که محالك وجودی قبول ایتمسی محالدر ، کذلك
واجبك ده عدمی قبول ایتمسی محالدر ، کذلك ممکنه ایچونده ذاتنه
وجودی قبول ایتمك ده محال اولدیغی کبی محالك ده وجودی قبول
ایتمسی واجب در . کذلك واجبك عدمی قبول ایتمسی واجب
اولدیغی کبی ممکنه ایچونده معدوم و موجود اولمقلغك کندی حقنده
مساوی اولمسی ده واجب در . بو اعتبار ایله شونی بیلدك که ؛
محال و محالده بشقه هیچ بر معلوم یوقدر که اونك نورده بر نوع
نسبتی اولماسین . الله تعالی ایسه نوردن عبارتدر ؛
نوره وجها من الوجوه نسبت اولمقجه بر شیئك معلوم اولمسنه
امکان اولمدیغی ثابت اولنجه الله تعالی دن بشقه معلوم اولدیغی ده

اینجه‌لك و انجق ممكنك اوستونی اورتن بر روبا كبیدر ، بشقه

درلو اولمق امكانی یوقدر . رسالتمآب افندمزك (إِنَّ لِلّٰهِ

سَبْعِينَ أَلْفَ حِجَابٍ مِنْ نُورٍ وَظُلْمَةٍ لَوْ كَشَفَهَا لَأَحْرَقَتْ

سُبُحَاتُ وَجْهِهِ مَا أَدْرَكَهُ بَصَرُهُ مِنْ خَلْقِهِ) حدیث شریفنه

دقت ایت معناسی اللّٰهك نوردن و ظلمتدن تجسم ایتمش حجابلر

واردر . الله تعالی حضرتلری او حجابلری آچسه ذاتنك عظمتی

خلقك بصرینك ادراك ایتدیكی شیئی یاقاردی دیمكدر . حالبوكه

حقی قیامت كوننده خلقك كوره‌جكنی جناب حق كندیسی خبر ویریور

قیامتده ده حقك عظمت وجهی موجود اولدیغی حالده خلقك

نظرینی یاقمیور . بوندن آكلاشیلیوركه حجابلر آخرتده ده مرتفع دكلدر

رؤیت اولدقده ده بر حجاب ایلدر . بویله اولمسی بر امر ضروریدر

(من خلقه بصره) ده كی ضمیری (ما ادركه) ده كی (ما) یه راجعدر .

اوراده كی شیئی معناسنه اولورسه (ما) خلقك كوزونده عبارتدر .

كویا عبارهنك منصوبی (ما ادركه بصر خلقه) در . بر شبهه یوقدر كه

ثابت اولور .

حقیقت نقطه نظرندن دوشونیلیرسه بزم سویلدیكمز سوزلر كبی

ادراك ایده‌مز . امورك متعلقاتی معلوم اولدیغی حالده

امور مذكوره‌ده‌كی نسبتك نه وجهله اولدیغی ده كیمسه بیلمز .

عباره‌لر بو بابده‌كی مقصدی احاطه‌دن قاصر و عاجزدر .

(والله اعلم) :

مسئله — ٢١

سنك معلومك اولسونكه حق تعالی ایله عالم آراسنده‌كی

ظلمانی و نورانی حجابلر ، ظلمت و نور كبی ممكنك حقیقتنده‌كی

و صفاتنده عبارتدر . چونكه ممكن حد وسطده واقعدر . بناءً علیه

ممكنك نظری انجق نفسنه عائد اولوب بو نظرده حجابه قارشو

وقوع بولان بر نظردن عبارتدر . مذكور حجابلرك ممكندن ارتفاعی

فرض اولنسه او زمان امكانیتی ده مرتفع كذلك واجب و محالدن ده

ارتفاعی لازم كلیردی . بناءً علیه مذكور حجابلر اصلا ممكندن انفكاك

10. 1inci Teşrin 1935, Perşembe

بولور. بشقه درلو اولاماز. كذلك قارشى تجلىٔ الهى وقوعبولدقجه
كندى صورتنى حق آيينه سنده كورمشدر ديمكدر. يعنى كوردكى
كندى صورتندن بشقه دكلدر. حقى كورمشدر اديجه مرآتده حقده
كندى صورتنى كوردكنى بيلوب طورر ايكن حقى كورمسى ممكن دكلدر،
مثلا آيينه يه باقديغك زمان آيينه ده صورتنى كوررسك آيينه يى
كورمزسك. يعنى نظر اهتمامك كندى صورتكده در. آيينه دكلدر
بو رؤيتده سكا حاصل اولان علم كندى صورتنى آيينه ده كوردككه
عائددر. ايشته بو مثال طبقى حق آيينه سنده كندى صورتندن بشقه
برشى كورمديه متجلى له كبيدر. جناب حق بونى مثال اولارق
ارائه ايلمشدر وبو مثالله تجلى ذاتيسنى وتجلى الهينك ذاتده حقى
كورمه ديكنى بيلديرمشدر. بوندن مثاللركه حقى رؤيته وتجلى الهىيه
قارشى بو مثالدن دها يقيه ودها كوزه بر مثال اولاماز.
بوده طاشه باقديغك زمان زجاجى طاشندك ديمكدر. مخلوق حقنده
بوندن فوقنده بشقه برشى اولاماز. طبيعى بو درجه دن دها

11. 1inci Teşrin 1935, Cuma

حق تعالى بزى بوكونده بصريله كوريور بصريله ادراك ايديور
(سبحات) وجهيه موجوددر. بوراده كى حجابلر حق تعالينك
عينى ايسه مرتفع اولماز. بونده اكر او حجابلر قالدرلسه يانماسى
لازم كلير. چونكه مخلوق اولان حجابلر حقك حجابنى بصريله ادراك
اولونمشدر. او حجابلره يانمسى لازم كلير. بونده يانماز لازم كلير
حالبوكه بويله دكلدر. بزم شكمز وشبهه مز تلقيمزين ميدانده در:
ناسى بو حديث شريفك معناسنى آكلاسونلر (نفسلرينى بيلرلر ده
نفسلرينى بيلسونلر. ربلرينى بيلرلر ده ربلرينى بيلسونلر) بو معرفت
سايه سنده هرشيئده ذوقه ايرلر وسماوات وارضك ملكوتنه
الهيت ويرمزلردى چونكه ربلرى سماوات وارضك ملكوتنك جنبنده
(والله اعلم):

مسئله — ٢٢ ٢٢

بيلملسك كه جناب حقك عطاياى ذاتيه سى انجق تجلىٔ الهيه يه
نسبت ايدر. ذات الهيه نسبت ايده تجلى ايسه انجق ذاتنده
ذاته قارشى تجلى بولنمايه اونك استعدادينك صورتيله وقوع

6- Iinci Teşrin 1935, Pazar

مسئله — ٢٧

بیلملیسک که حق تعالی حضرتلرینک علمی واردر، حق عالمدر
باقی صفتلرینده بویلەدر، ملک ایله انسانک ده علمی واردر
علم حقیقی ایسه شئ واحددن عبارتدر، هر صفت ده بویلەدر
کذلک هر صفتک موصوفه نسبتی ده بویلەدر، یعنی شئ
واحددر، نسبت واحده در، حق تعالی حضرتلرینک صفتلری
ایسه قدیمدر، چونکه ذاتی قدیمدر، مخلوقک صفتلرینک هپسی
حادثدر، چونکه ذاتی حادثدر، شو حقیقت معقولەدەکی
اضافتک احداث ایتدیکی حکمه دقت ایله، کذلک معقولات
ایله موجودات عینیه آرەسندەکی ارتباطه ده دقت ایله، علمک
کندیسیله قائم اولدیغی ذاته نظراً حکمی اولەرق حقده عالمدر دینلدیکمز
علم ایله موصوف اولانک علم اوزرینه حکمی ده بویلەدر، یعنی
حادث حقده حادث، قدیم حقده قدیمدر، بو اقتضایه
گوره بونلردن هربری هم محکوم، هم حاکمدر، ایشته بو خصوصده

9. Iinci Teşrin 1935, Çarşamba

یوکسک چیقیلەجق تقشی یوقدر بوندن دها اوتەسنده عدم
محضده بشقه برشی یوقدر. حق تعالی حضرتلری سنک گوزی نقشی
وبشقه‌سی رؤیتنده سنک مرآتکدر. سنده حق تعالینک گوزی
اسماسی دولوسیلەنک ظهور احکامی رؤیتنده اونک مرآتیسک
حقک اسماسینده عیننده بشقه برشی دکلدر. ایکیسی بربرینه قابلیتله
دشی واحد حکمنی آلمشدر. بزم صنفمزده علمنده جهالت دوشرلر
(اَلْعَجْزُ عَنْ دَرْكِ الْاِدْرَاكِ اِدْرَاكٌ) دیمه‌ده واردر بزبزم
صنفمزده علمک مقتضاسنه گوره بویله برسوز سویلەمیوب علمی گیزلین
سکوت نجبه ایتلرده واردر بونلر علمی گیزلرینه عاجزلرده بونلره حسبدر
بو صنفده اولانلر عالم بالله اولورلر خصوصده الا یوکسک مقامه
ایرشنلردر بویله برعلم ایسه خاتم رسول صلی الله علیه وسلمه
خاتم اولیاده بشقه‌سی ایچونده یوقدر. انبیا ورسولدن هیچ برکیمسه
بویله برعلمی رسول خاتمک مشکاتندن بشقه سنده گورەمز کذلک
اولیادن هیچ برکیمسه ده خاتم اولیا مشکاتندن بشقه یرده گورەمز؛
(رضی الله تعالی عنهم اجمعین)

اولمشدر. مذكور واجب الوجود حادثك وجودينى ذاتيله اقتضا ايتديكى

ايچون بر منهاجده حادثك وجودينه واجب اولمشدر. [چونكه عالم

مقتضاى ذاتدر. بناءً على ممكناتك وجوديه واجبدر] حادثك

مصورينه نظراً استنادى او مصورك ذاتى ايچون اولديغندن مصورينك

صورتى اونزرينه اولمه اقتضا ايتمشدر. بو صورت يزيلك مصور

وجوده منسوبيه اولان هر شيئده، اسمده وصفتده جاريدر،

يالكز وجوب ذاتى بونده مستثنادر. چونكه حادثك وجودى واجب

اولسه ده حادثى توصيفده وجوب ذاتى تصورى صحيح اولماز.

چونكه حادثك وجودى كندى نفسيله دكل، بشقه سيله در.

يعنى حواله در :

مسئله — ٢٤

عالم تسميه اولنان هيئت مجموعه، الله نسبتله كولكه سيدر، بو

عادتا بر شخصه نسبتله اولان كولكه كبيدر. شو حالده عالم، الله

ظليدر، جناب حقك ابد ظلالى يعنى كولكه لرى ايجادى واو

وجود علميسى اولان ذات ايله وجود علميسى اولمايان ذات آره سنده كى

نسبت واضافت عدميه دن عبارت اولان ارتباط ثابت اولنجه

موجوداتده بعضنك بعضنه ارتباطى تحقق اولمقله دها

يقيندر. چونكه هر حالده ايكيسى آره سنده بر جهت جامعه واردر

او جهت جامعه ده وجود عينيدن عبارتدر :

شوراسنده ده شبهه يوقدركه : حادث اولان شيئك احداث

ايدننه افتقارى واحتياجى بر امر آشكار بر امر ثابتدر، بو

احتياج حادثك نفسنده كى امكاندن احداث ايتمشدر. بناءً على

حادث كندينى احداث ايدننه ارتباط افتقاريله مربوطدر.

بويله بر ارتباطده مستند اليه اولان شيئك بذاته واجب الوجود

اولمسى بشقه وجودنده هر شيئده مستغنى بولنمسى افتقارسز

اولمسى بر امر ضروريدر، ذكر اولنان حادثه وجودى اعطا ايدن

ايشته او غير مفتقر اولان واجب الوجوددر. حادثك ارتباطندن

دولاييدركه اوندن احداث ايدننه استناد ايتسه اوكا نسبت

3. I inci Teşrin 1935, Perşembe

كوكلرك صاغنده و صولنده كوكه علاوه سى آلتى و كوكلرك صاحبى
ساجد و مربوط قيلمسى سنك اوزرينه واو كوكه اوزرينه دليل ايجاد
ايتمك ايچوندر .
او دليل ايله سن كندينك كيم اولديغنى ، كوكلرك نه اولديغنى
و سنك كوكلره و كوكلرك سكا نسبتى نه وجهله بولنديغنى بيلمه
اولورسك . ماسوى اللهك فقر كلى ايله الله تعالى ، ماسوانك
بعضيسنك بعضيسنه فقر نسبى ايله نه دن دولايى متصف اولديغنى
و بونك هانكى حقيقت الٰهيه دن نشأت ايتديكنى ده بو سايه ده بيلرسك
كذلك بونده بشقه حق تعالى حضرتلرينك عالملردن غناء [عناى] كلى
ايله متصف اولمسى و عالمك اجزاسى نسبتيله بعضيسنك بعضيسنه
مِنْ وَجْهٍ مستغنى بولنمسى و بو استغنانك عينيله بعضيسنك بعضيسنه
مفتقر اولمسى هانكى حقيقت الٰهيه دندر بو سايه ده بونى ده بيلمه
اولورسك .
چونكه عالمڭ اسبابه افتقارى ذاتى ايله مفتقردر . عالمڭ ايچونده

2. I inci Teşrin 1935, Çarşamba

اسبابك الڭ بيوكى عالم حقنده سبب اولمسيدر ، حق تعالى حضرتلرينه
نسبتله ايسه عالمك افتقارى بر سبب ايجاب ايده جك افتقار
يوقدر . يالكز اسماء الٰهيه سندن بشقه . اسماء الٰهيه عالمك ،
كندى مثلى بشقه بر عالمدن دولايى محتاج اولديغى هر اسم در ،
ياخود اسماء الٰهيه حق تعالى حضرتلرينك عينيدر . شو حالده
اسماء الٰهيه حقنده قيسقه بر شى ديمكدر . بونك ايچون جناب حق قرآننده
[يا ايها الناس انتم الفقراء الى الله والله هو الغنى الحميد]
بيورمشدر . اى ناس ! سز اللهه محتاجسكز . الله ايسه
غنى و حميددر . ديمكدر . شو ايسه معلومدركه . بزم بعضمزك
بعضمزه افتقارمز واردر . شو حالده بزم اسملريمز اللهك اسملريدر .
چونكه آنده ده افتقار واردر . افتقار ده انجق (اللهه) اولور . بونده
شبهه يوقدر . بناء عليه بزم اعياننده وجوديمز نفس الامرده
اللهك ظليدر . بشقه بر شى ديكلدر . بونده شو نتيجه يى چيقاريرزكه
الله تعالى حضرتلرى بزم آلهويتمزه بعض افعال و حركات

1. Iinci Teşrin 1935, Salı

وارادهٔ ایجزك هو بتیدر . ایشته سکا بونی آچیورم الك طرفنه
سه وقف ایت . (والله اعلم)

مسئله — ٢٥ ٢٧

بیلملیدرکه ؛ هر انسانك رب حقنده بر اعتقادی اولمه
ضروریدر ، او اعتقاد ایله حقه رجوع والتجا ایدرك مطلوبنی
او اعتقادینه کوره ایستر ، جناب حق او کیمسه‌نك اعتقادینه کوره
تجلی ایدرسه حقی اوکا کوره بیلیر واوکا کوره اقرار ایدر ، اعتقادینه
مخالف بر شکلده تجلی ایدرسه حقی انکار ایدر واعتقادینه مخالف
اولدیغی اوشیئده استعاذه ایلر ، بویله یاپانلر کبی نفس الامره
نسبتله أدیده سوء استعمال یاپمشدر ، حالبوکه او کیمسه کندی نفسنده
حقه قارشی تأدب ایلدم ظن ایدر ، بو اعتقاده نظراً هر معتقد
حقه قارشی اعتقادی نفسنده‌کی عالم مجهول نظراً در ، بناءً علی الله
اونك اعتقادنده نفسنده یاپدیغی بو نقطه‌ده تامیدر ، بویله اولنجه
او نوع اعتقادده اولانلر حقی دکل انجق کندی نفسلرینی ونفسلرنده

51

ایجاد ایتدیکی شیئی کورمشلردر دیمکدر . خلاصه ؛ ناسك دنیاده
الله قارشی اولدقلری عالمده‌کی مرتبه‌لری یوم قیامتده‌کی رؤیتده اولدقلری
مرتبه‌لرینك عینیدر . بونی انجاب ایدن سببی اویله بیلدیرمشدر ،
شویله دیمك ایستیورکه الهینی اعتقادینی بر قیده مخصوص ایله
تقیید ایدرك ماعداسنه قارشی انکار ایلمه ، تقییده دوشر ایسه‌ك
حقیقت امره اطلاعی فوت ایتمش اولورسك . بناءً علیه نفسك
اعتقادلرك کافه‌سی ایچون (هَیُولَا) اولسون چونکه جناب حقك
اعتقاد ایله محصور دکیل بر اعتقاددن بری اولمه وسعت
وعظمت الهیه‌سی موافق دکلدر ، جناب حق قرآنده [فَاَیْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ
وَجْهُ اللّٰهِ] بویورمشدر ، یوزیکزی نه طرفه چویررسکز اللهك
وجهی اوراده‌در دیمکدر ، بر شیئك وجهی ایسه او شیئك حقیقتی
دیمکدر ، جناب حق بو آیت کریمه ایله عارفلرك قلبنه تنبیهاً
اجرا بیوره‌رق صور معتقداته (هَیُولَا) اولمه‌لرینی علوینی حضارده
حیات دنیا حظلری سزی مشغول ایتمسین دیمك ایسترمشدر
چونکه عبد ، هانکی وقتده روحنك قبضه ایدیله‌جکنی بیلمز ،

بلکه بو قبض روح مسأله‌سی حال غفلته تصادف ایدر:

بونده بشقه عبد کامل ذکر اولنان معلوماته اطلاع ایله برابر

صورت ظاهره‌ده و مقید اولان احوالده و مثلا نماز ایچون مسجد

حرام جهتنه توجه‌لی حالده ایکن الله‌ك قدس جهتنده اولدیغنه اعتقاد

ایتمسی لازمدر، مسجد حرام جهتی ده (اَیْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ)

آیتنده‌کی وجه حق مرتبه‌لرندن بر مرتبه‌در، خلاصه: مسجد حرامك

شطری ایشته بو مرتبه‌لردندر، فقط زنهار حد اولوب ده دیه او

جهته حصر ایتمه، بو ایضاح دائره‌سنده نائل اولدیغك ادراك

نه ایسه او درجه‌ده طور مسجد حرام استقباله أدب رعایت

ایتدیکك کبی مکاندن تخصیص وجه حقی او جهته حصر ایتمکدن حضوره

أدب رعایت ایله، چونکه مسجد حرام (اَیْنَمَا تُوَلُّوا) آیتنده کوستریلن

مکانلر جمله‌سنده بر مکاندر، سنك ایچون تحقق ایتمسی ایسته‌دیکم

حق تعالی حضرتلری هر وجهك آیینه‌سنده یعنی تجلی مکانلرنده‌در،

بو مسئله‌نك حقیقتی بودر، بو بابده بشقه بر چوق اعتقادات

واردر، بونلرك هپسی مصیبدر، هر مصیب اولانلرده مأجوردر،

هر مأجورده سعیددر، هر سعیدده رضای الهی‌یه نائل اولمشدر،

بر مدت آخرتده شقی اولسه ده نهایت انقلاب سعادتدر،

[بو کبی مثال اولارق دیرزکه حیات دنیاده اهل حق اولدقلرینی بیلدیکمز

سعادت اصحابندن بعضی ذوات خسته اولور و بو خسته‌لقده آلم دویار،

الله‌ك بعض قوللری واردرکه او دنیاده‌کی چکدیکی آلم جهنم دینیلن

أوده دار آخرتده ده کندیسنه ایریشیر، بونکله برابر حقیقت امری

مکاشفه حضورید بیلن اهل الله هیچ برکیمسه شبهه ایتمزکه او نوعدن

اولان رجال عالی ایچون آخرتده نعیم خاص اولماسین، یعنی اونلر

ایچون آخرتده نعیم خاص مقرردر، بو محنت بالفعل‌ده حاصل اولان

آلملرك فقداندن و نفسلرندن ارتفاعی ایله اولور، بو تقدیرده اونلرك

نعیمی او آلمی دویمقدن فراغتده‌کی استراحتلریدر، و یاخود اونلر

ایچون باشلی باشنه نعیم واردر، بو نعیم اهل جنانك نعیمی کبیدر،

(والله اعلم):

٢٨

مسئله — ٢٦

بیلملیسك که حدیث بخاری صحیح اولان آلتی کتابدن مسلم آدلی کتابده صاحب

کتابك تخریج ایتدیکی حدیث شریف مآلاً نقلاً، یوم قیامتده الوهیتك

30. Eylûl 1935, Pazartesi

داود صورتنده معاذ (صورتده ارتباط محققدر مرتبط اولور ؛

(والله اعلم) .

مسئله — ٢٧

معلومك اولسونكه عارف باللهك قلبی اللهك رحمتندندر ،

بويله اولنجه برابر مذكور قلب عارف ، اللهك رحمتندن داها كنيشدر ،

چونكه قلب عارف هر دوه صيغمشدر . حالبوكه رحمت الهیه حقه

واسع دكلدر . چونكه رحمت مرحوم اقتضا ايدر ، يعنی بو صورتده

مفيددر . الله تعالی حضرتلری ايسه عالملردن مستغنيدر . بو ايضاح

بر نقطۀ نظره كوره عموم ايچوندر بر افاده در . بشقه بر نقطۀ نظره كوره

افادۀ خصوصيه بر كلمه : بيلمليسك كه الوهيت مألوهی ايجاب ايدر ،

ربوبيت ده مربوبی طلب ايدر . بويله اولنجه ربوبيت ايچون

تعينه اولمامق لازم كلير . ربوبيتك تعينی ايسه وجود وتقدير اعتباريله

ايجاد مربوب ايله اولور . ذات مقدس الهیه كلنجه اونلك ايچون

عالملردن مستغنی اولمق واردر . بويله بر استغنا حكمی ربوبيت ايچون

تحول وتبدل واردر . بو تحول وتبدل انسانلرك اعتقادلرينده و

حقه عائد معرفتلرينك ايجاب ايتديكی صورتلرده اولور . بو تحول ايچنده

مشبهه طائفه سنك و بشقه مذاهب اصحابنك اعتقادلرنده داخلدر

بعض الوهيتك يوم قيامتده اونلرك اعتقادلری صورتلرنده ده تحول

وتبدل واردر . شويله كه بر حقيقت ثابته در كه هر طائفه يوم قيامتده

اللهی اقرار واعترافه مجبوردر . شو اثناده بر حقيقت ثابته در كه

جنابحق ده اونلرك اعتقادلری صورتنده تجلی ايدر . بو الوهيتك

تحول وتبدل ايتمسنك يعنی حقی كورمنك رؤيته راجعدر . بو قسم

مرتبه يعنی حق تعالی حضرتلرينه راجع دكلدر . چونكه حقائق الهيه هيچ

بر زمانده تحول وتبدل قبول ايتمز :

ايشته بو ايضاح ميدانده كه بزم طريقتمزده خارج اولمامق كيرالك

هانكی حضرتده تجلی الوهيت وقوع بولاجقدر؟ اولادن علمای ناقصدر

نه بو ايضاحات ميدانده كه عالم تمثل وتبدل ، عالم برزخ تسميه اولنمشدر .

چونكه عالم تمثل حقائق جسمانيه ايله حقائق غير جسمانيه آره سنده كی

برزخ وسطه در . هر واسطه اولان تجليات تجسمایشنه وسيله اولور

28. Eylûl 1935, Cumartesi

عارفدر وهو واسعدر ، یاخود وسعتده قلب ایله برابردر
قلب عارفك حق واسع اولمسی یعنی حقك قلب عارفه
صیغماسنك معناسی ، جناب حق قلب عارفه تجلی ایتدیکی زمانده
او تجلی ایله برابر بشقه بر شیئه نظرینه امکان اولماسی دیمکدر !

۲۹ ایلول

بیلیلیسنکه کرك قلب ، کرك کوز ، حق تعالی حقنده کی اعتقادینك
صورتندن بشقه بر شی کورمز ، یعنی کوزك رؤیتی حق اعتقادینك
اعتقاداتك تنوعاتنده ده کیزلیلك وشبهه یوقدر ، هر کیم جناب حقی
بر اعتقاد ایله تقیید ایدرسه تقیید ایتدیکنك غیریسنده حقی انکار
ایتمشدر دیمکدر ، بناءً علیه تقیید ایتدیکی اعتقادینه کوره تجلی وقوعبولور
حقی انجق او صورتله اقرار ایده بیلیر . فقط هر هانکیسی حقی
تقییددن مطلق اولارق اعتقاد ایدرسه حقی هیچ بر وجهله انکار ایتمزدن
هر هانکی صورتده تجلی ایدرسه ایشته حقی اقرار ایتمش اولور ،
تجلیاتك صورتلرینه کلنجه ؛ او صورتلر ایچون نهایت یوقدر ، نهایت

29. Eylûl 1935, Pazar

یوقدر ، شو حالده مسئله نك اهمیتی ، ربوبیتك طلب ایتدیکی
شیلر ذاتك عالملرده مستغنی اولمه استحقاقنك مقتضاسی اولورده
شیئ آره سنده فاصله اولور ، حالبوکه ربوبیتده حقیقت آره واقعه
کوره ذات مقدسهٔ مذکوره نك عیننده بشقه بر شی دکلدر .
خلاصه : آره ده کی تعارضه ، الوهیت و ربوبیتك حقیقتلرینه کوره
دکل نسبتلرنده کی حکمی کورور ، حدیث شریفده ده جناب حقی
عبادی اوزرینه شفقتله توصیف وارد اولمشدر . بونده ده رحمتك
عباده شمولی مفهومدر ، بناءً علیه رحمانه منسوب اولوده ربوبیتك
بذاته وقوعبولوده بریجی تنفسی ایجاد عالمله حاصلدر ، او ایجاد عالملرده
حقیقتلری اعتباریله ربوبیت و الوهیت اقتضا ایتمشدر ، بو اقتضاده
یعنی تعارضك الوهیت و ربوبیت حقیقتلرینه کوره دکل حکم نسبیلرینه
کوره اولمسی و حدیث شریفده کی شفقت و رحمتك عباده شامل
بولنمسی نقطهٔ نظرندن رحمت الهیه هر شیئه و حتی حقه واسع اولدیغی
ثابت اولور ، ایشته بو خصوص ایضاحنه نظراً رحمت الهیه قلب

27. Eylûl 1935, Cuma

اولدیغی ایچوندرکه عارف باالله اولان بر نقطه‌ده توقف ایدمز،
عالم باالله ده بیلمز. عارفلرك قلبنده بونك ایچیده ده نهایت
یوقدرکه عارف اوراده توقف ایتسون، بلکه عارف باالله
زیاده‌یه طالبدر. «رب زدنی علماً» آیتی بونك ایچوندر اوروس
خلاصه: ایکی طرف ایچونده یعنی صور تجلیات ایچونده علم ایله
ایچونده نهایت یوقدر. بو ایضاح هر شیئه خلو بشقه ویکله
زماده اولور. اما حدیث قدسیده (کنت سمعه الذی یسمع
به و بصره الذی یبصر به و یده الذی یبطش به و رجله الذی
یمشی به) عباره‌سیله وارد اولدیغی وجهله دوشونولور هر ابد
خلقی تفریع ایتمسك. حدیثك معناسی (قولك واسطه‌سی سمعی
اولان سمعی، واسطهٔ رؤیت اولان بصری، طوتمه واسطه‌سی اولان
الی، یورومك واسطه‌سی اولان آیاغی بن اولورم دیمکدر. بو
حدیث شریف منطوقی سنده تحقق ایدرسه اوزمان، هپسی حقدر،
هپسی خلقدر. هپسی بر نسبة نظراً کلدر، بر نسبة نظراً حقدر،

26. Eylûl 1935, Perşembe

بر نسبة نظراً خلقدر. حقیقت ایسه شیء واحددن عبارتدر، هر
تجلی ایدن صورتله غنی اولندن اوکی تجلی ایدن صورتك عینیده
بشقه بر شیء دکلدر. بناء علیه متجلی ده اودر متجلی له ده اودر،
سن دفتله نظر ایت امر الهی نه قدر عجیبدر. یعنی اسماء حسنینك
حقایقنده هویتی نقطهٔ نظرندن و عالم سبقی نقطهٔ نظرندن عجائبکه
دفتله نظر ایله:

۲۱

مسئله — ۲۹

بو مسئله جناب حقك (ان فی ذلك لذکری لمن کان له
قلبٌ او القی السمع و هو شهید) آیت کریمه‌سنك معناسی
حقنده‌در. قلبه قلب تسمیه اولنمسی متنوع صورتلرده متنوع صفتلرده
تقلبندن دولاییدر. آیت کریمه‌ده — لمن کان له عقل —
دیمیور طاشدر. چونکه عقل بر نوع قیددر، بر شیئی بر صفتده اوزنده
منحصر قیلار. حقیقت ایسه نفس الامرده انحصاردن آزاده‌در،
شو حالده قرآن، عقل اولانلر ایچون ذکر دکلدر. اصحاب عقل

25. Eylûl 1935, Çarşamba

دینیلکز بیلدیکری تکفیر ایدن اعتقادات اصحابیدر.

بونلر ایچون نصرت الهیه یوقدر. چونکه بر شخصك الله معتقدی

ایچون بشقه بر معتقدك الهی حقنده حکمی جاری اولماز، بر

اعتقاد صاحبی الهی حقنده اعتقاد ایتدیکی شیدن بشقه فکرلره

دفع ایدر الهه یاردم ایدر. حالبوکه یاردم ایتدیکی او الله کندیسنه

یاردم ایتمز. کذلك بر معتقده مخالفت ایدن و منازعه ایدن

کیمسه‌یه قارشی صاحب اعتقادك الهی طرفندن نصرت واقع اولماز.

شو حالده قرآنده اولدیغی وجهله — فما لهم من ناصرین — ایتك

معناسی تحقق ایدر. اونلر ایچون نصرت ایدیجی یوقدر دیمکدر.

خلاصه: حق تعالی حضرتلری عارف بالله عندنده انکار اولنمایان

معروف دیمکدر. ایشته بونك ایچون (لمن کان له قلب)

بیورلمشدر. قلبی اولدقده کی جناب حقك صورتلرده کی تقلبنده

دولاییدر قلبك ده تقلباتی واقعدر.

انبیاء عظامی تقلید ایدن اهل ایمانه کلنجه: (او القی السمع)

24. Eylûl 1935, Salı

قول الهیه مراد اونلردر، چونکه اونلر وار و اولدقده اخبار الهیه

سماعلرینه القا ایتمشلردر. آیت‌ده کی وهو شهید لفظ جلیله کلنجه

بونده حضرت خیال وخیالك صورت استعمالی تغییر واردر، بو

تغییرده جناب پیغمبرك «احسان» حقنده اللهی کورور کبی

عبادت ایدرسیه معناسنده اولدقده حدیث شریفنده الله معیتنك

قید سنده‌در. معناسنده اولدقده حدیث شریفلرده واقعدر. شهید

یعنی مشاهده ایدیجی دینلمسی بوندندر:

٢٢ مسئله — ٢٠

جناب حقك عالم حقنده و عالمك هر آنده تبدل و تجددی حقنده

بیوردیغی [بل هم فی لبس من خلق جدید] آیت کریمه‌سی نه قدر

کوزه‌لدر. بوکا دقت ایله. عالمك تجدد و تبدلی شئ واحدك

موجودیت واحده‌سی اوستنده اولور، اکثر ناسی هر آنده عالمده اولان

تجددی بیلمه‌مشلر. بالکز اشاعره فرقه‌سی (عرض) لر حقنده

بو تبدله واقف اولدیغی کبی (حسبانیه) فرقه‌سی‌ده بوتون عالمده

22. Eylûl 1935, Pazar

خلق جدید حقنده التباس ده درلر، اما اهل کشف جناب حقك
هر آنده تجلی ایتدیکنی و تجلیاتك تکرار ایتمدیکنی کورورلر، کذلك هر
تجلی نك بر خلق جدیدی کتیردیکنی و خلق جدید ایله کیده بیلدیکنی ده مشاهده
ایدرلر. بو اراده اذهاب یعنی کیدرمکدن مقصد، افنایه
قارشی ایجادِ آخر بخشی ایتمکدن عبارتدر.

مسئله – ٢١

معرفت: عارفی حقك تعرفنده بولنمسه براقر یعنی حقك تعرفنده آلی مقام ایدر
~~هر تعریفده دولاییه معرفت نوك اولوناماز~~، بونده ایکی
سبب واردر، بریسی: عارف بالله اولانده مقام عبودیته
تحقق ایتمسه بر ذات وجه اولوب اونك نظری خلقت طبیعتك
اصلدر. ایکنجی سبب، معرِّف و معرَّف هپسك احدیدر،
تعرف ایجونده هپ بذل اولونورسه بو احدیت کوروله. فقط
معرفت مشهودنده کورولمز بیلیر. بو مشهدده عارفه منازعه
ایدر، عارفك، حقیقی ذاتیه او حقیقتده عدول ایتمشدر.
بو عدم عدولده، حقك ثبوتنده و عدمنده جاریدر. یعنی منازعه

23. Eylûl 1935, Pazartesi

بو تبدل مطلع اولمشدر. اهل نظرك کافه سی بو مسئله ده جاهل
و غافلدر. مع مافیه اشاعره ایله حسبانیه ده خطایه دوشمشلردر
حسبانیه نك خطاسی شورادهدرکه: صورت پذیر اولوده جوهر
معقول، او صورتده اولده یه عینی جوهردر. اشته حسبانیه
بونی بیلمهمشدر. اشاعره یه کلنجه؛ اونلرده بوتون عالمك
هر آنده تبدل ایدن عرضلرك هیئت مجموعه سندن عبارت اولدیغنی
بیلهمشلردر. چونکه عرض، ایکی زمانده باقی قالاماز. بو
حقیقت اشیانك تعریفلرنده ظاهردر. مثلا جوهرك تعریفنده
بنفسه تحیز و قبول قابلیتی کبی. تحیز ایله قبول ایکی عرضدر،
فقط تعریف اولنان جوهرك عینی اونلرده زائل دکلدر،
چونکه تعریفات ذاتیه معرَّفك عیننده بشقه برشی دکلدر.
بو ایضاحه کوره ایکی زمانده باقی اولمیان شیء، ایکی زمانده
باقی اولدیغی کبی بر جوهر زمانلرده باقی اوله بیلیر. کذلك بنفسه
قائم اولمایان برشی بنفسه قائم اوله بیلیر، بونی انکار ایدنلر

20. Eylûl 1935, Cuma

تخییر ×

تصرف وعدم تصرف حقنده تخییر اولونورسه ترك تصرفی اختیار
ایدر . حقیقت بویله اولمقله برابر شوراسنده ده شبهه یوقدرکه
مقام رسالت تصرفی طلب مقامیدر . امته کیتدیکی اوامر ونواهی
الٰهیه‌نك ، دین الٰهینك اظهاری ایچون امتی طرفندن تصدیق ایدلمسی ضروری
طرفداردر . ایشته بو خصوصده‌کی تصرفی بو مقصده عائددر .
فقط وظیفه بویله ایکن ، مقام رسالت تصرف طلبنی ایجاب
ایتدیکی حالده حضرت پیغمبر تصرفی بر ظاهرده طلب ایتمشدر .
چونکه امتی اوزرینه شفقت ومرحمتی واردر . امتی اوستنده محبت
اخامه سی خصوصنده مبالغه بایعه ایدیورمش . چونکه بوبابده مبالغه
ایدرسه خلافنه حرکت ایدنلری تقدیرده امتك باعث هلاکی
اولور . بونك ایچوندرکه جناب حق پیغمبران اکملی ، خلقك اك
اك بویوك عالمی وان صادقی حقنده [انك لا تهدی من احببت
ولکن الله یهدی من یشاء] بویورمشدر . (جمله سنه استدیکنی وسودیکنی
هدایت ایده منسك / الله ایستدیکنی هدایت ایدر) دیمکدر :

21. Eylûl 1935, Cumartesi

ایدن عارفك حقیقتی تجاوز ایتمشدر ، بو ایضاحدکی دلیلده
دیوکا بکزدیه دلائلده ملهم اولدیغه عارف بالله عالمده تصرفده
وازکچر بوده همت تصرف جمعیت قلبیه ایله اجرای تأثیر ایدر . بو اوله
بر جمعیت قلبیه دکر اوکا صاحب اولانده خلافنه حرکته مقتدر اولامز
همتك مقتضاسی بودر . اما معرفته کلنجه : معرفت دوقلبه‌کی جمعیتی
تفریق ایدر . بوندن شو نتیجه آلیرکه تام المعرفه اولان عارف بالله
عجز وضعفی صوك درجه ده اتکلم ایدر . ایشته بو مقامك امثالنده درکه
بو بابده جناب حقك کندی امرینی لسان پیغمبریده [وما ادری ما یفعل
بی ولا بکم ان اتبع الا ما یوحی الی] بویورمشدر : یعنی
بکانه ایشلنه‌جك وسزه نه ایشلنه‌جك بن بوقنی بیلمم . بن انجق
بکا وحی اولنانه تابع اولورم دیمکدر ، بو آیتده اکلاشلدیغنه کوره
پیغمبر ذیشانه انجق کندینه وقوعبولانده وحی ایله حرکت واجرای حکم
ایلر . بوندن بشقه‌سنه صاحب دکلدر . اکر پیغمبره تصرفده وحی اولونورسه
تصرف ایدر . تصرفنده منع ایله وحی اولونورسه تصرفدن امتناع ایدر

18. Eylûl 1935, Çarşamba

بیوریلمشدر. بنم نزد الوهیتمده سوز ایچون تبدیل یوقدر، چونکه بنم
سوزم مخلوقاتم حقنده‌کی علممك حدودینه کوره‌در. بناءً علیه قوللره
قارشی هیچده ظلم ایدیجی دکلم. یعنی بن اونلر اوستنه کفری تقدیر
ایدیورده اونلری شقاوته سوق ایدرك صکره اونلری یاپارجغی
شیلرله مطالبه فالقالدم دیمکدر. واونلرك نفسلرینه ویرلدیکی
ایله اونلری بیلیرم. بناءً علیه بنم اونلر اوستنه حکمم اونلرك نفسلرنده
اولوده شی اوزرینه اولمقده بشقه برشی دکلدر. تقویمی جبقاوزرینه
اولاده مذکور حکم اکر ظلم ایسه نفسلرینه ظلم ایده‌جکلردر!

مسئله — ٢٧

٢٧

بیلملیسك که قضاء الهی اللهك اشیاده حکمی دیمکدر. اللهك اشیاده
حکمی ایسه او اشیایه واو اشیاده اولوده شیئه تعلق ایدن علمنك
ایجابنه کوره‌در. الله تعالینك اشیایه علمی دیمك او اشیا کندی
نفسنده نصل ایسه اوکا کوره اولوده معلومات الهیه‌سنك اعطا ایتدیکی
شی اوزرینه تعلق ایدن علمی دیمکدر.

19. Eylûl 1935, Perşembe

شوراسی ده معلومدرکه؛ هیچ ایچون ضروری بر تأثیر اولمدیغندن
پیغمبر ایسه کندیسنده اکمل واعلا وهیچ دها قوی بر کیمسه
اولمدیغی حالده عمی ابوطالبك اسلامی حقنده اجراء تأثیر ایدهمشدر.
وبوبابده آیتده نازل اولمشدر!

بونك ایچوندرکه جناب پیغمبر حقنده [ما علیك الا البلاغ] بیورلمش
کذلك (لیس علیك هدیهم ولکن الله یهدی من یشاء وهو اعلم
بالمهتدین) بیورلمشدر. (اونلری هدایت سکا بر وظیفهٔ قطعیه
دکلدر. الله ایستدیکنی هدایت ایدر، وهدایتی قبول ایده‌جکلری
ایی بیلیر.

x

بوراده مهتدیندن مراد، هنوز عالم عدمده اولدقلری زمانده کندیلری
اعیان ثابته‌لری لسانیله استعدادلریله هدایتلری حقنده حق معلومات ویره‌جکلر اولان دیمکدر
~~هدایته علم ... اولانلر دیمکدر~~. بو آیتده ثابت درکه علم، معلومه
تابعدر. حال عدمده مؤمن اولانلر کیمی حال وجودنده‌ده او صورتله
ظاهر اولور. چونکه حال عدمنده‌ده معلوم اولمشدرکه او کیمی بو صورتله
وجوده کله‌جك ایدی. بوراده بشقه جنابه حق [ما یبدل القول لدی]

x بوراده یا کلمه بر ترجمه اولمشدر هدایته علم ... دکل ... اولانلر کیمی ... هدایتلری حقنده اولانلر کیمیلردر اعیان ثابته‌لری استعدادلری لسانیله هدایتلری حقنده معلومات ویرمشلردر

١١٦

17. Eylûl 1935, Salı

قدره «اشیا ذاتنده نصل ایسه هیچ بر شی زیاده ایتمکسزین
اوکا کوره وقت تعیینندن عبارتدر» بناء علیه قضانك اشیا اوزرینه
حکمی ده او اشیانك عینیدر. بو ایضاحه کوره قضاء سر
قدرك عینیدر. هرکیمك قلبی وار ایسه یاخود حضور ایشیتمکه قلبی حاضر
طوتمه ایسه و عین زمانده حقیقتده مشاهده ایلرسه بو مسئله‌یی
تمامیله اوکلار ایدر. اللهك حجتی حجت بالغه‌در.

خلاصه: حقیقتده بر مسئله‌نك حد ذاتنده مقتضاسی نه ایسه حکم ایدنك
کندیسنده او مسئله‌ده اوکا کوره حکمی مقتضی اولدیغندن حکم ایدن
«حکم ایتمسه اولدیغی عینی مسئله‌یه تابعدر».
کندیسنده بولنان شی ایله اوستونه حکم اولنان محکوم علیه کلنجه: او ده
کندیسی اوستنه حکم اولنان عینی شی ایله حاکمك اوستونه حکمیدر حاکم
نتیجه هر حاکم بر شیده او شی ایله حکم ایتدیکی وجهله حکم ایتمك خصوصنده
محکوم علیهدر. حاکم هرکیم اولورسه اولسون مسئله بویله‌در:

«ترجمه‌یه علاوه»

«بو اوتوز ایکنجی مسئله مهم بر مسئله‌در و بو کتابده عربجه‌سی حیوه مغلق

١١٧

16. Eylûl 1935, Pazartesi

اولدیغی سویلنمشدر. بو مسئله‌نك خلاصه‌سی «علم الٰهی اشیاده‌کی
معلوم الٰهی‌یه تابعدر» اساسنه عائددر. حضرت شیخك عندنده علم الٰهی
معلوم الٰهی‌یه تابعدر. عبد الکریم جیلی حضرتلری حضرت شیخ مسلکی علیهنه
کوره وحدت وجوده قائل اولدیغی اکابردن اولدیغی حالده انسان کامل
آدلی کتابنك اوندن یدنجی بابنده معلوم الٰهی علم الٰهی‌یه تابعدر فکرینی
اساس طوتاردن و حضرت شیخه غایت نازکانه بر شکلده ولو ایراد
ایدرك اعتراض ایلمشدر. بو اعتراضك تفصیلنه واقف اولمق ایسترسه
یا انسان کاملك عربجه‌سی اولان اصلنه یاخود کتاب مذکوره یازمه
اولدیغی ترجمه‌یه مراجعت ایتسونلر» علاوه ایتدی.

٢٧نجی مسئله‌یه تابع فائده

بر کیمسه قضا نه‌در دییه سؤال ایتسه اوکا جواب اولارق جناب
حقك لوح محفوظده اثبات ایتدیکی شیدر دینله بیلیر. کذلك جوابده
قضا «ازلده وقوعبولان حکم کلی اجمالیدر. قدر ایسه او حکمك جزئیاتیدر»
ده دینله بیلیر. بو اراده جزئیات دیمك لا یزالده وقوعبولاجق اولان

14. Eylûl 1935, Cumartesi

احکامه عائد اولان اجتهاددر. علما ایچون بو نوع تشریع قالمشدر.

بو ایضاحه گوره بر پیغمبر نفس بعثدن خارج بر سوز سویلرسه او

سوز او پیغمبرک ولی و عارف اولمسی نقطهٔ نظرندندر. پیغمبرک

عالم اولمسی جهتندن مقامی پیغمبر اولمسی جهتندن اولان مقامندن نسبتله

دها یوکسکدر. اهل اللهدن بعضیلرینك « ولایت نبوتدن افضلدر»

دیدیکنی ایشیتدیرسهك و یاخود ولی نبینك و رسولك فوقنده در

دیرسه مقصد شخص واحدده اولان نبوت و ولایتدر. یعنی

رسول ولی اولمسی اعتباریله نبی و رسول اولمسندن دها اعلا و

اکملدر دیمکدر. نیجه شریعت صاحبی اولان رسولك وجهی ولایته

و علمدر. گوریورز مسئله جناب حق پیغمبره زیاده علم طلبیله امر

ایتدی. باشقه بر شیئك زیاده کلی طلبیله امر ایتدی. قرآن کریمده

[قُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْماً] بویوردی (یا رب بنی علم جهتندن زیاده

ایت) دیمکدر. ایضاح اولنان مسئلهنك سببی آشکاردر

چونکه « شرع افعال مخصوصیله امر» و افعال مخصوصهده نهایت

15. Eylûl 1935, Pazar

فضیلتی دیمکدر. بو تفضیلات مخلوقاتنده وقوع گلیر :

مسئله — ٢٢

ولایت، عالمی احاطه ایدن مقدس بر دائرهٔ قلبیه‌در. بونك ایچوندرکه

ولایت دنیاده و آخرتده منقطع اولماز. بر ده ولایتك بیلدیردیکی علم،

عمومیدر. اما تشریع نبوت و رسالت منقطعدر. پیغمبرلر اجتهاد

ایدرلرسه پیغمبرلردن صکره نه نبی نه ده رسول یوقدر. کذلك

شریعت یاپاجق بر ذات و شریعت یاپیلاجق مسئله‌ده یوقدر

بناءً علیه بیوکلر بر قول ایچون باعث اختصاص اولاجق بر اسم خاص قالمشدر

یالکز نبوت و رسالتك انقطاعیله حقنده باشقه بر شی قالماشدر

شوقدر، وارکن الله قوللرینه یاخود قوللرنده لطیفدر. قوللری ایچینده

تشریع اولمایان نبوت عامه‌یی ابقا ایدرك ثبوت احکامده اجتهاد

ایچون تشریعی ابقا ایتمشدر. بو ایضاحه گوره قوللری ایچنده

باقی قالان اجتهاد شکلنده‌کی تشریعه وراثتدر :

خلاصه : علما ورثهٔ انبیادر. بو بابده‌کی میراثده شمدی سویلدیکی

12. Eylûl 1935, Perşembe

مدح وثنا ایدەرك صبرله توصیف ایتدی. بناءً علیه عارفین ایچون
كندندن ضرری كیدرمك خصوصنده اللهە تضرع ایتمك لازمدر.
چونكه كندندن ضرری كیدرمك جناب حقدن كیدرمك دیمكدر.
چونكه ضرر حقك صورت ظاهرەسیدر. عارفلردن بریسی آچیقدن
ایدی آغلادی. بو فندە ذوقی اولانلاردن بركیسی او عارفه عتاب
ایتدی. عارف بنی آغلاسون دیه آچیقدیردی جوابنی ویردی.
یعنی عارف دیمك ایستیوركه اللهك بنی آچلغه مبتلا قیلمسی كندینه
شكایت ایتمكلكم ایچوندر. بو ایسه بنم صبرلی اولمقلغمه مانع دكلدر. چونكه
صبر جناب حقدن باشقەسنە شكایتدن نفسی حبس ایتمكدر. بورادە
باشقەسی دیدیكمز وجوه الهیەدن وجه خاصدر. او وجه خاصدە
هویتدر. حق دعا او هویتندر. چونكه دفع ضرر او هویتندر
یوقسە اسباب نسبیە اولانلاردن باشقە وجهلردن دیمك دكلدر. حتی مافیه
اسبابدن كندیسندن واقع اولان تخصیص نظرًا حقدن باشقە برشی دكلدر.
بو ایضاحە كورە عارف بالله اولاندن بركیمسەنك رفع ضرر خصوصندە

13. Eylûl 1935, Cuma

بو تكلیفك محلی ایسە دار دنیادر. دنیا بیتنجە بو ~~تكلیفدە~~ تكلیفدە بیتر
فقط ولایت بویلە دكلدر. ولایت دنیا و آخرتدە منقطع دكلدر.

25 مسئلە — ٢٤ 26

بیلمكلكك لازمدركە بزە كورە صبرك حدی، اللهدن باشقەسنە
شكایتدن نفسی حبس ایتمكدر. اللهە قارشی دكل. یعنی اللهە شكایت
صبرە مانع دكلدر. طائفۀ علمانك بو بابدەكی نظرلری قیاسیدر. اونلر
مطلقا شكایت قضایە رضایە مانعدر دیمشلردر. حالبوكه حقیقت
مسئلە بویلە دكلدر. چونكه نە اللهە نە باشقەسنە شكایت قضایە
رضایە مانع دكلدر. قضایە رضایە مانع اولان مقضی بهدە
یعنی مقدرە عائد شكایتدر. بز قضایە رضا ایلە امر اولندق.
مقدرە رضا ایلە دكل. ضرر مقدر، قضانك عینی دكلدر. كندندن
ضرری رفع و دفعدە اللهە شكایتدن نفسی حبس ایتمك خصوصندە
قهر الهییە مقاومت اولدیغی ایوب علیه السلام بیلدیكی ایچون
اللهە شكایت ایتدی. الله اوندن ضرری رفع ایتدی و ایوبە

اللهك ، عبدك سمعی و بصری و سائر قوالری بو محبت الهیه ده
حاصل در . شو ایضاحه کوره (محبت) ك اثر اولمسی بر امر
مقدردر . انکارینده ده قدرت تعلق ایدمز . چونکه شرعاً ثابتدر
مؤمن ایسرك حقیقت یازدیغم کبیدر . [بو مسئلهده اکلاشیلدی
شودرکه ، امر وجود اوچ قسمدر : یا مؤثردر ، یا متأثردر یاخود
اثردر]

٢٨ مسئله — ٢٦ ٢٨

بو مسئله جناب حقك [و قال ربكم ادعونی استجب لكم] آیت
کریمه سنك معناسنه عائددر .

جناب حقك مستجیب اولمسی ، کندیسنه دعا ایدننك کندیسنده
بشقه برشی اولمسی ایجاب ایدر ، حق دعا ایدن ایله دعایه اجابت
ایدن شیء واحد اولمسی نه بویلهدر . چونکه صورتلرك اختلافنده
خلاف یوقدر ، دعا ایدن ایله مجیب شك و شبهه یوقدرکه
ایکی صورتدن عبارتدر . بناء علیه داعی بشقه مجیب بشقهدر .

هویت حقنده برشی ابتدامی حیثیت خاصه نقطهٔ نظرنده دیکر
اسبابده غفلتی ایجاب ایتمز بو سویلدیکم اویله سهل برمسئلهدرکه بعض
اللهك قوللرندن اولوبده اُدبا زمرهسنه کیرنلردن و اسرار الهیه
اوستونده اُمناسندن اولانلردن بشقهسی القا ایدهمز ایشته بیله
سکا لازم کلن نصیحتی یاپدم بوکا کوره عمل ایت و بوکا کوره
حقنده اینه :

٢٦ مسئله — ٢٥ ٢٧

بیلملیسنکه امر وجود مؤثره و مؤثر فیه یعنی متأثره منقسم اولور
مؤثر ایله مؤثر فیه ایکی تعبیردن عبارتدر . مؤثر ، هر وجهه
و هر حاله کوره و هر حضرتده یعنی مرتبهده (عالم) ده
عبارتدر . امر وجودده برشی عبارهده وارد اولورسه هر وارد
اولانده شیء اصل مناسبه اطلاق ایت . چونکه وارد دائما اصلك
فرعی اولمق ضروریدر . مثلا محبت الهیه عبدك نوافلده تعلقه
ایدر . بو محبت مؤثر ایله متأثر آرهسنده بر اثردر .

9. Eylûl 1935, Pazartesi

صورتی ایضاح لازم کلیرسه بوکا هپسی مثلا زیده مبتدا اعضا
بکدر، زیدك حقیقی شخصیت واحده اولدیغی حالده اُنك
صورتی، آیاغنك صورتی، باشنك صورتی، کوزینك صورتی
بشقه بشقه‌در، زید صورتلر اعتباریله برچوق شیدر، عینی اعتباریله
شیٔ واحددر، انسان مفهومنك شمولنده ده بو تحقق عینیله
جاریدر، انسانده شبهه یوقدرکه عینی اعتباریله شیٔ واحددر،
ینه شبهه یوقدرکه عمر بشقه، زید بشقه، خالد بشقه‌در،
شوحالده انسان عینی اعتباریله شیٔ واحد اولدیغی حالده صورتلر
واشخاص اعتباریله پك چوقدر، اگر مؤمن ایسه‌ك صورت قطعیه‌ده
بیلدك که حق تعالی حضرتلرینك عینی یوم قیامتده بر صورتده تجلی
ایدر، هرکس ابتده معروف اولور، صکره بشقه برصورته تحول
ایدر، کورنلر اونی انکار ایدرلر، حالبوکه هرصورتده متجلی اولان
(حق) در، بشقه برشی دکلدر،

شوراسیده معلومدرکه تجلیده کی برنجی صورت ینه تجلیده کی دیکر

64 ١٢٥

8. Eylûl 1935, Pazar

صورتك عینی دکلدر، کویا عین واحده الهی مرآت مقامنه قائم
اولمشدر، آینه‌یه باقان کیمسه جناب حقده کی اعتقادینك
صورتنی باقارسه اونی اعتراف وتصدیق ایدر وحق اقرار ایدر،
اگر او آینه‌ده اعتقادینه مخالف بر اعتقادك صورتنی کورورسه
انکاره دوشر، بومسأله عینیله بر انسانك آینه‌ده کندی
صورتنی و بشقه سنك صورتنی کورمسی کبیدر، ایشته بوراده
آینه (عین واحده) در، حالبوکه او آینه‌ده کورونن صورتلر
کورنلرك کوزونده کدیلر کورولمشلر، حقیقتده ایسه او صورتلرده
هیچ بری یوقدر،

بو ایضاحدن صکره دیرزکه آینه‌نك صورتلرده بر جهت اعتباریله
تأثیری واردر، او جهتده کوچوکلك، بیوکلك، اوزونلق
قیصه‌لق اعتباریله آینه‌ده کی صورتلر اشکالنده تغیر اولمیدر،
بوکا سبب ده آینه‌لرك مقدار و شکلده‌کی اختلافیدر، ایشته شمدی
ذکر اولنان شو مثاله دوشونه، تطاهیه برآینه‌یی آل، کذینده

[صورت محمدیه‌ده اوقی آتان الله‌در] بیورمشدر. بو بابده ایتدیکم مسائلی
آیت مآلی اولدیغی ایچون ایضاحه ضرورت یوقدر.

خلاصه: مؤثر اولان حق صورت محمدیه‌یه تنزل ایتمشدر، بو،
الله تعالی‌نک اخباریدر. اللهک خبر ویرمسی محض صدقدر، بوکا ده
ایمان واجبدر. بونک علمی سن ادراک ایتسه‌ک ده ایتمسه‌ک ده
حقیقت بویله‌در. بن (محی الدین عرب) الحمد لله بو حقیقتی
عالم وجودده حقیقة تماشا ایلدم و مؤمنم. نظر عقلی اعتقادیمه،
نظر عقلیله ضعیف اولدیغنه دلیل اولارق سکا دیه‌بیلیرم که
نظر عقل تفکری اعتباریله بر شیئک علتک علت اولدیغی حالده
او شی ایچون معلول اولابیلمسنی قبول ایتمز. عقلک حکمی بویله‌در.
و بونده بر کیسه شبهه یوقدر. اما تجلیات عالمنده علت،
علت اولدیغی شیئک معلولی اولابیلیر. (والله اعلم)

مسئله — ٢٧ ٢٩

اشعر [عالمک کافه‌سی وجود اعتباریله متماثل الجوهردر. عالم جوهر واحددر]

هیچ بر صورت اولمیان آیینه کبی حق تعالی حضرتلری وجود ذاتیسی اعتباریله
عالملردن مستغنیدر. اسماء الهیه اعتباریله ده آیینه‌ده کورولن
صورت کبیدر. آیینه، یعنی حقه باقانده کیم هانکی اسمه نظر
ایدرسه نظر ایدنده ده او اسمک حقیقی ظهور ایدر. اسماء
الهیه‌نک هپسنده مسئله عینی بویله‌در.

بونلری ایتدیکم ایضاحاتی کوزه‌لجه اکلادیکزسه فریاد و فغان ایتمه
و قورقمه. بو ایضاحه دلیل، جناب حقک [وَمَا رَمَيْتَ وَلَكِنَّ
اللّٰهَ رَمَى] آیت کریمه‌سیدر. معناسی (پیغمبره خطاب اولارق:
آتدیغک زمانده سن آتمادک الله آتدی) دیمکدر. بو آیت کریمه
مثالا نظرا کوزوک ادراک ایتدیکی صورت محمدیه‌دن باشقه بر شی
دکلدر. اوقی آتمه حسده او صورت ایچون ثابت اولمشدر.
ایکنجی درجه‌ده کندیسندن اوقی آتمه نفی اولونان، صکره اوقی
آتمه کندیسنه اثبات اولنان ده او صورتدر. بوندن باشقه آیت کریمه‌ده
(لٰكِنَّ) ایله استدراک ایدرک یعنی سوزی چویرک

١٢٩

4. Eylûl 1935, Çarşamba

آلتنده اوله بیلیر؟ چونکه هیچ بر ممکنه یوقدر که هر جهتدن او ممکنه ده عدم،

اضمحلال اثر، افتقار جائز اولماسین،

واجب بالذات ایله ممکنه آره سنده جمع ایده جك بر جهت جامعه فرضیه

ایتسه ك مذکور عدم واضمحلال اثر وافتقار جهتلرنده ممکنه اولورسه

جائز اولان شیئك واجب بالذات اوستنده ده جائز اولماسی لازم کلیر،

بو جواز ایسه واجب بالذات حقنده محالدر،

ممکنه عائد هر وجه، ممکنه تابعدر، ممکنك ده حد ذاتنده عدم

قابلیتی اولمسنده اکملاشیدر، بو عدم ممکنك توابعنده ده اعتبار

اولنورسه دها زیاده جائزدر. یعنی توابعده ده بو حکم مستقردر،

ممکنه ایله واجب آراسنده کی. جهت جامعه ایله واجب بالذاتده اثبات

ایدیلن وجهله ممکنه ده ده اثباته قالقیشیلیرسه قطعیا دوغری

اولماز، چونکه واجب بالذات ایچون ثابت اولان هیچ بر شی

ممکنه ایچون ثابت دکلدر، خلاف ممکنه ایله واجب بالذات آراسنده

جهت جامعه نك وجودی محال اندر محالدر!

5. Eylûl 1935, Perşembe

ویرلر. بونلرك بو سوزی بزم عینه واحده تعبیرمزك عینیدر، ١٢٨

صکره اشعریلر [عالم متماثل الجواهر اولمقله برابر عرضلری اعتبارله

مختلفدر] دیرلر. بوده بزم [صورتلرده اختلاف وکثرت واردر

کذلك نسبتلرده ده کثرت واردر، صورتلر ونسبتلر اعتباریله بربرندن

تمیز حاصل اولور] دیدیکمزك عینیدر تمیز اولنجه شو شی صورتده

یاخود عرضی یاخود مزاجی اعتباریله شو شیئك عینی دکلدر، بو شی

وجود اعتباریله شو شیئك عینیدر دینیلیر. (والله اعلم)

مسئله — ٢٨

بو مسئله یی کتاب المعرفه ده یازدیغی وجهله مختصر اولارق دکل

فتوحات مکیه نك برنجی جلدینك اواسطنده و ٥١ نجی صحیفه ده عینه

مسئله نك مطبوع ومصحح اولان عباراته کوره ترجمه ایدیورز،

چونکه فتوحاتده مسئله دها مفصلدر. مطلقك ذاتی اقتضا ایتدیکی

حالده مقیدك مطلقی بیلمسی نره ده ونصل ممکن اولور؟ نفی

آخر ممکنك واجب بالذاتی بیلمك درجه سی وصورتی نصل امکانه

۱۲۱

معقول علی یعنی پیغمبرك سویلدیکی (كَانَ اللّٰهُ وَلَا شَيْءَ مَعَهُ) در
بونده مقصد الوهیتدر . علم الٰهی بابنده ثابت اولونده هر حکم
الوهیت ایچونده ثابت اولور . الوهیت ایچونده ثابت اولونده احکامدن،
نسبتلردن اضافتلردر ، سلبلرده بنا علیه کثرت نسبتلرده در،
عین الٰهیده دکلدر . صفاتده بحث ایدرکن تشبیهی قبول ایدنلر ایله
تنزیهی قبول ایچه بیلدی تشریك ایدنلرك آیاغی بوراده قایمشدر،
اونلر یعنی او صفاتده بحث ایدنلر امور جامعهیه اعتقاد ایتمشلردر،
امور جامعه دیدیکمز دلیل ، حقیقت ، علت و شرطدر ، و بونلرد
غائبده ، حاضرده حکم ایتمشلردر ، حاضره حکملرینی تسلیم
ایدرز اما غائب حقندهکی حکملری مسلم دکلدر :

٢٩ مسئله — ٤٠ ٤٢

سالك راه حقیقی ایچون بیلمك لازمدر که مخلوقده اصلا
قدرت یوقدر . بو مسئله بزه گورهده صوفیهده محقق اولانلره گورهده
بویلهدر . یعنی مخلوقده ایچونده قدرت یوقدر . چونکه قدرت الٰهیه

۱۲۰

۲۸ مسئله — ٢٩ ٤١

بو مسئلهیه بالاده کی مسئلهنك زیرنده اولارق فتوحاتده دها
مفصل گورلدیکنده اوراده اولدیغی کبی ترجمه ایدیورز :
شیخ حضرتلری بیوریورکه : بو مسئلهیی کشف اعتصای یعنی
وحی محمدی وجهله ایضاح ایدیورم . [جناب حق زمانه نسبتله قدمه
اولوده ازلده موجود ایکن کندیسیله برابر هیچ برشی یوغیدی . پیغمبرك
لفظ جلیلی ترجمهسی بازیلدوه بو [إِنَّ اللّٰهَ كَانَ وَلَا شَيْءَ مَعَهُ]
عبارهٔ جلیله سندن عبارتدر . بو سوزك ماجعدینی ایراد بویورمشلردر
حالبوکه بو کلام پیغمبریده اولیاء اللّٰه [وَهُوَ الْآنَ عَلَى مَا
عَلَيْهِ كَانَ] عبارهسی ده مندرجدر . بو سوزی سویلینلر هابکی
سوزده کی وحدت معنا اعتباریله حکم قصد ایتمشلردر . (آنْ)
دیدیکیز (كَانَ) دیدیکیز ایکی امردر . بونلر بزه عائددر ، چونکه او ،
(آنْ) ایله (كَانَ) ك گوستردیکی وجود بزمده ظاهردر ، بوده
اولدیغی حالده بز ایله حوادثه سنده مناسبت منقضیدر ، چونکه

بزم ایجونده اثبات، انجق حقلک ظهوری آثاریله ممکن اولور. قدرت
حادثه اثبات ایدنلره کوره ده قدرت حادثه‌نک اثری و تعلقی
یوقدر. اثری اولسایدی مخلوقده ایجونده نه صورتله قدرت تصور
اوله بیلیر. مخلوق ایجونده ممکن اولان شی اثر الهی‌یه قبوله مستعد
و مساعد اولماسیدر. کسب دینیلن شی قولک بر فعل مخصوص
اراده سنک تعلقندن عبارتدر. قدرت الهیه فعل عبدک بو تعلقی
ایجاد ایدر. بناء علیه بو معناجه عبد ایجون کسب واردر دینیله بیلیر
(والله اعلم).

مسئله — ٤١ ٤٣

سائل شویله‌ده بیلمک دیلر که ماسوی اللهده هر شیئی ایجاده
متوجه اولان انجق الوهیت و الوهیته عائد نسبتلر و اضافتلردر،
او نسبتلره و اضافتلره اسماء و صفات الهیه تعبیر اولونور.
کافهٔ مقدوراته شامل اولان وصف خاص، الوهیتک قادر
اولماسی دیمکدر. فاعلک مقدوره حکمنک تعلقی نه صورتده

حاصلدر، بونک نه کشفله نه ده دلیل ایله بیلنمک ممکن دکلدر.
بو معناجه اولان وصف خاص الهی‌یه ماعداسی بیلنمک ممکندر،
بو علم کشف ایله ده دلیل ایله ده حاصل اوله بیلیر. (والله اعلم).

مسئله — ٤٢ ٤٤

سائل شویله‌ده بیلمک دیلر که الوهیت ذات الهی ایجون بر وصف ویا
مرتبه‌در. بوکا اللهدن ماعداسی مستحق اولاماز. مستحق حقیقی
اولان حقده‌که طلب شو صورتله‌در: مألوه یعنی الهک تحت
تأثیرنده اولان شی، الوهیتی طلب ایدر. الوهیت ده او مألوهی
طلب ایلر. ذات الهیه ایسه هر شیئدن مستغنیدر. آراده بر سر
رابطه واردر. بو سر رابطه‌نک ظاهر اولماسی لازم کلسه الوهیتک
بطلانی لازم کلیر. حالبوکه ذات الهی کمالاتنک بطلانی امکانی
یوقدر. بو ایضاحده‌که ظهور ارتفاع معناسنه‌در. عرب —
ظهر القوم عن البلد — دیر. قوم شهردن چیقوب ظاهر اولدی،
یعنی قالقدی کیتدی دیمکدر. بو ایضاح امام علی حضرتلرینک
— الوهیت ایجون بر سر واردر. او سر ظاهر اولسه الوهیتک

باطل اولمسی لازم کلیر. سوزینک معناسیدر. اوسر سنک
هر موجوده خطابنده موجوددر. امام حضرتلرینک سوزنده مفهومدرکه
اوسر رابطه اصلا ظاهر یعنی مرتفع اولماز یعنی آرادن
قالقماز. بناءً علیه الوهیتده اصلا باطل اولماز. چونکه مألوه
ابدیا موجوددر. شو حالده الوهیتده ابدی اولارق موجود اولوب
بطلاننه امکان یوقدر. (والله اعلم).

٤٥ مسئله — ٤٣

معلوم اولسونکه (الله) ذات اقدسک اسمیدر. بو اسم
ذات اقدسک اعیان ثابته‌یه نسبتی اعتباریدر. ذاتک اعیان
ثابته‌یه نسبتی قادر ومرید کبی اسماء الهیه‌نک منشأیدر. (رب)ده
کذلک ذات اقدسک اسمیدر. فقط ذاتک اعیان خارجیه
نسبتی اعتباریدر. ذاتک اعیان خارجیه نسبتی، حافظ رازق
کبی اسماء ربوبیتک منشأیدر. (والله اعلم)

٤٦ مسئله — ٤٤

بیلملیسنکه: احدیت موطنی بر مقامدرکه اوسننده‌کی عزت

و عظمت پرده سیله مستوردر. بو پرده اصلا وقطعا قالقماز
هیچ بر کیمسه اللهی احدیت مقامنده کورمز. او مقامده کندینی
کورن انجق کندیسیدر. چونکه حقایق احدیت رؤیته تحمل
ایده‌مز. فقط اعتبارلر اکمل، تشتتی اعتبارلر اتم اولورده
انسان کامل وحدانیت اوزرینه مخلوقدر. احدیت اوزرینه دکل،
چونکه احدیتک هر شیئه غناء مطلقی واردر. بونک ایچون
انسان ایچون صحیح اولماز. انسان کامل واحدیت زمانیدر. اونک
واحدیتی احدیتک فوقنه قارشی دورامز. نعمی آخرله واحده
احدیتک قارشیسنده دکیلدر. چونکه احدیت ذات هویتی
ایجوده نسبت ذاتیه صاحبیدر. وحدانیت ایسه او ذات ایجوده
اسمیدر. بو اسمی تثنیه یعنی ایکیلک ایجاد ایتمشدر. (تثنیه دیدیکمز
ربسی ذات ربی ذاتک تجلیسیدر) بو اقتضا جهتیله (رب)ه
عائد نسبتلرده احد تعبیری وار اولمشدر. واحد تعبیری وارد
دکلدر. کذلک تنزیه و صفتلری احدیته راجعدر. بو اقتضاده
صکره شونده ببلکه احدیت هر موجود اوزرینه منطبق و شاملدر.

30. Ağustos 1935, Cuma

ایلمشدر. نتیجه (احد) عزت وعظمت پرده سنده اولوب
«منبع الظهور» در
غیب الهویه در، یعنی اویله بر مستور در که پرده سنده ایچرویه
دخوله امکان یوقدر، ودائما عمای مطلقده در. او مقامده
اصلا تجلی هیچ اولماز، چونکه احدیت حقیقتی بوکا مانعدر،
یالکز احدیتك بر وجه عظیم الشانی اولوب سبحات جلالی
یاقلاشمق ایسته ینی یاقار، وجهی بویله اولنجه ذات احدیتك
ذاتی نصلدر، دوشونه بیلك بیله محالدر.

بو ایضاحاتم وقت ایدرك احدیتده حجابی قالدیرمق اصلا
خاطره کلمز :

٤٧ مسئله — ٤٥

معلومده تعین اولسه علمده تعینی ایجاب ایتمز، معلومك
تعینیله تعین ایدن شی تعلقدر، تعلق دیمك معلوماتده بر
معلوم مثبت دیمکدر، تعلقك تعیننده ده علمك تعینی
لازم کلمز، مسموعت تعیننده سمعك تعینی، کورولن شیئك

31. Ağustos 1935, Cumartesi

بناء علیه احدیت هر موجوده ساریدر، بوقوه مخلوقاته شمولی
هیچ بر مخلوقك ادراك ایده مدیکی سریان الهیه دولاییدر، بو سریانی
خلقده انجق اللهك دیلدیکی کیمسه‌لر بیله بیلیر. (وقضی ربك
الا تعبدوا الا ایاه) آیت کریمه سنك منطوقی بوکا دائردر،
قضای الهینك ردینه امکان یوقدر، بناء علیه اللهدن بشقه سنه
عبادت ایدن هیچ بر عابد یوقدر، شو حالده شرکده ده احدیت
واردر، بناء علیه عبادت اولنان بر شخص منصوب دکل بلکه
معبود اولندکی سر مطلقدر، او ده سر احدیتدر، بو
ایضاحه کوره عبادت رب ایله اسم جامع اولان الله قارشیسنده
بوکا اشارت ایچون قرآنده (ولا یشرك بعبادة ربه احدا)
آیتی وارد اولمشدر، رب عبادتده هیچ بر شی شریك قوشماسین
دیمکدر، چونکه احد شرکی قبول ایتمز، وعبادة الله شرك ایچون
دکل رب ایچوندر، جناب حق بو آیتده مقام ربوبیتله استغنا
تنبیه ایدرك احدیتی اشارت ایتمیز وجهدن تنزیه اولوریه ابقا

مسئله — ٤٦

علم، معلوماتی احاطه ایله توصیف، معلوماتک تناهیسنی
اقتضا ایدر. [چونکه احاطه محاط اولان شیئک اطرافنی چویرمکله
اولور. بو ایسه بر نوع تناهیدر] معلوماتک تناهیسی ایسه محالدر.
بناءً علیه علمک معلوماتی احاطه‌سی ده محالدر. بونک ایچون علم،
هر معلومک حقیقتنی من کل الوجوه محیطدر دینیر. [یعنی علمی
احاطه ایله توصیف بو صورتله تعبیر اولونور. بالاده‌کی تعبیر وجهله
دکلدر.] (والله اعلم):

مسئله — ٤٧

بنفسه قائم، غیر متحیز و ممکن الوجود اولان هر موجود ابدی زمانلر
جریان ایتمز، و مکانده او موجودی طلب ایتمز. بو تعریف
اولنان حکم موجودک وجودینه نظراًدر (والله اعلم):

مسئله — ٤٨

جناب حق فعالدر یعنی قوتی اولان شیئی امر ایتمز دینیلدیکی کبی حق

تغیر شده، و بونک تغیری لازم کلدیکی کبی، بر وجه مشروح علمده
تغیر اولمدیغی ثابت اولدیغی کبی معلومده تغیری قبول ایتمز. چونکه
علمک تعلق ایتدیکی معلوم ایکی معلوم مخصوص اولان ایکی شیئک نسبتی
دکلدر. مثلا جسم معلومدر، اصلا تغیر ایتمز. جسمک قیامی ده
معلومدر، بو ده تغیر ایتمز. قیامله جسم نسبتی کندیسنک تغیری
الحاقه اولنان معلومدن عبارتدر. کذلک بو نسبت ده تغیر ایتمز.
کذلک نسبت شخصیه ده تغیر ایتمز. چونکه نسبت شخصیه ده هیکل
شخص نسبت ایدلشه اونده نفسی ایکیده اولمازسه، بناءً علیه
او ده تغیر ایتمزسه دیکدر. خلاصه: بوراده وحدت شیئده
ماعدا معلوم اولمیه بر شیئ یوقدر. او وحدت شیئ، نسبت
منسوب، منسوب الیه، نسبت شخصیه‌در: (والله اعلم).

علاوه

[بو مسئله‌ده مفهوم اولان شودر: جناب حقک علمی و معلومی
و علمک معلومه تعلقی و آرالرنده‌کی نسبت اصلا تغیر ایتمز]

او فحشایی اراده ده ایتمز ، شو قدر وار کم فحشایه حکم انزال ایدر حکم

ایدر و او فحشایی تقدیر ایدر ، بو تعبیراتک ایضاحی شودر : برشیئک

فاحش اولسی او شیئک عینی دکلدر ، بلکه جناب حقک او فحشاده

حکمی دیمکدر ، اللهک اشیاده‌کی حکمی ایسه غیر مخلوقدر ، اوزرینه

خلقت جریان ایتمیه‌ن برشیء ایسه مراد الٰهی اولماز ، اکر طاعتده

مراد اولمسنه لزوم کورورسه‌ک بونی التزام ایدرز و دیرزکه اراده

شرعاً سمع ایله ثابتدر ، عقلاً ثابت دکلدر .

علاوه

[قضا و قدر و حکم الله ازلی اولدیغی ایچون غیر مخلوق اولدیغنده

شبهه یوقدر ، ارادهٔ الٰهیه‌ده بویله‌در ، شو حالده حکم الٰهی‌یه اراده

تعلق ایتمزسه قضا و قدرده تعلق ایتمه‌مک لازم کلیر ، بناء علیه

مسأله شایان تدقیقدر] .

بو مسئله‌ده ظاهر [illegible]
مسئله‌نک [illegible]
حقیله بیاننه
چیقماسی اولمامش
[illegible]
بوقسه ظاهرده
بیانی یوقدر

٥١ مسئله — ٤٩ ٤٨

بقاء دیمک ، وجودک استمراری دیمکدر ، بوقدر بقاء جناب حقک

ذاتی اوزرینه زائد بر صفت دیمک دکلدر ، کلام الٰهی کلام اولسی

نفسهٔ تعلقنده شیء واحددر ، بو کلامده‌کی منبث کلامده دکل

کلامک تعلق ایتدیکی شیئده‌در ، یعنی تعلق اولنانده‌در ، کلامده

دکلدر . شو حالده امر ، نهی ، خبر ، استخبار ، طلبده‌کی

کلام شیء واحددر :

علاوه [کلامه عائد اولان بحثک مسأله مستقله اولسی مناسبدر]

٤٩ مسئله — ٥٠ ٥٢

حکمت ؛ ایکی قسمدر : بر بنده مخصوص یا مستوریتده‌در ، یاخود

ظهور معنوی و مادی دیمک اولان تجلیده‌در ، شو حالده ممکنات

الک عالی و اکمل درجه‌ده‌در ، بناء علیه ممکنده اکمل برشی یوقدر .

واقعا خلقده کمال متصوردر ، دولاییله اکمل اولان شیئک عدم تناهیسی

مقتضی ایسه ده بویله اولمقله برابر ممکناتده اکمل برشیء یوقدر . ممکنات

حضرت کمالات الٰهیه‌یه مطابق اولارق موجود اولدیغی ایچون کندنده بو

کمال حاصل اولمشدر ، شوراسی ده شایان تعلمدرکه جناب حق جنسی

ایله توصیف محالدر ، اجناسک کندنده درج و حصر ایتمک اعتباریله

25. Ağustos 1935, Pazar

عالمده دها بدیع الشکل بر شیئک وجودینه امکان یوقدر. بناءً علیه
کائناته علاوه ایدیلجک بر جسمله دها بولنسی ممکن دکلدر. چونکه
جنابِ حق ممکنی کندینه دلیل اولمق اوزره میدانه کتیرمشدر. حقه دلیل
اولان بر شیئک امکان اعتباریله ده کامل اولمسی ضروریدر. بو
اقسامه عائد یالکز امثال قالمشدر. مثال ایسه حقیقتده تمثیلدن
عبارتدر: (والله اعلم)!

٥٠ مسئله — ٥١ ٥٣

عقلك دلالتی شودرکه: ایجاد الٰهی قدرتک متعلقیدر. شرعك
دلالتی ده شودرکه: وجود: امردن نشأت ایتمشدر. نهی ده ده دکلدر.
شیمدی بزم دقتله تطبیق ایده‌جکمز شی امرك تعلق ایتدیکی شی نه‌در؟
قدرتك تعلق ایتدیکی شی نه‌در؟ ایشته بونی تدقیق ایده‌جکمز،
بونی تدقیق نتیجه‌سنده عقل ایله شرع بینده اولان مسئله‌مزك آره‌سنی
امتثال
جمع ایده‌بیلیرز. تدقیق ایده ویرزکه، امر الٰهی‌یه امتثاء جنابِ حقك
(کن) امریله وقوع بولمشدر. بو امر ایله مأمور اولان وجوددن

24. Ağustos 1935, Cumartesi

بشقه بر شی دکلدر. شو حالده اراده‌نك تعلقی ایکی ممکندن
برینی تخصیصه عائددر. او ده وجوددن عبارتدر. قدرتك تعلقی ایسه
ممکنه عائد اولوب اونده ایجاد ایله تأثیر ایتمکدر. ایجاد ایسه
عدم ایله وجود آره‌سنده تعقل اولنان بر حالتدن عبارتدر. بناءً علیه
ایکی ممکندن برینك تخصیصی عین محققه جنابِ حقك امر ایله خطابه
تعلق ایدرك او شی وجود پذیر اولمشدر: نتیجه: امره امتثال ایتمك
ایچون تکون میدانه حصوله کلمشدر!

٥١ مسئله — ٥٢ ٥٤

بزم حقه قارشی اولان رؤیتمزك تعلق ایتدیکی شی: ذات الٰهیه ایله
حقه علمزك تعلق ایتدیکی شی ایسه حقك اِلٰه اولدیغنی اضافتلر،
نسبتلر، نقایصدن سلبلر ایله اثباتدر. شو حالده رؤیتله
علمز بربرینه مخالفدر. بناءً علیه رؤیتده علم ایچون زیاده وضوح
واردر دیرزسه، چونکه تعلقلرنده اختلاف واردر. واقعا حقك
وجودی عینی ماهیتندن عبارت اولسه ده بو اختلاف درکاردر. بو

22. Ağustos 1935, Perşembe

اولمبرده درج ایلدك . سببی ، کندی افکاریله یرده‌لنمه اولوده

عقولك اوستی اوراکده خاص اولمی حسابیدر ، چونکه اوقوع

عقول علائق کونیه‌ده تجرد مرتبه‌سنه وارماشدر !

مسئله — ٥٤ ٥٦

جنابحق انسانی ایکیده ظاهر وباطنی ایجاد ایتمشدر . انسان ظاهریله

یعنی حواس ظاهره سیله برطاقم اموری ادراك ایدر ، بو خارجده

ادراك اولنان شیئلره اعیان خارجیه نسبیه اولنور ، انسان باطنیده

برطاقم اموری ادراك ایدر ، اونلره (علوم) نسبیه اولنور .

انسانده ظاهر باطنی اولدیغی کبی الله تعالی‌ده ظاهر وباطندر ،

ادراکات وهر درلو تجلی جنابحقه ایله وجوده کلیر . یعنی قوللری

ایکیده ادراکاتی وجود بیزیر اولمی بو قوت جناب حقك وجودیدر

بو تجلیات وادراکات ایستر عالم غیبده ، ایستر عالم شهادتده

اولسونده کاشفی اللهك ظاهر اسمنده ناشی فیصه اولمه تکاملاتدر ،

جناب حقك (الباطن) اسمی ایسه مذکور ادراك وتجلیه‌لرك نسبتله

23. Ağustos 1935, Cuma

ایضاح قطعا ذاتی معقولیت بشقه ، موجود اولمق معقولیت بشقه‌در .
(ذاتات اولمالی لیتی)

مسئله — ٥٦ ٥٥

جناب حقك اشیاده‌کی افعالی ، نه ذاتنه قطعا ، نه ده بشقه بر

موجبك ومقتضی‌نك ایجابنه قطعا محکوم دکلدر . یعنی فعل

الٰهی داخل دائرهٔ امکانده دکلدر . بونده دولایی جنابحق ایجوده برشی

ایجاد ایتمك وایجاد ایتمه ملکه جائزدر دینمز ، بلکه شو اشیك

وشو شیئك موجود اولمی یاخود موجود اولماسی جائزدر دینیلیر .

وجود ایله عدم آره‌سنده تردد اولوبده بر مرجح احتیاج حاصل اولور

او مرجح ده جناب حقدن عبارتدر .

بناء علیه بز الله حقنده شو شیئی اونك ایکیده اولمه واجبدر،
مستحیلدر

یاخود اونك ایکیده اولمه مستبعدر دیرز . اللّٰه قارشی شو شیئی

جائزدر دیرز . اهو اللهده ارباب اختصاصك عقیده‌سی بودر .

الله حقنده اخص الخواصك عقیده‌سی کلنجه ؛ ذکر اولناننك فوقنده

دها بشقه برشیئ ، بز او سری بو کتابده صورت منفرقده

اولا محال اولوبده صکره‌دن ممکن ده اولامشدر : (والله اعلم)

٥٤ مسئله — ٥٦ ٥٨

ای سالک راه حقیقت شونیده بیلکه عالم منبسط اولیت
آخریت نسبیدر ، واضافیدر ، فقط وجود خارجیه نظراً ، اونک
ایجودن یعنی عالم ایجودن دائما آخریت واردر . یعنی عالمک موجوداته
نظراً ذاتلرنده هر زمانده بو آخریت موجوددر . مسئله اربابی
کشفه کوره بویله‌در . حسبانیه طائفه‌سی ده بو سری ایدیلرده
ایضاحه موافقت ایتمشدر .

کذلک اشعریلرده موافقت ایلمشدر . چونکه اشعریه کوره
عرضلر ایکی زمانده باقی قالامازلر . مذکور ایضاحه نظراً عالمده
بر شیئک اول اولمسی او شیدن صکره برآدیلمه‌سی منبسطدر .
آخر اولمسی ده کندنده اول یاراتیلمه شیئه نسبتدر . حالبوکه
اسماء الهیه‌دن الله ، اول ، آخر ، ظاهر ، باطن اسملری
بویله دکلدر . چونکه عالمده متعدد و متنوع واردر . هو تعالی حضرتلری ای

منشأ اصلیه‌سی ، نسبت او اسملک حقیقتیدر . اونک ایجود
بو حقیقتده نه دنیاده نه ده آخرتده تجلی وقوعی یوقدر . چونکه
تجلی ایستر معنوی اولسون ، ایستر مادی اولسون مظهر
تجلی اولانه کوره ایجود ظهوردن بشقه بر شیء دکلدر [باطنده ایسه
ظهور تصوری اولاماز !

٥٥ مسئله — ٥٥ ٥٧

جناب حق وفیاض مطلق حضرتلری اعیان معدوم و غیر موجود اولانه
مسموعاتی ایشیدر و مبصراتی کورور . کذلک او مبصراتی و مسموعاتی
کوردیکی اولا هم بیلیر و تمییز ایدر و تفصیل ایدر . بو رؤیت الهیه‌ده
کوردیکی بیلدیکی شیئک وجود عینیسی یوقدر . بلکه او شیء امکانه
درجه‌سنده ثابتدر . خلاصه ؛ اعیان ثابته ایجود وجودنده اول
امکانه وجودی اولدیغی کبی حال حاضرده ده ابدی اولور مستقبلده ده
اونک ایجود امکانی واردر . یعنی اعیان ثابته کندی نفسنده واجب الوجود
اولارق موجود اولوبده صکره‌دن ممکن اولمامه عودت ایتمدیکی کبی

19. Ağustos 1935, Pazartesi

١٤٨

واحدور تعدد ایتمز، جناب حقك بزم ایچون اول اولمسی ده
صحیح دکلدر، چونکه حقك مرتبه سیله بزم مرتبه‌مز اره سنده مناسبت
یوقدر. جناب حقك اولیتی بزم مرتبه‌مزی قبول ایده‌مز،
اولیتی بزم مرتبه‌مزی قبول ایتمه‌سی لازم کلسه اولیتك اسمی
بزه نسبت محال اولور. حقك اولیتی بزم مرتبه‌مزی قبول ایتمك
فرضه اولنسه او زمانده اول اولمز اونك اولیتی قطعاً بزه ایکنجیلك
اسمی ویریلور. حالبوکه الله نسبتله بر ایکنجی ده دکلدر. جناب
حق هر بر شیئدن متعالیدر. ایشته بوندن دولاییدرکه اللهك
اولیتی آخریتك عینیدر. (آخریتك ده اولیتك عینی اولدیغی آشکاردر)
بو ایضاحات، اخذ وفهمی پك مهم وغامض اولان بر مسئله‌ده
علوم الٰهیه ایله انسی اولمیانلرجه ایچون بونی تصور بیله متعذردر
بوندن دولاییدرکه ابو سعید الخراز (عرفت الله بجمعه بین الضدین)
دیمشدر. بن الٰهی ایکی ضد اره‌سنی جمع ایتمسی مسئله‌سیله بیلدم،
دیمکدر. ابو سعید مذکور سوزی سویلدکدن صکره هو الاول والآخر

18. Ağustos 1935, Pazar

١٤٩

والظاهر والباطن اول تعبیری قصد ایدیلیر. یعنی اولمه
زمانده اول ~~[illegible]~~ دیمکدر. (آیه) ده آخریتی نفی ایتمك
دیمکدر. (والله اعلم)

٥٥ مسئله — ٥٧ ٥٩

ذوالنون مصری حضرتلرینی بعضه مجلسنده کوردم. دیدم که ای
قرداشم ذوالنون، (بن سنك وسنك کی سویلدیکه بعضه اولیانك
الله تصورك، تمثلك، تخیلك خلافندهدر) سوزلرکزده
تعجب ایدیورم. ای قرداشم ذوالنون کائنات اللهله قائم
اولدیغی حالده اوندن منفصل خالی اولور. یاخود الله موجود
اولدیغی حالده هیچ برشئ موجود دکل ایکن الله منفصل کائناتك عینی
اولور. ای قرداشم ذوالنون بن سکا شفقتلی بر قرداشم. کندی
[illegible]
~~[illegible]~~
شیئی ده ~~اللهده حالی خیله~~ (لیس کمثله شئ) دیه‌رك نفی ایت.
(وهو السمیع البصیر) دیه‌رك اثبات ایت. الله تصور اولنامه

بوڭ اكلار! — علاوه —

= بو فقيرك = ذره كوستر بكا بيك شمس اولور باعث نور!

قطره ده دالغه لانان بر اولو عمان سويلر. — بيتنده كي اشاره

ايتديكي وجهله بو عالمك ذره لرنده كائنات موجود اولديغي كبي

كائناتنده ده ذره لر موجوددر!

مسئله — ٥٩ ٦١

شوكا ده واقف اول كه برشيئه ايچونه كنديڭده بالكليه فراغت

حاصل اولمدقجه اوشيئه ايله برابر حالى توقفده سك. ايشته

بو توقف سنك حجابڭدر. سن او بر تحول (تخيل) ايدرسك كه كنديڭ ايله

توقف ايتديكڭ شيئى سكا فارغ پرده چكمشدر. حالبوكه حقيقت

بويله دكلدر. سنك هوا ايله توقفك خلقده حجابدر. خلاصه

توقفك حقده حجابدر. ايشته بو معنى توقف اعتبارى و

موقوف عليهى حجاب. تخيلى اعتبارى كتاب و سنتده واردر

شبهه انتيت ايتديرمك ايچونه توسع بابندندر. كتاب و سنتده

شيئك عينى دكلدر. مقصود اولنان شيئك ده اونده خالى دكلدر.

ذوالنونه جوابده ديدى كه: بو بر علمدر كه بو علمه واقف اولمامشدر

روحك قبضه ايتديكي زمانده بو علمه وقوف ايله قبضه ايدلدى.

بر جوابده ديديم كه بو بر علمدر كه زمان ايله مكان ايله تشئه مقيد

دكلدر. ذوالنونه جوابده (جناب حق سكا خيرله مكافات ايتسين

بيلديكم بر علم بنم ايچونه تنبيه ايتدى و نزعمى قبولى اچيلدى)

علاوه — بو مسئله حضرت شيخك تجليات آوطه رساله سنده

براز دها مفصلدر:

مسئله — ٥٨ ٦٠

بيلمليسن كه هر شيئى هر شيئه داخلدر. سن بو طبيله درسكده

حقيقت بويلدر، توحيد، بو سرى تعريف ايده مز. اكر

واحدك مقتضى اولديغى شيئى ايكى، اوچ، درت حاصل

اك غير النهايه عددلر محتوى اولماسه او عددلرك واحد ايله برابر بولنمسى

يا خود او عددلرك عينى اولمسى صحيح اولمازدى. بو تقريبى بر مثالدر

ممکناتک اعیان خارجیه‌سی عائد احکامندن عبارتدر.

اگر مذکور عین واحد اولسه احکام ظاهر اولمازدی. ممکنک

وجودیده اولسه تغیّر میدانه گلمزدی. شو حالده افعالده

حقک وخلقک علاقه‌سی واردر. اشعریه مذهبنده قول،

افعال الهیه‌نک محل ظهوری وموقع جریانیدر. حس اسبابه طوغری

اگواننده اولارق گورور. بصیرت اسبابده وراء حجابده

اولاندن الله تعالی حضرتلرنده مشاهده ایدر. [اشعریه عندنده

ظاهر اولان بالذات شرح ایدیگی وجهلهدر. افعال اراده

ایدن اولا افعالده مختار اولوب اوده اختیاریله اکتساب ایلمشدر]

اولدیغی حالده حقیقتده هنوز افعالک محل ظهوری وموقع جریانیدر

معتزله مذهبنه گوره؛ افعال، حقیقی اولارق قوله عائددر.

بونکله برابر بنه معتزله عندنده افعال عبده خلق ربطی ایلمک

دائمی اولمادیغنه قبول ایلمشدر. معتزله دیرلرکه، قولده حادث

اولان قدرتله که افعال او قدرتله حاصل اولور -

او قدرتی جناب حق خلق ایلمشدر. خلاصه: اشعریه و معتزله‌یه گوره

وار اولان شیئده حجب نورانیه وحجب ظلمانیه وارد اولان خیالدر

حجب نورانی اولسون ظلمانی اولسون بو مسئله اوزرینه بنا ایلشدر

مسئله — ٦٠ ٦٢

جناب حق افعال واعمالی بعضاً بزه بعضاً وقته کندینه نسبت

ایتمشدر. بونک ایچوندرکه بزه اعمالده اشتراک قوتی وارد دیمشلر

بو بر مسئله‌درکه بونده اعمال، نه کشف فقط سندن نه ده شریعت

فقط سندن توحید قابل دگلدر. یعنی اعمال شیئ واحده ربطی

ممکن دگلدر. بو بابده صحیح اولان بر شی وارسه اوده اعمالک

حوادث خلق آره‌سنده مربوط اولمسیدر. ایکی جانبده بر بیلیکده

خالص دگلدر. یعنی هر طرف برینه شبیه اولامز. چونکه مثبت

الهی ایچنده الک یوکسک مرتبه‌ده اولان بر شی وارسه اوده حق تعالی

حضرتلرینک ممکنات باعث استفاده اولان وجودک عینی اولمسیدر.

ممکناتک بو استفاده‌سنده، عین حقک وجودندن بشقه بر شی

یوقدر. تغیرات ظاهره که عین واحدده جاری اولور اونلر ممکناتک

13. Ağustos 1935, Salı

فعلده اشتراكی وقوعی قبول ایدلمشدر . علت اثبات ایدنلر

افعال حقنده‌كی حكملری ده بویله‌در . بونلرك اولسانه اوچ فرقه‌نك

افكاری بزم اصحابمزه یعنی مسلمانلره عائددر چونكه اوچیده

مسلمدر :

طبیعیون ایله دهریونه گلنجه : بونلرك افكارینك خلاصه‌سی : بزم

راكم نسبت ایتدیكمز شیئی دهریون (دهر) طبیعیون قوللانمشلردر

دهر ، اللهدر دیمشلردر ، طبیعیون ده الله طبیعتدر

دیمشلردر : خلاصة الخلاص : افعالده ، حوادثده و اراده‌ده

اشتراك هر ملتده ، هر مذهبده قبول ایدلمشدر ، ایضاح

مذكوره نظراً آره‌ده كشف ، شرع ، عقلده بشقه برشی یوقدر

بونلرده اوچیده افعالی ایكی جانبده برینه خاص قیلمامشلر

بو تخصص دنیا وآخرتده أبدی اولرق تحقیق ایدلمشدر ، بناءً علیه

بز الله تعالینك و رسولنك تقریر ایتدیگی وجهه اقرار ایتمكه

مجبورز ، مع مافیه مسأله‌ده شرك ، خفی و شرك جلی اولدیغی

8. Ağustos 1935, Perşembe

مسأله حدیث مسأله‌سیدر :

متكلمینه گلنجه : بو بابده اونلرك افاده‌لری ایكی قسمه آیریلیر ،

برنجیسی افعالك كافه‌سی اكوانه مضاف قیلار ، بونلره قارشی لسانده

عزت الهی قل كل من عند الله فمال هؤلاء القوم لا یكادون یفقهون

حدیثا) بیورمشدر . یا محمد ! هپسی اللهدندر دی ، بو

قومه نه اولیور حدیثی آكلایه میورلر ، بوراده حدیث ، حادث

معناسنه‌در . (یعنی آكوانده افعال نصل صادر اولور ؟

بونی ادراك ایده میورلر دیمكدر)

متكلمینك ایكنجی قسمی : افعال حسنه‌نك كافه‌سی جناب حقه ،

افعال قبیحه‌یی اكوانه مضاف قیلارلر بونلره قارشی ده لسانده

جود الهی (قل كل من عند الله) بیورمشدر ، بو اونلری

تكذیب دكل بلكه ثنای جمیلدر (چونكه بونلر افاده‌لرنده

ادبه رعایت واردر) :

مسئله — ٦١ ٦٢

ممکناتك کافه‌سی اعیان اعتباریه نزولاتیده عدم ایله موصوفدر

احکاملری اعتباریده وجود ایله موصوفدر . چونکه جنابِ حق

بقا مرتبه‌سنده وارد عبد حقنده (کنت سمعه و بصره) بیورمشدر

بن اونك سمعی و بصری اولدم دیمکدر . بو حدیث قدسیده

عینی ، ممکن ایچون اثبات ایدرك کندی نفسنی وجودینك

عینی اولدی اوزره ممکنه صفت یاپمشدر . بناء علیه ممکنك حق

ثابتدر . فقط غیر موجوددر ، صفتلری ثابتدر و موجوددر

اوده عین واحده‌دن عبارتدر . تکثرات و تنوعات او عین

واحده‌نك نسبتلرینه عائددر . بناء علیه او عین واحده سمعی

بصردر ، عالمده موجود اولان باقی صفتلر هپسی ده

ملك ، بشر ، جن ، حیوان ، معدن ، نبات ، زمان ،

مکان ، معقول ، محسوس ، متخیل هپسی بو صفتده داخلدر

عین واحده‌دن بشقه بر شیء یوقدر :

مسئله — ٦٢ ٦٤

ای سالك راه حقیقت بیلملیسنکه : جنابِ حق حالت واحده‌ده

هیچ بر کیمسه ایچون مشاهده ایله کلامی آره‌سنی جمع ایتمامشدر .

چونکه بوکا امکان یوقدر ، مکر وقوعولده تجلی الٰهی صورت

مثالیه‌ده اولور . او زمان مشاهدۀ الٰهیه ایله کلام الٰهی آره‌سنی

جمع ایتمك واقعدر . سیاری رحمه الله حضرتلرینك سوزینی کورمدکمی؟

بویورمشدرکه : هیچ بر عاقل مشاهده ایله اصلا کیف التذاذ

ایده‌مامشدر . صکره سیاری حضرتلری بو سوزینی تفسیر ایدرك

دیمشدرکه : حق مشاهده فنا ایله اولور . فناده ایسه خطاب

لذتی موجود اولماز . کذلك فنا حالنده خطابه صحیح اولماز ،

چونکه خطابك فائده‌سی نفعنه وسیله اولمقدر . بونك ایچوندرکه

جنابِ حق قرآن کریمنده (وما کان لبشر أَنْ يُكَلِّمَهُ اللهُ اِلّا

وحياً أَو مِنْ وراء حجاب) بویورمشدر . هیچ بر کیمسه ایچون

جنابِ حق ایله مکالمه ممکن دکلدر . آنجق مکالمۀ الٰهیه وحی صورتنده

١٥٨

انسان کامل ده اللهك صورتی اوزرینه مخلوقدر. بناءً علیه انسان
کاملك الله قارشی اولدیغی علمی ایماندر و نور کشف در، بونك
ایچوندر که انسان کامل الٰهی اولور و براهینك قبول ایده میه جکی
اوصاف ایله توصیف ایدر، بو مرتبه ده جناب حق قولنه سوز
سویلر، قول ایچون وظیفه (سکوت) در، حق علی الدوام کلامنی
عبده القا ایدر، او ده علی الدوام سکوت ایدرك کلام الٰهیی
اصغا ایدر، ایشیتمز ایسه ده اولدیغی عبد، کلام حق لایزال
بر شکلده دگیلدر، او امر الٰهیدر حالات و هیأت کونیه ده نه
شکلده تکون ایتمش ایسه اوکا تعلق ایدن تکوینی استماع ایدر
بو مرتبه ده واصل اولدیغی قول، عالم ایچنده تکوینك وجودی
اعتباریله شیء واحددر، یعنی بو مرتبه ده عالم، آدم، آدم،
عالمدر. بناءً علیه کلام الٰهی مشاهده کندیسی ایچون سمع
اعتباریله زوال اولمدیغی کبی سکوت اعتباریله ده زوالی یوقدر،
و بو کلام الٰهیده اصغا اثناسنده قول کلام الٰهی آره سنده سوز قالماز،

١٥٧

اولور، ویاخود ورای حجابدن اولور، موسی علیه السلامده اولدیغی کبی
بو اراده حجاب، نداء کلدیکنده چیقان صورتك عیننده بشقه بر شی
دگلدر. مع مافیه او صداده ینه حکم بشر، بشریتنده چیقمش
شهودندن فاذ ده اولسه عینی وجودی زائل دگلدر، حتی
اولنانی او وجوده تعلق ایدر؛

مسئله — ٦٢ ٦٥

بیلمك لازمدر که؛ ایمان (قلبه کیرمه‌سی) بر دها زوال
معروض اولماز، چونکه ایمان نور الٰهیدر بر بیلدیز دگلدر که
دوغسون، صکره ینه باتسون اونك باتمسی شك و شبهه
ویاخود بشقه بر نوع ظلمت تعقیب ایتسون بوکا احتمال یوقدر،
بن بو سویلدیکم هر هانکی کیمسه کوزه‌جه آکلارسه و بیلیرسه ایمان
نقطهٔ نظرندن علمك مرتبه‌سی کذلك، دلیل جهتندن علمك
مرتبه‌سی بیلنسه اولور، چونکه جناب حق اشیاید دلیل ایله
بیلنمشدر، جناب حقك اشیاید بیلمسی ذاتیدر فاتحه‌در،

2. Ağustos 1935, Cuma

١٦٠

آلت کیده ده موجود ایجنده سکوت ، بر وصف لازمدر ، بو
مرتبه ده نفسنه سویلینده بشقه برشی یوقدر ، کندی کلامنی
ایشیده ده وکلامنی بیلن اودر ، (او) تعبیر ایتیلکز اولو
والقده عبارت اولوب اوحده او وجودك عیننده بشقه برشی
دکلدر ، بو سویلیکم آچیق وحده وصادقه اولان بر سوزدر ،
وبو سوز حقیقت نقطه سنده حاکمدر ؛

مسئله — ٦٤ ٦٦

جناب حقك تجلیسی زماننده حقه قارشی خضوع لازم واوحیده
حقه مناجات مقبول ومحمود ومحدوددر او اثناده خضوعدن بشقه‌سی
مذمومدر ، مکرکه جناب حقی کوره مه‌ین اوف وجود الهی اعتباریله
بولنده اشیاده کورمه‌لی اولا ، فقط بو رؤیتده میزان محفوظ
اوزرنده اولمق لازمدر ، او میزان نفسی اتجلسه یعنی میزانده
خارجنده حرکت ایتمك جائز دکلدر ، او میزان جناب حق طرفندن
قوللرینه قارشی وضع ایدلمش بر میزاندر ، عبد الهی حقی بولنده اشیاده

3. Ağustos 1935, Cumartesi

١٥٦

یعنی او حده ده اصلا سویلمز ، شاید بو استماع اثناسنده
قولده کلام صادر اولورسه او کلام او عبده ده حقك
تکوینیدر ، یوقسه اصل اعتباریله عبد ، صامت وساکتدر ،
بو ایضاح ایتدیکم مسأله‌یی ای آکلا ، بو مسأله ، اهل کشفده
بشقه‌سی ایچنده حاصل اولامایان معرفتلك لبیدر ؛

شرحك ترجمه‌سی

بو مرتبه ده عبد ایچنده سکوتدن بشقه برشی یوقدر ، حتی اطوارده
بو مرتبه ده اللهدن بشقه برشی یوقدر ، آره‌ده بشقه خالقده
یوقدر ، بو مرتبه ده کی مشاهده ده بزم مشهودیمز تکوین الهیدر ،
بو تکوینه اولو والقده کی حقایقه دلالت ایدر ، بو سوزلره
ایشته‌یه ایجاد ایتیوده ، ایشته بزم سوزلرك خلافی سویلیه ،
الله کلامنه صادقه‌در ؛

ایکنجی شرحك ترجمه‌سی

قول حضرتنك لسانی اوزرنده سویلین اللهدر ، آکواده تعبیری

کوردیکی زمانده حقك او عبدده مطلوب هر شیئده کندیسنه
قارشی معامله واحده ایله معامله ایتمك دکلدر. بلکه هر او عبدده
حمد وثنا مطلوب اولدیغی برده کندیسنه حمد ایتمسی حقك مطلوبیدر
حمد وثنا اولدیغی برده حمد وثنا مطلوب اولدیغی بر حقه اقبال،
حقدن اخذ، حقدن اعراض مطلوب اولدیغی برده ده اوکا
کوره حرکت لازمدر. بو میزانه رعایتسزلك دوغری دکلدر.
چونکه بو مرتبه اوبر بر مشهد درکه بونده مکر خفی
واردر. او مکری ازاله ایده‌جك بر شی وارسه اوده میزان
الهی شرعیه علم واطلاعدر. او میزانی بیله‌جك کبی میزانه
تطبیق حرکتده اهتمام ایدر. کذلك او مکر خفیی ازاله ایچون
جناب حضرت رسول اکرمك نصل آداب الهیه ایله مزین ایلدیکنی
او صورتده تأدیب اقتضا ایدر. ایضاح مذکور وجهه حرکت ایدن
فوز ونجاته نائل وعلم بالله درجه‌سنه واصل اولمش اولور:

شعرك زجری

شرع شریف ایچونده نور الهی، عقول کامله ایچونده میزان واردر.

شرع شریف، عقل ایچونده تأیید وسلطنتی محو ایدر، کشف،
بر نور الهیدر. او نور الهیه انجق اولان عقللر
ادراك ایده بیلیر:

دیکر شعرلك زجری

بزم فصت الهیه رؤیتمز ایچون میزانه مخصوص واردر. بو میزانه نظر
حقیقت صاحبلرنده ظاهر اولورسه سن اکا میزانی خفیا،
عالم، لبیب، عاقل اولدیغی کبی رسالتمآب افندیمزك شرع شریفك،
وقرآن کریمك کتیردیکی احکام ایله حرکت ایدر. ایشته اسلام
بودر. بونك احکامیله عمل ایت. کذلك ایمان واحسانده
بودر:

مسئله — ٦٥ ٦٧

ذاتیله قائم اولان اعیان خارجیه حقیقتی قبول ایدر. ذاتیله قائم
اولمایان اعیان ایسه بو حقیقتی قبول ایتمز. بلکه او نوع اعیان
یالکز وجودی قبول ایدر. بقاده ده قبول ایتمز. بو نوع اعیانك
بعضی بذاته قائم اولمایان اعیانك وجودده‌کی زمانی موجودیتی زماننه
منحصردر. صکره معلوم اولور. اوکا عائد حقیقتك تعلقی اونك

اونك وجودى زمانى وط ايدر زمانه ثانيه ودهالوينه صكره كى

زمانلر ، هرحادث اولان موجودك وجودده بقاسى واردر ١٦٧

اونك موجوديت طبيعيه سنى محافظه ايده جك وموقعنده طوتاجق

بر حافظ لازم واردر ، او حافظ اونك وجودينى حفظ ايدر ،

بو حافظ ايسه اللهك يارادمسندن بشقه برشى دكلدر .

اللهك خلقى بو نوع اعيان ايچون بر نوع غذادر ، جناب حق

اونك بقاسنه عائد اولان غذايى احسان ايتدكجه اعيان مذكوره

محفوظ اولورلر دائم اولور بو خصوصده لطف ، كشف و

ادراك اولونان واولونامايان اعيانك عينى سويه ده در .

آتيده كى ايكى حافظ ايله بختيار اولان اوشيئك حفظ ايچون

مجهود اولدیغى بيلير ، جناب حقك قرآننده [ويرسل عليكم حفظة]

آيت كريمه سنده كى حفظه يعنى حافظلر بو معنايه اشارتدر .

آتيده حفظ نكره اولورده وار واولشدر . عنار عليه بو

حفظلك آلتده حفظة افعال ايله حفظة وجود واحدر :

٦٨

مسئله — ٦٦

بيلمليسك كه قلم ولوح محفوظ تدوين و تسطير عالمك

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

30. Temmuz 1935, Salı

اولدر ، بو ايكيسنك حقيقتى علوى ، سفلى ، معنوى ...

١٦٨

نقدر موجودات وارسه كافه سنه ساريدر .

عالم ويرمدر حقيقتعلى وبوعلم ...

جناب حق قلم ولوح محفوظ ايله ~~عالمك علوى وكاتبك انقام~~

افكارى محافظه ايدر ، ايكى زوجك يعنى قلم ايله لوحك

تضامنيه مسافه واجسامده يعنى مادى وغير مادى موجودات

آره سنده مناكحه وقوعبولور ، بو مناكحه نك نتيجه سى اعيانك

ده ظاهر اولور . كيم كه كنديسى اوذريته اولان بر فهم خاصى حفظ ايدر او فهم خاص الاكنده موجود اولمايان

خارجده ، ~~جناب حق هيچ ايچون انقام انكشاف ...~~

علوى افاده ايدر وعلم افاده ايده جك اولان بر فهم خاص كيم حفظ ايدر اوكيمه كنديسنده بونده ...

~~حمايه اعيانى محافظه ايدر ، اوآدم علوم عاليه اعلاوه و~~

حاصل ايده مز حاصل ايده مز ده اونك كندنده سويلديكى كلام غير مفيد اولور ...

~~نتيجه سى اولور ... لوكا نتيجه اولنان علم مقدارى ايچون~~

معنى دكلدر اوكيمه نفس ... قابل رده ...

~~موجود دكلدر . بو انقام خاص جناب حق محافظه ايتدن يعنى~~

~~نقام خاص عنايت الاهيه نتيجه ايلرين ... اولان علم و~~

~~كيمسه ايچون حاصل دكلدر ... !~~

٦٩

مسئله — ٦٧

بيلمليسك كه سنك جناب حقه رجوعك ضروريدر ، بو رجوع

28. Temmuz 1935, Pazar

سن قضا و قدرم ایله وقوع بولمشدر، سن بنم حکمیمك موضع
جریانی سین] شکلنده خطاب ایدر، و عبده ده بو قول الهی
ایله انسیت حاصل اولور. بو ذکر اولنان سوزی (بالذات) قول جناب
حقه قارشی سویلرسه اوده نقصان اختیار ایتمش اولور و
جناب حق قولندن بو بر سوزی ده (صادر اولانه) دیکلمز. رسالتمآب افندیمز
[الحیاء لا یأتی الا بخیر وای خیر اعظم من ان یقیم المولی تعالی
حجة عبده انساً له و مباسطة و ازالة الخجل] بیورمشدر.
تورکجه سی: حیادن مطلقا خیر نشأت ایدر. عبدك حجتی
کندندن سویلتمیوب جناب حقك کندیسی عبدینه انسیت و
انبساط حصولی ایچون و عبدك حیاسنی ازاله ایچون او حجتی
اثبات ایدرسه عبد ایچون بوندن بیوك خیر اولماز؛

شرك ترجمه سی

حقه رجوع الله ایچون مطلوبدر. بو رجوع هر خصوصده
الله ایله اولمق لازمدر. احوالك کافه سنده الله ایله برابر اولمق،

29. Temmuz 1935, Pazartesi

یا کرهاً و یاخود طوعاً اولور. بناءً علیه حقه طوعاً رجوع ایتمك
لازمدر. چونکه جناب حقك سکا ملاقاتی ایچون سنك صفتکدر
[یعنی سن هانکی مرتبه ده ایسهك جناب حقك سکا تلاقی تجلیسی
سنك او مرتبه یه کوره در] و ذمه ده زیاده سنی واصل ایلمز،
بو خصوصده نفسك و قلبك نظاریله یعنی مراقبه کی کامل اولارق
یاپ. رسالتمآب افندیمز (من احب لقاء الله احب الله لقائه]
بیورمشدر، (یعنی) هر کیم حقه ملاقاتی سورسه حق ده (عبده) اوکا
ملاقاتی سور. بزه ده اخبار الهی ایله [جناب حق ملاقاتنده
حیا ایدنلره جناب حق انسیتله تلطیف ایدر و حیاسنی ازاله
بیورور] معناسنده اولارق بو خصوصده عاشقه کشف احسان
اولنمشدر. چونکه عبدك حیاسی دوشمه حقه اطاعت خصوصنده
کندیسنده ظاهر اولدن مخالفت یاخود تقصیر دن دولاییدر.
جناب حقك اوکا انسیت بخش ایلمسی بر وجه آتی اولور.
جنابیه هم اوکا [ای قولم بو سنك مخالفتك تقصیرك

شهود الهیده غافل اولما

٧٠ مسئله — ٦٨

بیلملیسك كه سالك راه الهی كندی نفسنی شهود حقیقی ایله
مشاهده ایدرسه صورتی آلمه اولدیغی ذاته نسبتله كندینك
ظل ازلی اولدیغنی كورور، مع هذا بو رؤیت ایله صورتنی
آلدیغی ذاتك مقامنه قائم اولماز، چونكه منفعل هیچ بر زمانده
فاعل مقامنه قائم دكلدر، هر فاعل رتبه‌ده منفعلدن دها
عالیدر، بوندن شو نتیجه‌یی الیرز كه بالذات، افتقار الله ایچوندر
داوكا مخصوصدر بز دخی افتقاریمز بولندیغی اولورسه افتقاریمز رتبه ایچوندر و رتبه‌یه الهی نسبت عدمیدر شو حالده ایچون
~~عدمی نسبتلرده عبادت اولونمه‌مزلی ایچوندر، افتقار ایله~~ حاله
عدم ایله افتقار ایتمه اولورز و بو حقیقت سنی عدم ایله تخرایدوبلر دده اولمه‌كی نهی ایدر.
~~اولورسه‌ده اجق معدوم ایله افتقار ایتمه اولورز، معدوم ایله~~
~~افتقار ایدرزده سنی تحذیر ایدر.~~

شونیده بیلملیسك كه وجوده عائد احكامده بر حكم الهیده
بشقه‌سنه مثبت اولونورسه اهل شهود بونی انكار ایدر،
و بو انكار اهل شهوده مخصوصدر، اهل شهود دیدیكمز

او نه‌وارلیغی كه اشیاده هیچ بر شیء الهی اولدیغی كورمدیكی كورورلر
علما بالله كلنجه؛ اونلر بو مقامده حكم الهی ثابت اوتده
آیرلمازلر، اونلر بو مقامده‌كی حركتی اهل شهودك حركتی كبی
دكلدر، علما بالله حقك انكار ایتدیكی یعنی منكری انكار ایدرلر
حقك قبولنی امر ایتدیكی شیء یعنی معروفی حسن صورتله بیلیرلر،
و اوكا كوره حركت ایدرلر، چونكه وجودده اصل اولانده بر شیئك
منكر دكل معروف اولماسیدر!

٧١ مسئله — ٦٩

الله قوللرندن ایسته‌دیكنی حضورنده طوردوره‌رق او قوللك
لهنه وعلیهنه نه شیء وارسه اوكا اخبار ایدرك خطاب ایلر،
ازجمله بو خطابنده دیركه (اكر اللهدن اتقا ایتمزسك الله
قارشی جاهلسك دیمكدر. یعنی اكر اللهدن اتقا ایدرسك
الله قارشی اجاهلسك دیمكدر) بو ایكی خصلتدن برینی اختیار
ایتمك سنك ایچون لازمدر. بو حیرتی موجب اولاندن خطابده

24. Temmuz 1935, Çarşamba

١٧١

بو خصوصده نفسنه مغالطه یاپما! چونکه او مغالطه نك

وبالی صکره ینه سکا عائد اولور. بونك ایچوندر که فخر کائنات

علیه اكمل التحیات افندیمز [ان الله تعالی اذا اراد امضاء

ولیس سوی ذهاب العلم عنهم

قضائه وقدره سلب عن ذوی العقول عقولهم حتی اذا

امضی فیهم قضائه وقدره ردّ علیهم] بیوریورلر.

قورقوسی: جناب حق قضاسنی وقدرینی یوروتمك ایسته دیکی

زمانده عقللی کیمسه لرك عقللرینی سلب ایدر. مسلوب العقل

اولانلرده قضا وقدرینی اجرا ایتدکدن صکره تکرار عقللرینی

کندیلرینه رد ایدر دیمکدر. بو حدیث شریفده سلب عقولدن

مراد اونلرك علملرینك کندیلرنده زائل اولمسیدر. یعنی بروده

مذکور حدیثك ردّ عقله دائر اولان جمله سی ده باعث عبرت

اولسون ایچوندر. عبرت آلمق بر علمدر که اوده علم ایجاب

ایدر. بو حدیث شریفك منطوقی بزم ده عینیله ذاهب

اولدیغمز مسئله در. بو ایضاحه نظراً ایمان ادعا ایدن بر کیمسه نك

25. Temmuz 1935, Perşembe

١٢٩

دولاییدر که سنك ایچون غفلتی خلق ایتدم. غفلت سایه سنده

بربرینه ضد اولان هر ایکی حکمده عاری اولا بیلیرسك. چونکه

ضدیت اولان او ایکی حکمده بر شیئك تحققی غفلتسز اولمادیغی

زمانده اولا بیلیر. بناء علیه غفلتی دنیاکی احساننده دولایی اللهه

شکر ایتملیسك!

مسئله — ٧٠ ٧٢

بیلملیسك که: اللهك عندنده عالم، ظاهر علمیله باطن

علمنی جمع ایدن کیمسه در. بو ایکیسنی جمع ایتمیینه عالم خصوصیدر

یعنی نه خواصندندر، نه ده عالم مصطفادر. یعنی علمنده

اصطفاء الٰهی یه مظهر اولمش عالم دکلدر. بونك بینه کلنجه

علمك حقیقتی صاحبنی جمیع احوالنده علمنه مخالف اولمقدن

شیئده منع ایدر. هر کیم علم ادعا ایدر ده عقلاً وشرعاً

وجوب عملی اقتضا ایدن علمنه مخالف اولارق حرکت

ایدرسه اوکیمسه نه عالمدر، نه ده عالم صورتنده بر آدمدر،

20. Temmuz 1935, Cumartesi

علمك منفعتى اولمديغنى كوسترمكدهدر . شو حالده : علم ، حجاب ،

رقيقله ماوراسنده عملك حصولنى ايجاب ايديور ديمكدر ،

بو تنبيه ايتديكمز مقاردن غافل اولمامالى ، شونده بيلكه كشف شهودى

علم الهيده كندى حقنده مقدر اولانى كشف شهودى طريقيله مشاهده ايتسه حرامده حرامليغى قالديرمه طريقنده دكل

طريقيله بركيمسه الهى اوستنده تقدير الهيى علماً مشاهده ايدر

حكم تقدير ايله مخالفته كيده وحرامى ارتكاب ايليه

وعجزنده دولايى دكل بلكه حكم تقدير الهيى بيلديكنه كوره عمل ايدرك

استرهال ده طوريه دكل

عجز معناسنه كلمز بلكه برشيئك قيمتنى ازالتمق استخفاف ايتمك معناسنه در

مخالف حركت جسارت ايليه بو عمل كندينه ضرر ويرمز ، بلكه

اوكيمسه مغفوردر . بو ده لطف الهيدر . بونده دولايى جنابحقه

حمد وثنا لازمدر !

مسئله — ٧١ ٧٢

[احد] ، [احديت] ، [وتر] ، [وتريت] ذات مقدسهٔ الٰهيه نك

اسماسندندر . فقط اسماء مذكوره ، اسمائك ، صفاتك ،

نسبتلرك ، اضافاتك سقوطى اعتباريله در . [واحد] ،

شفع

[واحديت] ، [شفع] ، [شفعيت] بونلرده ذات مقدسهٔ الٰهيه نك

اسماسندندر . فقط اسماء مذكوره ، اسمائك ، صفاتك

23. Temmuz 1935, Salı

ذكر وبيانده بولنوردن فقط بانده آيات واحاديثه اوقودرده

ذكر ايتديكى كورور سده ده اوقفطلريلر ذكر ايدر وبرابر بايد ميكز

اوناده بو ذكر وبيانده

ذكرونده منفعت حاصل اولمازسه فى الحال بيلمكلك لازمدركه

اوكيمسه اصلا مؤمن دكلدر ، چونكه جناب حق خبر ويرمشدركه

الٰهيه ذات وصفات واحكام وشؤوناتنده ذكر وبيانده بولنمه مؤمنلره منفعت ويرر)

مؤمن ذكرنده منفعت كورور ، بو امضاءده حاصل اولامه

سنن تعلم ايد سنك ايجانده اولامه فضيبة تنبيه ايجه اولمعد ،

الزانى يزنى

رسول اكرم ، نبى محترم بويورمشدركه [لا يزنى الزانى حين يزنى

يعنى زنا ايتديكى زمانده مؤمن اولديغى حالده

وهو مؤمن] زانى / مؤمن زنايه اصلا جسارت ايدهمز

ديمكدر ، بوراده كى مؤمندن مقصد (مطلق مؤمن اولميوب)

بو بابده كى عقابى تصديق ايدن كيمسه ديمكدر ، يعنى هم عقابى تصديق

هم زنا اجماع ايده مز معناسنده در . مطلق مؤمن معناسى اولمامق

اوزره اولسه] جائزدركه جناب حق زانى مغفرت ايدر ديرز

اوزمانده ايجانده زنا ايله اجتماع ايده بيلير . شمدى شو ايجابده

كشف

اصلا مؤمن دكلدر دينه ايلك هونك ايجاب علمك اعطا

علمك

علمى

ايتديكى كشفى اعطا ايتمزسه ايجانده دكلدر . ذكر اولنان حديثك

كشفى

حقك وجودينى تصور اعتباريدر ، چونكه هو ايچون تعقل اولنامز
هر حقيقت خلقدن تعقلنده مجرد اولارق تعقل اولنامامز ،
بناءً عليه هو تعبيرى ، خلقك مفهومنى استلزام ايدر ، و بو استلزام
حقه عائد ذاتى بر مسئله‌در ، بوندن شو نتيجه چيقاركه حق
و خلق يعنى ايكيسى برردن تعقل ضروريدر ، زيرا حقايق
الٰهيه‌نك ذات حقه تعلقى اثريسى اولمايجق محال قيلنمشدر ،
بونكله برابر حقايق الٰهيه‌نك حكمدن معطل اولارق موجود اولمسى ده
محال قيلنمشدر ، چونكه حكم اعطاسى حقايق الٰهيه ايچون بذاته بر
مسئله‌در ، شو حالده حقده ، خلقده تحقق ضروريدر ،
مخلوقده ، بو خصوصده اسير وجود ابد ، اسير عدم ابد
متصف اولسونده . [وجود اعتباريله هو و خلق عائد ايضاحى
بروجه بالا بيان ايتدك] ثبوت كلمه‌جه : اوراده كيفيت
تساوى شكلنده در . بونك ايچونده ثبوت مسئله‌سنده اعتدال
صورتى و ايكى جانبده برينه ميل ايتمامك خصوص دوشونلك

نسبتله ، اضافتله هو ايچون اثباتى اعتباريدر !

مسئله — ٧٣

٧٤

بيلكه : حضرت الٰهيه كلامى يعنى مراتب حقيه و خلقيه‌يه احاطه ديمك اولوب
مرتبهٔ الٰهيه‌دن صادر اولان ~~كلمه~~ كلمهٔ فهوانيه‌در ، كلمهٔ فهوانيه ده
ارادهٔ الٰهيه‌نك صورتى اولان (كن) كلمه‌سيدر ، (كن) كلمه‌سى
احديته عائددر ، بالكز كائناته تعلقى واحديت اعتباريله‌در ، واحديت
مذكوره اعتباريله بو فرمان الٰهى بو قوتده مكونات اوزرينه منبسطدر ،
كلمهٔ مذكوره‌ده ايجاد معناسى بولنور ، [فهوانيه] تعبيرى اصطلاحات
صوفيه‌ده ، جناب حقك عبد مخصوصه عالم مثالده بلاواسطه
مواجهةً خطابى ديمكدر !

مسئله — ٧٤

٧٥

بيلملكه هو ايله خلق تعبيرلرى ثبوته عائد مسائل اولوب
وجوده عائد مسائل دكلدر ، خلقك وجودى حقك تجلّيسى وجود
اعتباريله‌در ، ثبوت اعتباريله دكلدر ، انجق خلقك اوثناسى

17. Temmuz 1935, Çarşamba

ثبوت حقنده بو ایضاحك آثار و انواری عمومی اولارق بر منزلهٔ

رفیعه‌در :

مسئله — ٧٤ ٧٧

شرحك ترجمه‌سی

ممکنات قطعاً اعیان ثابته‌ده ثبوت تخمدر . یعنی اساسیدر ،

اگر بو تخم اولمسه ممکناتده هیچ بر فائده اولمازدی یعنی وجود

اشیا میدانه گلمزدی . تکونك زمان و مکانده امر الٰهی او طرفینه

ثبوتده بر ظهوری اصلا احتمال یوقدر ،

عدم

بو ایضاحه گوره عالم محزده حاصل اولان شی ابجد (شفع) در ،

شفع دیدیکمز اشیای مجموعه ثنیّه یعنی ایکیلیکلر دیمکدر ،

چونکه حقایق الٰهیه بیك چوقدر ، حقایقده تخصص ایدن محققات ده

حقایقك مقدارینه گوره بز بیك چوقدر ، شو حالده محققات

وجود عینی تصورده دگلسه ده علمده حقایقك وجودی ایکیلك

میدانه گتیرمشدر . بو معناده اولارق آتیده‌کی شعر سویلنمشدر :

شرحك ترجمه‌سی

عینك ثبوتی اولمسه ، نه مشهودات اولور نه ده مکونات

16. Temmuz 1935, Salı

قارشی (کن) امری اصدار ایدیلر نه ده مشهودات مقصود

اولوردی . [عینك ثبوتی دیدیکمز اعیانك ثابته‌نك ثبوتیدر]

عینك حکمی غائب اولمقده حقك حکمده عینه ایجوده معبود اولمه

حصرنده هم ازلی هم ابدیدر ، جنابحق کائنات تکونه قصدتی

کیدیرنجه اکوانه تکون ایلمشدر . حالبوکه بو تکونده اول وجودی

مفقود ایدی ، شو حالده کون مفقود ، کون موجود اولسونده

کائنات حقه قارشی سجده‌ده بر دوامدر !

دیکر شعرك ترجمه‌سی

بنم ربمی قلبمك گوزیله گوردم . دیدم کیم هیچ شبهه یوقدر که

سن سنسك . سن مکانده منزه اولارق هر مکانی محیطسك ،

زمان و مکان یوقدر ایکی ده سن یاربی سن ایدك . عقلك

دگل وهمك بیله سنك وارلغك ده وهمی یوقدر . وهم بیلیرکه

عالم گذشته‌کی تجلیات ابد وقوعبولدن فرقده اول نه موجود ایدك ،

فنائنده

بنم وارلغك رفقتنده فنای وجودم قائم اولدی . بنم فنای

14. Temmuz 1935, Pazar

[Kenar notu: بو جمله‌یی شویله تصحیح ... یا الله یا رحیم ... الغوث ... یا الله ایله ... سویلدیکم ... اکر بیلسک ... الله ... اکر سویلدیکمی اقرار ...]

ایچنده سکا شهودینی احساس ایتمز. ~~بو سویلدیکم سوزی اللهمز~~

اللهم شوقم ایدرم که سویلدیکمی سنه کلامی بولیه ... اورالا ... بیلدیکمی اکلایه‌مایورم

~~الله ایله بیلیرسک. یعنی الله دهم ایله بکل الحق بلد~~

~~بیلیرسک (یعنی ترجمه) بو سوزه الله ایله بیلیرسک عقلی ایله~~

~~ایله دکل. بن ده ... یکی بیلیرم. [یعنی استغفر الله العظیم]~~

وصفنده اضدادی تعقلده قبول ایدن ذات نصل بیلینه بیلیر؟

هیهات! اوطرف کندنده بشقه‌سی بیلمز، بو ذوقی ایچیم طور

عقللر ماوراسنده در، چونکه عقل بنم بیلدیکمی اصلا بیلمز.

چونکه جناب حقک مدرکات عقلیه‌ده اولمسی احتمالی یوقدر، چونکه

عقولک مدرکاتنده اولسه عقلک تعقل و مقصوری الزکه

لازم کلیر. (حالبوکه بوکا امکان یوقدر) والله اعلم:

مسئله — ٧٧ ٧٩

کائناتده ظاهر اولان هرشی، جناب حقک بر اسم خاصنک

صور بیذیر جناب حق ظاهر اولان او شیئی او اسم خاصیله

تربیه ایدر، او ظاهر اولان شی نه آلیرسه او اسم خاصه‌دن

15. Temmuz 1935, Pazartesi

وجوده و صورتله یاریچ سنی ظاهر اولدن:

مسئله — ٧٥ ٧٨

حق تعالی نک وجهی بر شیدرکه حق او نفکله حق اولور. چونکه

هیچ بر شیئک حق اولمقزینه حقیقته امکان یوقدر. قرآن کریمده

(فاینما تولوا فثم وجه الله) آیت کریمه‌سیله اشارت اولنان وجه

ایشته بو ذکر ایتدیکمز وجه در. [یعنی] نه طرفه یوز چویرسه‌کز وجه الهی

اوراده متجلیدر. یعنی اشیاید تفویج ایدن ذات الهی اوشی

اوستنده تجلیسنی کوسترمشدر. هرهانکیسی اشیاده اولان

فیوضات الهیه‌یی مشاهده ایدرسه اوکیمسه هرشیئده وجه حقی

کورمش اولور. (والله اعلم)

مسئله — ٧٦ ٧٦

[مقدمه‌ده‌کی ٧٢ نجی مسئله‌ده]

مشاهده‌سی کلامنک، کلامی مشاهده‌سنک عینی اولان

ذاتک عقلک بیلمکلکی نصل اراده ایده بیلیرسک، شونکه

بیلیرکه سنی مشاهده‌یه مظهر ایدنجه سکا سویلمز، کلامه مظهر

حقك فاعل اولمسنك معناسی ، جناب حقك خالق و مخترع
اولمسی دیمکدر ، عبدك فاعل اولمسنك معناسی علمك ایجادندن
صکره مقصور اولان ارادەنك ایجادندن صکره ، قدرتك
ایجادینه محل ظهور اولمسی دیمکدر . بو ایضاحه كوره ، عبدك حركتی
قدرته ، قدرت ارادەیه ، اراده علمه كسب ارتباط ایدرك
مشروطك شرطه ارتباطی قبیلندن بر ارتباط اولور .
شرطك وجودندن اول مشروطك وجودی ایسه محالدر .
شو حالده مسائلده مجموعنك ارتباطی قدرت الٰهیه‌یەدر .
و بو ارتباط اختراع اولنان شیئك اختراع ایدنه ارتباطی
قبیلندندر :

(٨١) مسئله — ٧٩

بیلملیدر که اعیان خارجیەدن هر عینك كثرتك ارتباطی ضروریدر
اسما ایله ، صفات ایله منتسبلر كثرت قبول ایدن هر شیئده
جمیع احوالده اولمقدن اوزره كثرتك احدیتی اثباتینه ضروریدر ،

آلیر ، واو اسم خاص مقتضاسنه كوره فعلی اصدار ایدر ،
و محتاج اولدیغی هر شیئده او اسمه مراجعت ایدر :

(٨٠) مسئله — ٧٨

بو مسئله‌یی حجة الاسلام ابو حامد الغزالی قدس الله تعالی روحه
حضرتلری :
توحید ایله شرع آرەسنی جمع ایتمك نه صورتله ممكن اولور ؟
توحیدك ایجابی (لا فاعل الا الله) دیمكدر ، شرعك ایجابی
فعلی عبده نسبتدر . جناب حق فاعل اولنجه عبد نصل فاعل
اولەبیلیر ؟ عبد فاعل اولورسه جناب حق نصل فاعل اولەبیلیر ؟
حالبوکه بر فعلك ایکی فاعلدن صدوری ایسه مقصود اولمایان
بر شیدر . بو سؤالك جوابنده دیرزكه : بر فعلك ایکی فاعلدن
صدوری معنای واحد اعتباریله اولورسه غیر معقولدر . بو اعتبار
ایله سوزنده صادقسك ، فقط فعلك ایکی فاعلدن صدوری
ایکی معنا اعتباریله اولورسه پك اعلا معقولدر دیرزكه : جناب

10. Temmuz 1935, Çarşamba

١٨٢

بونلر محال در . (والله اعلم)

٨٢

مسئله — ٨١

حق . باطل مقابلنده در ، بر ده كذبنده بطلانه قوقوسيله
هر شيئك ده مقابلنده در ، تفصيله گلنجه : حق يا حق مطلقدر
باطلدر يا باطل مطلقدر ، ياخود حق ، من وجه حق ، من وجه
باطلدر ، واجب الوجود اولان جناب حق بالذات حق مطلقدر ،
جناب حقك ذاتنه نسبتله محال اولان هر شيئده مطلقا
بذاته حكمه اولان من وجه باطل ، من وجه حقدر ، چونكه
ممكنك ذات اعتباريله كنديسنك وجودى اولماديغندن بو نقطهٔ
نظردن باطلدر ، ممكنك موجديته نسبتله موجود اولمسى نقطهٔ
نظرندن ده ممكن ، حقدر ، بو ايضاحه نظراً حق ، اعيانده
اولان وجوده ، اذهانده اولان وجوده ، لسانده اولان
وجوده اطلاق اولونور ، اشياده حق اولمقله الى مستوى اولان
شيئ ايسه وجودى بذاته ازلاً وابداً ثابت اولان شيدر . (والله اعلم)

11. Temmuz 1935, Perşembe

١٨٨

بو ايضاحه نظراً اگر جناب اولماسايدى بز موجود اولمازدق
اگر بز موجود اولماسايدق جناب حق ده مقدس اولان ذاتنه
مثبت اولنان اسماء وصفات الهيه بتكثرت قبول ايتمزدى
شو حالده كثرتك احديتى نقطهٔ اعتباره آلندقده من حيث هو هو
يعنى كنديسنده اثبات ونفى تصورى يوقدر ، فقط حضرت
واحديتده موجود اولان شيلرك كافه سى مذكور احديتده مندرجدر
(والله اعلم) .

٨٢

مسئله — ٨٠

بيلمليسك كه جناب حق هر گون بر شانده در . (بو آيهٔ كريمه ده
مقصد آندر ، هر آنده بر شانده در . يعنى تجديده در ،
بناءً عليه عالم ~~[illegible]~~ بر نفس اولسون اوزره ده بر حال اوزرنده
اصلا ثابت اولماز واولماز [بلكه تجدد ايدر بو ايسه قيوميتك
مقتضاسيدر] چونكه عالمك ايكى نفسده حالت واحده اوزرنده
بقاسى لازم گلسه الوهيت مستغنى اولور ايله متصف اولمش اولوردى

بقاسى

9. Temmuz 1935, Salı

٨٤

مسئله — ٨٢

بو مسأله حجة الاسلام امام غزالی حضرتلرینکدر : امام مشار الیه
بیورمشدرکه :
یرده و کوکده بولنان موجودات حادثه ترتیب واجب ،
ترتیب حق ، ترتیب لازم اوزرینه‌در ، و او حادث اولدیغیچون
حدوثی مقصود او حادثه‌نك صورتی و فصل حادث دخی
ترتیب اوزرینه موجود اولمه ایسه ایشته اوجهتله‌در ، بناءً علیه
حادثاتده برشیئ تأخر ایدرسه شرطنه انتظاردن و لا بد تأخر
ایدر ، چونکه شرطندن اول مشروطك وجودی محال‌در ،
خلاصه : موجودات حادثه‌نك کافه‌سنده‌کی حدوث طریقی حق ،
ترتیب واجب اوزرینه‌در ، بونلرده هیچ برینده لهو و لعب
اولمه‌دیغی و یا خود اثر تصادف بولنمدیغی مقصود و کلدر ، بلکه حادثاتك
کافه‌سی بر تدبیر و بر حکمت ایجابیدر :

8. Temmuz 1935, Pazartesi

٨٥

مسئله — ٨٣

کائناتك مرآتی وجود اضافی ذهنی‌در ، چونکه کائنات و کائناتك
اوصافی و کائناتده‌کی تکونات و کائناتده‌کی احکامك کافه‌سی
وجود اضافیده ظاهر اولور ، وجود اضافی ایسه بونلرك ظهوریله
کیزلنیر ، بو عینیله ایچنده صورتلر ظاهر اولدیغی زمانده آیینه
یوزینك مختفی اولمسی کبیدر ، (والله اعلم)

٨٦

مسئله — ٨٤

بیلملیسنکه مراتب آلتیدر ، مجالی یعنی مراتبك تجلیاتیکی
یرلر بشدر ، کذلك عرشلرده بشدر ، مراتبده برنجی
مرتبه حضرت احدیت‌در ، ایکنجی مرتبه ، حضرت واحدیت‌در ،
اوچنجی مرتبه ارواح مجرده عالمیدر ، دردنجی مرتبه نفوس عالمی
یعنی عالم مثال [نفوس عالمی دینیلن اجسام لطیفه عالمی
اولوب آخرت دینیلن عالم بو عالمدر] بشنجی مرتبه ، اجسام
عالمی که عالم ملك و عالم شهادت دینیلن عالمدر . [بو عالم

7. Temmuz 1935, Pazar ٢٨٥

عالم عناصر ، عالم مواليد ، عالم اجسام كثيفه تماملريله ياد اولونور]

التنجيسی انسان كامل مرتبه سيدر ،

تجليه گلنجه : بشر ويجشدك ، برنجيسی ، حضرت واحديه

تجليگاهی [چونكه احديت مرتبه‌سی مجلا اولمايوب متجلی در]

ايكنجيسی : عالم ارواح تجليگاهی در ، اوچنجيسی ، عالم نفوس

تجليگاهی [بالاده‌كی آخرت ويا يكی عالم در] دردنجيسی : عالم

اجسام تجليگاهی در . [بوده بالاده‌كی عالم عناصردن عبارتدر]

بشنجی انسان كامل عالمی وتجليگاهی در . انسان كامل مجلا اولان

مجلا سيدر .

عرشده گلنجه : برنجی عرش ، حيات عرشی در ، ايكنجی عرش : هويت

عرشی در ، اوچنجی عرش : عرش رحمان در ، دردنجی عرش ،

عرش كريم در ، بشنجی عرش : عرش عظيم وعرش مجيد در ،

(والله اعلم).

٨٧ مسئله — ٨٥

بيلمليدر كه خليفة الله اولان آدم عليه السلامه امر الهی يه قارشی

٢٨٦ 6. Temmuz 1935, Cumartesi

وقوعبولان مخالفت آدمك ذاتی ومرتبه‌سی اعتباريله اولمايوب

بلكه حضرت آدمك مواقعه ومخالفه ذريتنده هر نه وارسه كافه‌سنی حامل

اولديغی ايچون كنديسنده حركت كليه مخالف منبث نقطه‌لريدر .

چونكه جنت حضرت آدمك وطنی دگلدی [اونك وطن اصليسی

روح اصلی عالميدر] بونده شبهه جنتده ابدی اوله‌رق

آكشامشدی شو حالده كنديسنده وقوعبولان مخالفت بر

حكمك نهيه ايچون ديگر حكمك قارشی مخالفتدن عبارتدر ،

يوقسه بر حكمك نهی ايچون ديگر حكم مخالفت دگلدر ; (والله اعلم)

٨٨ مسئله — ٨٦

بيلمليدر كه جناب حقك قوللريله برابر مجلسلری واردر ، وبو

مجلسلری عددی امرلرك ونهيلرك ايكی نوعنه

وقوللر كنديسنه نفسلری اوزرينه واجب قيلديغی شيلرله جنته

وحرام اوطاياله خصوصاً عائد اولوالامر طرفندن كندلرينه وقوعبولان

امرلرك عددينه گوره در ، جناب حق بونده اولان شيلری قسويه

 ١٨٧

ایدرك قوللرینی خصوصات مذکوره‌ده دولاییله محاسبه ایچون دعوت

ایتدیکی زمانده هرهانکی کیمسه حق ایله برابر مجلس محاسبه‌ده اوطورمقدن

تخلف ایدرسه اوکیمسه دعوت الهیه‌یه عصیان ایتمش دیمکدر،

جناب حقك ایجاد مجلسلری نامیله باشقه مجلسلری ده واردر،

بو مجلسلرده عددیه شرعله مباح قیلدیغی شیلرده نه ثواب

نه ده کناه اولماسه اوزره وقوعبولمده عبادك تصرفلرینه کوره‌در

جناب حقك اباحه‌سی وجهله مباحی ایتدیکی کیمسه‌لر مؤمن اولورسه

ایتمشلرسه جناب حق اونلرله برابر مجلس ایجادنده حاضر اولور،

جناب حقك قوللریله برابر دها باشقه مجلسلری ده واردر،

بو مجلسلرده احوال کونیه‌یه عائد سنتلرله مجلسلری نامی ویرلشدر،

جناب پیغمبر [من سنّ سُنّةً حسنةً فله اجرها واجر

عمل بها] بیورمشدر، هرهانکی کیمسه کوزل بر عادت میدانه

کتیریرسه بوندن یاپانلر کیمسه‌یه کندی ایچون مکافات اولدیغی کبی

اونکله عمل ایدنلرك مکافاتی عددنجه‌ده خصوصی واردر، دیمکدر

بو مجلسلرده عددی احیا ایدیلمه سنتلرك عددیله او سنتلره عمل

ایدنلر کیمسه‌لرك عددینه کوره‌در، سنتی میدانه کتیرن کیمسه او سنتله

عمل ایدنلری بیلدیکی حالده بیلمدیکی ایچون ده اونلرك عددنجه نائل

اجر اولور، شو حالده حقك اونکله مجالسی منوردر،

عمل ~~ایدنلر~~ مکر جناب حق اونکله ~~سن اولنه مجالسی اولمیه~~

بیلدیرمز او زمان غریب بر مجالسه واقف اولور، حالبوکه اخیراً

سنت مذکوره ایله عمل ایدنلر زماننده مجلسلری سنتله عامل دخل

ایدر، اوکا دینلیرکه (فلانه کیمسه سنتك باعثی اولدیغی

عمل خیری ایشلدی، بو عملنده بز اونك ایله مجالسه ایتدك

بالنتیجه سنکله ده مجالس ایتمش اولدق، الله تعالی به هدایت،

وبوندن دولاییده جناب حقه شکر ایت) جناب حق ~~حضرته~~

ال عالی وال کوزل اولان مجلسی اهل وافضل مجلسلری ایچون مقارنه

ایلمشدر، او مجلسده بر صرتبه اشاغی اولان دیکر مجلسی ده فاضل

مجلسلرینك عددینه مقارنه قیلمشدر.

شوراسیده بیلنملیدرکه : ~~فرائضده مثلی اولمایان بر نافله یوقدر،~~

مجالس ~~بو جماعته اولورسه~~ هر مجلسك بر قاپیسی واردر، او

قاپیده ده اولجه گیریلور ، هر قاپینك ~~اوزرنده~~ ده ده بر بواب

واردر، او بواب ده ایماندر . مجالس الهیه ده بعضه مجالس

واردر که قاپیسنده ایکی بواب واردر . بریسی ایمان بریسی نیتدر

باب دیدیگز او محلده عینه شرعده عبارت اولمایوب بلکه

~~حضوری~~ شرعی اولنده اوگیجه نه بولندیغی حالده عبارتدر !

جناب حق قرآن کریمنده [والذین هم علی صلاتهم (صلواتهم) دائمون]

بویورمشدر ؟ اوگیجه ایکه دائمی صلات اوزرینده در [بو

آیت کریمه نك فحواسی شودر که] مصلی اولان کیمسه ربینه

مناجاتده در . مناجات ایسه ذکردر . جناب حق ده ذکر

ایدن کیمسه نك جلیسی در . مناجات اوزرینه دوام ایدیجك،

عبدك جمیع احوال و تصرفاتنده الله ایله برابر اولمسی دیمکدر،

طیق نمازده اولدیغی گبی ، چونکه مصلی نمازك هر آننده

ربینه مناجات ایدر :

بونك سببی کلیجز : عبدك احوال عمومیه سنده برحال اوزرنده

اولمسی ضروریدر . جناب حقك ده او حالده بر حکم شرعیسی بولنمزده

ضروریدر . جناب حق ایسه نزده ده اولورسه اولسون احکامیله

برابر حاضردر . حقی مراقبه ایدن کیمسه ایسه محظور، ایسه

غیر محظور اولسون هر حالنده ربینه مناجات ایدر . چونکه عبدك

بر ایشی ایشلمسی و ترك ایلمسی انجق احکام الهیه نك تعلقیله اولهبیلیر،

خلاصه : آیت مذکوره ده صلاتك دوامك معناسی ایشته بو

ایضاحده عبارتدر !

مسئله — ٨٧ ٨٩

بیلملیسك که بو اولو وارلقده جمادات و سائر موجوداتده

هیچ برشی یوقدر که خالقنك وحدانیتی عارف اولماسین ! مشرکلر

معبودنده تخیل سر الوهیت اولماسه اونه معبوده اصلا

عبادت ایتمزدی ، مشرکه انجق سر الوهیت بزم ایچون

امر مقامنه قائمدر ، شوقدر وار که جناب حق سعادت ابدیه ی

شقاوتده ارادهٔ خشیه مقارن قیلمشدر ، شو حالده وجودده

حقده بشقه تشریع بابنده یوقدر ، بو تقدیره گوره هر بسادایله

هر حالده مانده معبود اولان انجق الله واحددر ، هر عابده ده

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

30. Haziran 1935, Pazar

او عددلرده دكلدر. بونك ايچوندركه عددلر واحد ايله ظاهر اولور،

عددلر معدوم ايكن واحد معدوم اولماز. مراتب الهيه‌ده نائل اولديغك

هر مرتبه‌ده بولورسك. مرتبهٔ معقوله‌ده حقك بولنماسی فرضه اولورسه

او مرتبه موجود اولماز. ایشته بو ایضاح ایتدیگم واحدی اییجه آکلا؛

توحیدی ده اییجه آکلا. و بو موضوعده اتحاددن حذر ایت.

چونکه اتحادك صحته امکانی یوقدر. زیرا ایکی ذات بر ذات اولماز،

او ایکی ذات ایکی دانه واحددر. یعنی ایکی ذات دنیلدیگی زمانده

ایکی مرتبه‌ده واحد موجود دیمکدر. بونك ایچوندرکه واحدی واحده

ضرب ایتسه‌ك حاصل ضرب ینه واحددر. بو ضربده نه زیاده‌لك

نه ده کثرت حاصل اولماز. نتیجه: واحدانیت هرشیده ساریدر،

وحدانیتده بشقه‌ده برشی یوقدر. بزم تعینه دیدیگمز (حال)

قبیلندندر. موجود دکلدر. چونکه تعینك حقیقت نفی ایدر ویاخود

اوندن امتناع ایلدکه. موجود اولمدیغی کبی معدوم ده دکلدر. چونکه

عدم اولمه اثبات ایتمشدر، بو ایضاحله خلاصه شودرکه

عبادت ایدن ینه ایچنده او اله واحددر، بو ایضاحه نظراً واحدده

بشقه برشی یوقدر. ایکی دیدیگمز ینه واحددر. (یعنی ۲ ایکی

(۱) دن مرکبدر)

کذلك ۲، ٤، ۱۰، ۱۰۰، ۱۰۰۰، الی غیر النهایه عددلرده بویلدر

بو عددلرك کافه‌سنده واحددن بشقه برشی بولنمازسه‌ده آرده

برام زائد یوقدر. چونکه (واحد) ایکی مرتبهٔ معقوله‌ده (لرده) ظاهر

اولورسه اوکا (ایکی) دینیلیر. بونلری یوقوم عددلرده قطعیدر ایت

بناءً علیه واحد، عددی میدانه گتیردیگی کبی کندیسنك زوالیله عددی

افنا ایدر. مثلا (٥) موجوددر، ایچنده بریسی معدوم اولورسه

بشلك ده بریره معدوم اولور. او (۱) تکرار ظاهر اولونجه (٥) لك

ینه میدانه گلیر. ایشته بو مثالده (مثال) هرشیده جاریدر. حقك وحدانیتده

عینیله بویلدر. حقك وجودیله بز ظاهر اولدق. اگر حق اولماسیده

ظاهر اولمازدق. بزم معدوم اولمامزده اونك ده معدوم اولمسی

لازم گلمز. نته کیم (٥) ك معدوم اولمسنده واحدك معدوم اولمسی

لازم گلمدیگی کبی. چونکه عددلر هپسی واحددندر. فقط واحد

هیچ برشی ذکر ایتمیه‌رک نفسنی قوای روحانیه منزله‌سنه تنزیل
ایده‌مه‌مشدر ، چونکه قوای روحانیه‌نک منزله‌سی قوای حسیه‌یه افتقار
منزه‌سیدر ، قوای حسیه‌نک منزله‌سی ایسه جناب حقه افتقار
منزه‌سیدر ، بونک ایچوندر که جناب حق نفسنی کندیسنده بشقه‌سنه
احتیاجی اولمانک منزله‌سنه تنزیل ایتمه‌مشدر ، بلکه نفسنی کندیسنه
افتقاری اولانک منزله‌سنه تنزیل ایلمشدر . و بوخصوصده قوای
حسیه قوای روحانیه‌دن استغنا خاصیتی ویرمشدر ، چونکه قوای روحانیه
قوای حسیه‌دن اخذ ایدر ، قوای حسیه ایسه قوای روحانیه‌دن برشی
اخذ ایتمیوب انجق جناب حقدن اخذ ایدر ، ذکر اولنان ایضاحاته
نظراً حسک شرفنی بیل ، و قدرینی بیل ، او حسی حق تعالی حضرتلرینه
عزودر ، بونک ایچوندر که نشئه اخرویه یعنی عالم آخرت نشئه‌سی
انجق حسی و محسوسک وجودیله تکمل ایدر ، چونکه نشئه اخرویه
انجق ابد ایله تکمل ایده بیلیر ، قوای حسیه ایسه نشئه مذکوره
ارضنده صورت حقیقیه‌ده حقک مُلتقاسیدر ، کوریورمیسک ؟

مثلا سن (١٠) دیدیککده زمانده کویا واحد اون دفعه تکرر
ایتدی دیمه اولدک ، باقیسنده ده بو اصولی قیاس ایت ، و
واحدک نه دیمک اولدیغنی بیل . (والله اعلم)

مسئله — ٨٨ ٩٠

بیلملیدر که : قوای حسیه حیوانیه‌نک منزله‌سی ، قوای روحانیه
مرتبه‌سنده دها تام ، و دها مکملدر ، چونکه قوای حسیه حیوانیه
وهاب اسمنک مظهریدر ، قوای روحانیه‌یه قوت موهبه‌سی
قوای حسیه حیوانیه‌دن کلیر ، کذلک قوای روحانیه‌ده بولنان
قوه خیالیه ، قوه فکریه ، قوه حفظیه ، قوه تصوریه ، قوه
وهمیه ، قوه عقلیه که — قوای روحانیه‌نک جهات علمیه‌سی
و دیکردر ، بونده کافه‌سی ده قوای حسیه حیوانیه ماده‌لرنده
موهوبدر . بونک ایچوندر که جناب حق کندینی سودیکی
حقنده [کنت سمعه و بصره الی آخره] بویورمشدر ، جناب حق
بو حدیث قدسیده صورت حسیه‌یی ذکر ایدرک قوای روحانیه‌یی

25. Haziran 1935, Salı

جناب حق کندیسنی حی ، عالم ، قادر و دیکر صفات ذاتیه ایله
نصل وصف ایتمشدر ؛ صفات مذکوره نک کافه سی انسانده
محسوساتده اثر واردر ، انسان کندی نفسنده ده بو قوتلرک قوام
و نظامنی حس ایدر . حالبوکه جناب حق نفسنی عاقل ، متفکر ، متخیل کبی
و صفتلرله توصیف ایتمشدر ، قوای روحانیه ده وصف اولنیرده
کندیسی انسانده ایفا ایتدیکی صفت واردر ، اونلرده قوای روحانیه ده
حس ایله مشارکتی اولدوغی صفتلردر ؛ حافظ و مصوّر کبی . اکر
بو صفتلرده قوای حسیه ایله اشتراک اولماسیدی نفسنی بو
صفتلرله توصیف ایتمزدی . بو ایکیسیده ایکی صفت روحانیه و
حسیه در :

بو تنبیه ایتدیکمز ایضاحاته دقت ایدرک انتباه حاصل ایتمکه چالیشملی
شوندن ده بیل که شرفک کافه سی جمله در . سن بو حقیقتی و
کندی قدرینی بیلیورسک ، اکر نفسنی بیلیرسک ربنی ده
بیلیرسک ، نته کیم ربک سنی بیلیر و عالمی ده بیلیر ،

24. Haziran 1935, Pazartesi

و بو علم الٰهی نفسنه اولدوغی علمیدر . سنده اونک صورتیسک
بو علمده اوکا مشارکت ایتمکلکک لازمدر ، سن حقی نفسنی
بیلمکله بیله بیلیرسک . بو ذکر ایتدیکم ایضاحات بر نکته در که
رسالتمآب افندیمزده بو نکته ظاهر اولمشدر . (من عرف نفسه
عرف ربه تعالی) بیورمشدر ، چونکه حقیقت امر علم حقده در
او علمده حقک نفسنه علمیدر . بو ذکر اولنان حدیث شریف
(سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم) آیت کریمه سنک مظهریدر ،
بو آیتده ایکی نشأه ذکر ایتمشدر ، بریسی صورت عالم نشأه سی
بونی آفاق ایله ذکر ایتمشدر ، بری ده نشأه روحیه در اوده
(وفی انفسهم) نظمیله ذکر ایتمشدر . شو حالده اونلر ایکی
نشأه در ، انسانلر (حتی یتبین لهم انه الحق) نظمیله ده شونی
بیلدیرمشدرکه ربک اولانی ایچون تحقق ایتمک لازم کلیرکه او
بیلدیکی ربک کوردیکی شیئده حقک عینیدر . باشقه بر شی دکلدر ،
اونی و طرف دقتله نظر ایت ، حضرت پیغمبر امته قارشی نه کوزل

22. Haziran 1935, Cumartesi

لا يسمعون] آيت كريمه‌سنده عدم سماع ايله حكم ايتمشدر ،

آيت كريمه‌نك معناسى : ايشيتدك ديديكارى حالده ايشيتمه‌ديكلرى

اولمادقلرنده اولماليكه ديمكدر ، ايشته او اعمالك ظاهرى حيات

دنياده علماى يالكز امور محسوسه حواسلريله اولان مسائله

منحصردر ، چونكه جناب حق اونلرى نه سميعدر ، نه بصيردر ،

اى وطن ! بو صورت انسانيه‌ده منظرلرك ، مرتبه‌كى آچيلدى .

او صورت انسانيه‌كه سيد كائنات عليه اكمل التحيات افندمز

او صورتك روحى و نفسى ناطقه‌سيدر ، سن او صورت انسانيه‌نك

قوتلرنده ميسك ، يوقسه قوتلرنك محلنده ميسك ؟ اكر

قوتلرنده ايسك هانكى قوتلرنده‌سك ، او صورت انسانيه‌نك

ذائقه‌سى ميسك
بصيره‌سى ميسك ، سميعه‌سى ميسك ، قوه شامه‌سى ميسك ، ذوقيه‌سى ميسك؟

قوه لامسه‌سى ميسك ؟ يوق بيل . الله بيليرايدى سويليورم ،

بن بو صورت انسانيه‌ده هانكى قوت اولديغنى بيلمم . بونك اوزرينه

جنابه حقه حمد و ثنا ايدرم و هر حالده قارشى‌ده جناب حقه حمد و ثنا ايدرم ،

23. Haziran 1935, Pazar

لطف ايتمشدر ، و اونده ايچوده نه كوزل يول كوسترمشدر ،

حضرتيه نه كوزل مدبر و نه كوزل يول كوسترمكدر ، جنابحقه

بزى اونك يوروديكى مرتبه‌ده يورومكه موفق ايتسون ، بو

صورتده اونك درجه‌سنه التحاقه نائل اولالم . آمين بعون ربنا

المعين :

اكر سن فطانت صاحبى ايسك حقيقت مسائلنى سكا اشارتده

ايتدك حق صراحه‌سى سويلدك ، و بو اشارت و صراحتله بو مسائلده

بنم اشارتمه اينيكز حقيقتى انكار ايده كيمده‌ك بزه نسبت ايتديكى

شيئ‌ده تحمل ايتمه‌مه اولدقه ؛

بزى انكار ايدن حيات دنياده يالكز ظاهرينى بيلوب آخرتده

١٦٠ غافل اولنده اعمالدر . الله بيله ايدى سويليورم اكر شو آيت كريمه

اوله‌سه او اعمالك يالكز آخرتده غافل اولدقلرينه دكل حيات

دنيانك ظاهرنده‌ده غافل اولدقلرينه حكم ايدردم ، نتيجه جنابحقه

استماعلرى اولديغى حالده [ولا تكونوا كالذين قالوا سمعنا وهم

مسئله — ۸۹ ۹۱

نسخ حقنده علمانک اختلافی واردر. علم الهیه بر حصول جدید
توهمنی کوستردیکی ایچون امور وشرایعده نسخک وقوعنی بر
چوقلری انکار ایتمشدر. علمادن بر چوغی ده نسخی تجویز ایتمشدر.
فقط بونلر نسخی علم الهیه بر علم جدید حصولی معناسنی تضمن ایتدیکی
معناسنه قائل اولارق (نسخی) تجویز ایتمشلردر. بز بو ایکی طریقت ارهسنده
بشقه بر طریقه سلوک ایتدک. نه (بدا) یه یعنی حقده علم
جدید حصولنه قائل اولدق. نه ده نسخی نفی ایتدک (ایتدکمز). بلکه نسخی
علم الهیه ده مدت حکمک انتهاسی معناسنه در دیدک.
چونکه جناب حقده مؤبد اولمق ویاخود مدت معلومه قدر
جاری اولارق او مدتک نهایتنه واصل اولمه (اولمش) اوحکمک رفع
ایدلمه اولدیغنه دائر جناب حقده هیچ بر حکم وارد اولمامشدر،
[یعنی احکام مذکوره الهیه ده او حکمک مؤبد ویاخود جریانده موقت
تابع اولارق صکره مرفوع اولدیغنه دائر بر صراحت یوقدر.]

ایشته بونده ایچون نسخ حقنده بو طریقه سلوک ایتدک:

مسئله — ۹۰ ۹۲

ارواح نورانیه و ارواح ناریه ابصار بشر ایچون پیدا اولورسه
مذکور روحلر جسد صورتنده پیدا اولور. بناءً علیه رؤیت واقع
اولدیغی زمانده اجسام بکزه ین شکللر اوزرینه واقع اولمش اولور،
روحلرک کندیسی ایسه حالی اوزرینه باقیدر. ارواحده تغییر
یوقدر. (والله اعلم).

« بعضی اوکورولن اجسام لطیفه در. ارواح بوراده اولدیغی کبی اجساده ده
منزه و مختفیدر »

مسئله — ۹۱ ۹۳

بیلینسون که قدرت الهیه ده صادر اولان فعللر ایکی یه منقسمدر،
بریسی قدرت الهیه نهایت قدر ترک ایتمز او نهایت اوشبه حکمتک
غایتی دیمکدر. بو قسم ایچون محبوب، مرضی لفظلری استعاره ایدیلیر.
قدرت، مذکوره ده صادر اولان افعالک بر قسمیده غایت حکمته
بلوغنده قاصر اولور. بو قسم ایچون ده مکروه و مبغوض لفظلری

18. Haziran 1935, Salı

احوال ممکنات صورتلری لباسلرینی گیمش اولورده وجود حقده بشقه
برشی دگلدر . بناء علیه تجلیات ایله متلذذ ومتألم اولان ده حقدن
بشقه برشی دگلدر .

شوقدرده بیلملیدرکه متألم (تألم) وتلذذ حقه اسناد صورتیله صفات
کونیه دندر . شوقدر وار که ایکی اعتباره تابعدر . برنجیسی حقک مقام
تنزلده صفات کونیه ایله اتصاف ویدیکی کونلر وصفاتنک حقه رجوعیدر ،
اما احدیت اعتباریله بونلرک هیچ احدیته مستهلکدر . او نقطه‌ده
نه تلذذ واردر نه ده تألم واردر . بو بر سردرکه سر قدرده
فوقنده‌در . چونکه بو سر ، کثرتده وکثرت عائد لسانلرده
عالی ومستغنی اولان احدیت سریدر . (والله اعلم)

٩٥
مسئله — ۹۲

بو مسئله مغلق وغامض برمسئله‌در .

اعیان ثابته‌نک معدومیته بقاسی حق تعالی حضرتلرینک نور اسمیله
تجلیسیله برابردر . نور اسمی ویجک مخلوقات صورتلرنده ظاهر اولان

19. Haziran 1935, Çarşamba

استعاره ایلمشدر . بو ایکی قسمده هر برینک مشیت ازلیه‌سی
واردر . بو محبوب ومکروه ده هیچ برشی یوقدرکه تصادف ویابخت
وطالع اثری اولسون . انجق آراده ارادهٔ ازلیه ، حکم حق ، امر
قطعی واردر . بو اراده ایچوندر (قضاء) لفظی استعاره ایتمش
بناء علیه تقدیرات الهیه دگلری او قضای ازلینک حکمی ایجابیله
قضایه کلمش واحکام او صورتله ظهور ایتمشدر . قضانک تعلقی
ایتدیکی مقدوراتده بعضلرینی بعضیسی اوزرینه ترتیب ایتمه ده
(قدر) لفظی استعاره اولونمشدر . شو حالده (قضا) لفظی امر
کلی مقابلنده ، (قدر) لفظی ده الی غیر النهایه تمادی ایدن امر جزئی
تفصیلی مقابلنده‌در . (والله اعلم)

مسئله — ۹۲
٩٤

بیلملیدرکه اعیان ثابته معدومیتک اصلی اوزرینه باقیدر ،
مع مافیه حضرت علمیه‌دن خارج دگلدر . بناء علیه اعیان ثابته وجود
قوقوسنی قوقلامامشدر ؛ بو اعیان ثابته‌نک خارجده‌کی وجودی

و مخلوقات احکامیله تجلی ایدن وجود حق دیمکدر ، بو بر علم کشفی و ذوقیدر ، انسانلرک فهمی بونی ادراکدن یوز چویرر و عقل بونی ادراکدن ابا و امتناع ایدر ! (والله اعلم) .

مسئله — ۹۴

۹۶

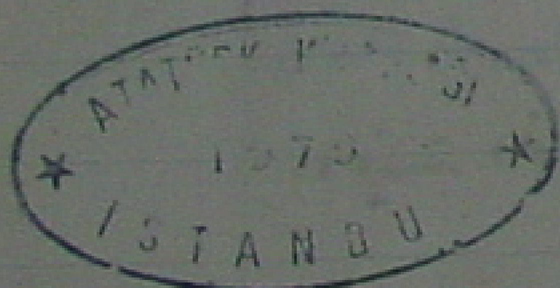
بیلملیدرکه اذکارده هر ذکر ایچون بر نتیجه واردر ، او نتیجه او ذکره مخصوص اولوب بشقه ذکر ایچون اولماز ، ذکرده برنجی فتوحات ؛ قلبک او ذکری قبول ایتمسیدر ، چونکه قلب ذکرلرده استعدادینه و درجه‌سنه گوره اولارق ذکری قبول ایدر ، صکره انفاس حیاتیه‌سنده او ذکره دوام ایتدکده آیرلماز ، بر حاله کلیرکه او ذکرده هر نفسده نه اویانقلغنده ، نه ده اویقوده فارغ دکلدر ، هپ او ذکرله مشغولدر ، چونکه اجتهادینه کافیسی او ذکره عائددر ، ایشته (هیچ) ک حقیقتی بودر ، ذکری بو اصول اوزرینه اولانلاره کیمسه (هیچ) صاحبی دیمکلدر .

(لسان تصوفده ذکر دائمک بر آدی ده هیچدر)

مسئله — ۹۵

۹۷

خبرده وارد اولمشدرکه حضرت آدمک خلقتی ید مقدسهٔ الهیه ایله یوغورلمشدر ، ایام کائناتده هر کونده واقع اولدیغی سببی ، ایشته او ید مقدسه‌نک نتایجیدر دیمکدر ، اگر اسبابه گوره کیجه‌ده نائب اولدیغنی بیلسه کندینک نه مرتبه‌ده اولدیغنی ده بیلیردی ، لکن اسباب نیز عرفانده غافلدر و اعمیدر ، بو غفلت یوزندندرکه فعلی کندینه نسبت ایدرک (بن) دیر بشقه برشی دیمز ، نهایة الامر بو پرده او اسبابده آچیلنجه پرده آچیلدیغی زمان اسبابله بصری او زمان کسکینلک پیدا ایده بیلیر !

مسئله — ۹۶

۹۸

بیلملیدرکه ؛ اتحاد ، ایکی ذاتک ذات واحده مرتبه‌سنده بولنمقدن عبارتدر ، بو محالدر ، بوکا امکان یوقدر ، بوده اگر اتحاد واحدک عدد مرتبه‌لرنده ظهوری دیمکسه وارد ، ظهور عدده وسیله اولدیغی ایچون بو نقطهٔ نظردن اتحاد تعبیری صحیح اولور ، بو توجیهه گوره

دلیل، حق مخالفدر دیمکدر. بو مسأله ایکی وجه ایله اولورمو
کاتبک یدینک حرکتیله حاصل اولوده کتابت کبیدر. بو حرکت بر
امر حسیدر. ولیدکانجه: او حرکتی خلق ایدن الله تعالی حضرتلریدر،
واو حرکت قدرت قدیمه‌نک اثریدر. قدرت حادثه‌نک اثری
دکلدر!

بزه کوره اتحاد بعضاً عبدک همتیله حقده منفعل اولمسی معناسنده
کلیرلر. بو معنا عبدک همتی و اراده‌سنک توجهی ایله اولوب
مباشرتک و معالجه‌نک بونده تأثیری یوقدر. بو معنایه اولونجه
عبد، حقیقة حق ایچون اولان صفتله ظاهر اولمشدر دیمکدر.
ایشته اتحاد تسمیه اولونان بو معناجه بوندن عبارتدر. بوکا اتحاد
تسمیه اولنمشدر. صفت عبد و عبدک حق صورتنده ظهورنده
دولاییدر:

بزم طریقمزده اتحاد بعضاً ده و صفتلرک حق ایله عبد آره‌سنده تداخل
اطلاقه اولونور. چونکه جناب حق عبدینک حیاتی و علمی کبی کندینه

مخصوص اولوده صفتلاری و صفاتی مشدر، کذلک ید، عین، غضب،
رضا کبی عبده مخصوص اولوده و صفتلرده کندی ذاتی وصفاتیمشدر
و صفتلر حق ایله عبد آره‌سنده تداخل ایدنجه بوکا (اتحاد) تسمیه
اولونمشدر. چونکه حق تعالی حضرتلری بزده و بز حق تعالی حضرتلرنده
ظاهر اولیورز. ایشته بونک ایچوندرکه (انا من اهوى و
یصح قول من قال صحیح اولور
من اهوى انا) دیه‌ن کیمسه‌نک سوزی ~~[illegible]~~.

سودیکم بن، بن سودیکم ده عبارت اولدی دیمکدر. بو معناده
شو آتیده‌کی ایکی بیت سویلنمشدر:

الحق عين الخلق ان كنت ذا عين　　والخلق عين الحق ان كنت ذا عقل
وان كنت ذا عين وعقل فما ترى　　سوى عين شيء واحد فيه بالشكل

ترجمه‌سی
حق خلقک عینیدر، اگر عین حقیقی‌یه مالک ایسه‌ک، خلق ده
حقک عینیدر. اگر عقل صاحبی ایسه‌ک. اگر هم عین، هم عقل صاحبی
ایسه‌ک، اشکال مرئیه‌ده شیء واحدک عینندن بشقه بر شی کورمزسک
دیمکدر. [اولکیسی ذوالعین، ایکنجیسی ذوالعقل، اوچنجیسی ذوالعین

12. Haziran 1935, Çarşamba

احاديث شريفه ده كورولديكى كبى قرآن عظيم الشانده ده [وهو معكم اينما

كنتم] . [هو الاول والآخر] كبى آيتلر وارد اولمشدر :

زيرا ، هركس بو حقايقى كشف كندنده قوت بولماز . شو حالده بزه قالانك شويله دكيلدر .

~~[illegible] ذهنمز تقريب ايچون تقدم مذكوره دائر [illegible] سويلنمشدر~~

يعنى (الله تعالى (ابتداء مطلق الوجود) اولارق موجوددر . كندندن غيرى ايله مقيد دكلدر . برشئ ايجوبله معلول

~~جائز اولمز [illegible] نظراً تقدم زمانى ومكانى~~

اولمديغى كبى . برشئ ايجوبله علت ده دكلدر

~~جائز اولمايوب بزه [illegible] عالمده [illegible] سويلنمشدر ،~~

~~ديرزكه : جناب حق بذاته موجوددر . وجود مطلقدر . [illegible] هيچ برشئ~~

~~ايله مقيد دكلدر ، برشئك معلولى اولمديغى كبى هيچ برشئك علتى ده دكلدر~~

بلكه معلوللرك وعلتلرك يارادانى اودر .

كذلك ديرزكه : عالم بذاته دكل بلكه الله ايله موجوددر . حقك وجوديله

مقيددر . وجود حق ايله ابتداء عالمك وجودندن زمانه مفهومى منتفى

اولوبده عالمك زماننده موجود اولمغوده ثابت اولور . [چونكه عالم

مقتضاى ذات در حقده تأخرى زمانى اولمايوب بلكه ذاتيدر]

بو ايضاحه كوره ، حقايق نقطهٔ نظرندن الله تعالى حضرتلرى عالمدن

اول موجوددر ديه ميز . چونكه [قبليت] زمانه صيغه‌لرندندر . اللهك

13. Haziran 1935, Perşembe

والعقل تعبيرى لسان تصوفده مشهوردر :

شيخ شمس الدين محمد الشيخى رحمه الله حضرتلرينه نسبت اولنان

العين بدت بكثرة الاسماء   حتى ظهرت بجملة الاشياء

لا تكثر الواحد بالاعداء   كلا ولا استبداد مع الآلاء

نظمده بالاده كى منظومه‌يه مضاجه قوأمدر : ترجمه‌سى :

عين واحد كثرت اسماء ايله ظاهر اولارق بوقده اشيا ايله ظهورنى

كوسترمشدر . عددلرك چوقلغيله واحد تكثر ايتمز . بو تكثره اصلا امكان

يوقدر . مرائى ومناظرك تعدديله رائى اولانك تعدد ايتمديكى كبى :

بورده قيصه برمسئله واردر اونوده لم اولمشدر : الكثرة حجاب والمناظر اليه محجوب [illegible] ٤٩

مسئله — ٩٧

١٠٠

بيلمليسكه ، حقايقه مطلع اولانلرك حقايقدن استخراج ايتديكنه كوره

حقك وجودى عالمك وجودينه نسبتله نه قبليت . نه بعديت نه ده

معيت مقيد اولماز . چونكه جناب حق حقنده تقدم زمانى ، تقدم مكانى

محالدر . تقدم مذكوره قائل اولانلر كيمسه نه بونه حقايقه . بونلر كبى

جاريلر . بالكز تقدم زمانى ومكانى مخاطبلرك ذهنلرينه ايصال ايچون

قبليتدن اولاره موضوع كلام اوله بيلير . بو قبليتدن اولانده كلمات —

10. Haziran 1935, Pazartesi

نزده امتداد واردر . آره‌ده برشی وار ایسه اوده ~~[illegible]~~

(عالمك تخیل ایتدیکی)

و~~[illegible]~~ توهم دن عبارتدر . بناءً علیه

وجود مطلق ، وجود مقید ، وجود فاعل ، وجود مفعول تعبیراتی بو

خصوصده شایعدر . انجق حقائقك اعطا ایتدیکی معلومات بوندن

عبارتدر . (والله اعلم) .

مسئله — ٩٨

١٠١

بیلملیسك كه (امتناع) انجق وحقیقةً عدم حقنده صحیح اولابیلیر ،

الله حقنده ایسه حقیقتده (امتناع) صحیح اولماز . چونكه ممتنع اولان

ذات حقیقتده اولان عینی بو عالمده اظهار ایتمك ایستدیكی شیئك

مثالنی ایلك اوكجه نفسنده امتناع ایدر . صكره او نفسنده امتناع ایتدیكی

مثالك عینی صورت عالمده اظهار ایدر . جناب حق ایسه ازلاً وابدی

اولارق ذاتنه مخصوص اولان علمیله عالمدر ، عالم اولمدیغی برشی یوقدر كه

نفسنده اونی امتناع ایتمش اولسون . شو حالده الله عالمی بالفعل

امتناع ایلمشدر . یوقسه علمك صورتی اولان شیئك اولان مثالنی

11. Haziran 1935, Salı

وصفنده ایسه (زمان) یوقدر . كذلك عالم اللهك وجودندن صكره

موجوددر دها دینیلمز . چونكه وصف حدوده (بعدیت) ده یوقدر ،

كذلك عالم حق ایله برابر موجوددر ده دینمز . چونكه حق تعالی حضرتلری

عالمی عدمدن ایجاد ایتمشدر . شو حالده بزم دییه‌جكمز شی شودر :

حق تعالی حضرتلری بذاته موجوددر ، عالمده حق ایله موجوددر !

بر متوهم سائل سؤال ایدرده حقك وجودینه نسبتله عالمك وجودی

نه زمانده میدانه كلمشدر دیرسه جوابده ویره‌جكمز (متی) كلمسی زماندن

سؤال ایچوندر . زمان ایسه نسبت عالمندندر . نسبت عالمی ایسه

اللهك مخلوقیدر . بناءً علیه بو سؤال باطلدر . ذهنلره تقریب

ایچون استعمال اولونان وسائط ، جهالت بو سائلی معانئ مذكوره‌دن

تحقیقده غافل قیلمشدر . (بناءً علیه سؤالك جوابه حاجت یوقدر)

خلاصة الخلاص : وجود یا عدمدن منزه اولارق (وجودِ صرفِ خالص) در.

اوده حق تعالینك وجودیدر ، ویاخود كندینی عدم سوابقه وجودی

اوده عالمك وجودیدر ، مع مافیه ایكی وجود آره‌سنده نه زمانه

8. Haziran 1935, Cumartesi

جامعیتی وجودیله اتصافی نقطهٔ نظرندندر . بر وجه مشروح اسماء
حسناسنده اعیانک کونی جامعده کورملری ایستدیکی او کونی
جامع ایله سریتی یه او کونی جامع اظهار ایتمک ایستدی . چونکه
برشیئک کندی نفسنده نفسینی کورمسی کندینی امر آخرده کورمسی کبی
دکلدر . چونکه او امر آخر کندینه مرآت اولور . او مرآت شیء مذکورک
نفسنی محل منظورک ایجاب ایتدیکی صورتده اظهار ایدر . بو اظهاره
وسیله اولان محل بولنمزسه ظهور واظهار مذکور ده بولنماز ومبحوث عنه اولان
شیئک انجلاسی ده میدانه کلمز . جناب حق ایسه کائناتک کافه‌سنی کندینه
روح اولمایان [شبح مسوّی] یعنی بر مانکن کبی خلق ایدمشدی . شبح
مذکورده روح اولمدیغی ایچون عالم جلا کورممش آینه کبی ایدی .
شوراسیده بر حقیقت ثابته‌درکه حکم الهینک ایجاب تسویه ایتدیکی
محلده بر روح الهی قبولی میدانه کلیر . بو قبول روحه قرآن کریمده
[نفخ] ایله تعبیر اولونمشدر .
مذکور امر الهی اقتضاسنجه کوره مرآت عالمک جلاء بر حالده اولمسی

9. Haziran 1935, Pazar

نفسنده احتیاج ایتمک صورتنده هیچ برشی یاراتمامشدر .

[بو معناده اولان احتیاج الله ابداع معناسنه‌در]

شوراسی ده ثابتدرکه ؛ جناب حقک علمی ازلی اولدیغی ایچون احتیاجی
بو احتیاج وجهله‌در . بزم سویلدیکمز وجهده ایجه تحقیق ایدلمدکجه
بو تحقیق روحی حاصل اولورسه اوندن صکره ایستدیکی سویله .
ایسترسک نفسنده مثال سبقی اولماقسزین حق اختراع ایله
وصف ایت ؛ ایسترسک اختراعی حقنده نفی ایت . فقط بونی
حقایقده سکا بیلدیرمه اولدیغم شی اکلادقدن صکره یاپ ،
بو مسأله‌یی غایت الاهمیته تلقی ایت . چونکه اک غامض ومغلق
اولان مسائلدندر . (والله اعلم)

١٠٢

مسئله — ٩٩

بیلملیسک که ؛ حق تعالی حضرتلری احصا وتعداد آلتنه آلنمسی ممکن اولمایان (وقتا که ؛)
اسماء حسناسی جهتندن اسمالرینک اعیانی ، حقایق اشیانک کافه‌سنی
جامع اولان بر (کونْ) ده کورملک ایستدی . کون مذکورک

بنم وجودم یوقدر . کذلك بن سنی نصل توحید ایده‌یم ؟ حالبوکه

توحید محض عبودیتدر . یاربّ ! سنی تسبیح و تنزیه ایدرم ،

سنی سنده‌ن بشقه‌سی نه توحید ایده بیلیر (بیلمیه) ، نه‌ده بیله بیلیرلر ،

(هم) گیزلیلك و (قرار) آشکار اولدقه . گیزلیلك گیزلیده دگل ، ظاهر

اولدقه بشقه‌سی ایچون دگل . (والله اعلم) .

مسئله — ١٠٠ ١٠٢

بیلملیسك که (من حیث هو هو) وجود ، وجود خارجی و وجود ذهنینك

عینیدر . چونکه وجود خارجی و ذهنی وجودك انواعندن بر نوعدر ،

نتیجه (من حیث هو هو) وجود ، نه اطلاق ایله نه تقیید ایله مقیددر ،

کلّی ، جزئی ، عام و خاص ده دگلدر ، واحددر . فقط ذات

اوزرینه زائد وحدت ایله دگل ، کذلك کثرتله متصف دگلدر ،

(وجه ایشته بویله‌که وجود ، وجود اولمسی اعتباریله اوصاف مذکوره

ایله مقید دگلدر) اشیای مذکوره‌نك لوازم وجودنده اولماسی وجودك

مراتب و مقاماتنه اعتباریدر . بو مراتبه قرآن کریمده (رفیع الدرجات)

لزوم گلمشدر . ایشته آدم او مرآتك عینیدر جلاسیدر . و صوفیه

اصطلاحنده (انسان کبیر) تعبیر اولونان عالمك صورتنه مستند

آدم روح اولمشدر . بناءً علیه ملائکه نشئهٔ انسانیه‌ده‌کی قوای روحانیه

و جسمیه کبیدر . آدم علیه السلام حقك انسان تعبیرینه سبب

آدمك نشئه‌سنده‌کی شمول مطلقه و حقایقك کندیسنده اندراجیدر ،

چونکه آدم ، حق مستند باعث نظر اولدیغی گوزده‌کی گوز بیبکی کبیدر ،

حق ، خلقه نظرِ حقیقی انسان ایله ایدیکی بو گوز بیبکی ایله یاپار ،

بناءً علیه حق تعالی حضرتلری خلقه مرحمت ایدرك اوکا خلیفه تسمیه

ایتمشدر . حفظ عالمده انسانی خلیفه اتخاذ ایتمشدر ، انسان

بو عالمده دائم اولدقجه دنیا خزینه‌سی اوزرینه ووروله مهر کبیدر ،

بو مهر دنیا خزینه‌سندن فك اولونورده آخرته انتقال ایدرسه

ختم مذکوره (آخرتده) ابدی اولارق ثابت قالور . (والله اعلم)

دیگر بر منظومه گوروله اوچ سطرلك بر عباره‌نك ترجمه‌سی :

یاربّ ! بن سنی نصل توحید ایده بیلیرم . چونکه عبد احدیتده

نظر یوردر (بو جمله باشنده‌کی المشار) نا جزء [illegible]

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

1. Haziran 1935, Cumartesi

وصف جلیلیله اشارت بیورلمشدر . بو ایضاحدن شو نتیجه
الیرکه (وجود) مراتب ومقامات اعتباریله مطلقده اولور، مقیدده
اولور، کلی ده اولور، جزئیده اولور، عام ده اولور، خاص ده اولور
واحدده اولور، کثرتده متصفده اولور، اوصاف مذکوره ایله متصف
اولمدیغی زمان ذاتنده وحقیقتنده اصلا تغیر یوقدر. چونکه
وجود، تحقق وذاتی اعتباریله هر شیئده وهانشیده ظاهر
ماهیت وحقیقتی اعتباریله کافه اشیادن دها کیزلیدر، عقلده
وخارجده تحقق ایدن هر شئ انجق او وجود ایله تحقق ایدر. چونکه
وجود مراتبک کافه سنده تجلی ایتدیکی مراتب علمده واعیانده صورتی
وحقایقی ایله ظاهر اولور. بناءعلیه ایضاح مذکوره کوره وجوده
ماهیت واعیان ثابته قسمی اولوبدر . اعیان ثابته وبعده اسماء
الهیه‌نک علم الهیده ثابت صورتی اولمش اولور. چونکه جناب حق
کندی ذاتنی واسماسنی وصفاتنی بیلیر، ایشته بو صورت علمیه
متعینه خاصه ونسبت متعینه ایله تجلی ایدن ذات الهیه‌نک عینیدر،

بو اعتبارله صور علمیه کلی اولسون جزئی اولسون، اهل اللهك
اصطلاحنده اعیان ثابته ایله توصیف وتسمیه اولونمشدر، مذکور
اعیان ثابته‌نك کلیاتنه ماهیات وحقایق تسمیه اولندیغی کبی، جزئیاتنه ده
هویات تسمیه اولونمشدر . صور علمیه مذکوره فیض اقدس وتجلی
اول ایله ذات الهیه‌دن فیضان ایدر، بو فیضان، حب ذاتی ایله
وظهوری وکمالی حقنده بشقه کیمسه‌نك بیلمدیکی مفاتح غیب طریقی
واسطه‌سیله اولور .

فیض الهی ایکی‌یه منقسمدر : بری فیض اقدس، دیکری فیض
مقدسدر . فیض اقدس ایله، علم الهیده اعیان ثابته ده او
اعیانده که استعدادات اصلیه حاصل اولور . فیض مقدس ایله ده
لوازم وتوابعی ایله برابر اعیان مذکوره‌نك خارجده حصول ووقوعی کبی،
مفاتح غیب طریقی واسطه‌سیله صور علمیه‌نك ذات الهیه‌دن فیضانی
حاصلدر، وجه ایله . بو طلب، اولا، اول وباطن اسملرینه
مستنددر، صکره‌ده بو ایکی اسم ایله برابر آخر وظاهر اسملرینه
استناد ایدر، چونکه اولیت وباطنیت وجود علمی‌یه ،

آخریت وظاهریتده وجود عینی اجویه ثابتدر . زیرا اشیا علم
الٰهیده اولدیغی او اشیانک عینده وجودینه امکانه یوقدر .
حق سبحانه وتعالی حضرتلری ایسه (هو الاول والآخر والظاهر
والباطن) آیت کریمه‌سیله کندیسنک هر شیئک عینی اولدیغنه تنبیه
بیوریلمشدر . حق تعالینک هر شیئک عینی اولمسی عالم علمده و
عالم عینده اسماء وصفات الٰهیه لباسلریله ظهورنده در .
هر شیئک غیری اولمسی ذاتنده اختصاصیله وخلقه مشابهتده
صفاتیله استقلالیله وحصر وتعیینده واشیایه ایجادنده واشیایه
اظهاریله بیلر اشیاده اختفاسنده منزهیتی ایدر .
شوده بیلملیدرکه : ماهیات ، حق تعالینک صور کمالاتی
ومظاهر اسما وصفاتیدر ، حق اولده علمده ، صکره عینده
ظاهر اولمه وعینده‌کی ظهوریله صورتلری اقتضاسنه گوره تکثر
ایلمشدر ، حالبوکه بو کثرتلر بیلر حق وحدت حقیقیه وکمالات
سرمدیه‌سنده دائمدر . حق ، حقیقت ذاتیه‌سی اوزره ازلی اشیانک علم
ایله حقایق اشیاده اوزره ازلی ایسه ، بو ازلی آراده عقل اول

یاخود بشقه بر شیئک بر امر زائد ایدوکلری . چونکه حقایق مذکوره
حقیقة ذات الٰهیه‌سنک عینیدر ، فقط نفسه اعتباریله حقیقت
ذاتیه‌سنک غیریدر . بو ایضاح وجهله ~~اولمه اولدیق~~ (بیلدیکمز اوجود) ، حقده بشقه
بر شیئی اجویه محکمه ایدکلری :

حقایق غیریسی حق ادراک ایده‌مز

ایشته بالاده‌کی تفصیلات وجهله وجودله عینیتی اولدیغنی بیلدک
ایسه (وهو معکم اینما کنتم) . (ونحن اقرب الیه من حبل الورید) ،
آیتلرینک دوسرده حقیقته بیلمه اولدیغی دکلدر
(وفی انفسکم افلا تبصرون) آیتلرینک معنالری (کنت سمعه
وبصره) حدیث شریفنک معناسی وشمامه اشارتی بونلرده
آیات واحادیثک توحیده عائد برکوزلرله اولدیغی آیات و احادیث‌ها والذکرین الکلاسیه اولدیک
بکذه‌یه ~~توحیده عائد اولان اسراره عودیله اولدیق~~ (والله اعلم)

مسئله — ١٠١ ١٠٤

بیلملیدرکه حق تعالی حضرتلری هر کون بر (شأنده) اولمسی اعتباریله
کندیسینک مراتب الٰهیده نامتناهی شئوناته وتجلیاتی واردر ، کذلك
~~شئونی~~ ومراتب الٰهیه اعتباریله اسماء وصفاتی واردر ، بو
اسماء وصفات ایجابیه وسلبیه اولمق اوزره ایکی قسمدر ،
بونلرده هر برنده وجوده بر نوعدر . ایشته ایجابیه ایسه
سلبیه اولسونده . مراتب الٰهیه اعتباریله شئون مذکوره تجلیات

31. Mayıs 1935, Cuma

ذاتیه سنده بشقه برشی دکلدر، تجلیاتنده عبارت اولان مذکور
شؤون وجودده واقع اولان کثرتک اولیدر. وحضرت احدیت
ذاتیه ایله مظاهر خلقیه آراسنده برزخدر. چونکه ذات حق،
ذاتی ایله ومراتب الوهیت ومربوبیتی اقتضاسیله: لطف کبی
قهر کبی، رحمت وغضب، رضا وسخط کبی وبونلرده بشقه
صفتلر کبی متعدد ویکدیگره متقابل ومخالف برچوق صفتلری اقتضا
ایتمشدر. بو متعدد صفتلری نعوت جمالیه وجلالیه جامعدر.
(والله اعلم).

مسئله — ١٠٧ ١٠٥

بیلملیسک که: صفات الهیه ایکی قسمدر. برقسمی ایچون احاطه
کلیه تامه واردر. دیگر قسمک احاطه سی وار سه ده کلیه اولمیوب
احاطه اکثریه در. احاطه کلیه تامه سی اولان صفات الهیه امهات
صفتلردر. بونلره ائمه سبعه تسمیه اولنمشدر. بونلرده
حیات، علم، اراده، قدرت، سمع، بصر، کلام

30. Mayıs 1935, Perşembe

صفتلرندن عبارتدر. بو یدی صفت هرنقدر دیگر صفات
الهیه نک اصللری ایسه ده تحققده بعضلری بعضلرینه مشروطدر.
چونکه علم حیات ایله مشروط اولدیغی کبی اراده ایله قدرت ده
علم وحیات ایله مشروطدر. باقی قالان اوچ صفتده (سمع،
بصر، کلام) دن عبارتدر. بونلرده ذکر اولنان درت صفته
مشروطدر.
اسماء الهیه ده صفات الهیه کبی برنوع تقسیمه گوره درت اسمدن
عبارتدر. بونلره ده امهات اسماء تسمیه اولنور. او درت
اسم (اول، آخر، ظاهر، باطن) دن عبارتدر،
بو درت اسمی اسم جامع اولان الله اسمی جامعدر؛
(والله اعلم)

مسئله — ١٠٢ ١٠٦

بیلملیسک که اسماء الهیه نک مرتبه لری اوچدر. (اسماء ذاتیه،
اسماء وصفیه، اسماء فعلیه) در. چونکه ذات الهیه اله الاطلاق

١٠٧

مسئله ـــ ١٠٤

بو مسئله ادبيات عربيه يه واقف اولانلرك ذات لفظنى
استعمالده علم كلام اصحابنه قارشى اولان انكار واعتراضلرينى
ازاله حقنده در . ادبيات عربيه يه واقف اولانلر (ذات) لفظى
مؤنثدر . تأنيث ايسه اللهك ذاتنه لايق اولمديغى كبى تأنيثك
معناسنده جلال الهيه اصلا ياقيشماز) ديمشلردر . بونلرك شبهه سنى
عرفى ازاله ايچون ديرزكه : علم كلام اصحابى معناى لغوى عرجابلر
علاقه دار اوله مازلر . اونلرك بو اصطلاحه قارشى اعتراضه توجه
صالحيندن
ايتمز . چونكه ذات تعبيرى سلف ~~صالحيندن~~ منقولدر .
آلاء
رسالتمآب افندمزك (تفكروا فى ~~الخلق~~ الله ولا تتفكروا فى
ذات الله فانكم لم تقدروا قدره) حديثى بو قبيلدندر .
ترجمه سى : اللهك نعمتلرينى دوشونك ذاتنى دوشونمه يك . چونكه
سز اونك قدرينى تقدير ايده مزسكز . ديمكدر .
خلاصه : هيچ بر شى يوقدر كه اونك بر حقيقتى واو حقيقتك بر

ايچون بر نسبت وبر قيد اعتبار ايدرلر . بو نسبت وقيد اعتبارى
يا امر عدمى ونسبى محضدر . غنى واول وآخر اسملرى كبى . ياخود
او اعتبار نسبته تابع دكلدر . قدوس ، سلام اسملرى كبى .
ايشته بويله بر اعتبار ايله اولان اسملره اسماء ذاتيه تسميه اولونور .
وياخود بو اعتبار مذكور معناى وجوديدن عبارتدر . او معنايه
عقل ذات اوزرينه زائد اولماسى شرطيله نظر عبرته آلير
معناى مذكورك ذات اوزرينه زائد اولديغى بيلمسى ممكن دكل محالدر .
ايشته بر وجه مشروح معناى وجوديدن عبارت اولان اعتبار ،
يا غيرك وجودينه توقف ايتمز . حى ، واجب اسملرى كبى . وياخود
غيرك وجودينه دكل غيرى تعقله توقف ايدر . عالم ، قادر
اسملرى كبى . ايشته بو نوع اسملرده اسماء وصفيه تسميه
اولونور . ياخود اعتبار مذكور غيرك وجودينه توقف ايدر .
خالق ، رازق اسملرى كبى . بو نوعده اولانده اسماء الهيه ده
اسماء فعليه تسميه اولونور . (والله اعلم) :

27. Mayıs 1935, Pazartesi

معناسی اولماسیدر، ذات، نفس، عین، وجه، اسم، حد،

و بونلره بکزه‌ین لفظلردن ذهنه تبادر ایدن معنا او شیئک حقیقتی

دیمکدر. والله اعلم

مسئله ١٠٥

١٠٨

بو مسئله اشعریه‌نک ایکی مثل و ایکی غیر حقنده‌کی ایضاحلرینه

عائددر. اونلره کوره ایکی مثل دیمک ایکی موجوددن عبارتدرکه

نفس صفاتنده

بونلردن بریسی ایچون واجب اولان شی دیکری ایچونده واجب اولور

اشعریلرده بعضلری ایکی مثل دیمک جائز و محالده ایکی شیئک

اشتراکی دیمکدر دیمشلردر. ینه اشعریلرده بعضلری ایکی مثل دیمک

بربرینه بکزه‌ین ایکی شیئدن هربری دیکری مقامنه قائم اولابیلیر

دیمکدر دیمشلردر.

ایکی غیره کلنجه: ایکی موجوددن عبارتدرکه بونلردن هربری زمان

ایله مکانده وجود ایله عدم ایله بیکدیکرندن آیریلابیلیر:

(والله اعلم)

26. Mayıs 1935, Pazar

اوچ بیتلی منظومه‌نک ترجمه‌سی

١٠٩

علم، سکا ویریلن نعمتلر ایچنده اک شرفلیسیدر، کشف

ایسه دها بیوک دها آچیق بولدر. اکر خالق کائناتده هرشی

ابنیه جمله ایدرك (کشف) ایتسه. هم سکا او کشفی احسان

ایدر. و بو بابده باب الهی‌یه چالمقه دوام ایت. چونکه قیودك

فطرت عنصریه قیاسدر. او قیودك اللهك وجودی آچار:

دعواسی
وارلغی حقنده
دعواسی

« تنبیه »

بو ترجمه اولنان منظومه‌نک ٣ یوزبشنجی نمره یوز آلتنجی مسئله ایله

اصلا علاقه‌سی یوقدر. بونلر بری اولسه اولسه یقینلك اقتضاسندن

اولاندر علم و عین و مرتبه حقائقنده مفصلاً بحث ایدن یوزاونده

ایکنجی مسئله‌نک آخرنده اولمق اقتضا ایدر. معنایه وقوفه خبردار

اولمیان بر کاتب بو منظومه‌یی بورایه قید ایتمشدر. ترجمه ایتدیکم

بو کتابك استانبولده‌نك نسخه‌ده بشقه نسخه‌سی اولمدیغی ایچون

تصحیح خصوصنده بشقه بر نسخه‌یه مراجعت ده ممکن اولماشدر:

مسئله ١٠٦

١١٠

بیلملیسکه: هرهانکی کیمسه واحدده بین هرشیئ هبه واحسانی

25. Mayıs 1935, Cumartesi

ایدن حق تعالی حضرتلرندن واهبی یعنی کندیسنی ایستهین ایسه هبهده

بو طلبی رد ایتمز . بو هبهیی ده لطف ایدر . مذکور واهبدن

واهبه بشقه برشی ایسترسه یعنی واهبک کندیسنی ایستهمیوب

بشقه برشی ایسترسه واهبدن بو هبه محالدر .

ایضاح : حضرت شیخه کوره وجود بوقوده تجلیات وآثار ایله

حقدن عبارتدر . بناءعلیه (هر نه احسان ایدرسه کندیسنی

احسان ایتمشدر) دیمکدر :

١١١ مسئله — ١٠٧

سر حق نسبتیله سنک ایچون اولان جدک متدادنده‌سن

حق تعالی حضرتلری ده سنک جدیکی شدیدایدن روحک

متدادنده‌در . (والله اعلم) .

١١٢ مسئله — ١٠٨

بیلمیلیسن که : بو عالمده اصل اولان حقک تکوینی مراد ایتدیکی

شیئده تکوین امرینی قبولدر . او تکوین وتکون حقنده

24. Mayıs 1935, Cuma

حقنده‌در ، اوامر تکوینیه عاصی اولمق عارضی برشیدن عبارتدر ،

حقیقت نقطهٔ نظرندن دوشونولورسه اللهه هر شی اطاعت

ایتمکده‌در برشی اللهه عصیان ایده بیلمز . بلکه نفس الامرده

هر شی اونک ایچوندر . ایشته (والیه یرجع الامر کلّه)

آیت کریمه‌سنک معناسی بودر . (والله اعلم) .

١١٢ مسئله — ١٠٩

بو مسأله : اولولرک توحیدینک بیانی حقنده‌در .

بیلمیلیسن که : اولوم ایله پرده آچیلیر وهر شی تجلی ایدر . هر انسان

ایچون بونک وقوعی محققدر . فقط اولوم زماننده وقوعبولان

کشف عموم حقنده سعادت بخش دکلدر ، عامه ایچنده عالم اولانلره

مخصوصدر . شونده بیلکه انسانلر دنیاده اوچ قسمدر .

برنجی قسم ، حقی علماً بیلنلردر . بونلر جوق انسانده شامل

اوله بیلیر . ایکنجی قسم ، حقی عیناً بیلنلردر ، بونلر اصحاب

کشفدرلر . اوچنجی قسم ، حقدن بالکلیه اعمی اولانلردر ،

23. Mayıs 1935, Perşembe

موت ابد پرده نك آچیلمسی دنو عبولنجه اهل علمده اولنر عینه ،

اهل عینده اولنر ، عینده حق ، حقده اعمی اولنر آره‌یه علم

کیرمکسزین یالکز صاحب بصر اولمغه انتقال ایدرلر . بو اعتبار ایله

شو اکلاشیلیرکه ، هر طائفه ایچون پرده نك آچیلمسی صیراده

مرتبه ترفیعیله بر زیاده لك حاصلدر . ایشته بو اعتباره مبنیدرکه

[لو کشف الغطاء ما ازددت یقیناً] سوزی صحیح اولمشدر .

(پرده آچیلنجه یقینم بوندن زیاده اولمازدی) معناسی اولوب

بو سوزده‌کی (یقینم) ، علم صاحبی اولانلرك علملرنده ، عین

صاحبی اولانلرك عینلرنده بر زیاده لك اولمازدی دیمکدر . یوقسه

مذکور جمله‌نك معناسی : اسکیدن کندیلرنده بولنمایان

بر شیئه پرده آچیلنجه زیاده اولمازدی دیمك دکلدر .

اکر معنا ذکر اولندیغی وجهله اولمسه یقینه کندیلرنده

بولنان کیی حقنده کشف غطانك عبث و فائده‌دن عاری

اولمسی لازم کلیر . شو حالده ...

22. Mayıs 1935, Çarşamba

برامر عدمی دکل برامر وجودی بولنور

... (والله اعلم)

مسئله — ١١٠ ١١٤

بیلملیدرکه : کلمات حق دنیلن شیلر ممکنات موجوده‌نك

اعیاننده بشقه برشی دکلدر . اعیان ممکناته [قِدَم] نسبت

اولنمسی علم قدیم الهیده ثبوتلری اعتباریله‌در . ممکنات مذکوره‌یه

[حُدُوث] نسبت اولنمسی ممکنات مذکوره‌نك خارجده وجودی

اعتباریله‌در . ایشته بونك ایچوندرکه الله تعالی حضرتلری قرآن کریمده

[ما یأتیهم من ذِکرٍ من ربّهم مُحْدَثٍ] بیورمشدر . (والله اعلم)

مسئله — ١١١ ١١٥

بیلملیدرکه : (مختار) کلمه‌سنك معناسی : ایسته‌دیکی ایشی ایشلر

وایسترسه او ایشی ترك ایده بیلیر دیمکدر .

(مضطر) کلمه‌سنك معناسی : فعلی ایشلمکه مجبور اولان دیمکدر .

(يقين) كلمه‌سنده ده مشترك اولابيلير . بو اعتبار ايله يقينه معنا
ويريليرايسه ايمانك قلب مؤمنده استقراري معناسنه اولمش
اولور .

معلومدركه : قدرت الهيه ايله احياء موتايه عائد اولان علم
مرتبه‌سنده‌كي يقينه . ابراهيم عليه السلامك قلبنده مستقر ايدي
و بو استقرار جناب حقه احياء موتا كيفيتنه عائد مرتبه‌ده سؤال
زماننده موجود ايدي . بناءً عليه اونده‌كي يقينه يالكز علم معناسي
اولمايوب مطلوب ابراهيمي مرتبه علمك اعطا ايتديكي اطمئناندن
عبارتدر . چونكه اطمئناندن عبارت اولان سكونت نفس علم اوزرينه
زائد بر كيفيتدر . بناءً عليه طلب اولنمقده بر مرحله‌در .
بونده يقينه خصوصنده رسالتمآب افنديمز قلبنده ثبات
اولماديغي ريكلي يوقدر . بونكله برابر كنديسنه يقيني تعلم
ايديكي خبر ويرمشدر . جناب حقده رسالتمآب افنديمزه علمده
زياده‌لك طلبي ايله امر بويورمشدر . قرآن كريمده [وقل رب زدني علماً]

بو ايضاحه كوره نه اضطرار نه جبر نه اختيار واردر . بو مسائله
دقتله دوشونلرك ايي آكلار . غايت قاپالي بر مسئله‌در وبوني
آكلايانلر آزدر :

مسئله — ١١٧ 116

بيلمليسكه : (يقين)ك نشأه كماليه اعتباريله درت مرتبه‌سي
واردر . ١ — علم مرتبه‌سي ٢ — عين مرتبه‌سي ٣ — حق مرتبه‌سي
٤ — حقيقت مرتبه‌سي . خلاصه : حقك علمي ، عيني ، حقي
كتابيدر . حقيقتي ايسه سنيه‌در . [يعني اوچ مرتبه‌سي مكتوبات
علميه‌ده اولوب حقيقتي ايسه مكتوبات عليه النكي مرتبه
درجه علياسيدر]

كتابيه ليني قرآن كريمه منسوبدر . قرآنده مذكوردر . سنيه سنت نبويه منسوبدر حديث شريفده مذكوردر

بو ايضاحه نظراً يقين : برنجي مرتبه‌ده علم ايله اطمئنان قلب
اراده‌سنده اولان بر اسم جامعدر . معصدكره بو كلمه —
[يقن الماء في الاوناء] يعني صو قابك ايچنده يقينه اولدي
يعني استقرار بيدا ايتدي ديمكدر . ايشته بو عباره‌ده‌كي

18. Mayıs 1935, Cumartesi

شونی ده بیلملیسکه علم اسمی الفاظ مشتقه دن عینه
اسمی ده بولیور . هو اسمی ده وریلیور . بو سببه مبنیدر که بونلردن
هر بریسی یقینه مضاف اولمشدر . بو اضافت بشقه سنده
تحقیق حصول ایچوندر .

شونی ده بیلملیسکه : بوکون ناسک النده یقینک یالکز
اسمی موجوددر . یقینک وجودی انجق بو زمانک افرادنده در ،
ناسک النده یقینده بر شی قالمامسی جهتیله که اعتقادیله
ویاخود حالات ضروریه سبیله تقدیر الهی حقنده شک دوشمه یه
کیریلیور بولونماسیدر . بو شکک الی آشاغی مرتبه سی تقسیم
و ضمان الهی الندن اولان و ثابت اولان ایچون ایمان و طاعته
محتاج اولدقلری رزق حقنده کی ناسک شک و شبهه لریدر .

ایشته رزق و اعطاسی صرف لطف الهی اولدیغی حالده بو خصوصده کی
تقسیم الهی و ضمان الهی ایله برابر انسانلر نفسنده بو خصوصده
عائد یقینه حاصل اولمامشدر . بو عدم حصول حقیقةً ده بویله .

19. Mayıs 1935, Pazar

آیت کریمه سی بونک دلیل جلیلیدر . علمک هر حالده یقینه استناد
ایتمسی ضروریدر . چونکه یقین علمک روحی ، اطمئنان یقینک
حیاتیدر . رسالتمآب افندیمز علمده زیاده لک طلبندن هیچ بر
زمانده فارغ اولمامشدر . بونک ایچوندر که دائما یقینی تعلم
بویورمشلردر . چونکه یقین دائما علم ایله مرتبطدر . بناءً علیه هر
عاقل ایچون یقینه مربوط اولان علمده زیاده لک طلب ایتمک
لازمدر . شونی ده بیلملیسکه : قلبک یقینله عالی و بلکه
واسع اولدیغی ایچون بونک آثار ظاهره سی انشراح قلب نائل اولونوردر
بلکه آز کیمسه ده ظاهر اولور . اصحاب انشراحدن کندیلرنده آثار
علمک زیاده لکی کورولسه هم ده بیک علویتی چوقدر . اوزون هذه
فلک واسع مذکور اوزرنده جاری اولمشدر .

شونی ده بیلملیسکه : جناب حق یقین ایله توصیف اولونماز ،
چونکه یقین ظهوری و نشئه سی ملحوظ اولان بر شیئدر . علم بویله
دکلدر . او نکته جناب حق توصیف اولونه بیلیر .

حقا ده بویله. عناده بویله. علاوه بیلور. بز بو خصوصده
(انا لله وانا الیه راجعون) دیرز. بو کیفیت عوام ناسه ساری
اولورسه بر مصیبت در. بوشکده دوشمیه ناس دها پك آز
کمیلردر. (والله اعلم).

١١٧ مسئله — ١١٣

بیلیلسونکه: عبودیتك حقیقتی معبوده اطاعت ومحبتی
اقتضا ایدر. جناب حق خلقك بو خصوصده طاعت صافیه
ومحبت صافیه یه واصل اولمه جقلرینی بیلدیکی ایچون خود ایچنده
کندی جنسلرندن بشر خلق ایدرك اوکا اطاعتی کندینه اطاعت
مقامنده قبلشدر. وقرآنده (من یطع الرسول فقد اطاع الله)
بیورمشدر. رسوله اطاعت ایدن کبی الله ه اطاعت
ایتمشدر دیمکدر. کذلک بشر مذکوره متابعتی کندینه
متابعت وکندینه محبت مقامنده اولارق اقامه بیورمشدر.
وقرآن کریمده [ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله و

و یغفر لکم ذنوبکم والله غفور رحیم) بیورمشدر. اگر الله
محبتکز وارسه بکا تابع اولورکز الله سزه محبت ایدر وگناهلریکزی
مغفرت ایدر. الله غفور رحیمدر دیمکدر. (والله اعلم)

١١٨ مسئله — ١١٤

بیلیلسونکه هو تعالی حضرتلری احدیتی اعتباریله نه اسم ایله
نه نعت ایله نه ده صفت ایله توصیف اولونور. یعنی احدیتی
اعتباریله نه اسمی نه نعتی نه ده صفتی واردر. بونده دولاییدرکه
امیر المؤمنین حضرت علی کرم الله وجهه [کمال الاخلاص عقده
حق صفاتنده در] بیورمشدر. اما تجلی زماننده جناب حق
هرکسه ایچون اعتقادینك صورتیله تجلی ایدر. نته کیم
امام ابو القاسم جنید البغدادی رحمة الله تعالی علیه حضرتلری
معرفت بالله ایله عارف باللهدن سؤال اولندیغی زمانده
[صویك رنکی قابنك رنکیدر] دیمشدر. جنید حضرتلرینك بو جوابی
نفس الامره تماما مطابق بر جوابدر. چونکه صویك رنکی یوقدر

11. Mayıs 1935, Cumartesi

قابلك رنكى نصل ايسه اوكا كوره تلوّن ايدر . كذلك حق تعالى
حضرتلرينك كنديني حصر ايده جك قيدى يوقدر . بلكه استعدادلرك
و قابليتلرك اقتضاسنه كوره تقيّد ايدر . هر هانكى عارف
حق تعالى حضرتلرينك صور اعيانده و صور اذهانده كى
استعدادلره و قابليتلره كوره تجلى ايتديكنى بيليرسه او كيمسه
هر اعتقاد صاحبنك اعتقادينى تسليمه مجبور اولور . بيلمزسه
معرفت صاحبى اولمامه شونده ده بيليركه ؛ صور اعيان ايله
ظاهر اولان الله تعالى در . اللهى بو صورتله بيلمه حقه
عادت غلطه ده
صورده تجلى اولارق ايمان ايتمه و سعادت تخطئه (غلطا) اصحابنده
اولمه اولور . بو ايضاحه كوره اعتقاد خاص ايله معتقد اولان
ظنده در ، عالم دكلدر . اكر عالم و عارف اولسه الله تعالى يى
بوتون صورتلرده و اعتقادلرده بيلمسى لازم كلوردى . بونك ايچوندركه
الله تعالى حضرتلرى [أنا عند ظن عبدي بي] بيورمشدر . بونك
معناسى ؛ بن قولم ايچون اعتقادينك (ظنى) صورتنده ظاهر اولورم ديمكدر .

10. Mayıs 1935, Cuma

بناء على قول ابنسه اطلاقه قائل اولارق . آله مطلقه عبادت
ايدر . آله مطلق بوقوه مظاهر و مجالى ايله ظاهر اولان آله در
ايسه تقييد ايدرك صورت معينه مقيده يه عبادت ايدر .
و او عبادت كنديسنك استعدادينك ايجاب ايتديكى شكلده عبادت
اولور . معتقدلرك آلهى حدود احاطه ايدر . چونكه تقييد ايله
مقيددر . ايشته قولك قلبنه كيره ن آله بودر . آله مطلق ايسه
اونى هيچ برشى احاطه ايده مز . چونكه او آله هرشيئك عينيدر ،
كنديسى نفسنك ده عينيدر . برشيئك كنديسى محيط اولدى ويا اولمدى
ايسه صحيح دكلدر . محيط اولمادى ويا اولمدى ده صحيح دكلدر .
بيلمليسككه ؛ قلب مقيددر ، معيندر . عوارض تقييديه (تعيّنيه) و
حدود شخصيه ايله محدوددر (مقيّددر) . بونك ايچوندركه ايچنه كيره ن شيئى
ادراك ايده بيلير و كنديسى كبى معين و مقيد اولان شيئى احاطه
ايده بيلير . آله مطلق ايسه حدوددن ده دها (بالا) يوقارى ، احاطه ده
دها يوكسكدر ، اونى هيچ برشى محيط اولاماز . نه صورتله اوله

8. Mayıs 1935, Çarşamba

مسئله — ۱۱۵ ۱۱۹

بیلملیدرکه: برکیمسه توحیدی مطلقیق اوزرینه صالیویریر،
و ظاهر شریعتله تقیید ایتمزسه توحید اوکیمسه‌یی زندقه‌یه
آتیجی اولور. بوبابده مناسب اولان شودرکه عرفانده عارفک
حقیقتی مؤید شریعتی مقید اولمسیدر. شوده بیلملیدرکه
بر قولک کثرت اعمالی و عباداتی و اوراده مداومتی او
قولک علمنه دلالت ایتمز. مذکور قولک علمنه دلالت ایدن شی
قلبنک ربنه رجوعده و طمع کوکلنده اعزازده و ورع
و تقوا زینتلنمسیدر. بونک ایچون حسن بصری
حضرتلری [ملاک الدین الورع و فساد الدین الطمع] بیورمشدر.
تورکجه‌سی: دینی ایچون باعث نظام و قوام اولان شی ورع
واتقادر. دینک فسادی ایسه طمع ایله‌در. (والله اعلم)

مسئله — ۱۱۶ ۱۲۰

بیلملیدرکه: سالک راه الهی اولان برکیمسه اضافتلرن

9. Mayıs 1935, Perşembe

برشی محیط اولور بیلیرکه؟ او بولوقده اشیانک عینیدر، اوندن
بشقه‌ده برشی یوقدر. بوراده سؤال اولنورکه بو ایضاح قلب
عارف حقی واسعدر سوزینه مخالفدر دینیلیرسه بویولده
اعتراض ایدلمزلر، زیرا قلبک حقی واسع اولمسی انجق تجلی اعتباریله‌در
تجلی ایسه هیچ برزمانده صورتسز اولمامز. او صورت ایله تجلی
ایتمک ایچون دائم اولمسی اوکیمسه‌نک اعتقادندن عبارتدر.
و مظهر تجلی اولان کیمسه‌ده بویله بر اعتقادک حصولی ایسه عبد
مقیدده دخی بشقه برشی دکلدر. بناءعلیه جناب حقک بولونده
اسماسیله و بولونده صفاتیله بر انسانه ایچون تجلیسی امکان
الننده دکلدر. و انما کاملک قلبی تجلیات اسمائیه‌نک
کافه‌سنی قبول ایدرسه‌ده لکن حقک کامله جمیع اسما ایله
تجلیسی دفعةً دکلدر. و کاملک دفعةً او تجلیاتی قبول
ایلمسی ده ممکن دکلدر: (والله اعلم).

6. Mayıs 1935, Pazartesi

جناب حق بزه تكليف ايله أمر ايدرك دعوامزده صادق اولوب

اولمادیغنی امتحان ايتمك ايستدى . (والله اعلم)

١٢٢ مسئله — ١١٨

بيلمليسك كه : هويت الٰهيه صفات حياتيه ايله تجلى ايدوب هويتدر ،

بشقه شئ ايله تجليسى اعتباريله دكلدر . هويت الٰهيه اولا نفسى (نفس)

روحانيده ظاهر اولدى . صكره نفس روحانى واسطه سيله

هر شيئده ظاهر اولدى . ايشته بو حيات ذاتينك حوضه

سريانندن دولاييدركه الله تعالى حضرتلرى صورتده هر شئ

حى اولارق ميدانه كلمشدر . هر شيئك اصلى اولان بر

(نفس — اصلى)
صو هيولاى كليه وجوهر اصلى دنيلن نفس روحانيدن بشقه

برشئ دكلدر . او نفس روحانى واو جوهر اصلى اللهك عرشيدر

هر شيئه باعث خلقت اولان صودن مراد ، ذكر اولنان

نفس روحانيدر ، يوقسه ماء متعارف دكلدر ، نفس روحانيه

صو اسمنك ويرلمسى مجازدر ، چونكه صو نفس روحانينك مظهريدر

7. Mayıs 1935, Salı

و قسمتلرك باشنده توقف ايدرسه حقيقت أمره تماميله مطلع

اولمش اولور .

شونده بيلمليسك كه : سعادت ايماندهدر . علمده دكل ،

(كمالات علمده در شو حالده)
علمه كمال ويرن دكلدر ، اكر علم ايله ايمان آره سنى جمع

ايدرسك آرقه سنك ، فوقنده بشقه بر غايت يوقدر ،

(والله اعلم) .

١٢١ مسئله — ١١٧

بيلمليسك كه : ابتلانك اصلى دعوادر ، دعواسى اولمايانه

كيمسه نك اوستنه ابتلاده توجه ايتمز . بونك ايچوندركه

جناب حق بزه اولا تكليف ايله امر ايتمدى . و(الست بربكم)

ديدى . بز جوابده اوت ! ديدك . شو حالده اونك ربوبيتنى

وبزم عبوديتمزى اقرار ايتمش اولدق . عبوديت ماهيت اصليه

سيدينه واقف بنده اطاعتى ايجاب ايدر ، بز بو ربوبيت

وعبوديتى اقرار ايدنجه بو اقرارك تضمن ايتديكى دعوا اوزرينه

بونلر ایچوندرکه نفس رحمانی صفتلریله متصف اولمشدر. بو

اعیانه نظراً صورتده عالم جسمانیده موجود اولان بوتون نباتات

و حیواناتک کافه‌سنه نسبتله مادهٔ اصلیه‌در. (والله اعلم)

مسئله — ۱۱۹ ١٢٣

جناب حق قرآن کریمده (ولله الحجة البالغة) بیورمشدر.

حجت بالغه حجت تامهٔ قویه دیمکدر. شبهه یوقدر که بو

حجت حقک خلق اوزرینه حجتیدر. و بو حجت حقک خلقه

طاعت، ایمان، کفر، عصیانه دائر ویردیکی شیلرده جاریدر

خلقک حق اوزرینه حجتی یوقدر. چونکه حق انجق خلقه استعداد

و قابلیتلری لساننده طلب ایتدیکی شیئی ویریر. شو حالده حق

کافر اوزرینه کفری، عاصی اوزرینه معصیتی انجق اعیان ثابته‌لرینک

اقتضاسنه کوره تقدیر ایتمشدر. اونلر اعیان ثابته‌لری کفری

و معصیتی لسان استعدادلریله طلب ایلمسه‌لر و صورتده ظهوره

کلمکلکی ایسته‌مشدر. نه‌کیم کوپکک عینی کندی صورتنی طلب

ایدیکی. شو حالده کوپک اوزرینه نجاست عینیه ایله حکم

اولنمسی ذاتنک اقتضاسنه کوره‌در.

دنیلیرسه که: اعیان ثابته و اعیان ثابته‌ده‌کی استعدادلر علم

الهیده فیض اقدس ایله حاصلدر. و حق تعالی حضرتلری او اعیانی

و استعدادی علمنده موجود اولدیغنه کوره یاپمشدر. جوابنده

دیرزکه: اعیان ثابته مجعول دکلدر. بلکه اسماء الهیه‌نک صور

علمیه‌سندن عبارتدر. او اسماء الهیه‌نک حقدن تأخری ایسه

انجق بالذات‌در. بالزمان دکلدر. شو حالده اعیان ثابته

ازلیه و ابدیه‌در. (والله اعلم)

مسئله — ۱۲۰ ١٢٤

بیلمه‌لیدرکه: رسل کرام و انبیای عظام کندیلرینک مالک اولدیغی

علمده امتلرینه ویره‌جکلری علم، امتلرینک استعداد و قابلیتلرینه

کوره‌در. بوندن زیاده ویا نقصان اولمق ممکن دکلدر. چونکه

انبیای عظام تبلیغ و تبشیره مأموردرلر. امتلرینک دیللرینه

3. Mayıs 1935, Cuma

دنیالرینه، آخرتلرینه متعلق مصالح و افعاله عائد احکامی تبلیغ
ایدرلر. انبیای عظامك اولیا اولملری فقط نظرنده مرتبه‌لری
جناب حقده فانی اولملریدر. و انبیاء و عارف بالله اولملری
اعتباریله انبیانك ده علومی کندیلرینك استعدادلرینه و قابلیتلرینه
کوره‌در.

[علاوه]: انبیا آره‌سنده‌کی تفاضل ذکر اولنان قابلیت و
استعداد مسأله‌سنه تابعدر.

مسئله — ١٧١ ١٢٥

بیلملیدرکه: حق تعالی حضرتلری، ظهوری و ظهورینه عائد لوازم
اشیایه
و توابعی و احکامی طلب ایدن ~~اعیان ثابته‌یه~~ رحمت ایتمشدر. بو
اولان اعیانی صور علمیه اولورلرده
رحمتك ایجابیدرکه: (علم الهیسنده ~~[illegible]~~ نفس ایجاد ایتمه‌یوب
خارجده ده اعیان مذکوره‌یی او صورتله ایجاد ایلمشدر.
بناءً علیه رحمت هر شیئه سبقت ایتمشدر، و هر شیئی محیطدر.
شو حالده وجود جمیع موجوداته شامل اولان رحمتك عینیدر.

2. Mayıs 1935, Perşembe

غضب ده اعیاندن جمله‌سندندر. غضبه تعلق ایدن آلام، محنتلر
و طبیعته ملایم اولمایان سائر احوالده ده بولنور. خلاصه:
اللهك رحمتی نصل هر شیئه شامل اولدیغی کبی غضبی ده شاملدر.
بو تفصیلاتدن عین غضبك رحمت الهیه‌دن اولدیغی آشکار اولور.
بناءً علیه غضبك نسبتی و غضبك لوازمی بعض اعیانك کمال مطلقه
و رحمت تامه‌یه عائد قابلیتی اولمامسندن نشأت ایتمشدر.
بونده دولاییدرکه غضب شر و نقمت قسمی اولمشدر. بو
تشریحاته رسول اکرم، نبی محترم صلی الله علیه و سلم حضرتلری
الیك
[والشر لیس الیك) سوزیله اشارت بیورمشدر.
غضبك لوازمی اولان آلام و محنتلر، فقر، جهل، موت
عائد هرکیم امعان نظر ایدرسه بونلرك کافه‌سی امور عدمیه‌دن
عبارت بولور. خلاصة الخلاصه: رحمت، حق‌الجودیه اوصاف
ذاتیه‌دندر. غضبك لوازمی ایسه امور عارضه‌دندر. و اسبابی
عدمده نشأت ایدر: (والله اعلم)

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

1. Mayıs 1935, Çarşamba

مسئله — ١٢٢ ١٢٦

شیخ حضرتلری بیوریورلرکه: بو حقیقت الٰهیه بنی حیرته دوشوردی

حکم طریقت ایجابیله خلقه آشیده‌کی ایکی بیتی انشاد ایلدم،

(رب)

الرب عبد والعبد حق — یا لیت شعری من المکلف

ان قلت عبد فذاك میت — او قلت رب انّی یکلف

قورکه‌سی: رب عبددر، عبد ده حقدر، بیلسه‌یدم

آره ده مکلف اولان کیمدر؟ اگر مکلف عبددر دیرسه‌ك حق

نسبتله اونك وجودی یوقدر، یوخسه اگر مکلف ربدر دیرسه‌ك

بو تکلیف نصل ممکن اوله‌بیلیر؟

بیلملیسك که تکلیف ایله معبود اسمی ظاهر اولمشدر،

لا حول ولا قوة الا بالله حقیقتیله ده جود الٰهی حقیقتی ظاهر

اولمشدر، بویله اولمیوب ده جنتی کندی عملارینه مکافات عد ایدیلرك

سنك تحقق ایده‌یکك جود الٰهی بزه ده قالیر؟

مکافات اولرق طلب ایلدیککك شی، سنك مالك اولمازسه

آره ده عقلکی نصل کوره بیلرسك؟ (والله اعلم)

١٢٧ مسئله — ١٢٣

بیلملیسك که احسان، ایمانه نسبتله یوکسك بر درجه‌در

احسانك اعلاسی ده مشاهده، ادناسی مراقبه‌در،

مخبره اوکیجه دنیلیرکه [ایاك نعبد وایاك نستعین]

نظم الٰهیسنك معناسی ادعاده صدقی تحقق ایتمه اولوب

بو ادعاده صداقت ایسه یالکز الله ایچون اخلاص ایله اوله‌بیلیر،

بناء علیه [ایاك نعبد وایاك نستعین] نظم جلیلی عبادتده

مشاهده اولنان و استعانه ایله مراقبه ایدیلن موجوده خطابدر،

چونکه بز مشاهده ایله افعال الٰهیه‌یی کندیمزده و بشقه‌لرنده

کوررز. مراقبه ایله ده بیلیرزکه ایشتدیکمزی بزه ایشیتدیرن،

نفسمزده و بشقه‌لرنده اولمه اولانلره او حقدر، حرکاتمزی،

سکناتمزی، بشقه‌لرینك ده حرکاتنی و سکناتنی ایجاد ایدن ده

اودر. شو حالده ذکر اولنان وجه ایله مشاهده [مرتبهٔ عیانده]

وتوعبولده دوشیدر ، مراقبه‌ده قلبه عائد اولدیغی دوشیدر ، بو

ایضاحه كوره عبادتده ، استعاذه‌ده ایچون مشاهده و مراقبه‌یی

بیله كیمسه‌لرده صادر اولور ، بر كیمسه مسلمان اولسه ایمانه

ابتدا ، ایمانی احسان صورتیله یاپسه جبرائیل علیه السلام

پیغمبره امته احكام دینیه‌یه عائد تعلیمات ایچون انزال ایدیكی

احكامی بیلمسه اولور ، بوده بر صفت جلیله حفظ اولنه‌بیلك

ایچون واجب محسن اولمدیغی حالده توجه حق تسلیم ایدیلكیلرده

اولنه‌بیلر ، (والله اعلم)

مسئله — ١٢٤ ١٢٨

جناب حق قرآنده شرك ، ظلم عظیمدر معناسنه [ان الشرك لظلم

عظیم] بیوریلمشدر ، بو آیتده حقیقتده شركك منفی اولدیغنه

تنبیه واردر ، چونكه بوتون صور كائناتده ظاهر اولدیغی عین واحده

آیت در ، بناء علیه صور كائناتده ایكی صورت الله دیگر

صورت شریك قیلوب بر شئ كندی نفسنه شریك قیلمق دیمك

اولور بواینه ظلم عظیمدر ، چونكه صور مذكوره‌ده اشتراك

اولدیغی عین واحدك اتحادی شركتك شأننده در ، او عین واحدك

هر شیده مساوی اولارق متحد الحكم اولمسی ضروریدر ، بویله

اولمازسه شریك دیمك دكلدر ، بو ظلم عظیمی اثبات ایدن

شقیلردر ، چونكه كندیسنده اشتراك بولنان بر شیده الله ایله

برابر او شقیلك و بر دیكی حكم نوارد ایتمشدر ، مع ما فیه شقیلكی

ابهام نظراً شقی ده حقیقتده مشرك دكلدر ، فقط

مؤمن سعید بویله دكلدر ، چونكه مؤمن سعید رحمانه اسمیله

الله اسمی و ذاتی دلالتنده سائر اسماء الهیه و ذاتك اسما

و صفاتی جامع اولمسی حالنده شرك یاپمشدر ،

بناء علیه مؤمن سعیدك شركی شقینك شركندن دها قوتلیدر

چونكه شقینك شریكه اثباتی دعواسی كاذبه‌در ده مؤمن سعیدك

شرك اثباتی دعواسی صادقه‌در دولاییسیله ، بو حكمتدن درككه

جناب حق دعواسنده صداقتندن دولایی مؤمن سعیدی مغفرت

ایتمیه دعواسنده كاذب اولدیغی ایچون شقی‌یه مغفرت ایتمشدر ،

(والله اعلم)

مسئله — ١٢٥

جناب حق قرآنده هر شیئه خلقتنی ویردی معناسنه اولارق
(اعطى كل شيء خلقه) بیوردی، بوراده خلقتنی ویردی دیمك
خلقتك ~~مقتضاسی وعینی~~ وتعیینك مقتضاسنی دفعةً ویردی دیمكدر. فیاضِ
مطلق هر شیئك بو صورتله مقتضای خلقتنی احسان ایدیجه
او مقتضاسنی او شیئده ودیعه قیلدی. بو ودیعه عالم حسده
اشیا ظاهر اولونجیه قدر اشیاده ودیعه‌در. صكره حق
مشیئتك ایجاد مقدارینه گوره هر آنده اشیایی عالم امكانه تنزیل
ایدر. جناب حقك بو بابده‌كی مشیئتی ازلی علمنه گوره اولوب
او علمك مقتضاسیله او شی حقنده حكمی جاری اولور.
جناب حقك بو بابده‌كی علمی ده معلوم الٰهینك نفسنده‌كی استعداد
وقابلیته گوره‌در. یعنی بو خصوصده علم الٰهی معلوم الٰهییه
تابعدر.

شو حالده توقیت یعنی اشیانك وقت وقت عالم حسده
ظهوری اساس اعتباریله معلومه تابعدر؛ جناب حقك علمی

قضاسی، مشیئتی، ارادەسی قدره تابعدر. یعنی اعیان خارجیه‌یه
عائد احوالده هر حالی وقت معینه ایله زمان خاص ایله تعیینی
حقیقتده اعیانك مقتضاسیدر. چونكه اعیان استعدادیله او
توقیتی طالبدر. خلاصه سر قدره علم اشرف علومدندر.
جناب حق ایسه بو سری معرفت تامه‌یه نائل اولمیان قوللرینه
تفهیم ایتمز!.

١٣٠

مسئله — ١٢٦

بیلملیدركه بو مسئلده عقلادن اولان كیمسه‌لرك عندنده خفی
دگلدركه حق سبحانه وتعالی حضرتلری ذاتیله صدالرك وكلماتك
وحروفك قیامندن منزه‌در، بلكه جناب حق علی الاطلاقده
متكلمدر. حقك كلامی ایسه قدیمدر.

او كلام معنوی بر صفتدركه ذات الٰهی او صفتله موصوف اولور.
ذات او صفتك عینیدر دینیلمدیگی كبی غیریدر ده دینیلمز. علم
الٰهیه سائر صفات الٰهیه كبی بویله‌در. حقك كلامی صوتدن

28. Nisan 1935, Pazar

و اطاعت ایتدك دیدیكده ، نتیجه : بو خطابده نفسندن صادر

اولان خطابك جوابنی ینه كندی فعلیله كندی نفسنه ارجاع ایدر .

اقم

بو ایضاحه نظراً (اقیم الصلاة لذكری) أمرینی تكلم ایدن حقده

سمعنا و اطعنا جوابی جهتنده ده بزم ایچون كلامی خلق ایدی

دیلیه ، بو بابده كی تعبیره كلام الٰهی دنیر ، بو سوز نوع

و مجاز قبیلندن اولور ، بعضاً بویله مجاز اولارق تعبیر اولونمش

و كلام الٰهی یه دلالت ایدن سوزه كلام اللهدر دیرز .

قرآن كریمده (فأجره حتى يسمع كلام الله) آیتی بو قبیلدندر ،

بو ایضاحه نظراً دركه رسول اللهدن صادر اولوب اعرابینك

سمعنده فعل الٰهی یه دال واقع اولان كلامی جنابحق قلب پیغمبرده

خلق ایلمسه و قلب پیغمبریده مخلوق اولان او خلقدن صكره

لسان پیغمبریده تعبیرینی ده خلق بویورمشدر ، ایشته اعرابی بوندن

ذات الٰهی ایله قائم و حقك صفتی اولان كلام الٰهی یی آكلامشدر

(والله اعلم)

29. Nisan 1935, Pazartesi

و حروفدن و تقدمدن و تأخردن منزهدر ، شو حالده وجودده

ظاهر اولان هر كلام حادثدر ، چونكه او كلام ، اللهك

مخلوقیدر ، جنابحق قرآننده (والله خلقكم وما تعملون)

بویورمشدر ، الله سزی و سزك عمللریكزی یاراتدی دیدیكده

بزم كلاممز ایسه بزم عمللریمزدندر ، بناء علیه بزم كلاممز

حقك خلقیدر ، حق بزه كلاممیله خطاب ایدر ، و كندی كلامنی

نفسنه او خطابی رد ایدر ، بو خصوصده تأخر و تقدم توهمی

اقم

یوقدر ، بونك مثالی : جنابحق (اقیم الصلاة) یعنی نمازی

قیل دیه امر ایدنجه بزم ایچون جواب ویرمك لازمدر ، حالبوكه

بزده كلام خلقنه عنایت الٰهیه تعلق ایتدیكجه بزم جوابه قدرتمز

یوقدر ، جنابحق كندی خطابنه جواب ویرمك مراد ایدنجه او ٦

جوابی ینه حقك فعلیله اولور ، یعنی بزم فعللریمزده كلامی خلق

ایدر ، صكره ینه حقدن اولارق او كلامك تعبیرینی بزم لسانمزده

خلق بویوردر ، بز او زمان سمعنا و اطعنا دیرز ، ایشته اك

مسئله — ١٢٧ ١٢١

بیلملیدرکه نفس ناطقه‌یه کلمهٔ رحمانیه تسمیه اولونمشدر، نفس

ناطقه ماده‌دن مجرد بدنه تعلق تدبیر وتصرفیله متعلق اولان

برجوهردر، بو جوهرک قابلیت ذاتیه‌سی علملری ومعرفتلری

ادراکی اقتضا ایلمشدر، نفس ناطقه‌نک بدنه تعلقنده‌کی

سببی، نفس ناطقه‌ده‌کی کمالات عالیه‌نک بدنه تعلقه موقوف

اولمسندر، نفس ناطقه‌نک بدنه اتصالی ایسه انجق روح

حیوانی واسطه‌سیله اولور، چونکه نفس ناطقه نور محضدن عبارتدر

بدن ایسه کثیفدر، مظلمدر، نور ایله ظلمت آره‌سنده هیچ

بر مناسبت یوقدر، بناءً علیه جود وانعام الٰهی حرارتلی برجوهر

بخاری لطیف افاضه‌سنی اقتضا ایدرک او جوهر بخاری‌یی نور ایله

ظلمت آره‌سنده واسطه اتخاذ بویورمشدر، او جوهر بخاری یعنی

روح حیوانی لطافتی اعتباریله نفس ناطقه‌یه مناسب اولدیغی کبی

صورتلری و شکللری قبول اعتباریله بدنه ده مناسبدر، روح حیوانی

تسمیه اولنان ایشته بو متوسط ولطیفه‌سنی ابتدایه شیدر،

بو روح حیوانی قلب جسمانینک جوفنده متکوندر، غدای عائد اجزانک

الک لطیفلرندن تکون ایدر، بو روح حیوانی واسطهٔ خلقت اولان

ذرات منویه‌دن اولا تکون ایدن شیدر، چونکه اونک واسطه‌سیله

جمیع اجزایه حس وحرکت سرایت ایدر، بو روح حیوانی نفس ناطقه‌نک

الک اول تعلق ایتدیکی بر شیدر، نفس ناطقه مذکور روح حیوانی

اوزرینه قوت افاضه ایدر، او قوت اجزای بدنینک اعماقنه

وارنجیه قدر کافه‌سنه سرایت ایلر، و نفس ناطقه روح واسطه‌سیله

اعضای بدنده هر عضوه لایق اولدیغی قوتی نشر ایدر، و بو صورتله

منفعتی تکمیل ایلمش اولور، بونلر هپسی عزیز علیم اولان اللهک

تقدیریدر، (والله اعلم)

١٢٢ مسئله — ١٢٨

جناب حق قرآنده (سبحان ربک رب العزة عما یصفون) بویورمشدر

جناب حقی توصیف ایتدکلری وصفلردن ربک کندیسنی تنزیه ایدر،

چونکه انسانلرک جناب حقه ویردیکی وصفلر آنجق کندی عقللرندن صادر

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

24. Nisan 1935, Çarşamba

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

25. Nisan 1935, Perşembe

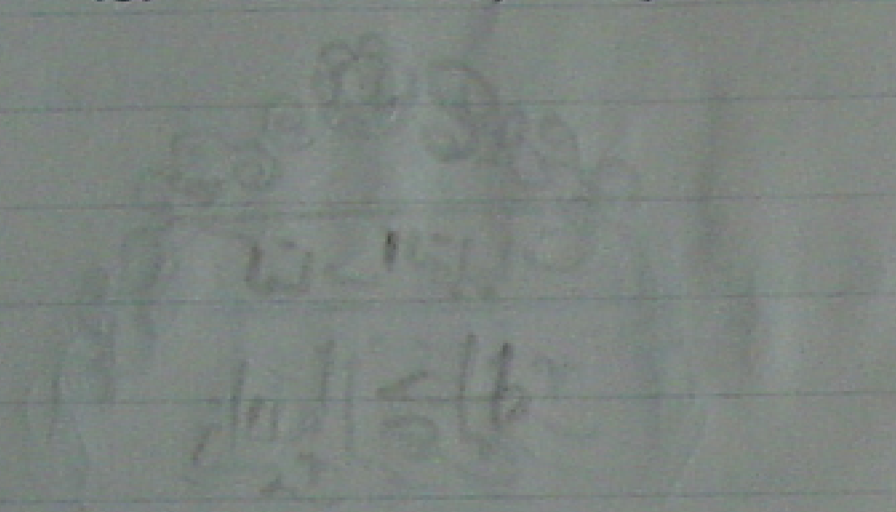
اولان وصفلردن عبارتدر ، جناب حق

22. Nisan 1935, Pazartesi

23. Nisan 1935, Salı

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

18. Nisan 1935, Perşembe

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

21. Nisan 1935, Pazar

16. Nisan 1935, Salı

یالکز اعیان خارجیه‌ده استعمال اولونور، علی الاطلاق انسانلرده‌کی

افکاره (واردات قلبیه) دنیر، عارف بالله اولانلرده (تجلیات قلبیه)

تعبیری شایعدر، بعض اعیان خارجیه‌ده استعمال اولنان اعیانه

ثابته و واردات قلبیهٔ عرفانیه‌ده اولان واردات مخصوصدر، یالکز

شهودی غیبیک، غیبی شهودینک عینی اولان ذاتیون ده تجلی کلمه‌سنک

استعماله عادت اولمشدر، اونلر تجلیاتی داخل و خارجه اسناد

ایدرک سویله‌بیلیرلر، سید کریم بیچه‌ر دوشه ضمیریم بنم هر جهده سنکیم

اولان احمد عشقی حضرتلرینک (تجلی واحد، مجالی متعدددر) وجیزهٔ الزکی

ایضاح مذکوره تابع اولان تعبیرات صوفیه‌دندر،

عنایت و لطف الٰهی ایله ترجمه‌سنه مباشرت ایتدیکم تجلیات کتابنده

حضرت محیی الدین یوزدن زیاده تجلیاتی ایضاح ایتمشدر، انسان کامل

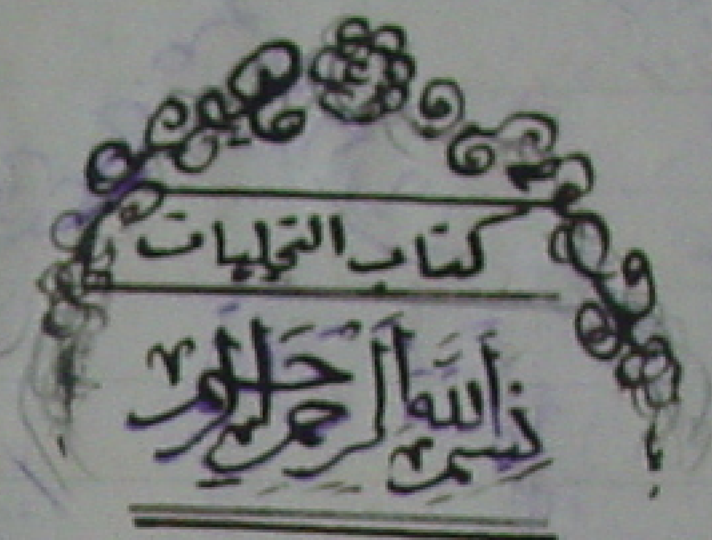
صاحبی اولان عبدالکریم جیلی حضرتلری تجلیات مذکوره‌یی اثرنده تجلیات

دها عمومی شکلده قوه‌ده تجلی اسماء، تجلی افعال، تجلی صفات،

تجلی ذات، اقسامینه درده حصر ایتمشدر، و بر درت نوع تجلیات

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

17. Nisan 1935, Çarşamba

وصلى الله على سيدنا محمد النبي الكريم وعلى آله ؛

قال الشيخ الامام العالم الراسخ الوارث الكامل الاوحد المحقق

محيي الدين ابو عبد الله محمد بن علي بن محمد بن العربي الحاتمي الطائي

رضي الله عنه وارضاه وجعل الجنة مثواه

كتاب : مأموم بعض متبوع معناسنه امام کبی مکتوب معناسنه اسمدر،

عربیده امثالی نادر اولان بو نوع اسملره اسم مفعولک نادره

اولان نوعلرندن دنیلیر ده صحیح اولور، مألوه معناسنه آله کلمه‌سی ده

بو قبیلدندر ؛

تجلیات — تجلی مصدرینک جمعیدر، صوفیه لسانده تجلی

کلمه‌سنک ایضاحنه کلنجه دیرز که ؛ بو کلمه‌نک استعمالی عارف بالله

مرتبه‌سنده اولانلره کوره ظهورات قلبیه دیمکدر — (٥) ظهور کلمه‌سی

(٥) محیی الدین عربی حضرتلرینک فتوحات مکیه‌سنک ٢٠٦ ـ ٢٨٧ نجی بابلرنده تجلی حقنده تفصیلات وار.

14. Nisan 1935, Pazar

سیاحت مشغول اولور. فقط بو حال طریقه اجمال ایله اولوب طریقه
تفصیل ایله دکلدر، چونکه صفاتیوده ده تفصیل، اجمال نقطه نظرندندر،
تجلی ذات — بویله تجلیدر که بو تجلیده کافه اعتبارات و اضافات
و نسب وجود مطلقده داخل اولمه اوزره اداعتبارات و اضافات
و نسبتلر ذاتنده سقوط ایله تحقق ایدر، وجود مطلق دیمکدر
ساده جه ذاتنده عبارتدر، او ذاتده اسمالک، صفتلرک،
نسبتلرک، اضافتلرک اصلا و قطعا ظهوری یوقدر، ذاتده شو
تعداد اولنان شیلرده بریسی ظاهر اولورسه او منظر او مظهره تثبت
اولونور، بو قسم ذات صرفه دکل، چونکه ذاتک حکمی کندی نفسنده
کلیاته، جزئیاته، نسبتلره، اضافتلره شمول مطلقیدر. فقط
اشیاء مذکوره‌نک بقاسی حکمیله دکل، بلکه احدیت ذاتک تلقی
آلتنده اضمحلالی صورتیله‌در،

قال الشیخ الامام العالم الراسخ. — بالاده مسطور اولان عباره
محی الدین عربی حضرتلرینک خلفاسی طرفنده یازلمش بر عباره توضیحیه‌در،

15. Nisan 1935, Pazartesi

حقنده ایضاحات مفصله ده بولنشدر، بو ایضاحاته واقف اولمق
ایچون یا اصلی اولان عربی انسان کامل و یاخود کتاب مذکورک
طرفنده یازیلان ترجمه‌سنه مراجعت توجیه ایدرز
یالکز بوراده پک مختصر اولارق بو درت نوع تجلی‌یی ایضاح ایده‌یورز،
تجلی اسماء — جناب حق، اسماء الهیه سندن بر اسمیله بر عبد
سالکه تجلی ایدرسه اوکیمسه او اسمک تجلیسی آلتنده کندی وارلغی
غیب ایدرک حقک دارالغیب وار اولور، عبده تجلی ایدن اسم ذاتی
او اسم ایله حق تعالی اولنسه فقط تجلی اولان عبد، لسان حقدا اوکا
جواب ویریر؛
تجلی افعال — بویله تجلیدرکه سالک طریقه الهی اولان عبد، کندنده
افعال نفی ایله اشیاده قدرت الهیه‌نک جریاننی کورور، عبد مذکور
بو تجلیده قوت و قدرت و اراده سنده مسلوبدر؛
تجلی صفات — جناب حق قوللرندن بر قولک اوزرینه صفات الهیه‌سندن
بر صفتله تجلی ایدرسه عبد، او صفتک دائره واسعه سنده

تجلیات کتابنك ابتداسی — الحمد لله مُحْکِمُ العقل الراسخ — عبارهسیله
باشلار. محیی الدین عربی حضرتلری کبی اعاظمك اثرلری باشنده عبارۀ
مذکوره شکلنده بر عبارۀ توصیفیه یازلمه اونلرده بری معتاد علمادن
اندلسك مُرْسیه شهرنده نشأت ایدرك دیار تورکی و عرب
هجرتله قونیهده، شامده، مکهده، مدینهده بولنمش اولان
محیی الدین عربی حضرتلری ارباب علم آرهسنده اوقدر مشهوردر که
کندیسنی بیلدیرمك ایچون هیچ بر نوع ایضاحه لزوم قالماشدر،
آثار جلیلهسی کوچوك و بیوك اولمق اوزره بشیوز عددینی کچر،
بونلر ایچنده الڭ مشهوری (فتوحات مکیه) ایله (فصوص) آدلی
کتابلریدر. اثرلرینك کافهسی تصوفه عائددر (٥) بعضه آثارنده
(نحن معاشر الاولیاء لا یؤول کلامنا بل یحمل علی ظواهرها)
عبارهسنی کورهنلر بو ظواهری علمای رسوم لساننده کی (ظواهر) دن
عبارت ظن ایتمشلردر. حالبوکه (تأویله حاجت کوسترمیهرك کلامنك
ظواهرینه حمل اولونور) بویورمقلری علم جلیل تصوفك ظواهری دیمکدر

حضرت شیخ عبدالقادر گیلانی حضرتلرینك وفات ایتدیکی (٥٦١)
تاریخنده دوغمش و ٦٣٨ ده ٧٨ یاشنده اولارق شامده
وفات ایلمشدر. مرقدی زیارتکاه عمومیدر. ترجمهحاله عائد
برچوق اثرلرده ایضاحات مفصله اولدیغندن حال ترجمهسنك
داها فضله تفصیلنه لزوم کورمیورز

(٥)

محیی الدین عربی حضرتلرینك ترجمهحالی فتوحات مکیهنك ابتداسنده
اوتوز طقوز صحیفهده عبارت اولمق اوزره بر ذات یازمشدر،
بو ترجمهحال بولاقده مطبعهسنده باصیلهرق فتوحات مکیه نسخهلرینك
ابتداسنده مطبوع اولارق موجوددر!

— (تحلیل) —

مُحْکِمُ العقل الراسخ. محکم: افعال بابندن احکام کلمهسنك
اسم فاعلیدر. بو کلمه ایله سورۀ آل عمرانك ابتدالرنده اولان
آیات محکمات هن ام الکتاب آیتندهکی محکمات لك احکامنه اجرا
ایلهن خفی اشارهیه ایتمشدر!

10. Nisan 1935, Çarşamba

دنیلیر ، بورادە اعراس دە مقصد ، حقیقت ازدواج

معنوی یە نائل اولان سالکلر دیمکدر ، معقل الاعراس کلمه‌سی

قدر اولان صفتلر ، الحمدلله دەکی نقطه جلالند

صفتلری اولدیغی کبی (معقل) دە بویلەدر ، یعنی الوهیت ،

مراتب حقیه و خلقیه‌نك کافه‌سی محیط اولدیغی و بو مرتبه‌دە

نامتناهی بولندیغی ایچون سالك طریق الهی نجیب آنلر

عارف بالله (نجیب) و صفتلر لایق اولان سالکلر

هرهانکی مرتبه‌دە حقیقت ازدواجە نائل اولسه واصل

اولدیغی مرتبه ایلە برنوع نقیە و توقفی اولدیغی ایچون ما

فوقنە نسبتلە بولندیغی مرتبە (حجلة معنوی دیمکدر ؛

محل وجود الانفاسی : دەکی انفاسی ، نفسك جمعیدر ، نَفَس نفی

وجودك علامت حیاتی دیمکدر ، تراهوای کیرمکه توقف

ایدیورسه عرب ، انقطعت النَّفَس دیر ، نفس کسیلدی

یعنی الکترمیقلك اثر حیاتی بو نقطەدە مفقود اولدی دیمکدر

11. Nisan 1935, Perşembe

عقل راسخ : دە مقصد ، ماهیت جزئیە دیمك اولان یعنی عقل

کلی حضرت محمدیە دن عبارت بولنان عقل دیمکدر .

عالم البرازخ : دەکی برازخ ، برزخك جمعیدر ، برزخ ، ایکی شی آرەسندە

واسطه انفصال اولان شی دیگر دن عبارت اولدیغی ایچون

برازخ مراتب نامتناهیە آرەسندە تصور اولنان مرتبەلرە

اشارتدر ، مثلا ، مراتب نامتناهیەدن اوچ مرتبە تصور ایدەلم

بیرنجی ، اوچنجی مرتبە آرەسندە ایکنجی مرتبە بر (برزخ) در

برازخ بو صورتلە مراتبە تعدد ایدر ، بناءعلیه مراتبك عدم

تناهیسندە برازخك دە عدم تناهیسی لازم کلیر ؛

فکر شامخ : شامخ ، کرك مادی ، کرك معنوی اولان علوّیتلرە شامل

اولان اوزرە عالی دیمکدر ، مجد باذخ دەکی (باذخ) دە

بویلەدر ؛

معقل الاعراس : معقل ، باغلانمە معناسنە اولان (عقل) دن اسم

مکاندر ، حجلة دیمکدر ، اعراس عرس کلمەسنك جمعی

عرس ، عروس کبی یکی دائرە تزوجە کیرمش اولان زوج و زوجه

بو ، کلمه نك مادی معناسیدر، معنوی نفس کلنجه

نفخ علم لدنی معناسنه اولارق نفخ روح ده کی نفخ در،

یعنی کاملك ، وحده کی اثر حیات حقیقیه اولوب کلمات

ارشادیله سالکلرده احیا ایدر نفسدر، ایشته

بو نقطۀ نظردن معنوی اولارق نفس تعبیری قوللانیلیر

احادیث شریفه ده و کلمات اولیاده بك چوق وارد
قبل الیمن

اولمشدر، [انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن]

نفس رحمانی یعنی علم لدنی اثر جلیلی یمن جانبنده

بولیورم، پیغمبر یمن جانبنده دیدیکی ، یمنده کی سید

(یمنده) کوروشدیکی عبدالرحمن اویسی یه اشارت اولدیغی

باطنا ده (قبل یمن) ده قبل نفس ده ، قبل روح

حقیقی ده بولیورم دیکدر :

منشاء الناس : حضرة الالناس ؛ قایر نفس نك نفسه کی اشباهلری

منشاء ده الوهیت دیکدر الهامات قدسیه و وساوس

نفسیه نك ده منشاء الوهیت اولدیغی مورد الالهام والوسوسه

ایله ایضاح ایتمکده در ،

معراج الملك والخناس : معوذتین ده ایکنجی سوره ده کی معاطفه

اشارت بیوروله رق مراتب الوهیتده ملکیت مرتبه سیله

حرث نفسیه غیر طاهره مرتبه لرینك محیط الوهیت

آلتنده اولدیغی بیلدیرمکدر ؛

متمم حضرة الوجود : صفت الوهیتك شمول مطلق وجود مطلقه

نسبتله تنزلات قدسیه ده اولدیغی مشعردر .

حقتعالی : محل نزول دیکدر ، تجلیاتك بالاده سافله یعنی حضرده

عبده دوغری نزول صورتنده (منزل) تعبیری قوللانیلیر

اشاغیدن یوقاری یه دوغری ده تقاره (مرتبه) دنیلك

معناده در ، یوقاری دن اشاغی یه دوغری اولارق تجلیات ،

مقربیه ده ، اشاغیدن یوقاری یه دوغری اولارق ده تقا

ایراد وعاء فیه ده وقوعبولور :

6. Nisan 1935, Cumartesi

و رسالەسی نقصانینك مؤدّیدر ، ملك جلیل دیّان قضاسی
غیر منقسم سلطاننده معراجیدر، مقام اعلاده توقفی حیالرنده
مجاز و اضافات چوقورلرنده ارتقاده قوالب حسیه سفلی صورلرنده
روحانیات علویهنك تنزلاته منزل قدسیهدر ، حضرت وجودك
منحی ، کرم و جودك معدنی ، رموز و اشاراتك و لغزلرك
خزانهسی ، بحر امکانده ایله وجود جائزك ساحل علویسیدر ،
بن او الله حمد واضح ایله و حمد مبهم ایله اونك بیلدیکی و بیلدیکم
کبی حمد ایدرم ، یعنی بنم علممده ابهام موجود اولوب اونك
علمنده وضوح درکار اولدیغندن بو ایکی نوع علمك هر ایکیسیله
جناب حقه حمد و ثنا ایدرم .
ازلده ، کندیسنه لباس قدسیت کبیریله و اوزرنده کی علامات
جلیله ایله کبریکی لباس جلیلی باعث تحیه عظیم اولان حضرت پیغمبر
ایله طاهر و پاك اولان آل و اولادینه جناب حق صلات و سلام
انزال بیورسون ؛

7. Nisan 1935, Pazar

رداء : اوست کبیریا ردا معناسنهدر ، بو عاجزك بر منظومهسنده
ردای نوره بورونن کوکل مسرتده
مصرعنده اولدیغی کبی رداء تعبیری بو نوع آثار جلیلهده
معنوی بر ردادر ؛

— (ترجمه) —

عظمت بنم ردام ، کبریا ازارمدر ، بو عظمت و کبریاده بنمله
کیم منازعه ایدرسه بن اونی محو ایدرم دیمکدر ؛

— ترجمه —

جناب حقه حمد و ثنا ایلرم . او الله ، بر ذات که عالملرنده عقل
مراسمی ، فکر شامخ ، مجد باذخ واسطهسیله محکم قیلدی ، او الله
واصل حقیقت اولان عارفلر هر هانکی درجهیه وارسه مافوقنه
عدم اطلاعندن دولایی معنوی حجابه ایجاد ایتمه دیمکدر ،
او الله ، انفاسی قدسیله وارلقلرك محلی ، قیاسلره نفیسی و
البسات متنوعهنك حضرت ظهوریدر ، او الله ، الهامات قدسیه

4. Nisan 1935, Perşembe

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

5. Nisan 1935, Cuma

— تحليل —

بر سالك جليله دەكى تجليات ، بالاده ساقط دوغرى اولديغى
ايچون هذه المرتبة دجميوب هذا المنزل ايله سوزه باشلامشدر
فتوحات مكيه ده طلسمه عائد اولان بابلرده طلسم اوچ قسم اولەرق
اوزره كوسترلشدر ، بوراده اوده اوچ طلسمدن اوچنجى طلسم تعبيرى
قوللانلمسى شايان دقتدر !

طلسم : علامت ، مرتبه ديمكدر ، منازل دەكى طلسم ، ترقيانده
نائل وصلت اولدقجه مافوقه وماتحت اعتباريله برمرتبه اوزرينه
قونولان علامت ، رمزيه ديمكدر ، او علامت صاحب ترقيلى
او نقطه ده برنوع تسلط معنوى ايله توقيف ايدر ، بو توقف
ازلده كى عدم تناهيدندر !

—(ترجمه)—

بحثه شروع ايده جكمز منزل ، عددى اون اوچه واصل اولان طلسملردن
اوچنجى طلسم منزللرندن بر منزل عائددر . [مابعدى ١٤ نجى صحيفه ده

2. Nisan 1935, Salı

فیوضات علویهٔ شفقت الفاظلیه [illegible] ابتداسنیه اطاردن بر حیرتی سوزلرله ایشه

وقوفیه برز مغفرت اولور

اجمالا محو اولمشدر . اثاری خارج تمکن ایدن عقلت ذاتی خارجده [illegible] .

اثبات ایدلمه‌که وحدت وجوددن تصور اولنان منابده تفهیم طرفی یدر .

ایشته بو بابده سوز [illegible] سوزنده سوز تفهیمانه [illegible] که سو بو بابده در .

بو بابده [illegible] تعبیری [illegible] اولنان [illegible] وحدت وجوده

دائر [illegible] العباده [illegible] ترجمه ایتدم . [illegible] آیینه شهرت

عظیمی [illegible] اولنان [illegible] (اکلونو) کتابی ایله

[illegible] بو بابده [illegible] . [illegible] تعبیرنده [illegible]

و کشف محوه اولان تشکل [illegible] مرتبه‌سنی کاینات موجود اولان بو [illegible] .

سوزیم بر ذات (١) طرفندن انتشار اولنان [illegible] و جهری [illegible]

[illegible] آیوه اولان بو [illegible] نفحه هیچ اولنان رجع ایتمک حقیقه‌ایدی [illegible]

نقطه [illegible] نفحه تمکن اولماسه . بالمقابله [illegible] نفحه ایتمش [illegible]

انشاء ایدن [illegible] ایدن [illegible] . عزیز

3. Nisan 1935, Çarşamba

بسم الله الرحمن الرحیم

وحدت وجود

وحدت وجود ، فلسفهٔ اسلامیه دیدیکمز اولان تصوفک الّا مهم دالی فلسفی بر مسئله‌سیدر .

اسلامیتده اول وجودکرا بر [illegible] بر مسئلهٔ معضله‌نک حلی ، هر زمان علمای [illegible]

عظیمه‌نی مشغول ایتمشدر . مسئله‌نک ادراکی درجه عقول عامه احیانا مفروض اولرق

عقول متوسطه و بسیطه [illegible] ادراکدن بالاتردر . نتیجه عقول عامه ایله

وحدت وجوده دائر حرف اولنان کلمات ؛ [illegible] ، [illegible] ، [illegible] .

[illegible] حق [illegible] موجب اولمشدر . حلاج منصور ، [illegible]

محی الدین عربی ، صدر الدین [illegible] ، نسیمی ، اسماعیل معشوقی ، حمزه بالی که شهیدلر [illegible]

اینک هپ [illegible] اولان وحدت وجود مسئله‌سیدر .

اسلامیتدن اول هند ، چین ، یونان قدیم [illegible] ایله [illegible] ده بو مسئله

بر چوق مشغول ایتمشدر . ادراک [illegible] حکما [illegible] اولدیغی ظاهر .

[illegible] برتبه [illegible] بالاده [illegible] ایت

فاضل شهیر کلنبوینک وحدت وجوده دائر یازدیغی بیانک مآلاً ترکجه‌سیدر ،

حق تعالی آیینه شعور اوله‌رق وحدت وجود مسئله‌سی ؟ ظاهراً قدمادن اولدیغی

ایچون ترجمه‌سنی حضرتلری محتاج بر رساله‌ٔ مختصره یازدم . نابجه هدایه شارحنک

برابر ایدوب تحقیقده نقل ایتدیکی بیاناته اساس اتخاذ ایدوبک بو مختصره ایضاحات

قاتدم . وبونلری ترتیب کوردم .

هدایه شارحی بعض محققیندن نقلاً دیورکه ؛

(وجود) ، مغایر اولدیغی هر مفهومده وجودک منشأ اولمسی نسبته وجود نفس امرده

نفس الامرده اصلا موجود اولماز . ذهنده عقل ، وجودی او مفهومده

ملاحظه ایتدیکه موجود اولسه حکم ایتسه ده تحقق اولماز .

شو حالده وجوده مغایر اولدیغی هر مفهومک نفس الامرده موجود اولمسی غیره احتیاج

ایله تحقق ایدر . اوده اسه (وجود) دن باشقه بر شی دکلدر . ایشته بو وجوده

نفس الامرده موجود اولمق ایچون غیره محتاج اولدیغی هویت (ممکن) در ... حوالت

(ممکن) ک معناسی موجود اولمق ایچون باشقه‌سنه محتاج ؛ دیمک باشقه بر شی دکلدر .

(واجب) الوجود ... ثانیدر . یعنی : وجوده مغایر اولدیغی هر مفهوم (ممکن) در

1. Nisan 1935, Pazartesi

بو نسخه‌ٔ صحیحه آیینه ایله ... ذره ذرات معدوده . حالا ترجمه ایتدم .

ایکنجی نسخه صحیحه‌نک وجودینه ... تحقق اوله‌مادی . [1]

(1) مع مافیه کلنبوینک ذاتنشاه مقصده کی تدقیقات و ایضاحاتی الده نسخه‌دن

استخراج تمیز اولنمیه‌جغی اندیشه‌سیله ذکر ایدیلن روح و مآلی اعتباریله ترجمه ایتدیم .

بو ایضاحات عادتاً بعض نقطه‌لرده ضعیف کورولن بعض سؤال جوابلری

ترجمه‌ده اهمال ایتدم . مقصد وحدت وجود مقصده کلنبوینک نقطه‌ٔ نظرینی

تفهیم وایضاحدر . بو مقصدک ترجمه‌ده تماماً ترکی هیچ اولمز حقنده

ترجمه‌ده ... ترجیحاً آنجق .

عبدالعزیز مجدی —

ماهیات ممکنه موجوده دیمکدن مقصد؟ ماهیات ممکنه‌نك بذاته قائم اولمایان

حصة الوجوده نسبتی مخصوصه‌سی وار دیمکدر. بو نسبت وجوده ممکنه‌ده حیثیت

عروضی اولوب ماهیاته انطباع ایتمزدر.

خلاصه: موجود نیدر؟ فلاسفه دیمکده شامل معنالرده (وجود) جزئی

حقیقیدر. بو سائر حصه‌ده‌کی بری آیریجه ایدن تشخصه بر شخصك ذهنده بالا

تعقل ایدیلن وجوددر. دیکر بر شخصك ذهنی بر آیدر؟

ماهیة جزئی حقیقی، قائم بذاته، نفسده ایکن ... اولان (وجود)

بذاته قائم اولان (واجب)ك عینیدر. وجود؛ موجودات ممکنه‌یه کی

وحدتی نسبتی اولدیغی اوزره ظاهر اولمشدر. اشیاء موجوده‌دن هر بری

وجوددن خالی دکلدر. یکه وجود؛ اشیاء موجوده‌نك حقیقی دکلیدر.

اشیاء موجوده‌نك تعدد و تکثرینه ایجاب ایدن تعینات و نسبت اعتباریه ایلدر.

تاریخ ... نك ایله تحقیقنه [illegible] قائل اولمشدر.

هیچ بر ممکن ده واجب الوجود دکلدر. شو حالده وجوده مغایر اولان مفهوم ماهیته

هیچ بریسی (واجب) دکلدر. حالبوکه بر ماهیت ایله ثابتدر که (واجب)

موجوددر. او حالده واجب؛ وجودك عینیدر. چونکه وجودك وجودی ذاتنه

نسبة اولوب ذاته مغایر اولان ماهیته بر شی ایله دکلدر. شرایط ده بیلنه‌جکه

واجبك جزئی حقیقی اولسی، بذاته قائم اولسی، نفسه ... دن ابتدا ... ذاتیه

اولوب ذاتی اوزرینه ذاتیه باشقه شی اولمسی دخی واجبدر. خارجده (واجب)ك

عینی اولان (وجود) له ده مطلق اولدیغی که جزئی حقیقی اولسی ده واجبدر.

شو حالده وجود افرادی، حادثه اولسی ممکن استطاعه اولان مفهوم کلی دکلدر.

بلکه ذاتنه جزئی حقیقیدر. تکثری تعدد و انقسامی امکان یوقدر.

ذاتیله قائمدر. غیره مایضاف اولمقدن منزهدر.

تفصیلات مذکوره‌دن شو نتیجه الده ایدیلمشدر: واجب؛ وجود مطلقدن

باشقه بر شی دکلدر. بو اراده مطلقه ده بر ذاتی تقیددن، بر جزء انقسامدن

منزه‌در دیمکدر.

کندی بر ... آ... [illegible] ماهیات ممکنه؛ وجود [illegible] دکلدر.

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

30. Mart 1935, Cumartesi

جعفر صادق صلوات الله علیه حضرتلرینك تلمیذی كندیسنه طلسمدن

سؤال ایتدیكی زمان حضرت جعفر صلوات الله علیه كلامنك قلبنه كه

معناده دولابیدر بویورمشدر. (طلسم) ك مقلوبیدر (مسلّط)

بر طلسم هانكی شی اوزرینه یاپیلمش او مرتبه یه مسلط و عاكفی

او مرتبه ده شاغلدر

بر كتاب الهیاكل آدلی كتابمزده طلسمه عائد تفصیلات كافیه ایراد

ایلدك.

بحث ایده جكمز منزل، وحدانیت مطلقه مرتبه سندهدر، یعنی

صرف وجود معنوی اعتباریدر، چونكه (كون) ك وحدانیت

مطلقه یه اصلا تعلقی یوقدر، (وحدانیت) مرتبه سی بر مرتبه در

داویه بر اول المراتب دركه ایكنجی بر یعنی (كون)ی قبول ایتمز،

كذلك منزل مذكور توحید مرتبه سندندر، توحید مرتبه سی ده

(كون) ی قبول ایتمز. (كون) اوكا متعلقدر، اوكا مربوطدر

بو افادهلر فتوحات مكیه نك كتاب الحروف ننده ذكر ایلمشدر. كتاب الحروف

فتوحات اجزاسنده بر كتابدر، اورایه مراجعت اولونسون؛

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

31. Mart 1935, Pazar

28. Mart 1935, Perşembe

بِضْعٌ : عشرات اعداد وسائر اعداد آره سنده کی عدد مبهم
ايچون موضوع بر كلمه در ، عشرة وبِضْع ، اون بوقادر
عشرون وبضع يكرمى بوقادر معنالرينه در .

بُضْع : انسانك بوزى ديمكدر .

وَبَيْنَهُمَا : الده کی نسخه ده (آق) شكلنده ايسه ده (وبينهما)
اولمق صوابدر .

مكابده : زحمت و مشقت معناسنه اولان (كَبَد) كلمه سنده
مفاعله در .

كَبَد : بانك فتحيله در ، بانك كسريله كبد ، قاره جكر ديمكدر .

مكابدة اغراض (اعراض) : اليده کی نسخه ده عين مهمله ايله (اعراض) كوريلمه ده ايسه ده
غين معجمه ايله (اغراض) اولمق دها موافقدر .

رغد : بر مسألهنك نسويرحمتنده برپردن ديكر يره كونديريلمسى
ويا كلى هيئت مخصوصه معناسنه در .

— (ترجمه) —

بسمله دن صكره ديرلركه : حضرت الوهيت تنزيه مطلقا اقتضا ايدر

29. Mart 1935, Cuma

— تحليل —

بالاده کی عبارات جليله ايله حضرت شيخ مجلة شريفه ده کی لفظة جلاله ايله
الرحمن الرحيم صفتلرينك اصلى اولان الوهيته رحمتى شرح
وايضاح بيوريورلر :

اِسهاب : كلامده تفصيل معناسنه در .

فهوانية : جناب حقك عبدينه عالم مثالده حجاب وواسطه اولقسزين
مواجهةً خطابى ديمكدر .

انسحاب : چكيلمك ، سوروكلنمك و دوکولمك معناسنه در .

حسب كل فرقة : ياقلر باشنده کی (الفت) فعلنك مفعولى اولان
(كل فرقة) اوزرينه معطوفدر .

وغاية طريقها ده كذلك بو صورتله معطوفدر .

حب : ذى دانه لر معناسنه اولان حبة كلمه سنك جمعيدر ،

ظُلَم : ظلمت كلمه سنك جمعيدر ، مواده اضافتى
تشبيه در ، ظلمت كبى اولان ماده لردن ، عناصردن ديمكدر .

26. Mart 1935, Salı

نقطۀ نظردن تفصیل مذکوره متحمل دکلدر ، اولسه اولسه تجلی
و مشاهده جهتندن تحمل اولنه بیلیر، حقنده نیابة و ترجمه صورتیله
بو تحملک اولدیغی آشکاردر :

بسملۀ شریفه‌ده‌کی رحمتک ایضاحنه کلنجه : دیرزکه رحمت شاملۀ
الهیه‌کز ربوبیت عرشی اوزرنده استوا ایدرک حاصل اولمشدر ،
چونکه جناب حق قرآنده (الرحمن علی العرش استوا) بیورمشدر ،
بو رحمن ، مجد ایله عظمتله ، کرمله موصوفدر ، جود و انعامی
ممکناتک کافه‌سی اوزرینه ساری و نور جاری اولدیغی ایچون ممکناتک
اعیان خارجیه‌سنی اظهار بیورمشدر ، بو اظهارده اعیانک سعیدی ،
شقیسی نائل لطف اولدیلر ، ثبات ایلرده اظهار بیوردیغی کبی
هر فردیه کندی جاده‌سی اوستنده القا ایدرک بویوروغیله و هر
فردک رأی و تدبیرلری و طبیعتلرینک غایتی‌ده معین کلمشدر ،
ضیاء حضوری غایه‌سی حسن سیماسی و فضائل حضوری اولان جاده اوزرنده
یورویشلرده ایلیه ، جدال مقبول اولان تقدیرلره غضب مشققته

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

27. Mart 1935, Çarşamba

تنزیه مطلقک معناسی : ذات الوهیتک اقتضا ایتدیکی شیئدن عبارتدر،
ذات الوهیتک اقتضا ایتدیکی تنزیه مطلقی کندینه (کون) تعلقه
ایدن و ابداع الهیه مخلوق اولان اشیاده بیلدرر ، چونکه (کون)
ماهیتنده ظهور ایدن هر تنزیه حضرت الوهیته دکل او (کون)ه عائددر
کندینی تسبیح مقصدیله (سبحی) [سبح] دیدیکی بو ذکر اولنان معنایه
دوشونرلر سویلمشدر ، بو قائلک سوزنده‌کی تنزیه ، اونک
نفسنه عائددر ، حضرت الوهیت ایسه تنزیه مطلقده هر شیئدن
مستغنیدر ؛

ذکر ایده‌جکمز منازلده الوهیتک تجلیاتی واردر ، بز بو تجلیاتی
تفصیل صورتیله بیان ایتسه‌ک مسائل چوق اوزار ، بونک ایچون
تجلیات مذکوره‌دن بزده بو قدر ویاخود بر آز دها زیاده تجلییی
ذکر و بیان ایله افاده‌ده اقتصاری التزام ایدیورز ، بو مختصر بیانمزده
ایما و ایجاز صورتیله‌در ، تصریح و تفصیل طریقیله دکلدر ، چونکه
(کون) تعبیر عمومیسی آلتنده بولنان هر شیئی فهوانیت و کلمۀ حضرت

24. Mart 1935, Pazar

تشبیه بولنمش اولور ،

المشار الیه : رقیمك صفتیدر ، كندیسی عالم برزخده یعنی عالم

مثالده اشارت وقوعبولان سالك دیمكدر ،

عبد سالك وقوعبولان اشارت عبد سالكك وجود موهوم

اعتباریله دكلدر ، وجود موهوم ظاهراً حاصل گبی گورونورسه‌ده

او حالده محول اولان محول دكل ، حاصل حقیقیدر ،

بناء علیه اشارت او حاصل حقیقی اولان محولدر ، بو

اشارت كلمات قرآنیه قبیلندندر ،

قرآنیه : نفسه شرحی بالاده گچمشدر ،

عالم مثالده اولان بو تجلی حضرت شیخك (قدس الله سره)

نقشنده واقعدر ، اشارت مثلث شكلنده گوروندیگی

ایچون او اشارت مثلث شكلنده ایضاح بیورلمشدر

الرقیم : متعدد معنالری واردر ، بوراده قطع درجات معناسنه

مصدردر .

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

25. Mart 1935, Pazartesi

و مواد عنصریه‌نك ظلمتلرندن منزه و مبرا بولونورسه‌ده ، غایه‌سی

حق سبحانه و تعالی اولان جاده اوزرنده یورویه‌ن هیئت ،

نه گوزه‌ل هیئتدر ، نه گوزه‌ل وقفه رجاسیدر ، سعادت اونلره ایچوندر

تكرار ایدییورم سعادت اونلر ایچوندر ، نتیجه‌نك ، عاقبتك گوزه‌للكی ده

اونلر ایچوندر .

— تحلیل —

فعیل

رقیم : فعل وزننده اسم مفعولدر ، مرقوم دیمكدر ، مرقوم ،

یازلمش معناسنه‌در ، عبد سالكه اشارت معناً یازلدیغی ایچون

رقیم تعبیری قوللانلمشدر ،

اصحاب كهفك مغاره‌سنده كندیلرینك احوالنی گوستره‌ن بر لوحهٔ

صفویه موجود ایدی ، او لوحه‌یه ده رقیم دینلمش ، اوستنده یازی

یازلدیغی ایچوندر ، — سر ذات الهی كهفه تشبیه اولونور و عبد

سالك ده كندیسی وقوعبولان اشارت مجرده ایله او لوحه‌یه تشبیه

اولونور — بوراده‌كی رقیم ایله لوحهٔ مذكوره آره‌سنده بو مناسبت

وماتجری به الادوار والاکوار : عبارهسندهکی (ادوار) دورك
جمعیدر ، مقصد ادوار معنویهدر ، (اکوار) ایسه
برشیء قات قات صارمق و دورمك معناسنه اولان
(کور) کلمهسنك جمعیدر ، اکواردن مقصد ادوار
حادثهٔ کونیهدر ، صاریغه کورة العمامه دیدکلری
بو معنادن مأخوذ اولدیغی کبی (اذا الشمس کورت) آیت
کریمهسندهکی (تکویر) ده بو (کور) مادهسندندر ،
یوم قیامتده کونشك دورولدیکی یعنی ضیاسنی غائب ایتدیکی
زمانده دیمکدر .(۱)

(۱) ادوار تعبیری دورهٔ عرشیهیه ، اکوار تعبیری دورهٔ فرشیهیه
اشارتدر ، دورهٔ عرشیه دورهٔ قلبیه دیمك اولوب
اطوار معنویه یرنده قوللانیلیر ، اکوارده ممکناتهکی
تحولات یرنده اولان تعبیراته صوفیه دیرلر :

العجز عن درك الادراك ادراك : سوزی جداً مشهورهٔ علم تصوفدن
اولان قائل اولی حضرت ابوبکردر .

درج : خاتونلرك خردوات قویدیغی قوطویه دینیلیر ، بوراده
عموم وخصوص علاقهسیله مطلقا قاب معناسنده مجازاً
استعمال اولنمشدر ،

قرة اعین : قره کلمهسنك لغتده متعدد معنالری واردر
بوراده کوزه آچیلاجق شیء دیمکدر ، اعین ، کوز معناسنه
اولان (عین) کلمهسنك جمعیدر ، ترکیب اضافی ، کوزلری
آیدینلاتاجق شیء دیمکدر ،

قرآنده [قرة عین لی ولك تقتلوه] کذلك [من قرة
اعین جزاء بما کانوا یعملون] آیتلرنده (قره) کلمهسی
مذکوردر . بوراده قرة اعینده مقصد سر ذات الهی
دیمکدر ، چونکه بوتون موجوداتی آیدینلاتان شیء معنوی
(سر ذاتدر) در .

[وما ضیاء لك من قرة اعین فی درجك) نك معناسی :
انانیت حادثکده مستتر اولان سر ذاتك سنك ایچوکزی اولان
شیء دیمکدر :

علمك سوق صورتنه تنزلی بو مثلث صورتنك بر نقطه‌سیدر ،

مذكور مثلث صورتنده زاویه‌نك بریسی الله ایله خلق آره‌سنده‌كی

مناسبتك رفعنی كوستریر ، جناب حق علائقه كونه كثیف ولطفده

وصفات واضافاتده مجرد اولدیغی ایچون كندیسیله خلق آره‌سنده

هیچ بر مناسبت یوقدر ، چونكه بو مرتبه‌ده بوتون اضافات و

نسب وموجودات ذاتنده داخل اولمه اوزره ذاتنده خارجدر ، مذكور

مثلث صورتنده ایكنجی زاویه ، كشف ونظر ادراكاتنده

التباسك رفعنی كوستریر ، كشف ونظرك التباسده بری اولمسی

عصمت الهیه قابلیتنده بر قاعده یعنی الطاف محدوده عصمتنده

انبیاء واولیا حقنده بر لطفدر ،

مثلث صورتنده اوچنجی زاویه ، افعالده ، اقوالده ، اعتقاداتده

نجات محلی دوغری سعادت یولنی ایضاح ایدر ،

مذكور مثلثك ضلعلری تمثل مرتبه‌سنده یكدیگره مساویدر ،

ضلعك بریسی جناب الله ایله عبد آره‌سنده وقوعبولان معرفت

درك : قولونك صوتنه ایپ ایریشدیكی زمانده علاوه اولارق

یاغلاناده ایپه دینیلیر ،

— ترجمه —

شوراسی معلومك اولسونكه عبد سالكه طریقه سرده اشارت تجلیسی

وقوعبولدیغی زمانده او عبد سالكده‌كی تجلی اشارتده عبدك

وجودی اعتبارلی دكلدر ، چونكه عبدك وجودی وجود موهومدر

بلكه او اشارتده عبد موهوم اولارق ظاهر وحامل ، حق

خفی اولارق او حاملی موهومده محمول اولدیغی ایچون اشارتده

او محمولدر ، یوقسه حامل دكلدر ، بو سبب ، عالم مثالده

جناب حقك عبدینه مواجهه صورتیله وقوعبولان كلماتنده بر

نوعدر ، شكل طریقیله بو مقامده بو اشارتده ایضاح ایتمك

لازم كلیرسه بو اشارتك صورتی مثلث صورتیدر ، بو صورت

محمول صفتی اولان حقك عالم برزخده یعنی عالم مثالده تنزل

كوسترمسیله حاصل اولور

18. Mart 1935, Pazartesi

سالك ده سن سك ، و سلوكك ده سن ده ، سنده سكادر
مطلوبنك غايتی سن سك ، سنك مذهب رياضتكده فانی اولمقلغك
دخی اولمقلغك نه سن ده در ، سحو و محو دخی بو مرتبه ايد
هو ايله تحقق و مقصد صدره ده تميزدن صكره كندينده بقاءنی
كورمز سك ، مع مافيه ادراكده عجز حاصل اولور نفسی
ادراكنده و اوكا علاوه ايديله فيضنده عاجز اولور ده
ادراكدر :

— تحليل —

تجلی نعوت الكبره : نعوت ، نعتك جمعيدر ، نعت موجده
متضمن صفت ديمكدر ، صفت نعته نسبتله دها
عموميدر ، مدحی ده ناطق اوله بيلير ، ذمی ده ،
نشزه : الحده كی شیئك بريسنده نشزه ديكرنده تنزيه
واقع اولمشدر ، بو تجلی نك تجليات ذاتيه دن اولمسی نظراً
تقدس معناسنه نشزه اولمسی دها موافقدر ، بونكله برابر

19. Mart 1935, Salı

مناسبتی كوسترير ، بو مشهده واصل اولانده كيی مشاهده ده الاهيك
بزه قارشی اولانه علمنی بيلير ، يعنی علم الاهينك بزه تعلقی كيفيتی
ادراك ايدر ، كذلك بزم حقه قارشی معرفتمزی ده يعنی نه ايلديكمزی ده
بيلير ، بزم معرفتمز جزئيدر ، معرفت جزئيه نك تعلق ايتديكی شيئك
كل اولمسنه احتمال يوقدر ،

مثلثك ضلعلرندن ايكنجی ضلع ، نور كوسترن ضلعدر ،
رقيم ده يعنی عبد سالكده وقوع بولان فيوضات كوسترير ، بونكله
درجه لرنده يا ايلادن شيئی كورور سك و قبضی قابنده قرة العيون
خوار كيزلنديكنی بيلير سك .

اوچنجی ضلع ، حادثات تقديريه دن هذه اتحكه وسيله اولان
اشيای سكا احسان ايدر ، و ادوار معنويه ده اطوار كونيه ده جاری
اولان شيئلری سكا بيلديرير ، حاصل ايتديكك بو علم ايله ذاتی
محافظه ايدر سك ، بو مشهدی استغنا نائل اولدقلك زمانه
بيلير سك كه (رقيم) سن سك . مراحل مستقيم ده سن سك ،

ذاتك ذاتی تنزیهی معناسنه اولارق تنزیه تعبیری‌ده
صحیحدر؛

قرة العین : سرور ذات معناسنه‌در. بوقاریده كچمشدر،

اذا غیبت عن هذا التجلی : بوراده دیمك برنجی تجلی اولارق تجلی اشارتنده
صعود ایدرك تجلی اولارق تغیبك یعنی او تجلیده غیب
اولدیغك صباحده دیمكدر،

اُسْرِلَ : ثلاثیده سَرِلَ، افعال بابنده اسرال برشی اشاغی
دوغری صارقیتوب صالیویرمكدر. بوراده مقصود اولان
بو معنادر. سَرِل، بر ییرده سیر و سیاحت ایتمك
معنالرینه‌ده كلیر،

ترتیباً الهیاً حكماً : بوقاریده یازلدیغی وجهه ایلروده‌كی نسخه‌ده حكماً
ایسه‌ده دیكر بر نسخه‌ده كورولدیكی وجهه حكمیاً اولمسی
دها موافقدر،

لیس للعقل فیه من حیث فكره قدم : بوراده دیمك شوندن دولاییدر كه

بو تجلیده عقلك تفكر نقطهٔ نظرنده نصیبی بوقدر،

بوقسه عقلك ماوراسنده‌كی عقل بو تجلیده نصیبداردر

سوى المشهد المحمدی : شهودی و رؤیتی موسى علیه السلام كبی
اولوب مقام محمدیده نصیبدار اولمق دیمكدر؛

صَعْقَه : صَعْقَة ؛ صَعْقَه : تذكار وزننده تصعاده
شدید الغاشیه اولان بر شیئك شدتندن دولایی بیهوش
و بیخود اولمق و بایلمق معناسنه‌در.

بمشاهدة الیقینیه : متنده یازلدیغی وجهه بو شكلده كورلمه‌دن ایلروده
ایلروده‌كی دیكر نسخه‌ده كورولدیكی وجهه بمشاهدة الیقینیه
اولمق دها موافقدر.

الحاح : اصرار معناسنه‌در (إنَّ اللهَ یحبُّ الملحّین فی الدعاء)
حدیث شریفنده واقعدر. الله دعاده اصرار ایدنلری
سور دیمكدر.

فأجزل : جزل مصدرندن امر حاضردر. جزل: بذل عطای

15. Mart 1935, Cuma

کبیر دیمکدر، جزل کلمه‌سی اسم ده اولور. اسم اولونجه معناسی
قوی اوددن داوددن طومروغی و شئ کبیر وجیه و جواد
کریم و درایت کامله صاحبی عاقل و رشید آدم، رکیك
اولمایان دوغرو و درست لفظ و کلام و کوکوجه سسی
و علم عروضده بر نوع زحاف معنالرینه‌در.

عبث : کسر عین ایله حیلکی بوك معناسنه‌در. و مطلقا آغیر
اولان شیئه ده دینیر. اطه‌کی فستونك برنده عبّ
کوروشدر، عبّ یورولمه معناسنه‌در. ولم یتقیّ
یجلیقربن آتینده واقعه‌در :

— ترجمه —

سؤالی ده معلوم اولسونکه تجلی اولنمه عبارت اولانه بالاده‌کی
تجلیٔ اشارتده غیب ایدلدیکی زمانه یعنی او تجلیده تعقیب ایدلدیکی
تجلیٔ مذکور اولدیغی یرده صار قبلدیغی زمانه حکمت الٰهیه و
رتبۂ الٰهی ایجابنجه بشقه بر تجلیده اقامه ایدلمه اولویتك :

14. Mart 1935, Perşembe

رتبۂ الٰهی دیدیکمزك سببی شودرکه، عقلك بو تجلیده تفکراته
اعتباری قدمی، یعنی بو تجلی‌یه آیاغه باصمه کندینی ایچوره نصیب
دکلدر، بکه موضع تحیر اولانده تجلی قبول کشفیدر، مشاهده
ذوقیه‌در، بو کا نائل اولانده نائل اولور. یعنی بو تجلیده نصیبه
نائل اولانلر بو تجلی ذوقنی طاداراز،

عبد الٰهی ده بو تجلی حاصل اولنجه عبد مذکور افنائیتده مقدس الذات،
منزه (لحماف، منزه الاحکام اولارق مرتبۂ عالیه‌ده اقامه ایدیلیر،
بو مقامه واصل اولانه عبد ده قهرمانیت یعنی مکالمات الٰهیه مثال
عادتا عشق شکلنده اولارق کندینه نقش ایدر، یعنی عبد معشوقه
اولور، و مذکور قهرمانیتك آثاری او عبد اوزرنده ظهور ایدر،
عبد اوزمانده المشهد، محل المحنه والمقام در،
بو تجلیده عبد، لاینقطع افق اعلایه نظر ایدر، حق کندینه
طبقات سقیلده (افق اعلایه نظر ده که یه حدوددن احتراز ایدر
کرك افق اعلاده، کرك افق سافلده سکانند ایدنجه) طرفنده

13. Mart 1935, Çarşamba

سنزا اولورلر، او حده ده سنک طاقهده یعنی انانیتکله پارچه پارچه
اولور، و چرهلره یاپیلیر، و نفسک مشاهدهسی نتیجهسیله محل
تقربه کیدر اوراسنده برابر کیدر، بو مقامده عبد اولیه تحفلر
داوود شاهدیه هدیهلر ویریلیرکن اونلری نه کوز کوردی، نه
قولاق ایشیتدی، نه ده افراد بشردن بر فردک قلبنه خطور
ایتمشدر، بو مقامده عبد الهینک سر ذاتنده استوای اقدسی
حاصل اولورسه افق اعلاده کی منظر اجلایه رد اولونور،
بو درجهیه قدر واصل اولان عبد الهی یه اوندن صکره ظهور ایده جک
شی عالم فقرده عالم احتیاجدر، ایشته بو فقر و احتیاج سنک
حبیب غریبک ذاتنده سکا حاصل اولور، او زمانده محبوبک
ارمغانلرنده ارباب فقر نصیبلرینی ایسترلر، اونلره شوقلرینک
و صوصزلقلرینک مقدارینه کوره ایستهدکلرینی ویریر،
یالکز طلبلرنده الحاح اولورسه اوکا قولاق اصمه، چونکه اصرار
صفت نفسیه، قوه نفسیهدر، بویله طلبده بولنانلرک ذاتلرینه

12. Mart 1935, Salı

حجب و آستارلری اورتدیکی کوز ایله باقه، بو نظرنده بو
کشفنده اکملا شیلاده درجهلرینه کوره تقسیم ایت، کمال ذاتنده
استوا حاصل اولمشدر اوکا بذل عطیهده اکرامی زیاده یاپ،
سکا قارشی هر کیم تعظیم و تکبیر کوسترسه اوکا ایی الطافده
بیلک اول، ذاتک اقتضا ایتدیکی شیئده اونی محروم ایتمه، چونکه
او تکبر ایتسه ده تکبری عارضیدر، سنکله ملاقاتنده یاقینده
کندیسنه پرده آچیلیر، و روزکارلر هوا ایله اسرکن، هپسنده
دینی خالص قالیر، بونی کوریجه هپ ایتدیکک شیئهکی عاقبته
حمد و ثنا ایدرسک، ارزاقده مضمریه قوللک النده امانتدر،
روحانیتده، جسمانیده ده بویلهدر، یعنی امانتدر، امانتی ادا
روحانیده ده
ایت راحت ایدرسک، اونک بولکنده و یاخود ذهننده راحة
ایریشیرسک، اکر بو امانتی مستحقلرینه ویرمک وظیفهسنی ایفا
ایتمزسهک ظلوم و جهول اولورسک، یعنی هم کندی نفسکه هم طالبه
نسبتله ظلم اختیار ایتمش اولورسک کندی درجهنده اونک درجهسی ده

بنی ویشانك (ولا اعلم الغيب) بوبور دیغی در . اللهدن
بشقه هیچ بر کیمسه غیبی بیلمز و بن غیبی بیلمم دیمکدر ، بو مسئله‌نك
حقیقتی [الغیب] کلمه‌سنده‌کی (ال) ده معنی حرف تعریفده‌در
حرف تعریف بوراده استغراق ایچوندر ، هر غیبی اللهدن بشقه‌سی
بیلمز ، انبیانك [لا اعلم الغیب] دیمکده هر بر غیبی
بن بیلمم دیمکدر ، یوقسه انبیا واولیا بعض غیبه واقفدر ،
غیب کلمه‌سنك مقابلی (شهادت) در ، عالم عناصر ،
عالم شهادتدر ، عالم ارواح و عالم آله ، عالم غیبدر ،
موقنین : ایقان مصدرندن اسم فاعلك جمعیدر اصحاب
یقینه دیمکدر . (یقین) شك دن آزاده علم دیمکدر ،
مقیل : مصدردر ، کونشك نصف النهار دائره‌سنده
اولدیغی زمانده اویومق دیمکدر ، بوراده مجازاً استراحت
مطلقه معناسنه در :

— (ترجمه) —

[اصحاب یقینه اوزرینه اسرار غیبیه تنزیل ایلمك تعالینك تجلیسی]،

بیلمزسه اولورسك .
طریقه الهیه اعتدال جناب حقه عائددر ، اینه ویکی معتدل
قیلار ، اینه ویکی اعتدالدن عدول ایتیریر :

— تحلیل —

غَیْبْ : مستور اولان شی دیمکدر . واردات قلبیه ،
وارداتك خارجده‌کی آثارینه نسبةً (غیب) در ،
الهامات وواردات قلبیه نظراً ده ذات روح وذات
قلب (غیب) در ، روح محمدینك ذات روح قدیمك
ذاته نظراً شهادتدر ، روح قدیم (غیب) در ،
(ماتحته) : حاصل مراتب نامتناهیه قدسیه‌ده هر مرتبه‌نك
مافوقی ماتحته نظراً (غیب) در ، چونکه مراتبده مافوقده
مرتبه ماتحتی محیط در . عکسی قضیه محالدر دیمکدر .
انبیا واولیا غیبی بیلیر وبیلمز مسئله‌سی کلنجه ، بوباده
برهان الهی [لا یعلم الغیب الا الله] آیتی در ، کذلك بر

8. Mart 1935, Cuma

كوزنيڭ اوكنده بر بر كچر، بو سينه ما شريدى كبى كچرده صورتلر
صورتى باقى وخافى اولمز موجوددر، افعال واعمال مذكوره نڭ
حالت احتضار معنويده كوز اوكنده كچمسى سنڭ، بكله برابر
حضورنيڭ درجه سيله متناسبدر، بوڭه آيره ده حضور الهى اولمز
روح فانى وميت ديمك اولدى صورتده بو تجليده سن نفخ روح
يعنى اوڭله وجودى مبدأ كيرنكه مقدر دكلسڭ. چونكه صور
مذكوره نڭ دفعةً ظهورى وحضورى دار آخرت ايچون بر مثالدر

X بو تجليده حضور اعمال عقبويده كتابك ايكى الده هانكيسنه
ويريلجكسه اوڭا ويريلير، واو كتابده حيات ماديه كده كچن
افعالى بر بر كوريرسڭ، دها مخصوص اولدى اشيانڭ كاملتى
معاينه ايلرسڭ.

بو تجلى قيامت صغرادر، هر بوڭه سنڭ ايچون مثال اولارق
باقيشدر. بو قيامت صغراده سكا مخصوص اولدى سعادت وعنايت
وياخود شقاوت نه ايسه اكلاشيلير. اكر بو تجلى يه مظهر اولمزدن صكره

9. Mart 1935, Cumartesi

بوندن اولكى تجلى ده ده صكره موضوع بحثمز اولدى بو تجلى غيوب
تجليسنده حاصل اولور، بو تجلى يه مظهر اولمق هر وقت خاصك
فيضى مأخذلرينه واقف اولورسڭ، او وقتك مقربينده اولوب
اولمامسى مساويدر، كذلك بو تجليده احكام وحكم فعلوده
شريعتڭ مأخذلرينده واقف اولورسڭ، كذلك شريعتلرده
حقك سر شريعته وكذلك شرائعده مرتفع اولدقده مطلع
اولورسڭ.

بو تجليده بشقه سنده آيره كذه اشتغال اولمايه فيوضاتده
استعدادكه كوره خاصةً سكا القا اولنان شيلرده مطلع اولورسڭ،
ايشته بو تجليده ايكن روحڭده مرض معنوى، موت معنوى
حشر معنوى، نشر معنوى، سؤال وحساب معنوى حاصل اولور
طبيعتڭ جهنمى اوستنه سكا مخصوص اولان صراط كورولور
قبه عدالتنده ميزان اعمالڭ آچيلير، اعمالك وزن اولنور
ايشته اون حاله افعال واعمالڭ صورتلرى سينه ما شريدى كبى

ضلالته دوشرسك (اللهك علم اوستنده اضلال ایتدیکی

کیمسه‌لردن اولورسك) جناب حقك صورت حسرده وجهاً اضلالد

ایتدکلرینه دائر قرآنده [وما كان الله ليضل قوماً بعد اذ هديهم

حتى يبين لهم ما يتقون] وارد اولمشدر . معناسی : جناب حق ،

بر قومی هدایته ایرشدیردکدن صکره اضلال ایدرسه بونك سببی

اونلرك اتقا و حذر ایده‌جکلری شیلری بیان ایچوندر ،

خلاصه : مشاهده ایتدیکنی آچیق بیل ، غیب و اسراره عائد

لطائفده سنك پردهٔ ادراکك چکیلنجه شیلرده دولایی محجوبیت

و مستوریته دوشرکه .

بو تجلی یه عودتدن صکره رجوع حاصل اولدیغی زمانه معاملات

ایله تحققده نشأه ایدرك انوار قدسیه عالم حسه و

مواطن تکلیفیه نازل اولور . چونکه جناب حق موضوع بحثمز اولان

تجلی یی سکا مثال اولارق کوسترمشدر ، بو سایه‌ده موت طبیعیدن

صکره مشاهدهٔ عیانیه ایله واصل اوله‌جق شیئی سکا اولدن

بیلدیرمشدر دیمکدر .

جناب حق سکا بو عالمده مهلت ویردی . و تجلی ایله ترقی موقعنه

سنی یوکسلتدی ، صور مثنیه روحی نفخ ایتمك ایچون افعال جنیه

و اعمالك حالت احتضارده حضورینی کوستردی . بو لطفه مظهر

اولدقدن صکره الیه سنی حکمٔ حیاته اوصورتلری کیدیرسك

یارین یوم قیامتده ده او صورتلر سنك الینی طوتار . مقر سعادة

سوق ایدر . مقر سعادت الی جزئی اقامتکاه و اك کوزل

جزئی

استراحت محلیدر :

— تحلیل —

یتجرون الاولیاء و یتجارون : بو عبارده بر ما کلمه‌سی اولمق ضروریدر

فیها الاولیاء یتجرون و یتجارون اولمسی اقتضا ایدر ،

طلعة الهداية : هدایت قوشوسی دیمکدر . آت مسابقه‌لرنده

آتلر قوشمه ایچون صالیویرلمسنه (طلعه) دینیلیر ،

اضافت تشبیهیه در .

ایدرسك . بو مشاهده‌یه نائل اولنجه‌یه قدر رعایت ایت و او

محادثهٔ الٰهیه‌ده حضرت پیغمبره اُلقا اولونان کلماتی دیکله . بو خصوص

رعایت ایدیلیرسه تقدیرده معرفتك یوکسك بر درجه‌سنه نائل

اولورسك . چونکه اللهك حضرت محمده اولان خطابی سکا اولانده

خطابی کیبی دکلدر . چونکه حضرت محمدك مکالمهٔ الٰهیه‌یی قبول استعدادی

سنده‌کندن چوق یوکسکدر . بونك ایچون سن قلبیله القا و مکالمه

خصوصنده مشاهده‌یه ایفا اقتضا ایدر . بو تجلی بر حضرت

ربوبیتدر که اولیاء بو حضرتده بیربیرندن تمیز ایدر ، و هدایت

یاریشنده بیربیرلریله مسابقه‌یه اوغراشیرلر . بو مسابقه‌ده اولیادن

بعضیلری قلبده‌کی اشاغی جهتنده دها اعلا جهت قلبیه‌یه

بعضیلریده او ولینك علوجنده دها عالی مرتبه‌یه ، حق تقربه

مکانت و منزلته ، حق مستوای عظمت عالیه مظهریته ، حضرت

علیایه ایریشمکه ، مجد و شرف علی الاعلی‌یه اولاشمغه چالیشیرلر .

بو مسابقه‌ده اویله مظهریت عالیه‌یه نائل اولانلر واردر که کورولمش فیوضات

تجاری : قوشمق ، یاریشه یاپمق ، تلاعشیه آقمق معناسنه

جری و جریان در ، جریانه صو آقسنده ، و شیء مایع

آقسنده حقیقت اولوب سرعت ماه شیلرده استعمالی

مجازدر .

زلفی : قربت و منزلت و درجه معناسنه در ، تاء علی مکانت

زلفی ترکیب اضافیدر .

لا انفقال ماری : بیتقال کلمه‌سنك یاکلیش اولمسی و (لا انفصال)

کلمه‌سنده محرف اولمسی ملحوظدر .

ـــ (ترجمه) ـــ

عین جمعده و عین وجودده اشارت تجلیسنك ایضاحی : بالاده‌کی

طبیعه سرده اشارت تجلیسی ، بو تجلی عین جمعده و عین وجودده‌کی

اشارت تجلیسیدر . بویله تجلیدرکه ، بو تجلی مظهر اولدیغی

تلقیده سنك ایچون حضرت پیغمبرك حقیقی میدانه چیقار ،

و حضرت محمدك بو تجلیده جناب حق ایله محادثه‌سنی ، مکالمه‌سنی مشاهده

2. Mart 1935, Cumartesi

(الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون) مصداقنجه اوليا
ايچون قورقو و حزن اولمازسه ده بعض بر شيئه معروض اولمه حقلری
امر آشكاردر :

ملاميه : معنويات رجالندن بر قسم اولياءدركه بونلر
باطنلرنده‌كی حقائقدن هیچ بر شی ظاهرلرينه منعكس
اولماز . فتوحات مكيه‌نك اوچنجی جلدنده حضرت شيخ
صاحب زمانك دائما بو قسم اوليادن اولديغنی بيان
ايلمشدر .

عهد الاكوان بالاكوان : برنجی اكوان : معلوم اولان (كون)
كلمه‌سنك جمعيدر ، ايكنجی (الاكوان) ايسه فهم معناسنه
اولان (كون) كلمه‌سنك جمعيدر . اكوان ايله اكواندن
استدلال معناسی شودركه بو نوعده اولانلر مشاهده
الهی التذاذ بولنديغی ايچون تفهملری مقتضاسنجه حركت
ايدرلر كندیلرنده‌كی حقيقی سر محجوبيتنده درلر .

3. Mart 1935, Pazar

كنديلری ايچون سويلك جائز دكلدر . بو تجليده كندی انيتكم
رجوع ايديلك زمانده حجاب ابد مستور اولور نقطه نظرنده اخيت
تجليسنده اقام الشی اولورسك :

— تحليل —

آرباب : ارب لك بر قاچ معناسی وارسه ده بوراده
(عضو) معناسنه در . عضواً عضواً ديمكدر ، جمعی آراب
كلير . حديث شريفده (كان يسجد على سبعة آراب)
وارد اولمشدر . يدی اعضا اوزرينه سجده ايدردی ديمكدر .

لا يأمن مكر الله الا القوم الخاسرون : هیچ كيمسه مكر الهيدن امين
اولماز . انجق خسرانه اوغرايان قوم مكر الهيدن امين اولور
ديمكدر . بو ظاهر معناسيدر . بو آيتك ديگر بر معناسی
دها واردر . خسرانه اوغرايان قوم مكر الهيدن امين اولور
ديك علاقه‌سی دنيويه واخرويه‌دن قطع مناسبتله نائل
وصلت اولانلر مكر الهيدن امين اولور ديمكدر .

٤٤ بو كيفيت جليه مظهر تجلى اولان عبده عنايت الهيه در، او عبدوط
158
بو محادثه ومكالمهٔ معنويه ده اسرار مكتومه يى وغيبيه دن كلماتى
ايشيتمش اولور. او كلمات اويله كلمات جليه دركه بو تجليده ركز
اعلام ايدرك صاحب مقام اولمايانه كيمسه ايچون منجلى اولماز،
ذكر اولنان حضورده مظهر اولورلرك بو مظهرينده شوقى بيلير كه
اللهك (أُمَنَاءُ) دينيلن برطاقم قوللرى واردر. بونلر نائل اولدقلرى
اسرارى او درجه ده ستر ايدرلركه حتى جسد اونلرك عضولرينى
ويريلن اسرارى چيقارمق ايچون پارچه پارچه كسسه ينه كنديلرينه
هر طرفنده ويريلن لطائف واسرارى كتم ايدرلر (٥) چونكه اونلرده كى
اسرار كنديلرينه مخصوص امانتدر، بو امانتى حفظ ايتديكلرى
ايچوندركه اونلره (أُمَنَاءُ) تعبير اولونور، حاصلى بونلرده اسراره
عائد هيچ برشى خارجه صيزماز، چونكه بو نوع ذوات عالى كتم
اسرار ايله تحقق ايتمشلردر، كنديلرنده كى اسرارى چيقارمق ايچون بيله
معروض اولسه لرده بونلك هر طرفنده ابتلا اولديغنى بيلرلر، حالبوكه
ضرانه دوشمه يه قومدن بشقه سى اللهك مكرندن امين اولماز. بو نوع

(٥) بو امنا ميانده سرده جكر سرى ويرمز، وصال ايجابنه مجبور بو مركزده
سانده اولماز؛

1. Mart 1935, Cuma

قرآن عظيم الشانده (واذ اخذنا من النبيين ميثاقهم ومنك
ومن نوح وابراهيم وموسى وعيسى ابن مريم واخذنا منهم
ميثاقاً غليظاً) آيتنده بو ميثاق مسئله سى ذكر ايدلمشدر.

— (ترجمه) —

حجاب وستر نقطهٔ نظرنده أُنيث (أُنائيت) تجليسندن ايضاح
بو تجليده ده يوقاريده كى تجليده اولديغى كبى حقيقت محمديه ايله
برابر حضوره نائل اولورسك، شويله بر حقيقت ثابته دركه
بويله بر تجلى يه مظهر اولان اوليا، كلمات الهيه حضورى دويديغى
زمانده كلمهٔ حضرت اوكى دويان ولى يه عائد اولمايوب اوفقط
يالكز بو تجليده بولنمسى مقتضى اولان ديكر بر ولى يه كيده وياخود
بر نبى يه وياخود بشقه بر بويله ذاته عائددر.
بو تجلى يه مظهر اولان ولينك دويديغى كلمات حضوريه بو
ولى ايچون سامعدر، يوقسه كلمات حضرت بر وجه بالا اوندن
بويوك اولان بشقه بر ذاته خطاب اولنان واردات اولمشدر.

قرانه دوشرایسه ملحوظ دکلدر . فقط اوله بیلیرده بونلرده‌کی اسرار
بشقه‌لرینه قارشی تشنیع ایدر . بونلر امر اولندیغی وجهله اسراری کندی
وارلقلرنده حفظ ایدرلر . بو محافظه‌نك علامتی وآثاری واعتباره
دالغلاینه . وخلوه آره‌سنده بونلر بو علائم ایله تمیز ایدرلر .
دبونلر دار آخرتده اخفیاء ، ابریاء ، امناء نامیله بیلنیرلر .

« بو خصوص جلیل بونلر حقیدر » دنیاده نقدر اوزون مدت
مجهول اوله‌رق قالمشلر ایدی . ایشته جزم سلوك اتدیگز طریقه
معنویه ایچنده « ملامیه » نامیله شهرتشعار اولان بو نوع اولیای
غیبه ایمانده
جناب حق بونلری (مشاهده عیانیه) ایله عینیه ایمانده مستغنی قیلمش
دبونلر (قومه) نامی آلتنده‌کی موجوداتده حق دیدکلری تعریف مقصودی
کیزلمشلردر . هر مسئله‌ده بونلرك آیاقلری ، ساحه حقیقت اوزرنده
قرار طوتمشدر . ظاهرده بونلر شونلك بونلك آغاشنه معروض
اولدقلری حالده باطنده (غوث) بونلردر .

بو تجلیده بونلری مشاهده مظهر اولورلر سنده اونلرده سنك
اکر مشاهده مظهر اولمازسه‌ك کندی انیته رجوعده لسانی حفظایت

چونکه دعوا میدانلرنده جولان ایده‌جکسك . یعنی دیه مدعو عومیلر
کوروشمکلك ضروریدر . سن دعوالرده حق اوزرنده اولورسك
قدم صدق اوزرنده قائم ده بولنورسك . نه حفظ لسانه دقت
ایت . سکا لطف ایله معامله اولونورسه اسراری کتمده محجوب
اولدك دیمکدر . بالطبع محجوب اولنجه اسراری بیلمزسك .
بیلمه‌یکك علم ایله سعید اوله‌رق یشار وسعید اوله‌رق اولورسك .
یوقه خذلانه اوغرادیلیرسك اسراری کتم سکا احسان اولندی
دیمکدر . بو تقدیرده ده کتم مقامنه نائل اولمامشسك . احسان
صرف وساده اوله‌رق باقی قالدی دیمکدر . حالت مذکوره‌ده
معروض اولدیغك ذمامه امانت حقنده حمد وثناده محروم ایدلرك
وسنك ذاتنه خیانت خلعتلری کیدیرلدی . وسکا (ما اکفره و
ما اجهله) دنیلدی . نه عجیب کافر ، نه عجیب جاهلدر دیمکدر .
حقکده بو سویلنن سوزده حقدر . نسبت اولنان شیئده امر
یقینیدر . چونکه سن غیبه متعلق اولمسی لازم کلن موطن ایمانده
آشکار اوله‌رق حرکت ایتدك . بونك ایچونده سنی تکفیر ایتدیلر .

بو حالده سنك آشكار اولارق بيلمك عين جهالتدر . شو حالده

سكا (ما اكفره) دينلر هم سويلير ، هم مافيه هم سويلرلرده

كناهه كيرديلر .

— تحليل —

فقيد النواظر : عبارەسندەكى فقيد كلمەسى بفقيد النواظر

اولمق معناسنەدر .

— ترجمه —

حقيقت مطلقەنك كائناته تعلق ايدن مدركاته وحصولاتنده

مدركاته خفى تجليسنك ايضاحى :

احد مدركاته تجليسنده بالادەكى أينت تجليسنده اولديغى كبى يه

حقيقت محمديه شعشعەكى حضور وظهوردر ،

بو تجلى جناب حقك جميل اسمى تجلياتندندر ، بو تجلى مادى ومعنوى

باصرەلرى كندينه لايق اولارق تصرفده وحده كائنك كافەسنده

تفيض صورتيله حاصل اولور ، بو مقامده ألنده خاتم الٰهى بولنان آدم

يعنى او اسمك صاحبى مشاهده اولونور ، بو مشاهده أثناسنده

يدنده خاتم الٰهى بولنانلك وجودده‌كى تصرفاتنك كيفيتنده

مشاهده اولونور ، مذكور ختم الٰهى ايله نبوت ، رسالت وولايت

مهرلنمشدر . كذلك نزد باريده اعتناء شايان اولان قلبلرده

خاتم مذكور ايله مختومدر ، بو مهر وورولدقدن صكره قلبلره كوندن

وكوندن عالمه شيئلر كيرەمز ، چونكه اورادە جناب حق مشاهده

اولنمشدر ، وختم مذكور تحكم ومالكيت حكميدر ، بوندن دولايى كه

كائنات متعلق شيئلره مدخل اولماز ، فقط خدمت وامر حكميله

قلوب مذكورەيه دخول ووقوع بولور ، بو مقام ناشئدن صكره حب

نسليه ياخود بشقه بر شيئه قارشى اولان علاقه طبيعت حكميدر

اودەريه مهر اورولەن سر بابى جهتدن دكلدر ، او سر بابى

بيت حق ومقصد صدقدر .

ايشته انبياده مشهور اولان محبت بو مقامدندر ،

مطلقا كائناته قارشى اولان محبتك اصلى ده يه بو مقامدندر ،

عوامك اسرارينه كلنجه ، بونلرك اسرارى اودەريه عنايت الٰهى ختم ايله

26. Şubat 1935, Salı

—(ترجمه)—

اختلاف احوال تجلیسی ؛ اختلاف احوال تجلیسی اعتقاد اولنان
شیئك صورتنك غیریته اولور. یعنی صور معتقداتك خلافنه
بر تجلیدر. مراتب تجلیات و مواقع تجلیاته وقوفی اولمایانلر بو
تجلیی انکار ایدر.

صور اعتقاداتده تحول واقع اولنجه فضیحتدن احترازاً یعنی
حسن تفکر و صبر ایله نتیجه‌یه انتظاراً، چونکه انکارنه قائل
اولدیغی شیئه اطلاع حاصل اولنجه انکارندن رجوع ایله اقرار
اضطرارنده قالیرسه، بو تجلی بر حقیقتدر که، منافقلره نفاقنده،
مرائیلره ریاسنده و مسلکی بوزغونلقده آدملره جریان انکارنده
امدادلره یتیشیر ؛

—(ترجمه)—

الباسی تجلیسنك ایضاحی ؛

انسان بو تجلیده مکر الهی، کید الهینك دقائقنی بیلیر، مکر و کیدك
اسبابنی ده بیلیر. بو تجلی، دوشمه‌یه‌جك [illegible] ده دوولدیر بومکر تجلیسی

27. Şubat 1935, Çarşamba

مهر وورولمشده ده بشقه برشی ایله یعنی طبیعت ایجادیله مهر
وورولمشدر. بناءً علیه عوالم اسراری ظلمتده در، محی ده در.
چونکه اونلر توجهاتی ظلمت عظمادن عبارت اولان طبیعته صرف
ایتمشلردر. حالبوکه عالی و سافلده مخلوقات محبت، محبتك اصل
جلیلی اوزرنه اولمدقلرندندر.

اللهه محبت ده بو قبیلدندر. بو سوزلرله شونی قصد ایدیورم که
بزم الله محبتمزده بو قبیلدندر. فقط ناسك چوغی بونی تقربه
ایده‌مزلر. چونکه بزم جناب حقه محبتمز احسانه نقطهٔ نظرندندر.
احسان ایسه طبیعتك ایجاد دیمکدر. طبیعت ظلمتنه مقید اولان
محجوبلر بزه نسبتی او محبتك جناب حقه نسبتیله مناسبدر. جناب حقك
محبتده میل اولدیغی که ظلمت طبیعتده مقید اولمدن بزم محبتمزده ده
وصل یوقدر. ایشته بر وجه بالا ایضاح ایتدیکمز تجلی [illegible] محبتده
ایضاحی لازم گلن بو ایکی حکمك حقیقتنی بیلیرلر !

دوشدیکنده بیلیر، کذلک انسان اوصافنده هانکی صفتله
متصف اولدیغنی ده بو حکمت تجلیسی صفتیله بیلیر، بناءعلیه جنابحق
و سبحانه حجاب اولاجق شیلردن احتراز ایتملیدر. (سبحانی ما اعظم شانی)
یعنی (کندیمی تسبیح ایدرم شانم نه بیوک اولدی) دیرکن بو
سوزی بو تجلی‌یه دوشدیکی صیراده سویلمشدر،
کذلک رسالتمآب افندمزله صور اُخرویه حقنده (بونلر ترک عمل ایتکدر
سزه تکرار کورونیور) بیورمدیغنی ده بو تجلی انواعندندر. انسان
بو تجلیده التباسله نصل واقع اولدیغنی و کندیسنه عائد اعمال و
افعالک کندیسی اوستنده بر خلعت دائم اولمدیغنک شکل وصورتنده
بیلیر، او معرفتله بو التباسک بر امر عارض و زوال معروضه
بر کیفیت اولدیغنی ده ادراک ایدر، التباسک امر عارضی اولدیغنی
واقف اولدیغی بو مرتبه ده کی وقوف واطلاع ومشاهده تجلی ایله
مکر وکیده امین اوله‌بیلیر، چونکه نه صورتله کندیسنک مکره
اوغرادیغنی اکلار، فقط شوراسی بر حقیقتدر که مکر وکید الٰهینک

کیدك

وقوعی مکر وکیدیلک اقتضا ایتدیکی مواقعده وقوع بولور، حرب
بر خدعه‌دن عبارتدر معناسنه اولان (الحرب خدعة) حدیثی
ایکی اقسامه اراسنده اصطلاحده‌کی مکر، کذلک رسالتمآبک
بر غادیه حقنده (هاشمی) تعبیرنده‌کی کید ظرفیاتی ویا برده بکری‌یه
افاده‌سی افاده زمانه‌ده‌کی موطنی اک ایجابیله وقوعبولان مکر
قبیلندندر،
انبیای عظام کذبک، مکرک مباح اولدیغی مرتبه‌ده بولنسه‌لر
اونلرتبه‌ده بایدستنده‌کی مسلکلره سلوک ایده بیلیرلر، مراتب
مباحده‌ده جیجقدقلری ایچون کذب ومکرله متصف اولمازلر،
قرآنده جناب حقک [ومکر الله] ویوکا بکزه‌ین آیتلرده آلدانم!
چونکه ناسک مکری کندیلرینه عائددر، حوادثی بو صفته متصف
قیلمشدر، اونلرک خدعه قارشی مکری دیمکله جناب حقک اونلره
مکر وکید ایدر دیمکدر، بو التباسی تجلیسنده‌کی حقیقت اطلاع ایله
بو تجلیده‌کی اسراری تحصیل ایچون اقتضا ایدن وقوفه الده ایتمکی واجب

20. Şubat 1935, Çarşamba

دردیشدر ، موجوداتك كافه‌سی حقه نسبتله ماسوای ایسه‌ده
او موجودات كندی نفسلرینه نظراً شبه‌لر حقدر ، فقط وارلغی
ذاتندن اولمایان هرشیله حكمی عدم در ، یعنی بذاته موجود
اولمایان معدوم دیمكدر . معدوم ده باطلدن بشقه برشی دكلدر ،
بو ایضاحلر ، وجود حقك موجودات سائره‌یه نسبتله ممتازیتنی
كوسترن وجهله عائد بر ایضاحدر ، بو سوزدن شوده قصد
ایدیورم كه حقك وجودی بذاته‌در ، ماسوی اعتباریله دوشونیله‌جك
اولورسه حوادث ماسوی اراسنده حقیقی اولارق وجهلر من الوجوه
اشتراك یوقدر ، اشتراك اولمدیغی ایچون او وجهلردن هیچ برجهت
فعل مقوّمه محتاج و عموم افاده ایدن بر (جنس) اولمسی احتمال
یوقدر . بو احتمال حقه نسبتله محالدر ، یعنی ذات الهینك جنسی
و فصلدن مركب اولمسی هیچ بر وجه محالدر :

اصدق كلمة قالها الشاعر كلمة لبيد :
(الا كل شیء ما خلا الله باطل) « حدیث شریف »

21. Şubat 1935, Perşembe

—(ترجمه)—

.. دن حقایقه تجلیسنك ایضاحی : كسبی و سعی اعتباریله اولمیوب
هنوز تعلق نقطه نظرندن اولمق اوزره حقدن ماعدا مطلوب
اولمایانه كبی انجق بو تجلی ایله تحقق ایده بیلیر ، یالكز هنوز
تعلق نقطه‌سندن اولیوب كمال و جمال الهی‌یه تعشق ده
بو تحققده شرطدر :
بو تجلی‌یه مظهر اولانه كبی انجق حقایق ، الك كوزل صورتده
الك كوزل معانی ایله ، الك كوزل قبول اثاری كوسترر ، حقایقه
كذلك حقدن ماعدا موجود اولمدیغنی اعلام ایله : الا كل شیء
ما خلا الله باطل دیر . اللهدن ماعدا نه وارسه باطلدر دیمكدر
مع مافیه هر شیئده ده باطل دكلدر ، فقط بو مقامده عارف
باللهه قارشی اولان سلطنت الهیه غلبه ایدرك بو نوع تعبیراته
وقوع بولور ، نته كیم پیغمبر ذیشانه علیه صلوات الرحمن افندمزده
عربك سویلدیكی الك صادق بیت (الا كل شیء ما خلا الله باطل)

18. Şubat 1935, Pazartesi

سکا اعطا ایدر، بونی هر موجود ایله برابر یاپابیلیرسک، فقط
بو فعلی ایفایه اقتدار بو تجلینک حصولی وقوعبولادیغی محلده دکلدر
بو تجلی حقک قوللریله برابر کلی تجلیسیدر، جناب حق قرآننده (وهو
معکم اینما کنتم) بیوریورشدر، نرده اولسه کز اوسزکله
برابردر دیمکدر. بو معیت تجلیسی سنده وقوعبولورسه بو بنم
سکا ایضاح ایتدیکم تصرفک کیفیتی بیلیرسک!

ــ(ترجمه)ــ

مجادله تجلیسیدر!

اسماء الٰهیه‌دن بر اسمک تجلیسی سنده حاصل و بو بابده کشفده
واقع اولورده بو تجلینک باطننده قدم راسخ حاصل اولمازسه سکا
قدم راسخ حاصل اولمدیغی ایچون بو تجلیده کری دونه‌بیلیرسک
مذکور تجلیده رجعت ایتمه.

دیکر [اکر بو تجلیده رجعت بر حقه اولان حقیقتجه بر مقام
حقنده خالی دکلدر، حقیقت بویله اولدیغی حالده بکا نیچونده رجعت

19. Şubat 1935, Salı

ــ(ترجمه)ــ

حق ایله برابر اولمق تجلیسی!

انسان بوتونده موجوداتی جامع بر نسخه اولدیغی ایچون انسانده
هر موجودک حقیقته عائد بر حقیقت موجوددر. انسان او
موجوده بر حقیقتله نظر ایدر، و بو حقائقک تقابلندندر
انسان ایله موجودات آره‌سنده مناسبت وقوعبولور و حقایق
بره بر انسان اوزرینه نازل اولور، جناب حق سنی زمانده
عوالمدن بر عالم ایله ویاخود موجوداتدن بر موجود ایله برابر
بولندیرور او موجوده او حقیقتک سایه‌سیله (بن بوتونده
والعقد سنکله برابرم. بنم عندمده سنده بشقه‌سی یوقدر. وسن
صادر الموجودسک بلکه بالذات سنکله برابرم، بشقه‌لریله برابرلکم
عارضیدر) ده

بو صورتله او موجوده خطاب ایدنجه موجود مذکوری اصطفا
ایدرک کندی قوتنده موجود اولانده خواص و اسراری کاشف

17. Şubat 1935, Pazar

ایت دینیلیور ، بولندیغم حضرت ومقامده حقه برپولدر ، بنی براقه

بولندیغم تجلی مقامنده بوروییم ، یوقسه ، اگر بکا تکلیف اولنان

جهت حقده غیریته ایسه بن هنوز بولندیغم موقع ومقام حاکم

اولمادم ، ذات حکمی اعتباریله هنوز بو تجلیده تمامیله بیلمدم ،

بنی حکم ذات باطنه ادخال ایدیکز اوراده کی حقیقتی گوره یم

اوندن صکره بو تجلیدن انتقال ایده بیلیرم]

ایشته بو صورتله مجادله ایدرك رجعتده کندینی محافظه ایتدی ، او

صیاده سکاسنك بو نوع تجلیاتده کی اُلده ایتدیکلری شی ، کندی

عملارینك نتیجه‌سیدر ، سن اویله بر عملده ایدیك که او عمل بو حالی

اقتضا ایتدی دینیلیرسه بوکاده جواب اولارق دیکه ! اوت

بو سوز صحیحدر ، فقط « عفو » « غفار » « رحیم » « محاشا »

نره‌ده ؟ ان عند ظن عبدی بی دییه‌ن نره‌ده ؟ بنم ظنم ده

خیردن بشقه برشی دکلدر ،

بو وجهله مشروع مجادله ایدرسه‌ك نتیجه‌ده منفعت گوررسك !

16. Şubat 1935, Cumartesi

ـ ـ (ترجمه) ـ ـ

فطرت تجلیسنك ایضاحی ؛

بیلملیسك که هدایت انسانك نشأه اولیسنده تخلیق اولونمشدر ،

نشأه اولیه دییکز فطرت اصلیه دیمکدر ، جنابحق انسانلری

او فطرت اوزرینه یاراتمشدر ، بو تخلیقه هدایت ذات روحیتك

میثاقنده وقوع بولمشدر ، و هدایت انسانده طبیعتك مقتضاسی

ایجابنده دکلدر ، هدایته طبیعتك تشویق ایده‌جکی بر وجه وجهه

یوقدر ، انسانده طبیعی اید هدایت ده منفردر ، غوایت و

ضلالت ایسه انسانك نشأه اولیسنده تخلیق ایدلمشدر ،

اوکی صکره‌دن شیطانه تملیك ایتمشدر ، ضلالت طبع انسانه

موافقدر ، مزاجنده ملایمدر ، نفسك ضلالته تشویقاتی

واردر ، بونك سببی کلجه ; انسانده باقی الوصل اولدیغندن

کندیسنك مجبوریته دوشمسنه تحمل ایده‌مز ، هدایت ایسه انسانك

اساسنك تقیید و تجریدده بشقه برشی دکلدر ، ضلالت ، مجبوریتی

15. Şubat 1935, Cuma

رفع، ربوبیت انسانیه اظهار دیمکدر. کذلک بر کیمسه جناب حقه
محافظ اتخاذ ایده‌رک دنیاده‌کی حیاتنه و طبیعته ملایم اولدیغی ایچون
ملکی اولاده سعادت، شقاوت صاتارسه اوده غوایت و
ضلالت قبیلندندر. شقاوت انسانک طبعنه موافق اولدیغی کبی
سعادت ده موافقدر. فقط بو موافقیت مستقبلده حاصل
اولور. سعادت، شقاوت حادثاتی عجله ایتمه دیمکدر. بونک
ایچون جناب حق قرآننده (من کان یرید الوصلة عجلنا له فیها ما
نشاء) بیورمشدر. هیچ عاجله ایسترز. بز اونک ایچون
اینه دیکزی تعجیل ایدرز دیمکدر.
ایضاح مذکوره‌یی احتوا ایدن بو تجلی سنده حاصل اولورسه او
تجلیده ثبات ایله تحقق چالیشی. سنی فطرت و سعادت اوزرینه
ثابت قیلار؛

— ... (ترجمه) ... —

اولو واحدک سریانی تجلیسنک ایضاحی؛
امر الهی بوتونده موجوداته نورک هوایه سریانی کبی ساری اولمشدر

12. Şubat 1935, Salı

ظهور حقنده‌کی بر امر الهی ایجابیله علتلر، سببلر، فاعلیته عائد
احکام ظاهر اولنجه هر موجود حقیقت اصلیسنده و انفعالیتنده
و معلولیتنده غائب اولارق (بن) دیمه‌یی قالدیرمشدر. و بو
قالدیرمه آره‌سنده موجوداتده بعضلری دیکر بعضلرینه (تکبر)
کوستره‌رک کندی اوزرلرنده اظهار کبریا ایدن حقی مشاهده‌ده
و بو لزومسز تکبرلر حق نسبتله مستکبر ایله اولان نفی او قالدیرمه
موجود آره‌ده غائب اولدی. مستکبرلر و کندیلرینک معلول
اولدقلری کبرلر اولدقلری بو متفعللرینه سبب اولمشدر.
بو ایضاحه کوره عالمده کبریا ظاهر اولدی. فقط کبریایه
اظهار ایدن تعظیم ظاهر اولمادی. بوندن شو نتیجه چیقارکه
موجوداتی ساری و علتلری و اسبابی اظهارده قدرت حقیقیه
درکار اولان حقک ظهوری مذکوره‌کی ظهوری، کبریا کندیسنه
مخصوص اولان او صفت حقیقته ظهوری دیمکدر. یعنی موجوداته
نسبتله بالاده اظهار اولوندیغی ایضاح اولنان ظهوری ایکی بر

11. Şubat 1935, Pazartesi

ظهور اولیوب هو مطلقك ظهور مطلقیدر ، او هو مطلقده

عزیز و علیم اولان اللهدن عبارتدر ؛

—(ترجمه)—

رحمت واسعهٔ الهیه تجلیسنك ایضاحی ؛

عین جود الهیه‌دن رحمت الهیه انتشار ایدنجه اعیان خارجیه وجودده

ظاهر اولمشدر ، بو ظهور کلام فهوانیه دندر ، کلام فهوانیه حضرت

الهیه‌دن صادر اولان کلامدر ، اگر بو کلام الهی اولماسیدی ممکنات

ظهوره کلمکله انقیاد ایتمزدی ، لکن ممکناتده کی تعشق اولی

عالم ظهورده میدانه کلمشدر ، ممکناتك عیننده اظهار ایدن

حضرت الهیه کلامی (کُنْ) خطاب جلیلندن عبارتدر ،

ممکنات عالم ظهوره کلنجه محبوبنی کورمکلکی ایسته‌دی ،

چونکه ظهور او محبوبی ایچون کلمشدی ، محبوبنی کورمکه یول بولامادی

کندیسیله آره‌یه عزت و عظمت حجابی حائل اولدی ، محبوبنی

کوره‌مینجه کندی نفسنی کوردی ، کدرناك اولدی ، و دیدیکه ؛

10. Şubat 1935, Pazar

بن تکونمی مشاهده‌ده قاچیرم و محبوبمی کورمکلکی طلب ایتدم ،

حال بوکه بنم عینمده کی ظهورم ، عینك ظهورندن اول محبوبمله

علحده کی وجودم اعتباریله کندیمی کورمکده بنی تفنیه اوغراتدی ،

به بو صورتله علم الهیه‌ده کی وجودم اعتباریله کندیمی کورمینجه تجلی اولمدیغی

انکلاشیلدی ، و شو حالده عدمه رجوع ایدرك ، بنم علم الهیه‌ده کی

وجودم اعتباریله محبوبمی کورمك ، تکونمی مشاهده‌ده اولمادر ،

چونکه محبوبمله علحده کی وجود بنم وطن اصلیمدر ، او بر وطندرکه

اوراده تکون معدوم و اعیان ثابته احدیتله متصفدر ،

((شعرك ترجمه‌سی کلیجه ؛

تکون غریب یعنی وجود مجازی کوزلرمده آشکار اولونجه وجود

حقیقی عشقیله بنیك آتدیغیك محل اقامتلرینه محبتمیگی وطن اصلی‌یه

محبتم آرتدی ؛

—(ترجمه)—

قلبك اوزرینه رحمت تجلیسنك معنوی ایضاحی ؛

رحمت الهیه قلبك دوستنده انتشار ایتدی ، بو انتشارك تأثیریله

8. Şubat 1935, Cuma

جناب حق بر كيمسه يه نزد معنويسنده نور احسان ايتمزسه او كيمسه نك
كندى ذاتنده نورى اولمسى امكانسزدر .

— (ترجمه) —

جود الٰهى تجليسى :

عالمده جود الٰهى انتشار ايتدى ، بو انتشارك تأثير فيوضاتيله
موجودات خارجيه وجود پذير اولدى ، او موجودات ايچونده زوال يوقدر .
كذلك صلاحى قبول ايدن مظاهرده ده صلاح الٰهى انتشار ايتدى ،
او مظهرلر نائل صلاح اولديلر و بشقه لرينه ده اصلاحه موفق اولارق
ارواحك رقابنه مالك اولديلر ، بو مالكيت يوزندن حقه دعوته
اهل اولانده كيمسه لرده ، حقه دعوت اسبابى ظهور ايتدى ، ترقيات
معنويه ايله اغنياى قلوبده اولانلر هنوز مالك ترقى اولمايانلر فقراى
قلوبيه الارنده بولنان معلوماتله انعام و احسان ايتديلر ، فقراى
قلوب ده بو انعامى قبول ايله اغنيايه قارشى انعام و احسان آثارينى
كوستردیلر . بنا عليه فقيرك قلبينك ظاهرى ، غنى قلبنك قلبى

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

9. Şubat 1935, Cumartesi

قلبلر ، بصيرت كوزلرينى آچيق ، و كنديلرنده غائب اولانده تفكرى
ادراك ايتدى ، قلبلر حضرت غيبيه و معرفه قدسيه يه متوجهدر
بو توجه ظاهر اولانده قلبلر بو تجلى ايله بشقه قلبلرده احتيازينى
بيله بيلدى . بشقه قلبلر ديگر جناب حقك اعمى ياپديغى
قلبلردر ، او نوع قلوب عامه ، ظلمت مشاهده ايدرلر
و نظرلرى قلبلرنده حاصل اولانده احوال عمايه در ، بو نوع قلبلر
اسفل سافلينه دوغرى انحطاط كوسترير ، منكوس الرأسدر يعنى
باشى اشاغيه ترسى دونمشدر ، جناب حقك قرآننده (فانها لا
تعمى الابصار ولكن تعمى القلوب التى فى الصدور) بيورديغى
بو نوع قلبلر حقنده در ، بصرلر اعمى اولماز ، صدرلرده كى
قلبلر اعمى اولور ديمكدر ، هرهانكى كيمسه ظرف يعنى مكانده محصورى
تقييد ايدرسه او محصور و (أين) زندانى ايچنده أسيردر
بو نوعده اولانده قلبلر برى برى او دستنه بيغلمه ظلمتلر ايچنده در
او بو ظلمتلرده اونلر آره سنه أللى صوقسه كوز او ألى كوره مز ،

7. Şubat 1935, Perşembe

صالح اولدی ، بو ایضاحه کوره هر ایکی فرقه نعم الٰهیه‌یه
قائم و مشاهده‌ایله مسرور اولمه خصوصنده دائمدرلر :

—(ترجمه)—

عالم ومجازات تجلیسنك ایضاحی :

عالم الٰهی انتشار ایتدی ، انسانلرده برفرقه طبیعت ظلمته میل
ایتدیلر ، بو اونلره جزاسیدر ، انسانلرده برفرقه‌ده ، نور شریعته
میل ایتدیلر بو ده اونلره مجازاتیدر ، نور شرعه نائل اولدیلر لطائف
روحیه‌لرینك حقایقیله افراد درجه‌سنه واردیلر ، بونلره کیمه
بیاض کثائف روحیه‌لرینك حقایقیله نور شرعه مائل اولدیلر
باعث سرور اولان ریاض قلبیه‌ده ساکندرلر او ریاضنده مخلد
وجدان اللرنده و سینه‌لر ، ابریقلر ، کاسه‌لر ایله طائف صو ایچیرلر
ایچیرلر بونلرك اطرافنده طواف ایدرلر :

—(ترجمه)—

سماع و نداء الٰهی تجلیسنك ایضاحی :

امر الٰهی نداسی ، اصحاب عرفانك سمعلرینی بیندی ، او سمعلر

6. Şubat 1935, Çarşamba

یعنی سمع کندیده بولنان قولاقلر بو بیتلرله ایله نغمات الحانی
دکوزل سمعلری ادراك ایتدی ، مرکز معنوی فیاضده کلمه بو
نغمات معنویه‌نك بجسه ایتدیکی آتش ایله سودیکی کورمکسزن
مشتاق اولان عاشقلك اشتیاقی ومحبتی کبی محبتلر پیدا ایتدی ،
بو محبتلر ویتیشدیکی نغمات یعنی الهامات وواردات قلبیه کندیسنه
نشوه‌لر احسان ایتدی ، وجد صادقله حرکت قلبیه حاصل اولدی
ایتدیکی بولدی وجناب حقه حمد وثنا ایتدی ،
ایشته لطائف اسرار وعوارف معارف ومشاهده لذائذ
ومواقف فیوضاته حصول بولدی ، بو سایه‌ده وجود اصلیسنده‌کی
فیضه ایریشدی ومشاهده‌سنده مقدارینه کوره تصرفه نائل اولدی

[بو تجلی زمانه سلوکنده محبوب الٰهی اولانلره ، سالك راه الٰهی اولانلره
عائددر ، محب اولمیوب ده محبوب اولانلر مواهب مجیدهٔ قدسیه‌یه
نائل اولورلر ، اونلرك معلمی الهامات سبحانیه وواردات قلبیه قدسیه‌در ،
اختیارسز مرکز معنوی فیاض منجذب اولانلر او جذبات رحمانیه ایله
آز زمانده قطع مراحل ایدرلر ، بونلر مجذوب دکل ، جاذب القلوب اولان رجال
غیبه صفتنه کیرندر] فقط

4. Şubat 1935, Pazartesi

—(ترجمه)—

صورتلرده تحول الٰهی تجلیسی :

حسنه عائد اولان صورتلرده تنوعات اولدیغی کبی لطیفه اولان
شیلرده ده تنوعات واردر ، بناءً علیه ادراکك مأخذلری ده
متنوعدر ، کذلك حقه عائد اولان معرفتلرده متنوعدر ، بو
تنوعك ایجابیله تجلیات الٰهیه ده متنوعدر ، تجلیاتده اولان تنوعك
ایجابنده در که بشرك کوزلرنده صورتلرده اولان تحولات و تبدلات
وقوعبولمشدر ، بونده شو تجلی الرزکم انسانلرك ، معاینه و
مشاهده و رؤیتلری علملرینه و اعتقادلرینه تابعدر ، حالبوکه
جناب حق ذات اعتباریله مشاهده اولونمقدن دها عالی
دها مبرا ، دها عزیزدر ،

—(ترجمه)—

حیرت تجلیسی : جناب حق ، فیاض مطلق حضرتلری بجرالله
اولان اولمقدن مبرا و معلادر ، بزده قالدیکم بصیرتز اولی

5. Şubat 1935, Salı

— ترجمه —

سبحات محرقه تجلیسی :

سبحات : سبحه کلمه سنك جمعیدر ، سبحه نك عربجه ده متعدد
معنالری واردر ، بوراده عظمت و کبریای الٰهیه دیمکدر ،
محرقه : یاقیجی دیمکدر :

—(ترجمه)—

حقی مشاهده یه پرده اولان نورانی و ظلمانی حجابلر مرتفع
اولنجه عارفلر اوزرینه جناب حقك کرمنه عائد کبریا و عظمتی
شعشعه نما اولمغه باشلار ، بو شعشعهٔ عظمت ایله انوار و ظلمتلر
یانجه عارفلك قدم صدقی یوکسلیر ، حق اونلری محاسبه ایدرلر
عارفلر او تجلیده من وجه موجود من وجه غیر موجوددر ،
چونکه مشاهده ده (کون) ایچونده ثبوت آنجق و آنجق وجود
حقك جود و انعامیله حاصلدر ، بویله اولمیوبده بصر و بصیرتك
اجتماعی لازم کلیر اکوان یا نعمه محکوم اولور ، بز ، جناب حقی
اونك برینی کوردیکی جهت معنویه سنده غیری جهتده کوره ایکوه
مقامحزده ثبات ایدرك حقی عیاناً مشاهده ایلدك :

171

2. Şubat 1935, Cumartesi

بر حقیقی خبره مالك اولدڭسه اوزمانده سنی مدرك اولانه غیره

سلجك صاحبی سك ، واكر علمڭ ومشاهده ڭك ایجابنه کوره

اینه دیکك شیئی اجرایه حاکم اولدڭ ده اوشیئده سنڭ حکمڭه

کوره جاری اولیورسه مقابلنده ضدی اولمایانه حقنده عبارت

اولدڭ :

ـــ..(ترجمه)..ـــ

هو ایله انصاف تجلیسی :

وصلت ادعا ایتدڭ . کذلك افتراقی جمع دعواسنده بولندڭ

قوقیورم ، سنڭ بو جمعڭ هو ایله اجتماع دکل کندی نفسکله اجتماع

اولماسیه ، بن واصل اولدم دیورسڭ ، حالبوکه عین انفصالده سڭ

بن حقله اجتماع ایتدم دیورسڭ حالبوکه عین افتراقده سڭ ،

هو ایله انصاف بر محك و معیار ومیزاندر ، نقل سنده براءت

شهادت ایدوجه دوروکه بو مقامده نفسه قارشی مغالطه یاپمه ،

اکر اوان ، انفاس رحمانیه ایله حادث اولور ، بو حقیقتی بیلیرسڭ

معیار حادث کبار کبی یعنی معظم اولورده بو معیار حادثڭ نقوشی ساکن

3. Şubat 1935, Pazar

ادراك ایتسونده . بوندن ایچوندرکه انبیا و اولیایی حیرت

مقامنده اقامه ایتمشدر ، (زدنا فیك تحیراً) یعنی سنڭ حقنده

بزم حیرتمزی آرتیر دیدیکلرینڭ سببی بودر ،

جناب حقڭ حیرتی القا ایتمسی ، انبیا و اولیایه وقوع بولان

تجلی الهی نقطه سندر ، انضباط الهی کرمی محلی اولمایان

شیئی ادراك ایله ضبط ایتمك ایستدلر ، بونده محله اولمادی ،

بناء علیه حیرته دوشدیلر ، بونده شو نتیجه چیقارکه ، انبیا و

اولیانڭ زیاده حیرت ایتمسی حیرت موجب اولانه تجلیات الهیه

دوامی طلبنده بشقه برشی دکلدر ،

ـــ..(ترجمه)..ـــ

ادعا یاخود دعوی تجلیسی :

حقیقی علمی و وجود صرف وقوفی ادعا ایدنلره ، شو سوزلری سویله

اکرسن علمڭ سایه سنده غیبکی شهادت یاپمغه موفق اولدڭسه

صاحب علمسڭ دیمکدر ، اکر مشاهده تکده اخبارات الهیه ده هرحالك

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

1. Şubat 1935, Cuma

اوتكده اهتزازده، قلوب ثانية يه اوتكده هيجانه كلير، زماني
حلول ايتديكنده بونى بيل ديه حق مكالمه ايتدم، حقك كريم اولدوغى
اللهدن سوال ايتديك ياخود حقك تنزيلك محادثه سى بوليديكنه ننبأ
عظيم يعنى بو اولو خبر كلديكى، بو اولو خبرك كلمسى حركت قلبيه
قوات علويه يعنى زمانه مظهرى دوشوندهجك بر حالت
ايچنده اولور، ايشته بو ايضاح ده آكلاشيلديغى، سنك مصابكر
بو مصاره ملازمت و مداومت ايت.

—...(ترجمه)...—

مراتبى بيلمك تجليسى

قلبك مشاهده سى محبوبه اتصالى ديمكدر، بو اتصال تشابه
صورتيله اولور، تشبيه صورتيله دكل، بناءً عليه مشاهده كوكده مساوى
اولمقلقدر، چونكه بو مشاهده ده سر محبوبده عبارت اولور
كوزايله مشاهده كبيدر: آلت باصره و نيت قبلرى اولمقديه
نظر ديمكدر:

بوندن شونتيجه چيقاركه بصر ايله رؤيت هوا ايله قول ده سنده
مشترك بر صفتدر، واقعا جناب حق (ليس كمثله شيء وهو
السميع البصير) ايسه ده بر وجه مخصوص بصر ايله رؤيت صفت
اشتراكدر، قلبه كلنجه: قلب سكا مخصوص بر صفتدر، محبوبى
بصر ايله مشاهده ايتديكك زمان محبوبك سنى شهودى نقطه سنده
مشاهده ايدرسك، او زمانده بصر سنك بصرك دكل اونك
بصريدر، قلب ايله محبوبى مشاهده ايتديكك زمان، محبوبك
سنى عدم شهودى جهتنده مشاهده ايدرسك؛ نتيجه: قلبك
شهودى سنى ابقا ايدر، بصرك شهودى سنى باقى و فانى
قيلار.

« علاوه »

حضرت شيخ ديمك ايستركه شهود بصرى مقام فناده شهود
قلبى مقام بقاده اولور.

—...(ترجمه)...—

هوا ايله مقابله تجليسى:

مرآت قلبك صافى اولور و وهمك و خيالك صرچى قيريلدده
سنك ايچونده وقوعبولان تجليانك كافه سنده حقدن بشقه برشى

T.C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

30. IIinci Kânun 1935, Çarşamba

سکا قارشی ابتلا وامتحان کوسترر، اکر سن حضرت کوثریه مرآت
توجهده صادق ایسه‌ڭ ثباتڭی آرتیر، واردات قلبیه‌ڭ نفس الامرده
موافق اولدیغی زمانده ده کندنده خلل کورنور، شو کلامکده
هنوز وهمکڭ زنجیرینی قیرامشسن، اوزمانده حدینی تجاوز
ایدرسن، کندیڭی قورتارمق ایچون اوغراشی؛

—...(ترجمه)...—

تفهیم الٰهی تجلیسی؛

هیچ بر مخلوق یوقدرکه اونڭ الله ایله بر برحال اولماسین،
بونڭ ایچوندرکه بعضه کجرلر الٰهی بیلیر بعضیلری بیلمز،
علمای رسوم کلنجه؛ اونلر الٰهی ابدیاً بیلمزلر، چونکه
علمای رسوم علملرینی اویله سوزلرده آرارکه اوسوزلر کندیلرینه
عبید حجابیدر، حد ایله آره‌لرینه کیرن بوحجاب کندیلرینی بیلدکلری
علوم ناقصه‌ده محصور براقیر، علمای رسومڭ الزام ایتدیکی
مسئلده وعلمده جدالهی قوقولرندن هیچ برقوقو یوقدر؛

باقی قالمازسه اوزمان مرآت قلبکده ذاتنڭ ذاتنه مقابل یعنی
قارشی کلمسی کلمه اولورسڭ. بو دولت حاصل اولورسه
قائل هیچ معنوی اولدق دیمکدر، فقط تجلیده سنده ایچون
الباسی حاصل اولورسه اوزمان مرآت قلبی ذاتڭ ذاتنه
چویره‌مه‌یجک ایچون مرآت قلبی حضرت کوثریه دوغری چویر
مرآتی اشخاصده کورمکه دقت ایت، چونکه نفوس انسانیه‌ده‌کی
تجلیات، خواطر انسانیه صورتلرینی کوسترمک تجلی ایدر
بو ایکنجی توجهده یعنی حضرت کوثریه مرآتی چویردیکڭ زمانده
خلقڭ قلوبنده‌کی تجلیات اونلره سوز سویلمکده تردد ایتمه
و مرآتڭ حالی اونلره براقرده بشقه درلو مبالات دکل،
بو صورتله حرکت ایدرسڭ خلقڭ ضمائرنده بولنانه شیلر کاهی
سکا تسلیت کوسترر، یعنی قلوب خلقده‌کی تجلیات عبید
سویلرسڭ. بو خصوصده سکا منازعه ایده‌جک برشی یوقدر،
شوقدر وارکه سویلیکڭ سوزلرڭ نفس الامرده وقوعنی تجربه
ایدرکه واردات قلبیه‌ڭ ثابت قدم اول، چونکه حد بعضاً

29. IIinci Kânun 1935, Salı

چونکه علملرینک مأخذلری الفاظ وکلماتک تکوینندر، بناءعلیه

بیلەجکلری کوندر، یعنی صرف وجود مادیدر، اونلر وجود

مادیده وجود مادی یه قوشارلر، دائمی اولاده بوندن دولایی

بدایت ونهایتلرنده بر دواحدر، حال بوکه اکثرده حقه

واصل اولا بیلیرلر، هم ماهیه اونلر ایچون اجتهاد وتدریسی

اجر ومکافاتی واردر، حالبوکه مادی اولاده علملک اجرده

مادیدر، بناءعلیه کندیلرینی مادیلک کولی کلنده وقوفدن سوز

باغنده قورتارامازلر.

اما الله تعالیده بجیقه اونلره اولاده کبی اراجوه جنابجه

نه اراده ایلرسه ایسه اوکا کوره انکشافات عالیه احسان ایدر

اونلرک قلبی مطمئن وتقدیرالهی جریانی النده ساکندرلر.

بونلر طاغلرده مشهود معصیتلرده مشهوددر، بوندن

نه زمانده معصیت یاپاجقلر نه معصیت یاپاجقلر کیجهده معصیت

یاپاجقلر نزده ده معصیت یاپاجقلر ونه توبه ایده جکلردر

28. IIinci Kânun 1935, Pazartesi

بونلر توبه‌سی قبول ایدرک کندیلرینی نصل معنازا ایده جکلرینی

بیلیرلر، کندیلرینه حاصل اولاده کشف الهی انتباهیله مستمع اولاره

حرکت ایدرلر. چونکه حقک لطفیله خلقده تمیز اخلاق صورتیله

عاقبتلرینی کورورلر؛

—...(ترجمه)...—

وتنظار تجلیسی؛

سلوکده ترقی ایدرک محفوظ اولمق درجه‌سنه وارانده برکیمسه حقک

برحکمت بناءً کاشانه قارشی یوزینی چویرر وهنوز زمانی کلمامش

بوامر ایله حکم ایدرسه و بو حکم کشف متینه اولمازسه یالکز شهادت

قلبیه وصداقت فکریه دلیلی ایله وحرکت قلبیه‌ده تمیز حصولیله

وقوع بولورسه بویله بر حالت جلیله‌ده اولمق اولاده حکم ایتدیکی شیئک

وقوعنه انتظار ایتمکدر،

محفوظ بو انتظارده غفلت ایدرسه حقیقته واقف اولامدیغی بر شیئده

دولاییه حکملری باطل ومضمحل اولابیلیر، چونکه مذکور محفوظ هنوز الباسی

مرقمنده‌در،

26. IIinci Kânun 1935, Cumartesi

— (ترجمه) —

نهمی یعنی حاضرلانمه تجلیسی ؛

قلبك حاضرلانمسی واذکار الهیه ایله کسب صفا ایدر و علائق کونیه
پرده‌لری بیر آراده قالقار و ایکی حضرت یعنی عبودیت و ربوبیت
یکدیگرینه مقابل کلیر و (الله نور السموات والارض) مظهر جلیلنی
حضرت الهیه انواری پارلامغه باشلار و انوار مذکوره عبودیتك
انواری ایله یکدیگره صاریلیر و قلب ده بر دها باشنی قالدیرمامق
اوزره سجده‌یه ایله ساجد اولور عبد فانی اولدیغی تقدیرده
عبودیت نوری ربوبیت نورینه قاریشیر بوده اگر عبد باقی ایسه
ربوبیت نوری عبودیت نورینه قاریشیر ، اوزمان نور ربوبیت
قلبه مستبد غیب و مقصا و روح نور عبودیت ایسه اوقور ایچونده
شهادت و لفظ و جسم اولور . خلاصه : بو تجلیده نور عبودیت
باطنی اولارق نور ربوبیت ساری اولارق اطوار غیبیه ده غیبدن غیبه
انتقال و غیب الغیوبه منتهی اولور . بو بر تجلیدر که نه ایضاح اولونابیلیر

27. IIinci Kânun 1935, Pazar

بناء علیه زماننده اول محقق بر شیئه حکم ایدرسه بو خصوصده انتظار
ایتمسی هر حالده مقتضیدر ، خلافندن اجتناب ایتمك لازمدر ،
زماننده اول بر شیئه حکم ایتمك مسئله سنده عارف بالله اولاندر
محقق ایچون انتظاردن باشقه اوطور یوقدر ؛

— (ترجمه) —

صدق تجلیسی ؛

بر کیمسه نك سلوکی حق ایله و صوتی کذلك حق ایله و رجوعی
کذلك حقدن حق ایله اولورده مخلوقات حق ایله حقدلی نقطه
نظرنده باقار و کندیسنك استعدادینه عرفانیات حقدن
اولورسه او کیمسه نظرنده خطایه دوشمز .

بناء علیه اونك حکمنده ده خطا وقوعبولماز ، اونك لسانی
اوزرنده باطله جاری اولماز ،

خلاصه : او کیمسه هر صورتده بر خلقدر ، نطقی حق ایله
عباره‌سی خلق ایله اولور ؛

قوپاجغی كونه قدر هر كيجه دكوننده ده جاری اولوجه احوالی بيلير،

بو تجليده شمس اولارق تكرار ايدر، يعنی طوغر، توپ اولارق نورينی غيب

ايدر، بونده اكر سر ايسه خسوفه اوغرار، بيلديز ايسه منطمس

يعنی ضياعی نور ايله سم سياه قالرلر، بناء عليه بو تجليلك نهايتنده

نور حقده بشقه هيچ برشی باقی قالماز، نور حق و يكانه نور وحدانيتدر

نور وحدانيت بر نوردركه تجلی ايله اظهار نورده حاجب براقماز،

اونور ذاتنده ذاتنه افاضۀ نور ايدر، و كنديسنك نوری كندی

نورندندر، و كندی نوريدر؛

ـــ...(ترجمه)...ـــ

استوآء تجليسی؛

ير وكوك بكا واسع اولماز يعنی بن يره كوكه صيغمام بلكه قولمك

قلبنه صيغارم معناسنده اولان (ما وسعنی ارضی ولا سمائی ووسعنی

قلب عبدی) حديث قدسی منطوقنجه رب عزت، لطائف انسانيه

اولان بو تجلی ايله مستولی اولورسه او استوآء الهی مظهر اولان عرشی ،

ونه ده حضرت حقدن حضرت خلقيه رجوعده، جناب عاليده

اخذ و تلقی ايتديكی الهی تحفه لری لطائفی اخصاء الله الذين بيلير،

ـــ...(ترجمه)...ـــ

همت تجليسی؛

واحد واحده فانی اولارق درجه ده هشت واحده اوزرنده

همتی جمع ايدرك واحد باقی قالير واو واحد باقی واحدی شاهد

اولورسه سيزلر ايچنده كيزلی ديكی قرۀ عينی يعنی محبوبنی

شرح و اظهار ايتمكه باشلار، بوده بر حال جليد جناب حقك

خصوصی اولارق قوللری عبادينه كيره مز حالك احوالنده در،

بو نوع رجال عاليه اكر صحو ايله صحو اولمشسه قدرت فلكلرنده

كوفته اولارق سياحت ايدرلر، بونده اكر غيبت تجليسنه

مظهر اولارلرده ايسه (بدر) اولارق سياحت ايدرلر.

بونده اكر علم ايله متحقق ايسه اونلرده (بيلديز) اولارق

سياحت ايدرلر؛ شمس و انفطار كورته يعنی قيامت معنويه‌نك

لطائفك كافه سنه مالك اولور، بناء علیه عرصه مذكور لطائفك

كافه سنده تصرف ایدر. هر مالكك كندی ملكنده تحكمی كبی اجرای

حكومت ایدر ویا پادشاهك مملكتنده تصرفی كبی تصرفه قادر اولور.

سوزومی دخی تقیید و تأكید ابیاته ایضاح ایتدیكم عرصه مذكور قطعه ده

عبارتدر :

—.. (ترجمه) ..—

ولایت تجلیسی :

ولایت افلاكك ترقیاتنك صوك فلكیدر، یعنی معارج روحیه

وسلوكده ده صوك مرتبه در، بو فلكده كیم سیاحت ایده بیلیرسه

كندیسنده اطلاع مخصوص حاصل اولور، هر كیمده بو اطلاع حاصل

اولورسه معناء حقیقیده كندیسنده علم تجلی ایدر، هر كیمده

بویله بر علم تجلی ایدرسه معلومنك صورتنه تحول ایتمش اولور،

بو مظهره نائل اولان وطن وطن مجهولدر، هیچ بر زمانده بیلینمز،

او وطن بر نكره كبیدر كه اصلا معرفه لك قبول ایتمز، واو وطن،

بر صورتله مفید دكلدر، واو بر خصلت مخصوص كندینی میدانه

چیقارماز، ایسته فهمت اولسون ایسترسه نعمتك ضدینی

اعائد بولنسون هر نوع رؤیه ایله كوروله بیلیر ؛

— شعرك ترجمه‌سی —

یحتلی یه ملاقی اولورایسه‌ك اوكون یحتلیسله، بو ده غربتك

باباسی اولان محمدی یه ملاقی اولورسه‌ك غدمانك قبیله‌سنه

منسوب اولورسك .

خلاصه : مذكور وطن مجهول هر كیمسه‌نك رأیه تابع اولان و

اوصافلری كوسترن یوكسك بر عالمدر، بونك افلاكی فرینده كی

كیشیلكك حد نهایه‌سی یوقدر ؛

—.. (ترجمه) ..—

مزاج تجلیسی :

مزاجك یعنی ایكی شیئك امتزاجی كه ذی نطفهٔ امشاج كبیدر،

نطفهٔ امشاج قادینله ایله ارككك بربرلریله امتزاج ایدن نطفه‌سی دیمكدر،

ایكی شیئك امتزاجنده حاصل اولور، فقط آره ده حقیقتی تمیز قادر

—.. (ترجمه) ..—

فردانیت تجلیسی :

جناب حقك نور جلال و نور جمالده مستغرق اولارق حیرت
دائمه ایچنده بولنان بر طاقم ملكلری واردر ، بونلر لذت دائمه ده
و مشاهده لازمه ده همیشه سعادتدرلر .

بونلر كندیلرنده بشقه مخلوقات بیلمدكلری كبی كندی ذاتلرنده ده اصلا
التفاتلری یوقدر . بو استغراق و حیرت و هیمانك ایجابیدر .

كذلك بنی آدمده الله‌ك بر طاقم قوللری واردر كه بونلر فطرتك
تصرفی احكامندن خارج اولارق افرادر .

بونلر اوچ حیرت و هیمان ایچنده درلر كه بشقه‌لری ایچون معروف
اولمادقلری كبی كندیلرینه بیلمزلر . جناب حق بونلری كوزلری سورمش
عجب الكوانن حجاب اولارق پرده‌لری ده كورمزلر . اودرجه دوكولدرلر
بریسینك جیبنه حقدر برشی القا اولنسه اوندن ده انجق ، بشقه‌لرینك
جیبنه بعض دائره معلوماتنده اولارق شیئی بیلمزلر كندیلرینه دها زیاده

فقط جناب حق هر شیئی ایچون بشقه دلالت سعید ایچون بشقه بردلالت
خلق ایلمشدر . بو ایكیسنه پرده وصلت ایچونده شخصی مخصوص
یراتمشدر . شخصی مخصوص دیدیكم اشخاص مخصوصه عالمده كی شخصیت
مصنه‌لردر . ایكیسنه پرده و صلت ایچون مذكور شخصی خوانینكی كبی
ذات الوهیتله مخصوص اولارق صنیعه‌اولدده نور مخصوص احسان ایتمشدر
بو كوزده یعنی بشرده الت روئیت اولارق كوزده اوهام پرده‌سی
آچیلیر ، نور مخصوص الهی اولارق نور مذكورده جسدده كی ظلمتی
غفلتده سوكرل طرد ایدر . بو مظهریته نائل اولارق كوزلرده
انوارى ادراك انجق محكم اولور ، انوار دیدیكم اشتیاقك و
ابرازك علامتلریدر . مظهریت مذكوره‌یه نائل اولارق غطاء اوهام
منكشف و نور مخصوص الهی ملمع اولور . بو نوعده اولان آدملرك
قیامتی استعجال ایچنده اولور ، یعنی جانده تنده ایكن قیامتی قوپار ،
مظهریتلری پرده‌لردن قورتولارق تخلصه نائل اولارق قلبه ایچون
بونلر شكوك و اوهامدن خلاص مظهر اولورلر . بو صورتیله قیامتده
قوپار :

— (ترجمه) —

تسلیم مجلسی:

علماء رسومده اولدیغی مجتهدلره اعتراض ایتمزلر و بونلر حقنده
علمای ظاهر محجوبدر دیمزلر. بونلر ده غیرلره عائد قدم کبری
میتی اطلاع واسعه واردر. بصیرت اوزرینه اولماسه‌لر بو
حالت کندیلرنده موجوددر. بصیرتلری اولمدیغی ایچوندر نفس الامرده
حقیقی علم اولمدیغی حالده اونلر ظاهر ایله حکم ایدرلر.

اصحاب مجاهدات، علمای رسوم ایله اولیا ارهسنده حد وسطدرلر.
چونکه اصحاب مجاهده علمای رسوم و اولیا ایله حکم اعطاسنده اجتماع
ایده بیلیر. بونلر ارهسنده‌کی اختلاف طریق اختلافندن باشقه
برشی دکلدر. بناء علیه اصحاب مجاهده‌نك غایتی نه کشفدر دیکدر
نتیجه حقیقتده علم قبیلندن اولمیه‌ن شئ، اونلر ایچون علم اولمشدر.
شو حالده اصحاب مجاهده‌نك حکمی الله قارشی بصیرت اوزرینه
دعا ایتمه دیمکدر. پیغمبر و مشایخ افندیمز تلاوة قرآن حقنده —

بافیشید، ضمیر اوزرینه یعنی اسرار قلبیه اوزرینه قونوشورلر
هم مافیه محسوساتك آره‌سنی فرق و تمییز ایده‌مزلر. محسوسات
اوکلرنده بولندیغی حالده تفریق ایده‌مەملری غفلتلرندن
و عالم منباندن دولایی اولمایوب محسوساتی بیلمه‌دکلرندندر. بونك
سببی ایسه وصلت حقیقتلرینه اونلری تحقق اوغرامسه
و هم اونلری کندی نفسی ایچون اخبار ایتمشدر. بو غرایچون
باشقالرینی معرفته امکان یوقدر. علملری جوابه وجدانی
جوابه حرکتلری حقنده اشیاقلری حق اولدیغی کبی بونلر
جلوس و نزول حضوریانده‌در. بونده باشقه برشی بیلمزلر
ایشته بو مقامك سیدی اولان فخر عالم افندیمزك (انتم
اعرف بمصالح دنیاکم) بیوردیغی بونلر معرف سز دنیا
ایشلرینی داها ای بیلیرسکز یعنی احساس وجد و استغراق
اولانلر سزك کبی احوال دنیویه ایله اشتغالی یوقدر دیمکدر

16. II inci Kânun 1935, Çarşamba

یعنی حضرت انواره اعتلا ایله سرتاسر جلالتلو اولور :

— (ترجمه) —

روحلرده اولان معراجلره عائد تجلیسی حقنده در

ارواح انسانیه کسب طهارت و صفا ایدنجه ارواح مذکوره ایچونده
عالم علویه‌ده یعنی ماده‌دن مجرد اولان عالمده معراجلر واردر
(معراج ترقیه عائد عروج دیمکدر) . بو عروج بدنده مفارقت
ایلدن روحده اولابیله‌جکی کبی بدنده مفارقت ایتمیه‌رک روحده‌ده
اولابیلیر ، کسب صفا ایدن ارواح مذکوره بدنده افتراقدن روحانیات
منظرلرینه نظر ایدر ، روحانیات مذکوره‌نک ارواح افلاکده‌کی موقعنی
کوره‌بیلدیکی کبی افلاکک ارواح ایله دورانلرنده‌ده رؤیت ایدبیلیر .
ادوار افلاکیه رؤیت مناسبتیله دورانک احکامیله برابر موقعنده
تنزل ایدن رقائق تنزلاتنده حد بصر قدرتنه نائل اولارق قلوب
عباده نجوم الهیه‌نک سقوطلرینی‌ده کوره‌بیلیر . بو رؤیت وسیله‌سیله
صمیم عبادک احتوا ایتدیکی قلبلرک صافلغنی اسراری و عبادک

17. II inci Kânun 1935, Perşembe

(ادعوا الی الله علی بصیرة انا ومن اتبعنی) بیورمشدر

ایشته بوندن افعالنده حضرت پیغمبره اتباع ایدن اهل مجاهده‌دن
اتباع ایدنلری بصیرته ایصال ایتمشدر ، مجتهدینک کلجه اونلر غالبی
غلبهٔ ظنده عبارتدر ، نفس الامرده علم اولارق ادراک ایتدکلری شئ
اونلر ایچون ظن نشئه‌سنی ویرمشدر . بناء علیه بونلر اللهه دعاده
بصیرت اوزرینه دکلدر . مع مافیه بونلرده غیبه عائد بصیرت
امر مقرردر . یعنی بیلمدکلری جهتده کندیلرینه شرع نازل
اولمشدر دیمکدر :

— (ترجمه) —

نور ایمان تجلیسی :

ایمانک شعشعه‌سی نوری واردر . بو نور نور اسلام ایله
ممزوجدر . چونکه نور ایمانک کندی کندینه استقلالی یوقدر .
نور اسلام ایله انفتاح ایدن کشف و معاینه و مطالعه‌کی فتوحاتی
بخش ایدر . نور اسلام ایله انفتاحک مقدارینه کوره نور ایمانده
غیبه اطلاع حاصل اولور . حتی ترقی ایدرک مقام احسانه واصل

15. II inci Kânun 1935, Salı

حركات قلبیه‌سنك دلالت ایلدیكی مضمراتی بیلدیلر، بو ایضاحاتك
خلاصه‌سی شودركه، غیبی بیلمك یوللری پك چوقدر؛

— .(ترجمه). —

شریعتلرك بخشه و اعطا ایلدیكی تجلی

شریعت اسرار خلقتك مقدارینه گوره نازل اولور، شوقدر واركه
شریعت برچوق منابعی احتوا ایدرك نازل اولمشدر، منابع
مذكوره‌ده هر منبعده برچوق اسرار خلقت واردر، بركیمسه‌ده
منابع مذكوره‌ده بر ویا ایكی منبع منكشف اولورسه اوكیمسه
اسرار خلقتی دنیاده ادراك ایدر، منابع مذكوره‌ده برقاچ منبع
بربرینه انضمام ایدرسه اوكا مظهر اولانلر كیمسه اسرار خلقتی تیقظ
حالنده ادراك ایدر. بوبابده‌كی ادراك، رسول ایله ولینك
هر ایكیسنده حاصل اولان ادراكات ثلثه‌ده برابردر؛
(ادراكات ثلثه‌ء الهیه سالكده حاصل اولانده انبیاده دیكدر)
حقیقتده ادراكات مذكوره رسول ایچیندر، فقط رسولده‌كی رسالت

14. II inci Kânun 1935, Pazartesi

اعتباریله دكل ولایتی اعتباریله‌در، خلاصه ادراكات مذكوره ولایته
عائددر، بونك ایچوندركه بو ادراكاته ولیده اشتغال ایلر،
بركیمسه علمیله عامل اولورسه الله اوكا بیلمدیكی بیلمك فیضنی
احسان ایدر، آیت كریمه‌ده ده جناب حقدن اتقا ایدك،
الله سزه بیلمدكلریكزی اوگره‌دیر، مضمونی نازل اولمشدر،

— .(ترجمه). —

اسرار الهیه وقوفنده حدود تجلیسی

اسرار قلبیه خالقه اسراره قارشی فنا ایله بقا ایله جمع ایله فرق ایله
توحید ایدرسه اسرار اوذرینه حضرت الهیه شعشعه پاشیر او لمعه باشلار
بو تجلی انوارك ماهیت اصلیه‌سی نقطه نظرنده اولدیغی ایچوندر
ذات الهی نقطه نظرنده دكلدر؛
انوار مذكوره حضرت باریده اوصاف نفوسی پارلاتیر ایچون التفاف
اسرار وانوار حاصل اولورده عارف بصیرتیله ادراك ایتدیكی شیئلری
بناء علیه قلبیدن گیزلدیكی سرلری و كلیه و كوزندن وقوعبولاجق شیلره
حتی غائبلری خبر ویره بیلمك دولتنه نائل اولور؛

اللهك بر طاقم قوللری واردر که مخاطبك خاطرنده اولان شیئی
سویلرلر. حالبوکه اونلر مخاطبه‌ده‌کی خاطره‌دن خبردار دکلدر.

فقط صاحب ظن کاملی؛ قلبنده موجود اولان تردد سز سکونت
اولنه قلبه کلن شیئی سویلرمزی. بو ظنه تجلیسی بر مقامده‌کی
اولیانك چوروللدوغی وکندینی حصره یعنی دیلی طوتیلمقلغه مجبور
ایده‌ن بر مقامدر؛ اوقوت بونلر فهم وادراك حقنده‌کی ظنك زایل
اولقا کوره ظن ایتب. اولیا بو مقامده وقوعنده اول تقدیرات الهیه‌ده
خلقیه انتقال ایدرلر یعنی یوکسلیرلر. چونکه تقدیرات الهیه‌نك حادثات
کونیده ظهورنده بطائت واردر، تقدیر، خلقك قمراك مقفرنده
قضای ابجیده دوامده ایدرك یره نزول ایدیجسنده وقوعبولور.
بو حالت جلیده اولیایه بیلدیریلر. یعنی نزولنده بطائت اولان قضای
الهیه وقوعنده اول تعریف ایدرلر. بو کبی قوم جلیل یعنی صوفیه
فهم الفهم نسبت ایدرلر. فهم الفهمك معناسی ایسه فهم اولیانك ادلا اجالده
وقوعبولورده صکره تجلیات صفاته دیضاع ایدلمه‌ز بیدر، ایشته بو

—(ترجمه)—

ولینك ظنلرنده‌کی تجلی

ولینك ظنلری مصیبق دکلدر. چونکه بو ظنه تجلیسی حصولده دکل
اوقتده کندینه منکشف اولمشدر، بر شیئی تقصنده بولور. فقط
نزده‌ده کلدیکنی بیلمز. مقامنی بیلیر بیلدیکی او مقامك بشقه‌سنه عائد
اولدیغنی اکلار. بر شیئی خبر ویرر اوشی بشقه‌سنك حالی اولور. بو
تجلی بزم عندمزده ظنده عبارتدر. بو مقامده بزم جنسمزدن
آکابرده بولندیغی ده واردر. فقط اونلر حقنده بو تجلی ظن دکلدر.
بکه جنابنجه او آنده ولینك قارشیسنده‌کی مخاطبك حالنی او وقت
لسانده اخبار ایدر، حاضر اولان شخصی، شیخ بنم خاطرمده‌کی شیئی
بیلدی وخبر ویردی دیر. حالبوکه شیخ اونك خاطرنده‌کی شیئی ایله
بیلمه دکلدر. یعنی او شیدن خبردار دکلدر. حتی او آنده شیخ بو شخصك
قلبنده اولان حسی نه‌در دیه صورسه شیخ اونی بیلمز.

ابوالسعود البغدادی حضرتری بو مقامده سؤال اولندیغی زمان جوابنده

محافظت گوستر‌میدر ، جهل صاحبی ظلمت ایچره دودر ، کندیسنده

حرکت قلبیه بولنماز .

شك ، حرکت قلبیه باشلامغه حالیدر ، فقط قدم صدده اوزرینه

یعنی بو شروع ، یقینه اوزرینه دگلدر ، شك صاحبی خلقدن

ظاهر حالنه تبعیت ایدر ، کندی کندینه بجك خلوده اوزرینه در

نم حرکت قلبیم یاکلشدر دیه‌رك نفسنی اتهام ایدر ، آرده ده

خلقیده اتهام ایدر وه کندی نفسنی اتهام ایتمك حالی کندیسنده

غالبدر .

ظن بر حالتدر دیگر حاله غلبه ایتمکدن عبارت اولارق حرکت

قلبیه در ، ظن صاحبی قلب گوزیله نظر ایدر ، قلب ایسه ثبات

مالك اولمایوب دائما احوالی سریع التقلبدر ، ذاتنه قلبه قلب

تسمیه اولنمسی تقلبات دائمه‌سندن دولاییدر .

علم ایسه صدد حالیدر ، یعنی قلبیه حاصل اولارق حرکت

صادقدر ، علم صاحبی حق گوزیله گورور ، بناءعلیه اصابت ایدر

خطا ایلمز

—..(ترجمه)..—

نشأه اصلیه تجلیسی

جسد دوری بجوسی احسن ترتیب والطف نتاج اوزرینه اولوبده بدرای

قوتدن آدیه فهم القرایم قسم اجمالدر ؛

—..(ترجمه)..—

مراقبه تجلیسی

امر و نهیه امتثال و مراقبه سیرینه دوام ، سنی معرفت ذاته و

مقاملك مقتضاسنه مطلع قیلار ، مراقبه ایده‌رکن بو معرفتی ایچنده

مقاملك اقتضا ایتدیگی بر شیئی گورورسه شبهه‌سز بیلیرکه او

حالت بشقه بر سیتکدر ، کندینك دگلدر ، امره امتثال ، مراقبه

دوام ایتمك ، کندنه عبارت اولوب کائناته عائد غیبلری بیلمك

تجلیاتنك مقدماتنی حاصل ایدر ؛

—..(ترجمه)..—

قدرت تجلیسی

عبدك اراده‌سی حسنه معیاره عائد شرائطی

استیفا ایده‌رك جود الهی ایله برازخ سلوکده بر نقطه‌ده اجتماع

ایدرسه او عبد غیبك انواعندن بعضی غیبلری سویلمك

فیضنه نائل اولا بیلیر

—..(ترجمه)..—

قلب تجلیسی :

جهل ، توقف حالیدر ، بو توقف نقطه واحده اوزرنده اضدادك

مصادمه‌سی زماننده حاصل اولور ، سببی ، اضدادك یکدیگرینه قارشی

9. II inci Kânun 1935, Çarşamba

اعما ایدن ظلمت مطلقه اوبیزده بولونمازه، و طلوعاته مقارن
اولارق روح قدسیده نقع الهی یه مظهر اولور، اشیایه عائد
علم صادقی اقتضا ایدر، واوکیمسه اکثریا کلامنده اصابت اوزرینه
حرکت ایدر، اوکیمسه نك طهارت فطریه سی بو اصابته کندیسنی
صاحب ایلمشدر، حتی جوجقلغنده اعتبارًا نفسنده بولدیغی واردات
سوزلری نه خطا اتمیش اولور، شاید بوکیمسه خطا ایدرسه فطرت
اصلیه ده اولمیوب امور عارضه دن دولایی خطا ایدر، یعنی کندینده کی
وارداتی ترك ایدرك خارجدن اکتساب ایتدیکی شیئی اخذ اتمك خطانك
سبب اولور، چونکه خارجده کوردیکی وایشتدیکی شیلر باطل اولمسی
محتملدر، او شیئی باطلده نفسنده انتقاش ایدن صورتری کندینه
حال ایدرك اوزری سوزر، بو حال خطانك سببی اولور، ابشه
نشئه اصلیه سی طاهر اولانلرك خطاسی آنجق خارجدن اخذ وتلقی
ایلدیکی شیلرده تبعیت ایتمسندن منبعثدر.
نشئه اصلیه سی برده بالا یازدیغی صورتده طاهر اولانلر قاطبه

8. II inci Kânun 1935, Salı

فاضله سی ریاضت، مجاهده و ترقیات روحیه ده محل اشرف
ومقام اقدسه نظر ایتمك فیوضاتدن علاوه اولونور، روح جزئیه
روح کلیه یه ارتقا ایدرك او خلقتك صاحب غیبدن مطلع اولمغه
قبضه نائل اولور، حتی صورت عالمك کاشفی و مراتب نفسی کلیه
قوتنه بولابیلیر، اوکیمسه هر شیئك علم حقیقیه قارشی مکاندن
وزماندن تعیین ایله برابر تعیینده واقف اولابیلیرلر، اعتلای مذکوره
نائل اولانده نشئه اصلیه صحیح علم واحد ایله نظر واحد ایله بو قدر
اولونان فیوضات مظهردر، کائناته کی تجلیات تفصیله مرتبه سنه ایدرك
کائناتده هر تکوینك احوال حقیقیسی علامات مخصوصه ایله بیلیر، بو
ذکر ایتدیکم قبضه جلیل اولیادن افراده مخصوص اولوب الله اوزری بو
تجلی دورنده یارتمه و عنایت ازلیه الهیه ی اونلر حقنده بو صورتله
سبقت ایلمشدر. بن کاهنلری بو قبیلدن اولارق بولدم، شوقدر
وار که اونلرك عسقر اولدن نشئه مبارکه ریاضت و مجاهده و بالاده
اعمال نظر خارجی منضم اولمامشدر، مع مافیه اکثریا بونلرك خاطرات

6. II inci Kânun 1935, Pazar

بریجی درجه‌ده‌کی خاطراتی بیلمك کیفیتی بر سالك فوق ایدر واو
کیمسه‌ده تصفیۀ خلقیه بولنماز، اوکیمسه ایچون غیب عالملرنده قونو آلمه
محکمه اولماز، حدیث نفسلری اعتماد هیچ بر وجهله جائز دکلدر، چونکه
بو نفسك امیالرنده و آمالنده عبارتدر

ـــ (ترجمه) ـــ

اطلاع تجلیسی

عبد الهی کدورات بشریه‌دن خلاص اولور، خباثت نفسیه‌دن طهارت
پیدا ایدر، جناب حق اوندن اوکا بر لطف اطلاع نائل ایدرکه او اطلاع
ایچنده جناب حقدن باشقه هیچ بر شی اوکا هبه و احسان ایدر، بو نوعده اولان
عباد صافیه‌ده واسطه‌سز مغیبات اطلاع فیضی اولور، چونکه اوکیمسه نور الهی ایله
نظر ایدر، و انقضا ایدرده اولور، انتقاسی اطلاعنه عائد اولوب بشقه
قارشی انتقاسی بوقدر، حتی اولیاء صالحیندن اولان بعضه اولیاءده‌کی قلبی
قورقودن کتدیکنده بعضه قالمه ایدر، اوکیمسه هنوز حظ نفسدن قورتلامه
دیمك اولور: شیخ ابو ربیع کفیف اندلسی نك بر حکایۀ معنویه‌سی ایشتدم
بوذات شریفه مصرده ایکن بعضاً ابتداءً طوتمه اولان ابو عبدالله قرشی‌نك

7. II inci Kânun 1935, Pazartesi

قلبلری دوغری اولارق تصادف ایدر، خطالری نادردر، کاهده
نوعنده اولان کیمسه‌لرده‌کی نشأۀ اصلیه روحانیتك اتصال کثیر
و تقرب وفیری واردر، سبب نشأه‌ده‌کی مناسبتدر، او مناسبت
فطرتده‌کی لطافت اصلیه‌در، بناءً علیه روحانیات قوای معنویه‌لریله
بو نوعده اولانلره امداد ایدرلر، کاهده نوعنده اولانلرك محروم اولدیغی
بر شی واردر او ده جناب عزیز الهیدر، بو الله‌ك قوللرنده
اولیایه مخصوصدر، بو قسم اولیایه مبارك اولسونده،

ـــ (ترجمه) ـــ

خاطرات قلبیه تجلیسی

قلب انسانی دفعةً اولارق خطور ایدن خاطره‌لرك هپسی ربانیدر،
خاطرات اولیه سویلدیکمز اصلا خطا ایتمز (خاطرات اولیه دیدیکی
اختیار و تفکر و سابقۀ تأمل اولمیارق قلبه خطور ایدن واردات قلبیه‌در
بو نوعده اولان واردات الهام قبیلندن اولدیغی ایچون سویلدیکی زمان
نفس الامره موافق اولارق ظهور ایدر)، شو قدر وار که بریجی خاطره‌نك
عقبنده قلبه کلن عارضلر اولور، بو عارضلر خاطر اولی نظراً وقت
ثانیه‌ده واوقی تعقیب ایدن زمانلرده خاصدر، بو ابتدا منظراً

4. II inci Kânun 1935, Cuma

برایسه مقام خلافت یعنی حقده خلیفه اولمه و اغیاره تحکم ایتمک مقامیدر،

ایشته بو ذکر اولنان ایکی جمعده هانکیسی ایسترسڭ اختیار ایت، سنك سنکله اولان جمعك مرتبه اعتباریله اعلادر. او زمانده حق سنك عیناً مشهودکدر.

سنك حق ایله اولان جمعك اونك سنده غائب اولمق دیمکدر، چونکه بو جمع، اونك سنده ظهوریله حاصل اولور، بو مرتبه جناب قدس الهی ولطیف انسانی جانبه لایق اولان وصلت و اتصالك غایتنده اولان بر غیبتدر، یعنی بر تغییردر، سکا بیعت ایدنلر الله بیعت ایتمشلردر حالنده اولان آیت کریمه نك بو مرتبه، سرّیدر؛

بر تحقیق آل یعنی آیی اکملا و عبرت صحیح اول؛

—..(ترجمه)..—

وصیت تجلیسی

وصیت تجلیسنده سکا (علم الهییه) انتهاکی توصیه ایدرم. بو تجلیده قلبده حاصل اولان احوالك لذتلرنده کندینی محافظه ایت، چونکه اونلر مسموم قاتلدر وصول قارشی حجیب مانعه‌در، یعنی مانع اولان پرده‌لردر، علم الهیبت ویر دیدیکیت ... مشورکه علم حق کندینه قول یاپار، یعنی

5. II inci Kânun 1935, Cumartesi

(یا رب بنم سرّمی میدانه چیقاراراقه بنی خلقه نظرنده رذیل ایتمه) دیدیکی ایشیدنجه شیخ ابو ربیع اوکا دیمشدرکه: یا محمد، نه دن خلقه اظهار ایده مدیکك بر شیئی حقه، ایچونده اظهار ایدیورسك، هنوز سنك سرّك ایله علاقه‌نك الله ایله برابر اولمادیغی؟ بو، سرّ افشاسنده بر نوع نقصان فاحشدر). شیخ ابو ربیعه ده قریشی بونی ایشیدنجه انتباهه کلمه و نقصانی اعتراف ایلمه و شیخك دلالت ایتدیکی وجهله حرکته باشلامه و اعتراضه انجذاب انصافی اظهار ایتمشدر. الله شیخنده ده شاکردنده ده راضی اولسون! بو ذکر اولنانده تجلیاتده بر نوع عجیبدر؛

—..(ترجمه)..—

بعضه بعضه وقوع اولان تجلیات

جناب حق سنك سنده اولان فرقی کندیسیله جمع ایدرسه او زمانده (فعال) و وجودده ظاهر اولان آثارك (صاحبی) اولورسك؛

اگر سنك اوندن اولان فرقی سنکله جمع ایدرسه او زمانده مقام عبودیتده قائمسك دیمکدر.

بو مقام عبودیت مقام ولایتدر، و بساط الهیه حاضر اولمه مقامیدر

علم الهی‌یه تابع اولورسک، مطلوب اولان ده بودر، و علم سنی حضوریه
برابر حاضر قیلار، قلبه‌کی احوال ایسه سنی آنیاً جنسنک اوسته
قوماندان یاپمق ایستر، وانیاً جنسی کما قول دکول یاپمق ایستر.
احوالده‌کی قاهریتک حکمی بودر، او زمان اشیاء جنسنک اوسته
ربوبیت نقشلری ایله مسلط اولمش اولورسک، زیرا حرجه حلول الهینک
نزه‌ده سنک او وقته‌کی حالک نزه‌ده، خلاصه علم حیره
بویوک وجوده شرفلی بر مقامدر، ایسترم که او شرف سنده
فوت اولماسین!

—...(ترجمه)...—

اخلاق تجلیسی

اخلاق الهینک سنک اوستنده اولان تنزلات تدریجیه‌در، بر خلق الهی کلیر
اوندن صکره باشقه بر خلق الهی پیدا اولور، ایکیسنک اره‌سنده الهی موقفلر
واردر، بو موقفلر شهودی و عینی‌در، بو موقفی اعطا ایدن بو تدریجی
خلقلردر، اخلاق الهینک یکدیگرینی تعقیب ایتمسی برق سرعتی شکلنده اولور،
ایسترم که سنی فوت ایتمه‌سونلر، او سنی فوت ایتمزسه سنده اونی فوت
ایتمزسک. اخلاق الهیه طلب قیام ایتمه، چونکه اخلاق الهیه وقتلری

نیچون سیدر، طلبله دکل زمانله حاصل اولور، طلب ایتمه دیدیکک
سببی شودر که حاصل اولمسی ضروری اولانده برشی طلب قیام جهالتدن باشقه
برشی دکلدر. الله ایسه ولی جاهل اتخاذ ایتمه‌مشدر!

—...(ترجمه)...—

توحید الهی تجلیسی

توحید اول علمدر، صکره حال قبیلنده اولور، صکره ینه علمدر،
بریجی علم دیدیکمز دلیل ایله اولان توحیددر، بو عامه‌نک توحیدیدر،
عامه‌دن مقصدمز علمای رسومدر،
توحید حال، حقک سکا نعت اولمسی شکلنده‌در، او زمان سنده
او اولور، سنده سن اولمازسک. (وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی)
آیتی بو مقامی بیلدیریر، پیغمبره خطاباً خطابده (آتدیغک زمانده سن
آتمادک او آتدی) بیورمشدر، اوچنجی مرتبه ایکنجی درجه‌ده حاصل اولان
علمدر، بو علم، حالدن صکره حاصلدر، توحید مشاهده‌دن عبارتدر،
او زمان اشیایی وحدانیت نقطه نظرندن کورورسک، شو حالده کوره‌جکک
(واحد)دن باشقه برشی دکلدر، او واحدک مقاماتنده تجلیسیله تعدد حظ
حاصل اولور.

20. Nisan 1935, Cumartesi

فقط مألوفات طبعيه‌يه عائد ندا ايتدكلري زمانده اونلري ايشيتمشلردر

بناء عليه ضلالة و بشقه‌لريني اضلال دوشمشلردر .

زياده‌دن صكره نقصاندن استعاذه ايتديكمز كبي توحيد فطرتندن كيري

دونمكلكدن ده حق قارشي استعاذه ايلرز :

1. II inci Kânun 1935, Salı

خلاصه؛ عوالمك كافه‌سي بعضيسي بعضنه مضاف اولدن و حضرتلرده عبارتدر

و حضرتلر بكديكره منضم اولنجه مركبات نشئه اولورلر، او مركباتدن بو اضافه

يعني حضرتلرك بكديكره اضافه وجهي و مناسبتي واردر، او وجه مشهد تسميه

اولونور. بو مرتبه‌ده اولدن علحده بشقه برشئ ايچون بو مشهد موجود دكلدر؛

— (ترجمه) —

طبع انسانيه عائد تجلي

بعضاً كره عارف بالله اولاندن طبع انسانيه رجوع ايدرلر يعني (مرتبه‌ٔ

بالاده‌كي عروجدن طبعه تنزل و رجوع ايدرلر) بوندن عارف برزمانه قدر

اولوركه طبيعتده بوكسلمكي ايسته‌ديكي برزمانه تصادف ايدر، حقك

دعوتي حرمسنده ديديكمز شوندن دولاييدركه عارف بالله بشقه برشئ‌دن هيچ بر

شئ ايشتمز و دويمز، چونكه حقك ندا ستنده بشقه ندا يوقدر، بوجه برزمانده

عارف بالله طبعه رجوع كيفيتنده نقصي محافظه ايتمزلر، چونكه طبع انسانيتك

قهر مخصوصي واردر، بو قهره عارفلرده فوق ويرير، بناء عليه عارف بالله طبعك

مقتضاسنه الفت ايتمه‌مكله اهميت ويرمزلر، بز عارفلرده اويله بر قوم كوردك كه

عروج ايدنلرده واصل اولارق بتون و قبضه معنوي ايله دوندكلري حالده جهده

هر اونلري ترك ايتمش و اونلره ندا ايلمه مشدر، اونلرده عارفلك مقتضياته

طبعه الفت ايلمشلردر، بونك نتيجه‌سي اولارق كنديلرنده معنوي هيچ حصول

بولمشدر، كنديلرنه نداء خاصي ايله ندا اولندقي حالده بوندا ايشتمه مشلر

T. C., KÜLTÜR BAKANLIĞI

19. Nisan 1935, Cuma

T.C.

KÜLTÜR BAKANLIĞI

ANDIÇ

1935